

V današnji prilogi objavljamo pod naslovom VROČA JUHA NEKE MLACNOSTI zapis o sosedskem sporu v Sevnici, ki je prišel do vrat izvršnega sveta sevniske občinske skupščine in na pisalne mize številnih ljudi.

Na drugi strani priloge prinašamo članka GLAS, SVETLOBA, TELO o koncertu Tine in Ika Turner ter MRTVA GIMNASTIČNA VARNA, kjer pišemo o pravkar končanem svetovnem telovadnem prvenstvu.

Sicer pa v seriji nadaljevanj o gradovih in njihovih usodah pišemo o Klevčevu, med samorastniki predstavljamo Greto Pečnik, med sedmimi čudesi Semiramidine vrtove in Ledeniški zaliv, na sredini kot običajno dve strani branja za dom in družino. Tu smo uvedli novo rubriko: Ikebano. Prav tako kot navadno je sedma stran namenjena knjižnim novostim, novim ploščam, koncertom, filmom...

V Krmelju se kali solidarnost

Franc Šetinc: kraj za zgled drugim, v bodoče še bolj povezati tovarno s krajevno skupnostjo - Ocena političnega trenutka

Ob slovesnostih v okviru praznika sevniske občine je predsednik občinske skupščine Valentin Dvojmoč v krmeljski Metalni vzdal temeljni kamen za novo proizvodno dvorano. Na zborovanju v tovarni je spregovoril tudi sekretar izvršnega komiteja predstva CK ZKS Franc Šetinc.

Delavcem TOZD Metalne v Krmelju je Franc Šetinc izrekol priznanje za vložene napore pri težavnem razvoju kolektiva: pred leti so s prostovoljnimi delom uredili tovarniško menzo, prizidek k stari proizvodni dvorani, za novo, ki so jo zastavili v soboto, pa so že dali enomesečni zaslužek.

Opozoril je delavce, da svoje

samoupravne pravice varujejo pred vsakomer. Boj za dosledno uresničevanje ustavnih sprememb je boj proti poskusom, da bi delavce opeharili za možnost odločanja v tovarni ali kraju. Ob tem smo po njegovem mnenju morda dostikrat pojave tehnokratizma in podobnega preveč posploševali.

Posebej se je zavzel za to, da mora samoupravljanje voditi k večji ustvarjalnosti, tega pa ne more biti brez večje zavesti, discipline in samoupravnega reda.

A. Ž.

Izpit nas vseh

Ob pohvali krmeljskih delavcev, ki kljub svojim velikim težavam niso odrekli pomoči po potresu prizadetim Kozjancem, je Franc Šetinc spregovoril tudi o nesprejemljivih opazkah, ki jih nekateri dajejo o poteku pomoči. Doslej je bilo zbranih 10 starih milijard, škoda pa znaša šestkrat toliko. Če bi hoteli rešiti stanovanjsko vprašanje le tistih Kozjancev, ki živijo v 2.000 hišah s poškodbami 3. in 4. stopnje, bi potrebovali 30 starih milijard!

V doslej zbrani pomoči je 30 milijonov dinarjev iz stanovanjskih skladov, ki jih bo treba vrniti. Podobno je s posojilom Ljubljanske banke, ki je bilo dobrodošlo v času, ko se je ostala pomoč še zbirala. Posojil prva tri leta ne bo treba vračati. V tem času bo narejena skrbna analiza socialnega položaja vsakogar, ki je pomoč prejel. Če bodo ugotovili, da bi kdo moral dobiti večjo pomoč, mu bodo posojilo tudi odpisali. Predvsem je treba po mnenju tovarniškega zaupnika tudi nadzorstvu nad denarjem, zbranim s pomočjo. Kdor koli bi nepravilno trošil ta denar ali material, bo moral pred sodišče!

Neodgovorne govorice ob tem je treba povsod z utemeljitvami zavračati. Očitno namreč je, da različnim sovražnikom tako samoupravno organiziranje pomoči ni po volji. „Takšnega pljuvanja na človečnost ne bomo dovoljevali,“ je rekel tov. Šetinc.

BREŽICE: KONCERT IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljanska radijska postaja bo v nedeljo prenašala iz velike dvorane prosvetnega doma v Brežicah tradicionalni koncert iz naših krajev. V sporedu bodo sodelovali tudi Brežičani: ansambel Dobri prijatelji in moški pevski zbor Svobode bratov Milavcev.

FRANC ŠETINC: „Kar dajemo, ni veliko v primerjavi z nesrečo Kozjancev!“

Ribnica: odstopil predsednik IS

Rudi Brinšek in sedanjí izvršni svet bosta oparjavljala dolžnost še do konca tega leta

Delegat vseh zborov občinske skupščine Ribnica je zelo presenetljivo dodatna točka na dnevnem redu ponedeljkove seje vseh zborov občinske skupščine: odstop predsednika izvršnega sveta občinske skupščine Ribnica Rudija Brinška. Zato so zahtevali na seji podrobnejša pojasnila.

Predsednik IS Rudi Brinšek je zagotovil, da odstopa oziroma se umika s tega položaja predvsem zato, ker se je z vso družino preselil v Ljubljano.

Predstavniki družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine so nato pojasnili, da je Rudi Brinšek le pogojno pristal na izvolitev predsednika IS, in sicer najdalj do oktobra. Razen tega so se mu zahvalili za prizadevanje k razvoju občine v sedanjem razgibanem obdobju, se pravi prav v obdobju, ko je bil tovariš Brinšek najprej tajnik občinske skupščine in zdaj še predsednik IS.

Po veljavnih predpisih je hkrati s predsednikom IS v ostavki ves IS. Sedanjí IS bo opravljal svoje naloge do novega leta, do takrat pa bo SZDL izpeljala postopek za izvolitev novega mandatarja IS.

J. PRIMC

POTRES V METLIKI

Včeraj, 13. novembra, je Metliko dvakrat streslo. Prvi potresni sunek so ljudje občutili ob 6.44 in je bil precej močan, saj so rozljale omare in se majali lestenci, drugi sunek so občutili ob 6.50. Ta je bil šibkejši. Uro po dogodku je bilo znano le to, da večje škode ni bilo, pač pa je med ljudmi nastal preplah. Posebno delavke v BETI so se ustrašile, ker je odpadlo nekaj ometa.

RIBNIČANI TRETJI

Inlesova ekipa, ki se je pred kratkim vrnila iz avstrijskega Augsburga, je domov prišla zadovoljna. Na velikem mednarodnem turnirju v rokometu je nastopala kot reprezentanca Slovenije in v hudi konkurenci osvojila tretje mesto. Rezultati: Avstrija - Slovenija 24:23, Nizozemska - Slovenija 21:13 in Slovenija - Bavarska 22:16. (M. G.)

120 TABORNIKOV NA FRATO

Občinska zveza tabornikov iz Novega mesta bo v soboto, 16. novembra, priredila svojo prvo načrtno akcijo: na partizanski pohod na Frato bo šlo približno 120 tabornikov iz Straže, Bršlina in Novega mesta. S pohodom bodo počastili bližnji državni praznik SFRJ, novi člani organizacije pa si bodo ogledali kraje, kjer se je oktobra 1941 sešla Prva novomeška partizanska četa. Na srečanje pre sedanjem domu na Frati so povabili tudi tov. Nika Siliha, prvoborca in udeleženca prvega pohoda novomeške čete na Bučko.

Na pohod in izlet so vljudno vabljeni tudi starši naših tabornikov! Zbirališče je na Frati ob 11. uri dopoldne.

T. GOŠNIK

Z revolucionarno ostrino in pošteno!

V Celju je bil v četrtek in petek VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije - Iz uvodnih besed inž. Barboriča in govora Franca Popita - Tehtne razprave delegatov

„Z revolucionarno ostrino in človeško pošteno se lotimo nalog, ki jih je sprejel VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije!“ tako je preprosto dejal v svoji sklepni besedi Janez Barborič, predsednik slovenskih sindikatov 8. novembra v Celju na kongresu, ki pomeni vrh zelo plodne sindikalne aktivnosti v Sloveniji.

V svojem uvodnem govoru, možatem in iskrenem, je predsednik ZSS ukazal poglobitve naloge sindikatov v prihodnjem obdobju. Sindikat je

delavska organizacija, torej so razredni interesi njegovi interesi, boj za nove odnose v družbi njegov boj. V spopadu s protisamoupravnimi silami, je dejal, se je ponovno potrdila stara resnica iz zgodovine delavskega gibanja, da delavskega razreda, ki ima svojo revolucionarno teorijo in organizacijo in ki je sam nosilec-revolucionarne prakse, na njegovi poti ni mogoče ustaviti.

Opozoril je na nekatere težnje, ko so nasprotniki naše družbene usmeritve skušali odriniti delavca, delovnega človeka od njegove pravice in dolžnosti, da je „sam svoje sreče kovač“. Med njimi je podjetniško

lastniška miselnost, birokratski odnos do človeka, prilasčanje dohodka (Nadaljevanje na 4. str.)

Frontalne motnje se iznad Atlantika pomikajo na vzhod, vendar dosežejo naše kraje že močno oslABLJENE, zato imamo v Sloveniji v tem tednu suho vreme, ki se bo nadaljevalo do petka.

Predsednik ZSS inž. Janez Barborič med svojim uvodnim govorom. (Foto: Tone Tavčar)

Ureditev delovnih razmer v Krmelju je prva načrtovana sanacija v okviru Metalne. Na sliki: predsednik sevniske občinske skupščine Valentin Dvojmoč med polaganjem temeljnega kamna, kjer je vklezano: „Vztrajnost, odločnost, zaupanje in solidarnost so temeljne vrline upravljanja!“ (Foto: Železnik)

Bomo kos inflaciji?

Pri zveznem načrtovanju - preizkusni kamen ustavnih načel - Posvet v Novem mestu

Neobhodno je, da bomo sli v leto 1975 z vsemi „prigospodarjenimi“ plusi in minusi leta, ki se izteka. Kot je slišati, smo lahko zaradi minusov hudo zaskrbljeni, saj so se letos ne le pomnožili, ampak tudi povečali. Ker bomo poskušali slabosti in pomanjkljivosti odpraviti, prihajajoče leto prav gotovo ne bo poslano z rožicami.

V pripravi je zvezni dokument o skupni politiki družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1975. To pomembno listino naj bi sprejeli v soglasju z vsemi republikami in pokrajinami že do konca leta 1974. Časa ni na pretek in tega se dobro zavedajo vsi načrtovalci družbenoekonomskega razvoja. Zato je sedanja razprava o tem, kaj naj vsebuje dokument, bolj podobna usmerjeni družbenopolitični akciji kot obravnavi po normalni poti.

Ker potrebuje slovenska delegacija pri opredeljevanju stališč mnenje tako imenovane baze, je bil 11. novembra v Novem mestu dolenski posvet o pripravi tega dokumenta. Kot je nakazal Ivan Lapajne iz republiškega Zavoda za planiranje, potrebuje slovenska delegacija trdna in jasna stališča predvsem za nekaj točk. Tako je pričakovati, da se bo Slovenija potebovala zlasti za uredi-

tev plačilne bilance, ob tem pa za zmanjšanje inflacije, ki je letos dosegla že hudo nevarno stopnjo. Pri vsem tem gre za stabilizacijo, za varčevanje in še marsikaj drugega, kar sicer že dolgo vemo, vendar smo na ta vprašanja do zdaj gledali „vsak s svojimi očmi“. Dobili naj bi dokument, ki naj bi ostro posegel v stanje, v kakršnem smo se znašli letos.

V razpravi so podčrtovali, da bi morali v dokumentu jasneje izpostaviti in razmejiti odgovornost, zlasti odgovornost neposrednih uresničevalcev s predvidenim dokumentom zastavljene politike v letu 1975. Luksuza ne potrebujemo, zato bi morali iz uvoza črtati vse, kar je že do zdaj preveč bremenilo bilanco. Večjo pozornost pa je nujno posvetiti sodelovanju z deželami v razvoju.

I. ZORAN

KRŠKO: JUTRI ZVEČER RAZSTAVA Z ARIJAMI

Akademski slikar Marjan Pliberšek, ki se je dolenski javnosti letos že predstavil v kostanjevskem Lamutovem likovnem salonu, prihaja tokrat pred krško likovno občinstvo. Razstavo njegovih 25 del (pretežno najnovejših) bodo v krški galeriji odprli jutri ob 18. uri. Ob otvoritvi bodo nastopili tudi znani operni umetniki: Ladko Korošec, Sonja Hočevar in Rudolf Franci.

Med igranjem delavske internacionale: delegati in gostje na VIII. kongresu Zveze sindikatov Slovenije. (Foto: Tavčar)

Predsednik ZSS inž. Janez Barborič med svojim uvodnim govorom. (Foto: Tone Tavčar)

Slovensko gospodarstvo jih ne upošteva dovolj

Na začetnem partijskem kongresu jugoslovanskih komunistov so upravičeno označili kot veliko zablodo mnenje, da je gospodarsko sodelovanje z deželami v razvoju predvsem mednarodna solidarnostna poteza, ne pa obojestransko koristna in perspektivna akcija. Kljub temu, da so to že zdavnaj ugotovile razvite kapitalistične države, pa se v slovenskem gospodarstvu ne moremo pohvaliti, da bi tako spoznanje že prodrlo in v praksi rodilo obilne sadove.

TELEGRAMI

CELOVEC — Kot poročajo tuje agencije, je v nedeljo okrog 18. ure v celovski Kolpingovi ulici eksplodirala bomba domače izdelave. V tej ulici so tudi pisarne nacionalistične organizacije Heimadienst. Neznanci so doma izdelani pekleniški stroj vrgli skozi okno v pritličje hiše, ki je blizu sedeža te nacionalistične organizacije. Ob eksploziji je izbruhnil požar. Eksplozija je uničila procelje poslopja, popokalo pa je tudi 60 oken v okolici. Škode je za kakih 150 do 200.000 šilingov.

TEL AVIV — Stotine demonstrantov je demonstriralo v Tel Avivu proti novi vladni ekonomski politiki in hkrati tudi proti sklepu o devalvaciji nacionalne monete. Razbijali so okna in se spopadli s policaji.

NEW YORK — Predsednik palestinske osvobodilne organizacije (PLO) Jaser Arafat je izjavil, da se večja nevarnost, da bo prišlo do nove vojne na Bližnjem vzhodu in hkrati poudaril, da bi bilo možno vojaški spopad preprečiti, kolikor bi ZDA prenehale podpirati in pomagati Izraelu.

Vemo za posamezne izredno uspešne primere sodelovanja s temi deželami (na primer Slovenija in Emona), vemo za posamezne zelo koristne in s sredstvi podprte pobude za pospeševanje takega sodelovanja (na primer pobuda Ljubljanske banke in Industrije usnja Vrhnika za ustanovitev sklada za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju), vemo pa tudi, da so rezultati še daleč za potrebami in možnostmi. In predvsem, da Slovenija manj intenzivno sledi procesu sodelovanja z deželami v razvoju kot jugoslovansko gospodarstvo v celoti.

Resda smo dosegli napredek, vendar je sodelovanju z deželami v razvoju glede na strukturo naše zunanje trgovine videti še vedno obrobnege pomena. V jugoslovanskem merilu presega njegov obseg vsaj deseti-ino zunanjetrgovinskega prometa, kar je le veliko ugodnejše. Glede na potrebe po surovinah,

LONG BEACH — Zdravje bivšega ameriškega predsednika Richarda Nixona je nespremenjeno po operaciji, ki jo je moral prestati. Odstranili so mu strdek krvi, ki je grozil, da bo prispel do pljuč. Več dni je bil v kritičnem stanju, sedaj pa mu gre na bolje. Na sliki: slučajna obiskovalka v bolnišnici v Long Beachu, Kalifornija, je zaželela Nixonu hitro okrevanje. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik republike Josip Broz Tito je na uradnem in prijateljskem obisku v Nemški demokratični republiki v času, ko so odnosi med obema državama dobri in se pospešeno razvijajo. Vabilo za obisk je staro že dve leti, vmes pa sta bila v Nemški demokratični republiki že dva ugledna jugoslovanska državnik — Djemal Bijedić in Stane Dolanc, kar pomeni, da predstavlja predsednikovo potovanje v Berlin v nekem smislu ta čas vrhunec obojestranskih stikov na najvišji ravni.

To vsekakor ustreza tudi željam obeh strani, izraženim že večkrat in potrjevanim tudi v praksi — še posebej na področju gospodarskega sodelovanja. Jugoslavija je namreč na osmem mestu zunanjetrgovinske menjave NDR, medtem ko je NDR na desetem mestu v naši.

Treba je povedati, da sodi Nemška demokratična republika v sam vrh razvitih dežel sveta in da je izredno zanimiva kot gospodarski partner. To dokazujejo naposled tudi številke o rastočem obsegu blagovne menjave med obema deželama: medtem ko je ta znašala leta 1971 v obe smeri 122 milijonov dolarjev, je lani narasla na 225, za leto pa napovedujejo nadaljnje povečanje na okroglih 300 milijonov dolarjev. V novem dolgoročnem trgovinskem sporazumu za obdobje od leta 1976 do 1980 načrtujejo novo povečanje — na 600 milijonov dolarjev.

Kajpak pa gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Nemško demokratično republiko ne slojijo zgolj na blagovni menjavi, marveč tudi na višjih oblikah sodelovanja — na primer industrijski kooperaciji, skupnem nastopu na tretjih tržiščih in podobno.

Vse to je seveda samo del tistega, kar je značilno za odnose dveh držav — zelo pomembno je namreč tudi politično sodelovanje. Jugoslavija je sicer neuvrščena država, NDR pa članica enega izmed obeh blokov, toda kljub temu je mogoče ugotavljati skupna stališča do mnogih mednarodnih problemov. Prav tako je res, da se v nekaterih ocenah tudi ne strinjamo, kar pa nikakor ni izjemen primer v sodobnem, močno diferenciranem svetu. Te razlike tudi niso ovira za še tesnejše sodelovanje na vseh področjih.

Nemška demokratična republika je postala polnopraven član svetovnega parlamenta. Naši odnosi so dolgoročno značajni in temeljijo na stališčih, ki jih zajema tudi ustanovna listina Združenih narodov. Zavezujemo se za dobre odnose na

načelih neodvisnosti, samostojnosti in suverenosti, pri čemer želimo trden in trajen mir in vseh področjih sveta.

Obisk predsednika Tita bo izrazilo delovne narave. V pogovorih (ločeno se bosta pogovarjala tudi zvezni sekretar za zunanje zadeve Minić in zunanji minister NDR Wintzer) bodo zajeli tako medsebojne odnose — politične in gospodarske — kot pregled mednarodnega položaja.

Dodajmo še, da je to prvi obisk našega predsednika v

Nemški demokratični republiki po letu 1965, ko je bil tovariš Tito nazadnje v Berlinu. Leto dni kasneje je bil v Jugoslaviji pokojni voditelj Nemske demokratične republike Walter Ulbricht in sicer na Brionih.

Vse od tedaj so naši odnosi beležili vzpone in nazadovanja, da bi se ustalili na sedanji zadovoljivi ravni, ki pa jo obe strani želita še izboljšati.

Temu je predvsem namenjen tudi sedanji obisk predsednika republike v Nemški demokratični republiki, ki se bo končal 15. novembra.

TELEGRAMI

KAIRO — ZDA bodo oskrbele Egipt z 200.000 tonami žitaric, in to po sporazumu, ki sta ga v Kairu podpisala ameriški minister za kmetijstvo Earl Butz in egiptovski minister za zunanjo trgovino Fathi Matbuli.

ABU DABI — Sestanek predstavnikov šestih držav proizvajalk nafte z območja Perzijskega zaliva je doživel neuspeh. Na sestanku niso sprejeli predloga Saudske Arabije, da bi države tega območja znižale ceno nafte in povečale davke za tuje petrolejske družbe, s čimer bi nadomestile razliko v ceni.

LIZBONA — Na povabilo Komunistične partije Portugalske je prispele v Lizbono delegacija Komunistične partije Francije, ki jo vodi njen generalni sekretar Georges Marchais. Prihod te delegacije pričoa o aktivnosti KP Portugalske, zainteresirane za razvoj odnosov med komunističnimi partijami evropskih držav.

Podražitve, nezaposlenost, inflacija — to so neljube besede današnjih dni. Vsi govorijo, da je treba nekaj storiti, da je že zadnji čas, da bi... in tako naprej, toda edino, kar gre vsem vladam sveta zares dobro od rok, so — podražitve. Ena zadnjih v tej žalostni verigi je prizadejala Fince. Od prvega januarja naprej bodo morali za žganje, pivo in vino v poprečju odšteti četrtno več kot sedaj... udarec na nepravem mestu...

Tačas pa se je v Franciji razbesnela afeta stoletja, kakor so gostobesedni francoski novinarji poimenovali odstop podpredsednika francoskega parlamenta Paula Stehlina, nekdanjega generala in poveljnika francoskega vojnega letalstva. Vzrok za odstop: silovito razburjenje v deželi po njegovi izjavi, da so ameriška letala boljša od slovitih francoskih mirageov. Gre namreč za velikansko kupčijo: več zahodnih dežel mora zamenjati svoja zastarela bojna letala z novejšimi, sodobnimi — in seveda dražjimi. Glavna tekmeča sta francoski mirage (ki so ga proslavili Izraelci) in ameriško letalo cobra, ki pa še menda ni dovolj preizkušeno. General Stehlin, podpredsednik parlamenta, je javno izjavil, da so cobra boljše od mirageov in ogenj je bil v strehi. Francija je ogorčena in obsipa svojega nekdanjega poveljnika letalstva z izrazi, med katerimi je „izdajalec“ še razmeroma mil. Nekateri trdijo, da je podkupljen in da je za debel sveženj dolarjev izjavil, da je ameriško letalo boljše od francoskega. Ampak afere še ni konec. Konstruktor in izdelovalec mirageov, znani industrialec Dassault, je izjavil, da pristaja na dvoboj med cobra in mirageom, ki naj pokaže, katero letalo je boljše. Vendar pa se ne bi streljali, temveč zadetke le beležili s filmom... vse za denar in dobro (gre za posel vreden nekaj milijard dolarjev) kupčijo...

Medtem pa so se končale z veliko zmago demokratov tudi kongresne volitve v ZDA. Med novimi senatorji je tudi John Glenn, prvi Američan, ki je obletel Zemljo... uspeh v veselju in na tleh...

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Osrednji dogodek minulega tedna je bil kajpak tokratni — osmi — kongres slovenskih sindikatov v Celju (o poteku kongresa poročamo še posebej), na katerem so po dvehdnevem zasedanju delegatov ter poglobljenih razpravah sprejeli tudi vrsto kongresnih sklepov.

V teh sklepih je poudarjeno na prvem mestu, da morajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela neposredno odločiti o pogojih in rezultatih svojega živlega in minulega dela — kar je, kot vemo, tudi eno bistvenih določil nove ustave. Sindikati bodo spodbujali takšno samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje — je rečeno v kongresnih sklepih — ki bo omogočilo odražanje rezultatov dela v gospodarskem razvoju TOZD in v celotni družbi.

Celotnih sklepov, sprejetih na tokratnem kongresu slovenskih sindikatov, seveda ne moremo na tem mestu povzemati točko za točko; izluščimo zato le vsebino nekaterih najpomembnejših:

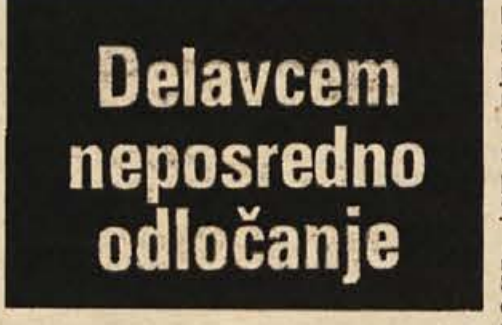
V kongresnih sklepih je na primer poudarjeno, da si bodo sindikati vsestransko prizadevali za skladno razvijanje družbeno-ekonomskih odnosov v kmetijskih zadrugah, v raznih oblikah kooperacij, kjer se združujejo delavci in kmetje. Sindikati bodo politično vztrajali na tem, da bodo kmetje — kooperanti s svojim delom čimprej dobili takšen položaj v združenem delu, kakršnega imajo delavci OZD, s tem pa jim bo omogočeno, da bodo postali tudi člani sindikata.

Posebno mesto je v sprejetih sklepih sindikalnega kongresa posvečeno tudi delavski kontroli. Ta kontrola — kot vemo — v mnogih delovnih organizacijah še ni tako zaživela, kot bi morala. Poudarjeno je, da mora biti temelj za delo članov delavske

kontrole pravilnik o mestu in vlogi delavske kontrole ter letni delovni načrti.

Iz kongresnih sklepov je nadalje vidno, da je rast osebne in družbenega standarda nesporno odvisna le od rezultatov dela. Zato bodo sindikati usmerili svoje dejavnost na povečanje produktivnosti osebne in združenega dela, saj je to edina realna osnova za povečanje resničnega dohodka.

Posebej pa je na koncu sklepov poudarjeno, da bo Zveza sindikatov skupaj z vso našo družbo skrbela za položaj naših delav-

cev v tujini, ki živijo v specifičnih pogojih kapitalističnih družbenih odnosov. Sindikati si bodo z vsemi močmi prizadevali, da se nam ti delavci ne bi odtujili, zato jim je treba nuditi vse možnosti za življenjske vezi z domovino.

V začetku prejšnjega tedna so sporočili, da je zvezni izvršni svet sklenil, da se bodo v prihodnje cene za pohištvo lahko oblikovale prosto na trgu — da zanje torej ne bo več veljala doseđanja „zapora“ cen. Ta sklep ZIS bo začel veljati že v prihodnjih dneh. Kot meni ZIS, mora privedi sprostitev cen pri pohištvo do bolj urejenih in trdnjših tržnih odnosov glede tega pomembnega tržnega blaga. Doseđanje utrjene cene za pohištvo so namreč privedle do raznih nezaželenih in

neustreznih tržnih pojavov, zaradi katerih so trpeli tako proizvajalci kot tudi kupci. Na trgu so se pojavljale razne „nove“ vrste pohištva, ki so imele samo predrugačen naziv (in seveda ceno), sicer pa na njih ni bilo prav nič novega. Sedaj menijo, se cene za pohištvo v bistvu ne bodo spremenile (torej podražile), bo pa več reda. P-osto oblikovanje cen velja za vse pohištvo, ne samo za tisto iz lesa.

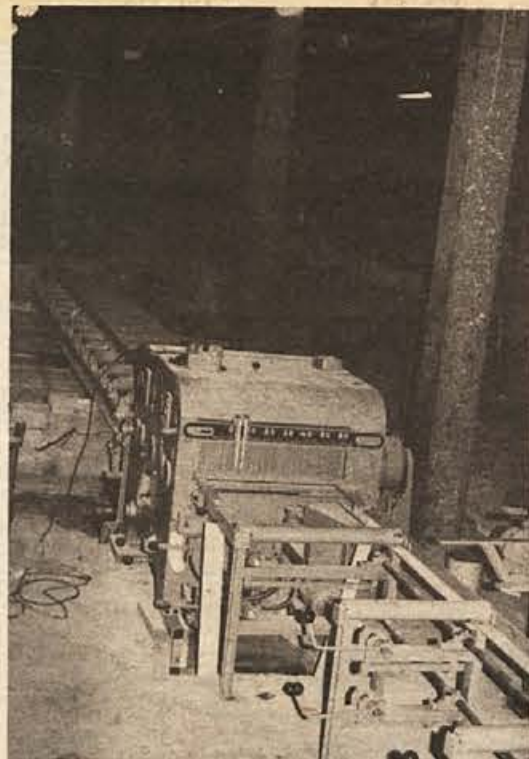
V razpravi o zveznem proračunu za prihodnje leto so prejšnji teden na seji odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za vprašanje borcev in vojni invalidov načeli tudi vprašanja borčevskih pokojnin. Poudarili so, da je sedanja sprotna valorizacija teh pokojnin v resnici precej pomanjkljiva sistemska rešitev — da so mnogi borci zaradi tega v hudih življenjskih težavah. Predlagali so, da bi prišlo do izredne valorizacije borčevskih prejemkov.

Ceravno je stanje z letošnjo letino — s spravljanim pridelka s polj ter z jesensko setvijo žita — v Sloveniji bistveno boljše kot pa v drugih krajih države (kot vemo, je bilo v južnih vzhodnih krajih države še prejšnji teden stanje zaradi deževnega vremena in poplav izredno kritično), vsa dela na poljih še niso dokončno opravljena. Po podatkih iz prejšnjega tedna je bilo v Sloveniji dotlej posejanih s pšenico in drugimi ozimnimi žitaricami približno 67% od predvidenih 55.000 hektarov polj. Družbeni sektor je uresničil setveni načrt pšenice 45-odstotno, zasebniki pa 70-odstotno. Koruzo so obrali na 50% družbenih poljskih površin, pri zasebnikih pa na 85% površine vseh polj. S koruzo je bilo letos v Sloveniji posejanih približno 52.000 hektarov polj.

Najnovejši odlok sveta guvernerjev Narodne banke Jugoslavije določa, da je mogoče odslej nositi čez mejo na obe strani več dinarjev kot doslej. Domače in tuje osebe v potniškem prometu lahko sedaj nesejo v tujino do 1000 dinarjev, prinesejo od tam pa vsakokrat do 1500 dinarjev. Poslej je tudi dovoljeno nositi s seboj bankovce po 100 dinarjev, kar doslej, kot znano, ni bilo dovoljeno.

„Se vso repo imamo na njivi, kar se že dolgo ni zgodilo v tem času. Vreme nas je letos zadržalo, da nismo mogli spraviti pridelkov. Pomiti pa moram posodo in jo pripraviti, da bomo repo kisalili,“ je rekla Marija Jakša iz Vranovičev 10. (Foto: R. Bačer)

Predvidoma še pred novim letom naj bi začela delo obnovljena žaga brežiškega Gozdnega gospodarstva v Sevnici. Isto število delavcev bo sedaj razžagalo štirikrat več lesa. Na sliki: sodobna žagarska linija, kjer bo odpadlo težaško ročno delo. (Foto: Železnik)

Na vrtu Blažičeve mame iz Žabje vasi pri Novem mestu sta zrasli velikanski glavi zelja. Desna je težka 10 kilogramov, leva le kilogram manj. Razen teh je na Blažičevem vrtu zrastle še več takih. Na sliki: Blažičeva mama ob velikankah. (Foto: Franc Zoran)

Stari ljubljanski center se umika. Podrli so še zadnje stare stavbe, ki so odstopile prostor gradišču nove Kraigherjeve ploščadi. Tako za vedno izginja nekdanja podoba ljubljanskega centra. Na sliki: novno zre skozi ruševine starega (Foto: Boro Rotovnik)

ZDRUŽITEV „JELKA“ – MERCATOR

Z novim letom se bo ribniška „Jelka“ predvidoma združila z Mercatorjem Ljubljana, kjer bo „Jelka“ TOZD. Mercator bo pomagal „Jelki“, da bo lahko čimprej zgradila v Sodražici stanovanjsko poslovno zgradbo, ki bo veljala okoli 5,5 do 6 milijonov dinarjev. Čez približno dve leti pa nameravajo zgraditi trgovsko hišo še v Ribnici.

Sejmišča

NOVO MESTO: Na ponedeljkov sejmu v Novem mestu so prašičerejci pripeljali 461 prašičev, starih do tri mesece, in 51 prašičev, starih nad tri mesece. Cene mlajšim prašičkom so se gibale med 300 in 430 dinarji, starejši pa so veljali od 440 do 720 dinarjev. Kupcev je bilo kar precej, saj so od skupaj 512 prašičev kupili 408 prašičev.

BREŽICE: Na sobotnem tedenskem sejmu prašičev v Brežicah so rejci pripeljali 596 prašičev, starih do tri mesece, in 31 prašičev, starih nad tri mesece. Prvih so prodali 435 po 19 dinarjev kilogram žive teže, drugih pa 23 po 14 do 15 dinarjev kilogram žive teže.

Še en obraz Novega mesta

narodnem dohodku na prebivalca v letu 1973. Med 60 slovenskimi občinami se je Novo mesto s 26.573 dinarji uvrstilo na 15. mesto. Leta 1972 je bilo na 22. mestu, leto poprej pa na 18. Med občin, ki imajo nadpovprečen slovenski narodni dohodek (nad 24.769 din na prebivalca) se je od devetih občin naše širše pokrajine uvr-

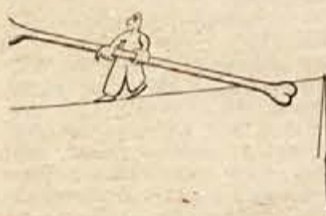
stila samo še Metlika. Š 25.578 din je pristala na 20. mestu, kar je eno mesto slabše kot v letu 1972 in za šest mest boljše kot leta 1971.

Preostale naše občine niso bistveno spremenile svojega položaja. Na 31. mesto se je z 21.788 din uvrstila občina Kočevje, ki je bila leto poprej na 34. mestu. Sledi ji občina Krško z 20.757 din, na 39. mestu je Ribnica s 17.016 din, na 45. Brežice s 14.863 din, na 46. pa Sevnica s 14.601 din, ki je lani spet zaostala za brežiško občino.

Čeprav sta črnomaljska in trebanjska občina, ki po zakonu o pospeševanju manj razvitih območij spadata v klub enajstih manj razvitih, lani precej napredovali, sta še vedno na repu republiške razpredelnice. Črnomelj je s 13.891 din na 49. mestu, Trebnje pa z 12.759 din na 54., kar je celo eno mesto nižje kot v letu 1972 in 1971.

Seveda so vsi ti podatki precej relativni, saj ne upoštevajo vsakodnevne selitve delovne sile, ki ni majhna.

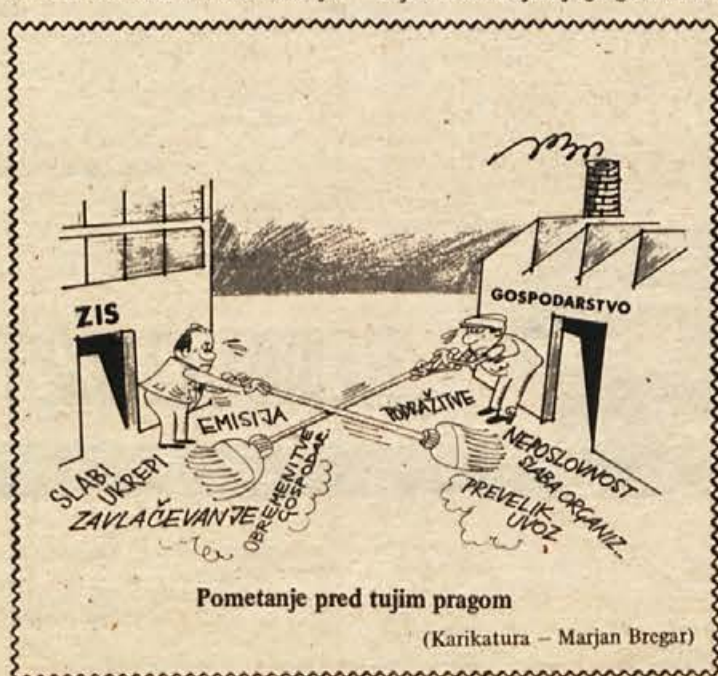
M. L.

Sodobni vrhovodec

Lakota ni nujna

Lakota, za katero tako ali drugače trpi 700 milijonov zemljanov v 32 deželah sveta, ni neizbežna. Pridelovalne možnosti (pomislimo samo na naše), so daleč večje, kot pa so potrebe človeštva. Toda kako jih

Pometanje pred tujim pragom

(Karikatura – Marjan Bregar)

izkoristiti, kako spremeniti obstoječe odnose v svetu presitih in lačnih, to se zdi komajda uresničljiva naloga. V neki neobjavljeni ameriški študiji je celo rečeno, da je pot, po kateri bi prišlo žito do želodcev lačnih ljudi, tako strahovito zapletena, da je povsem nepraktična.

Nedavna konferenca o prehrani v Rimu je razgrnila bistvo lakote in nakazala rešitev iz nje, ni pa prinesla zanesljivega jamstva, da se bo človeštvo zares otreslo tega zla. Bogati del sveta naravnost razsipno ravna z žitom. V ZDA in Kanadi porabijo na leto na prebivalca 1000 kg žita, toda samo kakih 70 kg v obliki kruha, pretežni del pa pokrmijo živini. V obliki živinske krme porabijo več žita, kot ga pojedajo vsi Kitajci in Indijci skupaj.

Ker pa se ZDA, pa tudi Kanada bojijo, da bi prevelik pridelek ne zbil svetovne cene žita, plačujejo farmarjem, da ne zasejejo preveč žita. Na ta način so zmanjšali obsejane polja kar za eno tretjino. Če bi obsejali toliko polj kot pred leti, bi pridelali najmanj 90 milijonov ton žita več, to pa je toliko, kot ga bo deželam v razvoju primanjkovalo 1985. leta. (Po Ekonomski politiki)

Enotna B. krajina

Za Metliko in Črnomelj oziroma njune predstavnike v raznih organih in službah nikakor ni mogoče reči, da so si bili kakorkoli v laseh, pa tudi ne tega, da jih je vezalo posebno prijateljstvo.

Oktober sta se v Metliki sešla politična aktiva obeh občinskih skupščin in poudarila potrebo po boljšem sodelovanju in izmenjavi izkušenj med obema občinama v isti pokrajini. Zlasti je tako sodelovanje potrebno takrat, kadar gre za stvari, ki zadevajo obe občini. Do boljšega sodelovanja naj bi v bodoče prišlo med družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, podjetij in zavodi, šolami itd. Na sestanku so se dogovorili že za konkretne primere in oblike sodelovanja na posameznih področjih. Predvsem gre za inšpekcijske službe, boljše stike na kulturnem področju, v socialnem skrbstvu in zdravstvenem varstvu, v borbeških zadevah, pri vzgoji in izobraževanju, pri vprašanih sodišča, zemljiške knjige in sodnike za prekrške.

Gotovo je bil sestanek potreben in je sodelovanje med tako majhnima občinama na jugu Slovenije nujno. Bela krajina je geografsko za-

okrožena celota, zato mora kot taka nastopati tudi navzven, posebno pri

Tudi v gospodarstvu več sodelovanja

načrtovanju nadaljnjega gospodarskega in družbenopolitičnega razvoja. Kot celota se bo Bela krajina tudi laže vključevala v programe drugih občin, republik in pokrajin.

L. R.

Ne mimo kupcev

November je postal mesec slovenskih potrošnikov, glavni nosilec vseh akcij proti zapiranju tržišča in za zaščito kvalitete tržne ponudbe pa bodo od zdaj naprej sveti potrošnikov, katerih naloga ni povezovali proizvajalce, posrednike in potrošnike samo v trgovini, ampak tudi na vseh drugih področjih družbenih dejavnosti.

Sveti potrošnikov se v okviru delovnega programa zavzemajo najprej za varstvo interesov delovnih ljudi in potrošnikov hkrati pri vseh oblikah zadovoljevanja njihovih življenjskih potreb. To dosegajo najlažje tako, da zbirajo in ocenjujejo pripombe in pritožbe potrošnikov v zvezi z nepravilnostmi pri oskrbi s potrošnimi dobrinami. Problemi se rešujejo neposredno s samoupravnimi organi v delovnih skupnostih ali posredno z nadzornimi službami in po delegatski poti.

Pri ceni naj bi veljala tudi kupčeva beseda

Dalje: sveti potrošnikov razpravljajo in sodelujejo z ustreznimi organi o vprašanih politike cen ali z inšpekcijami, katerim dajejo lahko tudi pobude za skupne akcije. Še naprej je delovanje svetov potrošnikov usmerjeno tudi na sodelovanje pri sprejemanju ustrezne zakonodaje in drugih sistemskih rešitev, ki so življenjskega pomena za potrošnike in interese delavcev v združenem delu.

D. R.

RIBNICA: VSAK PO SVOJE

Gospodarstvo v občini se mora pogovarjati in dogovarjati o delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter o drugih izplačilih. Tako so menili na nedavni seji ribniškega zbora združenega dela. Tako bi preprečili nekatere neskladja, ki delajo hudo kri med zaposlenimi. Ponekod namreč izplačujejo „ozimnico“, drugod ne. Ponekod je regres za dopust večji, drugod manjši itd. Posebno očitne so razlike med domačimi TOZD in OZD ter obrati, katerih sedež OZD oziroma TOZD je izven občine.

credno je zapisati...

Če imaš enoletne načrte, sej zrno. Če so desetletni, posadi drevo. Če so za sto let, izobražuj ljudstvo. Če boš enkrat sejal zrno, boš enkrat žel. Če boš zasadil drevo, boš desetkrat užival letino. Če pa boš izobrazil ljudstvo, boš sto let užival sadove.

26 stoletij je preživela ta kitajska modrost, da je zdaj, v novi dobi, zablestela bolj kot kdaj. Živimo v stoletju znanosti, raziskovanja, izumov, tehničnih izboljšav. Kamen modrijanov, ki so ga tako vneto iskali srednjeveški alkimisti, da bi ga spremenili v zlato, najdejo sodobni izumitelji tako rekoč vsak dan. Znanje, izumi so postali pomembnejše od surovin; kdor razpolaga z njimi, ima v rokah silno gospodarsko moč.

Sej znanje!

Tega se zavedata razviti Zahod in Vzhod. Združene države Amerike dobijo s prodajo licenc desetkrat toliko dolarjev, kot jim same porabijo za nakup. V Sovjetski zvezi prijavijo vsako leto 120.000 patentov. Zvezna republika Nemčija ima registriranih čez milijon novatorjev samo v letu 1972. Izum je postal blago, ki se kupuje in prodaja... Naša bera je več kot skromna. V zadnjih letih je v Jugoslaviji prijavljenih nekako 900 izumov na leto, a še od tega se jih registrira le približno 150. Že dajl časa je znano, da nas v izumiteljstvu prekašajo vse razvite in srednje razvite dežele.

Vendar se stvari bistveno ne premaknejo na boljše. Izumiteljstvu že tako nenaklonjeno okolje v preteklosti so samoupravni sporazumi o delitvi osebnega dohodka še utesnili. Izumitelju enostavno ni mogoče izplačati ustrezne nagrade neglede na to, če njegov izum prinaša gospodarstvu velik denarni prihranek.

Seveda ni denar vse. Toda tudi moralnih priznanj ni dovolj. Koliko izumiteljev je dobilo medaljo dela ali red zaslug? V našem tisku le semtertja piše o kakem izumitelju, pa še takrat ga prikazujejo kot zanesenega čudaka. V takih razmerah žal ne more biti drugače: capljamo za drugimi v škodo našega celotnega razvoja.

M. LEGAN

Kmetijski kotiček

Manjka miligram kobalta..

Kmetijska rastlina, ki je vzgojena (selekcioniрана) tako, da več rodi, je ponavadi tudi bolj občutljiva, bolj natančna za oskrbo. Tudi v živalskem svetu je tako. Molznice, ki več dajejo, intenzivne mesne pasme, ki hitreje priraščajo, imajo tudi večje zahteve do rejca. Pomen rudninskih snovi in vitaminov se zveča. V zimskem času, ki prihaja, mora biti rejec še posebno pazljiv. Četudi je vse poletje živina jedla z vitamini bogato hrano, v svojem organizmu vitaminov nima na zalogi in se kaj lahko pojavijo motnje, če jo krmi s slabo krmo. Najnevarnejše je pomanjkanje vitamina A, ki je potreben za zdravo rast in plodnost. Posledice pomanjkanja tega vitamina so lahko katastrofalne: jalovost, neješčnost, splošno hiranje. Ob slabi krmi je nujno pokladati mineralno vitaminske mešanice.

Izmed vitaminov je nadalje treba opozoriti še na vitamin D. Ta je v tesni zvezi z razmerjem fosforja in kalcija v krmi. V naših razmerah ponavadi fosforja primanjkuje; neustrezno razmerje, ki tako nastane, lahko delno ublaži dobra oskrba z vitaminom D. Če je premalo fosforja in vitamina D, lahko žival zbolijo za kostolomnico in rahitidnostjo. Prvo je nadloga živali, ki dosti dajejo, drugo pa predvsem nadloga mladičev.

Raziskovalci so razpredli že precej skrivnosti v preskrbi živali z rudninskimi snovmi. Razvozljali so že pomen in nujno prisotnost sledovnih elementov, vendar ne še vseh. Ugotovili so na primer tudi, da mora govedo dobiti v dnevnem obroku tisočinko grama kobalta, ki je eden od sledovnih elementov. Če tega v krmi ni, je žival obsojena na propast.

Škoda, ki jo trpi naša živinoreja zaradi pomanjkanja rudninskih snovi v krmi, je težko izmerljiva, vsekakor pa ogromna. Celo tako je, da strokovnjaki ocenjujejo, da je škoda zaradi motenj v oskrbi z rudninami večja kot zaradi katerekoli druge živalske bolezni. Toliko bolj je zato priporočljivo, da rejci skrbijo za celovito prehrano živali.

Inž. M. L.

Z revolucionarno...

(Nadaljevanje s I. str.)

mimo dela, ustvarjanje privilegijev itd. V takih razmerah so se morale spremeniti tudi delovne metode sindikatov; bolj je bilo treba izhajati iz članstva, braniti neposrednega proizvajalca, odsevati njegove težnje in potrebe. Sindikalna organizacija se je vsebinsko, kadrovsko in organizacijsko prenovila. Uveden je bil delegatski sistem. Še nikoli v povojni zgodovini ni bilo v sindikalnih vodstvih toliko delavcev iz neposredne proizvodnje, žensk in mladine.

Ko je govoril o prihodnjih nalogah, je poudaril zlasti samoupravno konstituiranje na osnovi nove ustave, ki daje delavcu pravico, da odloča o ustvarjanem dohodku in s tem o svojem materialnem in družbenem položaju. Ker v nekaterih delovnih organizacijah delajo to prepočasi, brez prave zavzetosti, je naglasil, da so pomisleki in bojazen odveč. Dokler bodo temeljne organizacije združene dela takšne, da v njih delavci z dolžnostjo dobrega gospodarja ne bodo ustvarjali dohodka, ga delili in združevali, toliko časa ne bodo nosilci gospodarjenja in odločanja.

„Tu je vsako razpravljanje odveč in zato je tudi vsak kompromis, ki jih ponekod že sklepajo oziroma dopuščajo, naperjen proti razrednim interesom delavcev. Naš sicer nedokončen boj proti odtujitvi dohodka, proti nenehnemu povečanju družbenih obveznosti, ki bremene gospodarstvo, prizadevanja za nov odnos med delovno organizacijo, banko ali trgovino, je potreben, saj pomeni vračanje odtujene akumulacije v delovno organizacijo.“

Daljši govor je imel na sindikalnem kongresu tudi France Popit, predsednik CK ZKS. Naglasil je, da morajo sindikati delovati in biti organizirani tako, da bodo izražali interese celotnega delavskega razreda, da se bodo dogovarjali in dosegli kar največjo mero enotnosti in solidarnosti. Komunisti so še posebej dolžni delovati v tej smeri, saj bodo tako največ prispevali k utrjevanju samoupravnega socialističnega sistema. Opozoril je tudi na izreden pomen izobraževanja in znanja, brez katerega se neorganizirana, podložna množica ne more dvigniti v gospodarja.

France Popit je poudaril tudi, da se morajo komunisti dosledno zavzemati za to, da bo samo delo podlaga za delitev dohodkov in osebnih dohodkov in da se je treba zavzemati za tak sistem, ki bo spodbujal delovno vnetje, storilnost, dobro gospodarjenje. Brez trdega ustvarjalnega dela ni mogoče uresničiti vizije naše družbe, materialno in duhovno bogatejša za vsakega delovnega človeka.

V razpravi, ki je potekala v štirih komisijah, je sodelovala množica delegatov. Odkrite, jasne, odločne delavske besede so pokazale, kako živi naš delavec, kakšni problemi ga

25 LET MERCATORJA

Mercator-TOZD Trgopromet Kočevje je 9. novembra svečano proslavil 25-letnico obstoja. Na proslavi, ki je bila v domu Jožeta Šeška, so govorili direktor TOZD Trgopromet Jože Berlan, predsednik DS Drago Pavuna in generalni direktor Mercatorja Adi Osterc.

KOMITE O INTEGRACIJAH

Komite občinske konference ZK v Brežicah je na seji 8. novembra obravnaval povezovanje v gostinski in turistični dejavnosti, v kovinski industriji, prevozništvu, šolstvu in trgovini v občini in v Posavju. Del razprave so posvetili predlogu izvršnega sveta za pripravo referenduma, s katerim naj bi občani izglasovali samoprispevek za modernizacijo občinskih cest v prihodnjih petih letih. Predlagali so, naj bi bil referendum 19. januarja prihodnje leto, če se bo zanj odločila občinska skupščina.

tarejo. „Zainteresirani smo, da v resnici zaživi duh nove ustave, da delo dobi pravo veljavo.“ Mnogi, zlasti mladi ljudje so govorili o stanovanjskih težavah ter zahtevali, da je treba storiti vse, da bo družbena akcija kar najbolj uspešna. Zelo mnogo pripomb je veljalo kongresnim sklepom o produktivnosti in dohodku, samoupravnih odnosih pri razporejanju in delitvi dohodkov ter nalog sindikatov v izgrajevanju družbeno-ekonomskega sistema. Razprava je pokazala, da se delovni ljudje zavedajo svojih dolžnosti in odgovornosti, da zrelo razmišljajo o svojem novem položaju. To hkrati obeta, da bodo kongresni sklepi, ki so jih v dolgotrajni predkongresni aktivnosti zelo temeljito pripravili, sinova vsakodnevna ravnanja v sindikalnem delovanju.

M. LEGAN

MOKRONOŠKA ŠOLA NEPOPRAVLJIVA

Pred kratkim si je staro mokronoško šolo ogledal strokovni sodelavec republiške izobraževalne skupnosti inž. Milivoj Lapuh. Ob ogledu dotrajane stavbe je ta strokovnjak za šolske zgradbe kar na kraju samem izračunal, da bi številna popravila stala več kot na novo zgrajeni kvadratni meter šolskega prostora.

Doslej so nameravali šolsko stavbo popraviti v sklopu večjega načrta dozidave prizidka.

M. TRATAR

SREČANJE MLADIH ZADRUŽNIKOV

Ze tretje leto deluje pri Šolskem kmetijskem centru na Grmu v Novem mestu aktiv mladih zadržnikov, ki se kot podmladek Kmetijske zadruge in kot del nove organizacije ZSMS v zimskih mesecih vključuje v šolo. Fantje in dekleta zimarjev ter mladinci in mladinke grmske šole so poslušali že več zanimivih predavanj, sodelovali so na kvizu znanja o kmetijstvu in se udeležili več ekskurzij.

Letos je aktiv začel delati z novimi močmi. Aktiv šteje 42 članov in je vključen v novo mladinsko organizacijo ZSMS na grmski kmetijski šoli. Na svojem prvem letošnjem izletu so obiskali Slovenske gorice in aktiv mladih zadržnikov iz Križevcev pri Ljutomeru vrnili obisk. Skupaj z domačini so si ogledali tovarno penecih vin v Gornji Radgoni.

Trije obiski političnih delavcev

Šetinc, Ribičič in Godec so pretekli teden obiskali Kočevsko

V preteklem tednu so obiskali Kočevsko sekretar izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šetinc, predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič, za zaključek pa še sekretar medobčinskega sveta ZK Ljubljana Ivan Godec.

Franc Šetinc je predaval o aktualnih nalogah ZK 5. novembra na seminarju za člane vodstev organov ZK v Kočevju, nato pa je odgovarjal na vprašanja slušateljev, ki so se nanašala predvsem na prizadevanja za gospodarsko trdnost in varčevanje, informiranje, vero in klerikalizem, uresničevanje ustave, izobraževanje, delovanje ZK in drugo.

Popoldne si je ogledal dela pri posodabljanju ceste Livold-Brod, zvečer pa je prisostvoval sestanku osnovne organizacije ZK v Vasi-Fari.

Komunisti so Franca Šetince seznanili z izumiranjem Kolske doline, saj število šolarjev na tem območju iz leta v leto pada, in z željo, da bi to območje dobilo kakšen proizvodni obrat. Tako bi dobilo nekaj ljudi kruh doma in izseljevanje oziroma izumiranje doline bi se zaustavilo. Prav v ta namen so izvedli na tem območju anketo o razpoložljivih delovnih močeh, se pravi ljudih, ki bi se želeli zaposliti v domačem kraju. Franc Šetinc jim je odgovoril, da bo tej dolini cesta gotovo marsikaj prinesla. Poudaril je tudi, da je treba

razvoj posameznih krajev načrtovati v razvojnih programih krajevnih skupnosti in občine.

Predsednik Mitja Ribičič je 6. novembra zvečer govoril na Jasnici slušateljem tretjega dvomesečnega političnega tečaja za sindikalne in mladinske delavce iz vse Slovenije o aktualnih družbeno-političnih vprašanjih doma in v svetu. Odgovarjal je tudi na vprašanja poslušalcev. Predavanja in razgovora so se udeležili tudi vodilni družbeno-politični delavci iz kočevske in ribniške občine.

Sekretar Ivan Godec pa se je 7. novembra udeležil sestanka aktivna komunistov delavcev občine Kočevje. V razpravi je poudaril, da bo aktiv temeljito uspešen, čimbolj bo ne le ugotavljal probleme, ampak tudi kazal možne rešitve.

Stopnja prispevka ostane enaka

Skupščina skupnosti zdravstvenega varstva: ni razlogov za znižanje

Na 6. redni seji skupščine skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja, ki je bila v Novem mestu 7. novembra, so delegati ponovno razpravljali o poslovanju skupnosti v obdobju januar – september, ki izkazuje po opravljeni analizi primanjkljaj. Temu je vzrok tudi, da je skupnost prevzela v skrb nekatero obveznost, ki jih je prej financirala republika ali občina.

Čeprav so dohodki po devetih mesecih poslovanja preseglji samoupravno dogovorjena sredstva – vzrok temu je povečana rast družbenega proizvoda na Dolenjskem – je skupščina menila, da ni razlogov za zmanjšanje stopnje prispevkov. Sklenili so tudi, da z novo oceno dohodkov in izdatkov sklep utemeljijo.

V nadaljevanju seje so se delegati seznanili s predlogi novih zakonov in nalogami skupnosti za izvedbo teh predlogov. Ugotovili so, da tako predlog zakona o oblikovanju in volitvah delegacij ter delegiranju delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti nista povsem takšna, kot bi želeli. V razpravi so izrazili bojazen, da bo ustanavljanje skupnosti po občinah prineslo nevarnost neenakega zdravstvenega varstva, ter poudarili, da splošne akte skupno-

sti potrjuje občinska skupščina, ne pa samo izvršni svet.

V razpravi o izvajanju programa avtomatske obdelave receptov v SR Sloveniji je bilo izrečnih več pripomb, ki so opozorile na nekatere težave, ki jih AOR prinaša v delo v lekarnah

in ambulantah. Sklenili so, da bodo posvetili več pozornosti izpisovanju receptov, da ne bo tehničnih težav na elektronskih strojih, obenem pa bodo od službe AOR zahtevali večjo ažurnost.

MiM

Krško: v petih letih 500 na novo zaposlenih

To zahteva trgovine, vrtec, šole in še kaj

Ponedeljkova seja delegacij vseh treh zborov krške občinske skupščine je bila kljub obsežnemu dnevnemu redu nenavadno kratka. Poročila o gospodarskih gibanjih v prvem polletju in številke o nekaterih kazalcih gospodarstva v devetih mesecih niso vzbudili prave razprave in obveljala je ugotovitev, da so doseženi rezultati kljub inflaciji sorazmerno ugodni.

Veliko delegatov pa je govorilo o trgovski mreži, ki v občini še ni tako razvita, kot bi morala biti. Opozorjali so, da ji primanjkuje predvsem večje izbire, da čas poslovanja ni povsod primeren, tako da mora marsikaj zaposleni po nakupih proti Brežicam ali dlje do Zagreba. Pa vendar se tudi trgovina razvija, saj bo podjetje Preskrba, kot je dejal na

seji njen delegat, vložilo v preureditve in nove gradnje okoli 10 milijonov dinarjev.

To, kar bodo lahko naredili s temi sredstvi, nikakor ne bo dovolj za prihodnjih pet let. V tem času namreč pričakujejo v Krški občini izdatne naložbe.

Skupaj z novo elektrarno bodo vse novosti prinesle v Krško tudi okoli 500 do 600 novih delovnih mest, kar pomeni hkrati vsaj trikrat toliko novih prebivalcev. In prav zato se je treba na vse to temeljito pripraviti z graditvijo vrtcev, vsaj ene nove šole, rekreacijskih, kulturnih in drugih objektov. Za omenjene potrebe bodo morali zagotoviti precejšen denarni delež investitorji načrtovanih novosti. Na to so še posebej opozorili na ponedeljkovi seji in ponovno postavili v ospredje vprašanje kadrov.

Z. ŠEBEK

France Popit:

Vir nepravilnih razlik

Hkrati se morate bojevati tudi proti stališčem posameznikov, ki vse razlike med dohodki organizacij združenega dela pripisujejo izključno delovnemu prispevku delavcev v teh organizacijah, čeprav izvirajo tudi iz različnih pogojev za delo in ustvarjanje dohodka. Prav zaradi takšne delitve nastajajo ekonomsko neutemeljene in nepravilne socialne razlike. Takšna delitev lahko pripelje le do privatiziranja družbenih sredstev, ki naj bi sicer krepila materialno podlago združenega dela. Sindikati in še zlasti komunisti v njih se morate bojevati za odnose enakopravnosti in solidarnosti delavcev, ki ustrezajo družbeni naravi dela in družbeni lastnini. Določene razlike v osebnih dohodkih delavcev, zasnovane na prispevku v skupnem delu, morajo biti podlaga za uresničevanje skupnih interesov, ne pa za ustvarjanje osebnih privilegijev enih delavcev na račun drugih. Še zlasti pomembni pa uveljavitev vašega vpliva v družbi sta neposredna udeležba in odgovornost sindikatov pri sprejemanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

(Predsednik CK ZKS na VIII. kongresu Zveze sindikatov Slovenije)

dr. Borislav Šefer

Ne bo leto zategovanja pasu

Če bi skušali naš gospodarski položaj v letu 1974 oceniti na ustaljen način, bi morali reči: dobro je. Tudi v analizah mednarodnega sklada, OECD in drugih mednarodnih organizacij so nas pozitivno ocenili. Poglejmo sestavne dele teh stališč: ves svet je v recesiji, pri nas pa proizvodnja raste. Raste tudi zaposlenost, saj zaposlujemo tudi tiste delavce, ki se vračajo iz tujine. Res je, da imamo primanjkljaj, nismo resneje okmili naših deviznih rezerv, povečali pa smo blagovne rezerve. Povečali smo tudi standard, stanovanjsko izgradnjo, znatna sredstva smo vložili tudi v družbeni standard. Mislim, da nam prihodnjega leta ni treba imenovati „leto zategovanja pasu“. Zategovanje pasu bi namreč hkrati lahko pomenilo tudi omejevanje proizvodnje. Zagotoviti moramo ustrezno stopnjo rasti realnih osebnih dohodkov, ta stopnja pa lahko in tudi mora temeljiti le na povečani proizvodnji in produktivnosti. Zato bi dejal, da ne gre toliko za varčevanje, kot pa za boj proti neracionalni potrošnji, ki ne koristi nikomur.

(Podpredsednik ZIS v intervjuju za beograjski „NIN“)

Mika Špiljak:

Socialna izkaznica delavca

Najprej moramo jasno povedati, da vse pravice izhajajo iz dela. To načelo smo namreč v dosednji socialni politiki vse prečesto zanemarjali. Tako se je dogajalo, da smo v preteklosti šteli tisto, kar je bilo treba, pa tudi tisto, česar ni bilo treba. Dejstvo je namreč, da smo v preteklosti vso socialno politiko, naj že gre za otroške dodatke, stanovanjska vprašanja ali katerakoli druga vprašanja, gradili tako rekoč na enem samem kriteriju – najnižjem osebnem dohodku, ne da bi se ob tem sploh vprašali, zakaj tako nizek dohodek. Mislim, da morata zato postati izhodišče naše socialne politike delo in zaščita dela, nato pa šele skrb za tiste, ki so tako ali drugače ogroženi. To pa tudi pomeni, da moramo natančno odgovoriti na vprašanje, v čem so posamezniki ogroženi. Čimprej bi morali priti do tako imenovane socialne izkaznice slehernega delavca. Gre za vprašanje, kot denimo, kolikšen je njegov osebni dohodek, ali ima stanovanje, ali ima zemljo, koliko družinskih članov je zaposlenih, ali prejema še kakšne druge dohodke itd. Ko so namreč v nekaterih organizacijah združenega dela poiskali odgovore na vsa ta vprašanja, so prišli do povsem nove predstave o socialni strukturi delavcev.

(Predsednik jugoslovanskih sindikatov ob pripravah na sindikalni kongres)

AVTOMOBIL, KI DRŽI KORAK S ČASOM

Bolj kot kdaj prej je prav danes pomembna ekonomičnost vozila Renault 12 TL. Zelo elastičen motor ima dve prednosti: štedi gorivo in ima dolgo življenjsko dobo. Renault 12 TL se prišteva k hitrejšim vozilom. 1289 ccm, 54 KM, pri normalnih razmerah poraba goriva le 8,5 l na 100 km.

NOVA – ZNIŽANA CENA fco tovarna Novo mesto: za zasebnike 69.634 din za podjetja 66.400 din

DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU

RENAULT 12TL

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Obrnite se na poslovalnico IMV: – LJUBLJANA, Titova 172a, tel. 061/343-485 – NOVO MESTO, Zagrebška 10, tel. 068/21-075

Kuharski tečaj?

Tudi majhne stvari so lahko velike za nas

Z bolečino v srcu opazujem mlade družine, ki se jim sreča zruši prav na domačem štedilniku. Vsa cena žene, gospodinje, pade ob slabo založeni mizi. Namesto pohvalnih besed pa je družina deležna preprirov in uničujočega sovraštva.

Zgaran obraz človeka nam mora biti v vsem v dokaz, da smo na tem področju potrebni temeljite preobrazbe. Bomo to preobrazbo dosegli, če desetletja ne bomo organizirali niti skromnega kuharskega tečaja? Imamo tovarne najmodernejšo gospodinjstvo opreme, ki jim je gotovo do tega, da bi seznanile bodoče gospodinjice s svojimi stroji. Te tovarne je treba zainteresirati za to vrsto izobraževanja in prav gotovo bi sodelovale po svojih močeh pri financiranju tečajev, strokovnem usposabljanju gospodinjic in ne nazadnje pri opremljanju takih kuhinj, ki bi služile tečajnicam.

Sveđa, nekdo bi moral nesebično narediti prvi korak!
IVAN ŠKOFIJAČ

„STRAHOVI“ NA ODRU

Novomeški gledališčniki se namestijo v tej sezoni prej predstavijo svojemu občinstvu kot v minulih sezonah, ko so imeli premiero šele ob koncu pomladi. Tokrat bodo na odru poskusili srečo z Ibsenovim dramo „Strahovi“. Prve vaje pod vodstvom Rika Urha, ki bo tudi tokrat režiral, so se že začele.

PRELOČANI ŽALUJEMO

V torek, 29. oktobra, smo se poslovili od 88-letnega Jožeta Starešiniča s Preloke. Bil je zelo priljubljen in poznan med ljudmi bližnje in daljne okolice. Spoštovali in poznali smo ga ne samo kot očeta igralca Slovenskega gledališča v Trstu — Staneta Starešiniča, ampak tudi zato, ker je vsakomur rad pomagal. Jože je dolga leta delal v ameriških rudnikih in se s pokojnino vrnil domov k otrokom. Nikoli ni nikomur odrekel pomoči in velikodušno je pomagal tudi preloškemu gasilskemu društvu, ko je potrebovalo denar.

Zaradi njegovih vrtil bo še dolgo ostal v našem spominu.
Za Preločane
VERICA STIPANOVIČ

Vnovič: »Pisec knjige oproščen krivde«

Pripomba Antona Ožbolta k pojasnilu republiškega JT - Milan Kosec se je pritožil zaradi oprostilne sodbe okrožnega sodišča Ljubljana

Spoštovani tovariš urednik!

V zadnji številki Dolenjskega lista od 7. novembra 1974 sem na 5. strani bral pojasnilo javnega tožilstva SRS o kazenski zadevi majorja bivše jugoslovanske vojske Milana Kosca iz Ljubljane.

Ne dvomim o vernosti pojasnila javnega tožilstva SRS, vendar zadeva ni dovolj jasno prikazana, pa tudi Milan Kosec je pred okrožnim sodiščem v Ljubljani povedal malo drugače.

Ivan Serčer, oče narodnega heroja poročnika Ljuba Serčerja, je napisal prijavo 21. maja 1945 zoper Milana Kosca in Barleta. Pristojnemu organu SRS jo je vročil proti potrditvi z žigom in podpisom 22. maja 1945. Potem ni Serčerjevih nihče več poklical niti jih ni obvestil, kako je s postopkom zoper ovadeno.

Milan Kosec je pobegnil čez mejo v tujino. General Rado Pehaček je bil tedaj vodja naše vojne misije. Povedal mi je, da je Kosca repariral in da ga ni imel na seznamu vojnih zločincev. Potem je Kosec v zaporu od sedel karanteno kakor vsak drug begunec, ki se je vrnil, nakar je bil izpuščen.

Sam Milan Kosec je to potrdil letos pred okrožnim sodiščem v Ljubljani in dejal, da zaradi Serčerja ni bil nikdar zaslisan niti preganjan, pač pa je zaradi bega čez mejo. Verjetno se pojasnilo tožilstva nanaša na to, ne pa na postopek v zvezi z ovadbo Serčerja, zakaj skoraj nemože je, da bi Kosec na to pozabil.

Ko sem iskal Košček in Barletov sodni spis, sem se obrnil tudi na Ravnosodni sodišče, katerega sodnik Hinko Kužnik mi je spis pomagal iskati. Z njim sem bil tudi na javnem tožilstvu SRS in na okrožnem sodišču Ljubljana, kjer smo pregledali sodne knjige do konca leta 1948, našli pa nismo nobenega spisa o tem niti ne navedbe Koščkovega in Barletovega imena in priimka.

Ni bil moj namen preganjati Milana Kosca in Barleta, pač pa spoznati verne vire za moje knjigo „Serčerjeva bojna pot“. Kar sem zapisal v knjigi (najmanj to), je dokazano z dokumentiranimi viri in štirimi se živimi pričami, ki so videle, ko je Kosec odpeljal Serčerja. To pa je priznal tudi sam Milan Kosec na glavni obravnavi 7. oktobra letos pred okrožnim sodiščem v Ljubljani. Pojasnil je, da se je italijanski major Bramo (bil je obveščevalni oficir) zelo jezil, ko je zvedel, da se ne prihaja Ljubo Serčer javljat in dvigat podporo, ampak da to dela njegov brat Miro.

bili partizani tri četrte ure v Ložu in pobili po italijanskih podatkih 29 italijanskih vojakov ter jih 18 oziroma 24 ranili, ujeli komandanta Loža kapetana Antonia Pivotija, tri podoficirje in tri vojake. Sam italijanski general Mario Robotti temu napadu pripisuje pravo mojstrovino in je dejal, da je bil do potankosti preštudiran, načrtovan, odlično pripravljen in izveden, za kar so v dokaz italijanski arhivski viri. V pritožbi pa Milan Kosec s svojo zastopnico trdi, da je bil narodni heroj Ljubo Serčer dezertir.

Za Mira Serčerja, rezervnega polkovnika JLA, ki je štiri mesece kril svojega brata Ljuba, bil 14. novembra 1941 aretiran, bil obsojen na leto dni ječe, ki jo je prestajal v Italiji, pa pravi M. Kosec v pritožbi, da je bil obsojen kot kriminalalec.

Za narodnega heroja Stanka Semiča-Dakija, ki je videl Kosca z avtomobilom, ko je prišel po Serčerja, kljub lastnemu, Koščevemu priznanju, da je šel po Serčerja z avtomobilom, trdi, da je Dakij vseveden in da „... ima pa tudi zelo živahno

fantazijo in hodi za pričo kadarkoli in komerkoli...“

Za znana partizana, nosilca spomenice 1941, Jožeta in Janeza Nedoga, si je dovolil zapisati v pritožbi na vrhovno sodišče med drugim tudi naslednje: „Nedogi so zlasti veliki aktivisti po 5. maju 1945, dočim za poprejšnji čas, saj zasebni tožilec, odnosno njegova zastopnica ni od njih kot pomembnih članov OF ali celo UDV nič slišala.“

Z vsem tem je tožeča stranka močno zadihala na svoja pljuča in se zelo oddaljila od vernih zapisov v moji knjigi „Serčerjeva bojna pot“, ki se nanašajo nanjo in jih celo sama priznava. Ob tem izbruhu in pljučkih na posamezne pomembne dogodke iz NOB in zaslužne partizanske tovariše, prvoborce, pa sem znova prišel do spoznanja, kako nujno je hitreje zbirati gradivo iz NOB, ga preverjati in verno pisati, dokler so poleg arhivskih še živi viri, da nam ne bodo te trpke zgodovine pisali tako, kot se je izkazala ta tožeča stranka.

TONE OŽBOLT

GOVORILNE URE ZA STARŠE NA NOVEMEŠKI GIMNAZIJI

Letos se bodo starši gimnazijcev lahko pomenili z učitelji svojih otrok ob četrtkih od 15.30 do 17.00, in sicer 21. nov., 19. dec., 9. jan., 27. febr., 27. marca, 24. apr., 22. maja in 5. junija.

D. Modic
Koštialova 36
Novo mesto

Obnavljamo tradicijo udarništva

Na pobudo šolske skupnosti na gimnaziji so v sredo učenci betonirali pločnik ob šoli do novega vhoda v garderobo. Pri udarniškem delu je sodelovalo 17 gimnazijcev. Njim se imamo zahvaliti, da je dostop do garderob čistejši in da je v garderobah manj umazanije.

Naslednji dan je okrog 70

srednješolcev iz gimnazije, ekonomicnega in administrativnega centra ter centra za poklicno izobraževanje obiralo koruzo na poljih Kmetijske zadruge in pomagalo zmanjšati škodo, povzročeno z dolgotrajnim deževjem. Tako akcijo bo treba prihodnjih bolje pripraviti.

D. M.

Zavarovalnica Sava iz Novega mesta je kmetom, ki imajo zavarovano živino, kupila orodje za rezanje parkljev, porodne vrvi in trokar. Tako si bodo kmetje v nujnih a bolj enostavnih primerih lahko kar sami pomagali. Treba bi bilo samo še, da se dobro pouče o ravnanju s podarjeno opremo. Na sliki: prva ekipa pri rezanju parkljev na domačiji v okolici Mirne peči. (Foto: Pungercar)

Žalostinka za medvedkom Brundom

Lahko bi bil še živ in bi privabljal turiste motelu, ki ima zgubo

Medvedka Brunda ni več, umorili so ga lovci. Tedaj je kar bruhnilo nezadovoljstvo. Vsi, ki so ga kdaj videli, hranili ali slišali o njem, so ga imeli zelo radi. Kaj ga ne bi, saj je bil letos največja naravna zanimivost Kočevja in okolice.

Veliko lepega so nekateri z njim doživeli, videli, ali o njem slišali ali brali. Povsod so govorili o njem. Celo od daleč so prihajali ljubitelji narave in živali, da bi mu še kdaj dali. In nobeno leto ni bila planinska kočica ob Jelenovem studencu tako obiskana kakor letos, zakaj vsi smo vedeli, da tam nekje v bližini biva medvedek Brundo in se med drevjem približe iz gozda, brž ko začuti ljudi ali melodijo Vebletove harmonike. Pripadjal je na jaso in h kočici, hlačal okoli miz, vohljajal za ostanke jedi in prosil, da bi mu še kdaj dali. In dobroniki ga niso nikdar razočarali.

Kdo ve, kako se je začela medvedkova usoda. Morda se je zgubil materi medvedki, potem pa taval plah in lačen po samotnem gozdu. V bližini ljudi pa je vedno našel kaj jedate. Sprva jih je spoznaval od daleč. Nič mu niso hoteli, zato se jim je pozneje pazljivo bližal. Videl je, da mu nastavljajo jedi. Nazadnje je odhlačal kar mednje in jemal jestvino več ali manj iz rok. Se vedno pa

je bil nezaupljiv in je skrbel, da je imel prostost vsaj za hrbtno.

Ko je zadihala hladna, deževna jesen, je bilo v gori in ob planinski koči pri Jelenovem studencu vedno manj ljudi, ki so ga poleti hranili. Zato je odšel za njimi v dolino, kjer mu je v temni noči, ko je bilo v Podgorski ulici že vse mirno in so ljudje spali, prijetno zadihalo iz srambe. Ugotavljajo, da medvedji nos odkrije pojedino tudi na nekaj sto metrov. Raztrgal je mrežo in zelezel skozi okno v srambo ter se najedel. To pa je bilo zanj usodno, saj so ga že pri prvi tatvini obsodili na najhujšo kazen. Kdo ve, kako bi bilo pozneje z njim. Želeli bi, da bi bil vedno tako prikupen in zabaven. Toda na to se ni dobro preveč zanašati, saj izhaja medved iz rodu največje zveri v Evropi. Mi bi se morda še dolgo tolažili, da ne bo napadel. Vprašanje pa je, če se to res ne bi zgodilo. Kaj bi bilo, če bi šla gospodinja v srambo, ko se je tam gostil. Nič slabega sluteč, bi odprla vrata, Brundo pa bi morda hušknil mimo nje v stanovanje. In kaj bi bilo, če bi v poznejših letih koga raztrgal in umoril? Tedaj bi vsi dvignili hrup proti lovcem, ki bi morali nositi odgovornost zanj.

Naj bo kakorkoli že, je le res, da je medvedek Brundo našel veliko prijateljev med mladimi in starimi

občani, ki se zdaj zgražajo nad lovci in upleniteljem. Če je uplenitelj res tako delal, kot je zapisano v protestu podmladka Društva za varstvo živali, objavljenem v Dolenjskem listu 7. novembra, se kot lovec protestu pridružujem.

Morda pa le ne bi bilo treba ustreliti medvedka Brunda in nam bi bil lahko še dolga leta v prijetno in poučno zabavo. Naša lepa gorata Kočevska je znana po vsej Evropi tudi po medvedih, divjadi in dobrih lovcih. Ko prihajajo ljudje od daleč, jim nimamo, razen muzeja in spomenika, kaj pokazati. V muzeju je le skromen lovski oddelek.

Kaj pa Turistično društvo, gostinstvo in Motel Jasnica? Ali ne bi bilo prav, da bi bili kaj ukrenili, da bi Brundo še živel? V gozdiču za motelom na Jasnici bi mu z majhnimi stroški zgradili ograjen bivač z brlogom. Ostanek hrane zanj bi bilo dovolj. Pomislimo, koliko mlajših in starejših gostov bi jim privabil! Vsakdo bi tam zaradi njega prisedel in kaj potrošil. Njim bi bil v korist, nam pa v prijetno počutje.

Pravijo, da se je pojavil spet na pol udomačen medvedek nekje južno od Kočevja. Morda se bodo odločili zanj, da bi ga imeli namesto Brunda, za katerim morda žaluje več ljudi, kot bi jih, če bi zgubil dobrega župana.

LOVEC

ODMEVI NA ČLANKE ODMEVI NA ČLANKE ODMEVI NA

Varčevanje nosi razočaranje

To so besede razočaranega varčevalca

Z zanimanjem sem prebral v Dolenjskem listu v rubriki Vredno je zapisati članek o dnevu varčevanja. Toda kot dolgoletni varčevalec predlagam, da naslov članka v bodoče spremenite v „Dan razočaranja in žalosti varčevalcev“. Govori se namreč eno, dela pa drugo. Govorimo o stabilizaciji, imamo pa inflacijo. Pred mesecem dni sem na televiziji poslušal pogovor o tem, da se z inflacijo dobro živi. Čez nekaj dni je napovedovalec to ponovil, pristavil pa je še vprašanje, na čigav način se dobro živi. Mnogo jih je na račun inflacije obogatelo, a mnogo tudi osirotelo.

Danes skromen, priden, varčljiv in pošten človek nič ne ve, lja in nima kot varčevalec nobene zaščite. Tisti, ki so obogateli, imajo luksuzno opremljene „gradove“ in avtomobile, ki jih imajo le za razvedrilo, saj stanujejo nedaleč od delovnega mesta. Dobili so posojilo na posojilo in jih bodo vrnili popolnoma oskubene, morda samo koščico od nekdanje vrednosti. To je bogatenje na tuj račun, na račun varčevalcev!

Če bi imel otroke, bi raje videl, da bi imeli gada v rokah kot hranilno knjžico. Saj ne, da bi varčevalci z vlogami hoteli kaj veliko pridobiti, a vložena vrednost vlog bi nam le lahko ostala. Pri obeh devalvacijah so

nam nekaj povrnili, zdaj pa prav nič!

Želim, da moje pismo objavite podpisano z „Varčevalec“, ne pod pravim imenom, ker me je sram, da sem tako neumen, da kljub toliko izkušnjam še varčujem.

VARČEVALEC

»Zdaj nas bo varčevalo še več...«

Tovariš urednik, iskreno se Vam zahvaljujemo za članek v Dolenjskem listu, ki ste ga objavili 31. oktobra pod naslovom „KORAK V ŽIVLJENJE“. S posebnim navdušenjem smo prebrali to reportažo, v kateri ste znali s pravimi besedami opisati delo in namen varčevanja v šolski hranilnici. Prepričane smo, da bo zdaj še več učencev varčevalo v naši mali banki.

Morda vas bodo zanimale tudi novice iz hranilnice: število varčevalcev smo že podvojili. Pred nekaj dnevi je dobil vsak varčevalec kemični svinčnik DBH Novo mesto. V varčevanje smo vključili tudi učence drugih razredov. 29. novembra bo dobil vsak učenec prvih razredov ob sprejemu v pionirski odred hranilno knjžico z začetno vlogo 10 novih dinarjev in bo tako postal naš varčevalec.

Želimo, da bi nas kmalu spet obiskali, me pa se bomo potrudile, da bomo pripravile gradivo za nov članek.

STAROSTNA POKOJNINA

Sem v starosti, ki po zakonu o starostni kmečki pokojnini že bil upravičen, da jo prejeman, pa so mi jo odklonili. Kmetijo sem predal nasledniku in je ne obdelujem več, toda ker je bodisi sedanji gospodar ali gospodinja v službi, mi pokojnina ne pripada. Zakaj to? Od tega, da hodi zet v službo, nimam nič. Pokojnino potrebujem prav tako kot oni preuzitkarji, ki jo dobivajo, a imajo nekaj malega še zemlje. Je prav, da zakon tako določa?

Č. M.
Zdole

Lep pozdrav od uslužbenk „male banke“ na

OSNOVNI ŠOLI „JURIJ DALMATIN“ V KRŠKEM

DOSLEDNO O KAPACITETAH

Dolenjski list v številki z 10. oktobra v komentarju o rasti cen prinaša misel, da je v sedanji inflaciji veliko skrito za, kot piše, lepimi frazami o „dvojnih kapacitetah“, v katerih pogosto vidi težnjo za monopolom in -odrejanje cen na račun tretjega.

Na drugem prostoru pa list spominja bralca na to, kar je pisal pred 20 leti. Shučajno ali ne, tudi takrat je bila tema — rast cen. Tiste- gva, 1954. leta, je list videl vzroke dviganja cen v nezadostnih kapacitetah in v pomanjkljivem tekmovanju.

(Iz zadnje številke EKONOMSKE POLITIKE, BEOGRAD)

Ljudski časnik vest socializma!

Dolenjski list: kako pišemo?

Iz pogovora članov uredniškega odbora in komunistov ČZP Dolenjski list z družbenopolitičnima delavcema Maro in Bogdanom Osolnikom

Pred dnevi sta bila gosta v uredništvu Dolenjskega lista znana družbenopolitična delavca Bogdan Osolnik in Mara Rupena-Osolnikova. Z novinarji uredništva in s komunisti ČZP Dolenjski list sta se pogovarjala o delu časopisa po X. kongresu ZKJ ter o težavah in rednem delu Dolenjskega lista. Po magnetofonskem zapisu je pogovor pripravil za objavo Jože Splichal.

30.000 IZVODOV

Gosta sta najprej želela izvedeti nekaj splošnih podatkov o časopisu, o njegovem obsegu, nakladi in usmeritvi. Dolenjski list kljub lanski izdatni podražitvi skoraj ni izgubil naročnikov: njegova naklada okrog 30.000 izvodov je še vedno največja v Jugoslaviji med vsemi pokrajinskimi časopisi. Lani ustanovljeno podjetje sorazmerno dobro gospodari; svoje dohodke ustvarja predvsem z naročnino, z oglasi in s proizvodnjo tehničnega oddelka, tako da podjetje dela brez bančnih kreditov. Resen problem, ki onemogoča dobro delo, pa predstavljajo prostori, ki so pretesni, povrh vsega pa je Mercator, v katerega prostorih dela Dolenjski list, odpovedal gostoljubje s sodno odpovedjo.

Novi prostori so torej nujnost za nemoteno delo v prihodnje, ob tem pa bi lahko začeli temeljiteje razmišljati o ustanovitvi Dolenjskega informativnega centra, ki bi združil ne le Dolenjski list, pač pa tudi radijsko in televizijsko dopisništvo in tudi novomeško tiskarstvo.

V treh delovnih enotah dela 39 delavcev, novinarjev pa je 9. Časopis sam potrebuje takoj še tri novinarje, ki pa jih ni mogoče nikjer dobiti, prav tako študenta na VSPN in enega na filozofski fakulteti.

Zadnje čase so ustavna dopolnila in močno vrenje ter preobrazba v družbi postavili pred list velike zahteve, ki jih časopis vse teže izpolnjuje. Časopis bi moral odražati vse razvejeno samoupravljanje, moral bi znati nakazovati rešitve, moral bi tvorno poseči in družbeno dogajanje — nedvomno bolj kot kdaj doslej, ko je bil pretežno registrator dogodkov.

Gotovo je želja uredniškega odbora, pa tudi izdajateljskega sveta informativno-politični list, ki pa kajpak ne sme ostati brez stika z bralci. Zato mora Dolenjski list poročati o vsem, pri tem pa ne sme ostati le zapisovalec. Uredništvo meni, da je našlo pametno mejo med informativno-političnim delom in vzgojno-izobraževalnim ter zabavnim z uvedbo priloge, ki izhaja vsakih 14 dni.

Kljub temu je Dolenjski list vedno znova nezadovoljen sam s seboj: velika zahteva je, da bi bil časopis zavestni del družbe in korak pred njo. Kljub temu da nima posebnih materialnih pogojev, ni možnosti, da bi povečal obseg. Manjka namreč ljudi, ki bi z veseljem delali v novinarstvu. Tako je naravnost nerazumljivo, da je list ob obsežnejših in pomembnejših nalogah ostal s tremi ljudmi manj kot pred leti, po drugi strani pa je letos izdal za 29 odstotkov več strani kot lani (povečanje gre zlasti na račun P in oglasov).

Gostoma so novinarji povedali, da se bore za samostojnost delovanja, ker menijo, da le tako lahko delajo odgovorno, hkrati pa so poudarili, da se ponekod še vedno srečujejo s težavami, kot je na primer zapiranje virov informacij; zato je delo še težje. „Pogosto nam očitajo, da znamo dobro pisati drobne stvari in nepolitično problematiko; razpeti smo med tržno blago, v kar postavlja položaj tudi politični tisk, in med politično poslanstvo, ki pa bi moralo imeti na trgu posebne ugod-

nosti,“ so poudarili novinarji, preden so Bogdana Osolnika zaprosili, naj kot dolgoletni politični delavec, novinar in urednik pove svoje mnenje.

ODLIKA: ŽIV IN INFORMATIVEN

„Naj najprej kot bralec izrečem pohvalo, ki ni le moja in kar dokazuje tudi vaša naklada. List je informativen, pisan živo in razumljivo. Tudi zelo težke teme obravnava na poljuden način, na primer volitve, ustavo in podobno. Da piše kratko, zgoščeno in razumljivo, se mi zdi njegova pomembna odlika,“ je dejal Bogdan Osolnik, potem pa je dejal: „Mislim, da poseben pogovor o našem novinarskem delu po X. kongresu ni potreben, ker je očitno, da v vsakdanjem delu dobro uresničujete zamisli kongresa.

Ko pravim, da pišete kratko in zgoščeno in da je to važna odlika Dolenjskega lista, ne gre pozabljati na poglobljenost. Kajpak bo tudi ob poglobljenem pisanju potrebno upoštevati zahtevo po pisanju za okolje, v katerem list dela. Izkušnje, ki jih imate, boste lahko s pridom izkoriščali.

Dvomi, ki jih imate, so nujni, prav tako vaša kritičnost in nezadovoljstvo z lastnim delom. Po vseh redakcijah, v katerih sem delal, je bilo vedno tako. V naravi novinarskega dela je, da vedno znova ugotavljaš, da bi se dalo to in ono narediti še boljše. Vzrok za nezadovoljstvo pa ni samo v naravi poklica, pač pa tudi v razvoju naše družbe. V času, ko se vse razvija, tudi novinar ne more biti le uslužbenec za pisalno mizo. Mislim pa, da kljub kritičnosti nimate razloga, da bi bili nezadovoljni s seboj. Sodim, da gre za zdravo ustvarjalnost, ki je vedno potrebna, če naj delo uspe.

POISKATI PRAVO POT

Kako torej najprej? Pri branju Dolenjskega lista imam tudi jaz večkrat občutek, da ste v precepu: po eni strani hočete list narediti privlačnejši z zanimivostmi, po drugi hočete biti informativno politični.

Sodim, da bo tudi vnaprej potreben kompromis med tema dvema odločitvama.

Razumljivo je, da morate poročati o vsem: o nesrečah in kronikah in sestankih prav tako kot o temah, ki so trajnejše in zahtevajo poglobljeno delo.

Mislim, da velja razmišljati v dveh smereh. O poglobljenem pisanju v smeri političnega in samoupravnega razvoja in o poglobljenem pisanju v smislu kulturno-političnega in vzgojnega dela.

V poglobljenem pisanju o izgrajevanju samoupravnih odnosov in razvijanju delegatskega sistema me moti, ker se v Jugoslaviji obnašamo, kot da smo šele zdaj uvideli potrebnost informiranja. In kaj smo storili? Malo ustvarjalnega, izdali smo le nekaj novih biltenov. To me moti; kaj nismo informiranja priznali z odločitvijo za samoupravno socialistično pot? Dobro se spominjam, da sem pred 15 leti na nekem mednarodnem simpoziju govoril o informiranju kot o integralnem delu

samoupravljanja! Smo v obdobju, ko bi se morali boriti za nov odnos do informacije. To ni zgolj naloga SZDL, to je tudi naloga skupščin in vse družbe sploh.

Kako naj Dolenjski list poglobljeno piše o samoupravljanju? Mislim, da ne smete posnemati zgleda velikih listov in objavljati načelnih govorov. Kdor jih želi brati, jih bo našel tam. Vi morate spremljati samoupravljanje v bazi, težave, skozi katere se prebija. Dovolj dela imate za angažiran pristop. Znano vam je, da so se največja novinarska imena proslavila z angažiranostjo. Kako uveljaviti angažiranost? Smisel vidim v tem, da novinar ne caplja za sklepi političnih forumov, pač pa da je samostojen v iskanju. Ta samostojnost je nedvomno na liniji sprememb v iskanju nove družbe. V procesu iskanja bodo gotovo pozitivni in negativni primeri. Prav ob konkretnih primerih lahko največ naredite. Uveljavljanju neposredne demokracije velja posvetiti čim več prostora.

Bogdan Osolnik

Več bi lahko naredili tudi z iskanjem zunanjih sodelavcev, čeprav vzame to veliko časa in dela. Vendar bi zunanji sodelavci list obogatili in taka pot je tudi pravilna in stremiljena za podružbljanje občil! Mislim, da bi vam olajšalo delo tudi programiranje na daljši čas. Vračam se tudi na primer nagrajevanja. Povedali ste, da imate pri vas sistem nagrajevanja po učinku. Uporabil bom Komunistov primer, kjer je bila bolje nagrajevana množičnost, kjer se je izkazalo, da kaže delati več, pa manj poglobljeno. Nekaj podobnega sem videl tudi pri Delu, kjer so med prvimi tisti, ki največ naredijo, in ne tisti, ki delajo najbolj tehtno. To ni prav, ta problem se že dolgo vleče skozi naše liste.

KOLEKTIVNI ORGANIZATOR IN INFORMATOR

Od ZK in SZDL lahko zahtevate, naj pripravijo pogovor o informiranju. Če se je predsedstvo zvezne skupščine temu problemu posvetilo trikrat ali štirikrat, bodo tako storili tudi pri vas.

Leninova karakterizacija časopisa, ki je kolektivni organizator in mobilizator, se v praksi potrjuje. List je lahko mobilizator s svojimi akcijami. Na beograjskem radiu mi je zelo všeč oddaja o zbiranju knjig za oddaljene občine. Radio je sprožil spodbudno akcijo, s katero so oddaljene in manj razvite občine prišle do številnih prepotrebni knjig.

TUDI KULTURNI VZVOD

Naj spregovorim še o kulturno-političnem kompleksu vprašanj. Morda gledam preveč osebno, a zdi se mi, da bi moral biti Dolenjski list tudi pomemben kulturni faktor na Dolenjskem. Ti kraji so v velikem ekonomskem vzponu, ki pa ga ne spremlja enakovreden kulturni razvoj. Za primer naj vzamem Novo mesto, ki je bilo pred vojno kulturno pomembnejše kot danes. Morebiti se zdaj novi ljudje še niso stopili z mestom, tudi večja privatizacija nedvomno nasprotuje tem težnjam. Vseeno pa sem prepričan, da bi moralo Novo mesto bolj izžarevati svoj kulturni vpliv v ta prostor.

Žal mi je, da ne morejo izhajati Dolenjski razgledi. (Že prej je uredništvo seznanilo gosta s težavami Razgledov. Novomeška kulturna skupnost namreč ni pripravljena podpirati Razgledov, čeprav ima letos v primerjavi z lanskim letom dvakrat toliko denarja. Po drugi

stop. Novo mesto je v perspektivnem načrtu središče Dolenjske. To, kar je bilo včasih skoraj pregrešno reči, se zdaj prizna kot razvojna ocena. Nemo-goče si je predstavljati, da bi vsaka komuna imela svojo bolnišnico, svoje šole. Večja povezanost na Dolenjskem se bo uveljavila, s tem pa gotovo tudi večja vloga Novega mesta. Vrsta problemov: urbanizem, kultura, zdravstvo, da naštejemo le nekatere, bo prav tako zahtevala poglobljen pristop.

Vsa pohvala in vse priznanje za dosedanje delo! Tudi sedanja nivo Dolenjskega lista ni nezadovoljiv. V iskanju perspektiv pa bi bil za poglobljenost v iskanju samoupravnih odnosov, v kulturno-politični vlogi lista in pri gledanju v prihodnost dolenjskega razvoja.

Pogoj za to pa je rešitev osnovnih težav. Kadarkoli sem pripravljen tudi sam sodelovati pri reševanju, ali v ZK ali v SZDL. To gotovo ni vaše vprašanje, to je dolenjsko vprašanje. Nedvomno že zdaj dajemo za informiranje velika sredstva. Vprašanje je le, če jih najbolj smotro delimo. Vsi vemo, kaj Dolenjski list pomeni Dolenjski — torej tudi ukrepajmo tako.

Naj še enkrat omenim Dolenjske razgled. Vsi faktorji bi se morali zavzeti zanje! Če se ponašamo z ekonomskim razvojem, zakaj ne bi našega ponaša razvijali tudi s kulturnimi vrednotami? Poglejte Trebnje! Ta mala občina z nekaj podjetji uspeva s svojim likovnim samorastništvom. Na ta način in v dolenjskih okvirih bi kazalo reševati Dolenjske razgled.

Sicer pa se mi zdi kot tip časopisa Dolenjski list idealen informativno-političen, priloga pa naj bo dodatek splošni informaciji.

ČASOPIS NI OGLASNA DESKA

Spodbujam tudi pogum! Kar ste pogumno napisali, mi je bilo všeč in s tem pridobivate na ugledu. Prizadet sem bil, ko so v Prištini pred leti na novinarskem kongresu presodili, češ da naj bo list tribuna. Saj ne more

biti oglasna deska, saj ni ne denarja ne prostora za to! Informativno, angažirano in kulturno poglobljeno pisanje — to so tri bistvene stvari za razvoj.

Pod besedo poglobljeno ne mislim razširjenega, dolgovznege pisanja. Mislim na težnjo po poglobljenosti v skladu s sedanjim načinom pisanja Dolenjskega lista. Informacije namreč pri nas prav zato prerediti pridejo do ljudi, ker imamo pravo devalvacijo besed.

Hlastanje sedanje potrošnike družbe za dobrinami gotovo ni za poglobljeno pisanje, vendar sem prepričan, da bomo tudi to obdobje prericali, ko bomo pisali poglobljeno, toda konkretno in zanimivo. V svetu bulvarski tisk propada, poglobljeno pisanje postaja vse bolj iskano. Poglejte Le Monde, ki je bil padel že na 40.000 izvodov, pa se je njegova naklada spet podeseterila. In to je poglobljen politični časopis za bralca, ki potrebuje evropsko informacijo.

Če pravite, da ste nezadovoljni, da bi se dalo delati boljše, in če trdite, koliko dela imate in kako pomembne naloge — naj vam povem, da sem vedno gural, kadar sem bil v novinarstvu. Med vojno, veste, kako je bilo, po vojni sem bil dopisnik na Koroškem v ilegali, na radiu Jugoslavija sem bil v času Kominforma. Iz časov, ko sem bil urednik Komunistov, pa naj povem le to: takrat smo hoteli Komunisti razširiti in za dve minuti oglašiti na televiziji smo morali plačati skoraj 400 tisočakov. In danes? Pravijo, da s televizije dve uri pred izidom že čakajo, da bodo lahko večer poročali o tem, kaj je novega v novem Komunistu. To po svoje tudi priča o družbeni klimi do novinarstva ...

Mara Rupena — Osolnik pa je ob koncu poudarila: „Zavedajte se, da ima Dolenjski list znatno več bralcev kot naročnikov. Mislim, da s svojimi problemi lahko seznanjate tudi Dolenjce, ki so danes v Ljubljani in drugje. Teh ni malo. Ne bo odveč, če jih boste seznanili s svojo problematiko, oni pa vas bodo tudi seznanili z novicami s svojega področja. Za pomoč pri iskanju zunanjih sodelavcev v Ljubljani in tudi drugje pa sem vam vedno na voljo.“

Časopisno založniško podjetje

DOLENJSKI LIST Novo mesto

OBJAVLJA

prosta delovna mesta:

1. NOVINARJA - REPORTERJA
2. NOVINARJA - dopisnika za Belo krajino
POGOJI: visoka, višja ali srednja izobrazba. Možnost zaposlitve tudi za pripravnika.

3. KOREKTORJA STAVKA

POGOJI: dokončana gimnazija ali druga srednja šola. Za vsa razpisana delovna mesta velja dvomesečno poslovno delo.

PONAVLJAMO
razpis

1 ŠTIPENDIJE na upravno-administrativni šoli

Prošnjo za štipendijo je treba obvezno vložiti na obrazcu 1,65 DZS, priložiti pa ji je treba: prepis zadnjega šol. spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov, mnenje šole in potrdilo o vpisu v šolo. — Potrdilo o dohodkih staršev se mora nanašati na leto 1973, druge podrobnosti pa so razvidne iz navodil za izpolnitve obrazca. — Prednost pri podelitvi štipendije bodo imeli učenci z boljšim učnim uspehom in slabšim materialnim položajem. RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST velja do zasedbe, prošnje za podelitev štipendije pa sprejema ČZP Dolenjski list, odbor za medsebojne odnose, NOVO MESTO, p. p. 33 — do 28. novembra 1974.

NOVO MESTO - SREDIŠČE

Še ena smer je, za katero sodim, da ji velja poglobljen pri-

Teden otroka smo v vsem lepimi besedami na posebej sklicanih sestankih pustili za seboj in prehajamo v obdobje, ko bo treba začeti prenašati vse izrečene zamisli v prakso. Na Dolenjskem in v Posavju otroško varstvo caplja precej daleč za ostalim razvojem. Izjema je morda le Metlika. V vseh štirih dolenjskih občinah v Posavju smo v zadnjih letih zgradili več tovarn, hiše rastejo kot gobe po dežju, avtomobilov je povsod toliko, da je na cestah gneča, zaposlenost prebivalstva in standard raste — otroško varstvo pa bi z današnjimi zmogljivostmi zadovoljilo potrebe izpred petih let...

Ne gre prezreti, da smo tudi na področju otroškega varstva zelo napredovali, saj ni občine, da ne bi v zadnjih letih odprla vsaj enega sodobno urejenega vrta. Žal je vse to premalo! Septembra letos je na tem območju ostalo več kot tisoč otrok brez varstva.

In ne le to: tudi igrišč nimamo. Otrokom ostaja torej cesta! Da je res tako, pričajo podatki iz več občin.

napraviti izbor najbolj potrebnih. Nujno je povečevati zmogljivosti za otroško varstvo. Tega se dobro zavedamo. Vložili smo že proučno za posojilo, da bi zgradili šola na Mirni do II. faze, zraven pa tudi prostore za otroško varstvo. Ko bodo finančne zadeve urejene, bomo gradnjo začeli. Tudi v Mokronogu je planiran vrtec v novih prostorih pri novi šoli. Kdaj bo to uresničeno, zaenkrat še ni mogoče reči. Povsod pa pogrešajo stari varstvo za dojenčke, ki ga še nimamo."

Sevnica: »Širiti prostor«

cev, v katerih je skupno 569 otrok, zunaj pa so varstvene ustanove ali oddelki še v Škocjanu, kjer je 14 otrok, v Žužemberku 33 otrok, v Šentjerneju 70 otrok, v Straži 40 otrok.

O igriščih se vsako leto ob tednu otroka veliko govori, potem pa malo naredi. Dejstvo je, da niti Novo mesto, ki je doživelo tak industrijski in splošen razcvet, nima niti enega urejenega igrišča za otroke.

Start v leto 1975 bo pri nas odvisen predvsem od denarja. Žužemberk hoče nov vrtec, ker dela zdaj varstvena ustanova v zares neprimernih prostorih. S pomočjo tamkajšnje ISKRE bodo v kratkem oskrbeli prve podatke in lokacijo, potem se lahko začnejo pripravljala dela za gradnjo. Za potrebe Novega mesta bi potem ostalo približno 20.000 din, seveda pa s tem denarjem nikakor ne bomo mogli zadovoljiti najnujnejših potreb. Svet za otroško varstvo predlaga, naj bi z akcijo po delovnih kolektivih zbrali potrebna sredstva, da bi v prihodnjem letu tudi v mestu pridobili več prostora za otroke."

Tudi v sevniški občini je tako, da so letos vzeli pod streho vse otroke, ki so varstva nujno potrebni, vendar na račun stiske v posameznih starostnih skupinah. V njih je več otrok, kot jih določajo normativi. Kot je povedala upravnica vzgojno-varstvene ustanove v Sevnici Hermina Simončič, imajo zdaj v vsej občini vrtece na štirih krajih. V Sevnici so trije: novi vrtec in stari vrtec v mestu ter oddelek v Šmarju, razen tega pa vzgojnovarstveni oddelek v Krmelju.

Ker je že zdaj med zaposlenimi polovica žena in zaposlenost ženske delovne sile še narašča, je tudi vedno več zanimanja za varstvo. Vsega skupaj je v Sevnici 178 otrok v vrtcih in 25 v jaslih, v Krmelju pa imajo v vrtcu 16 otrok. Urejenih igrišč ni. Pri novem sevnškem vrtcu so že začeli urejati prostor, ker pa bodo stavbo dograjevali in potrebujejo gradbeni delavci prostor, so urejanje igrišča zaenkrat opustili.

Tovarišica Simončičeva pravi: »Najbolj potrebujemo vsaj v Sevnici 25 novih mest za varstvo dojenčkov. V Krmelju je predvidena gradnja novih prostorov, v Boštanju smo šola dobili, prostorov za vrtec pa ne, kot je bilo prvotno domenjeno. Obstaja predlog, naj bi v stari šolski stavbi uredili prostore za otroško varstvo. Potreba po vrtcu pa se kaže tudi v Loki. Ko bo v Sevnici zgrajena šola do II. faze (morala bi biti že letos), bomo pridobili 4 prostore in okrog 80 do 90 novih mest za varstvo otrok.«

Iz vsega, kar so poznavalci razmer na področju otroškega varstva v posameznih občinah povedali, sledi, da je v vseh vrtcih stiska, kričeča primera pomanjkanja prostora pa sta v Novem mestu in Črnomlju. Stanje poznamo, načrtov je veliko, akcije za pridobivanje prostora v vzgojnovarstvenih ustanovah so v teku. Upravičeno torej pričakujemo, da bomo v tednu otroka za leto 1975 lahko poročali o bistvenih spremembah.

TEKST IN FOTOGRAFIJE: RIA BAČER

Brežice: »Na začetku poti«

Ivan Tomše, podpredsednik izvršnega sveta pri občinski skupščini Brežice in načelnik za družbene službe, je stanje otroškega varstva v domači občini ocenil tako:

„Osrednja otroškovarstvena ustanova je v Brežicah in ima 172 otrok v starosti od dveh let dalje. Razen te so vrtci ali oddelki otroškega varstva še v Cerkljah, v Dobovi in Artičah. Skupno je v vsej občini zajetih v otroško varstvo 242 otrok ali v okrog 11 odst. vseh. Potrebe so veliko večje. Več prostora bi morali imeti predvsem v Dobovi in Brežicah, medtem ko se Bizeljsko poteguje za začetek organiziranega varstva.

Pritisk staršev za sprejem otrok v vrtec je zlasti v Brežicah hud. Letos septembra je bilo vpisanih kot „nujno“ 110 otrok, sprejeli pa so jih lahko 40. Veliko malčkov so morali odkloniti tudi v Dobovi.

Glede igrišč smo prav na ničli. Celotno v Brežicah igrišča ni, niti pri vrtcu. Ob novem vrtcu in šoli so planirana igrišča, naročeni so projekti, sredstva so že delno zagotovljena, vendar se vse to vleče in otroci nimajo kam. Krajevne skupnosti razmišljajo o postavitvi več zasilnih igrišč.

Imamo program o izgradnji in adaptaciji prostorov za osnovno šolstvo in otroško varstvo v občini, ki ga bo skupščina v kratkem obravnavala in sprejela. V tem programu je letos predviden začetek gradnje vrta na Bizeljskem, v letu 1975 pa bi predvidoma odpravili še težave v Dobovi in povečali zmogljivosti otroškovarstvene ustanove v Brežicah.“

Črnomelj: »Skoro 400 jih čaka«

„Samo 6,4 odstotka vseh predšolskih otrok imamo zajetih v organizirano otroško varstvo,“ je uvodoma poudaril Jože Štamec, podpredsednik izvršnega sveta občinske skupščine in načelnik za druge službe.

„Črnomelj ima nov vrtec za 120 otrok, od tega 20 mest za dojenčke, v Semiču je oddelek za 20 otrok, drugih varstvenih

ustanov v občini ni, imamo pa okrog 7.000 predšolskih otrok. Potrebe po vrtcu se kažejo na Vinici, v Semiču, v obeh krajih, kjer je industrija, najhujše pa je v Črnomlju. Ob letošnjem vpisu je v mestu samem in bližnji okolici ostalo skoro 400 otrok doma, čeprav bi bili varstva zelo potrebni.

Igrišča ne premoremo v vsej občini. To je problem, ki bi ga morali po mojem obravnavati v sklopu stanovanjske izgradnje. Trenutno gradijo nov vrtec v Semiču, v katerem bo prostora za nekaj več kot 70 otrok in bo maja 1975 dograjen. V planu je povečanje zmogljivosti vrta v Črnomlju, potem pride na vrsto Vinica.“

Krško: »Moramo naprej...«

Rezika Pirc, predsednica Društva prijateljev mladine, spremlja problematiko otroškega varstva že vrsto let. Sedanje razmere je opisala tako:

„Ob letošnjem tednu otroka smo zastavili široko organizirano akcijo, da bi otroško varstvo bistveno premaknili naprej. Akcijski program je dolg in menim, da je zdaj zelo ugodna družbena klima, da v tem uspešno. Imamo nov vrtec v Brestanici, v katerem je 62 otrok, Kostanjevica ima 40 mest v vrtcu, v Krškem je zajetih v varstvo 139 otrok, v oddelku v Leskovcu jih je 30 in na Senovem 93 otrok v vrtcu. Najhujše pomanjkanje prostora je v

Krškem, zatem pa v Senovem, kjer je vedno več zaposlenih žena. Leskovec in Krško sta predvidena za gradnjo v letu 1975.

Igrišče za otroke nimamo, pač pa smo tudi glede tega začeli akcijo v vseh večjih krajih. Nastala bodo vaška igrišča, v mestih pa bomo za začetek urejali vsaj dvorišča v blokovskih naseljih. Pri tem so pripravljene sodelovati in pomagati tudi člani DPM, mladina in druge organizacije.“

Metlika: edina izjema

Kot je povedala Branka Hofman, vodja otroškovarstvene ustanove v Metliki, ki je tudi edina v občini, trenutno ni brez varstva dosti interesentov. Imajo pa v vrtcu 137 otrok namesto 120 in od tega 26 dojenčkov. Vrtec je več kot zaseden, nujne primere rešujejo tako, da otroka vzamejo, toda samo vsak drugi teden, kakor imajo stari delovno izmeno. Na podeželju zaenkrat ni večjih potreb po organiziranem varstvu za predšolske otroke, težava pa je z igrišči. Nikjer ni nobenega, niti v mestu niti ne pri novem vrtcu. Načrti za igrišče so šele naročeni, računajo pa, da bodo hkrati z igriščem za otroke iz vrta zgradili tudi igrišče za otroke iz sosednjih blokov.

In nadaljnji načrti? V petih letih naj bi dozidali dve igralnici pri sedanjem vrtcu, če bo seveda denar.

Novo mesto: »Huje ne more biti«

„Ne bi rada doživela še enega takega septembra, kot je bil letošnji. Starši so jokali, grozili, mi pa jim nišmo mogli pomagati,“ je izjavila Kristina Plut, vodja osrednje vzgojnovarstvene ustanove v Novem mestu, ki pa dobro pozna tudi razmere v vsej občini.

„Trenutno je v mestu samem 400 otrok brez varstva. Imamo mnogo premalo prostora za vse interesente. V mestu je 5 vrt-

Trebnje: »Več kot polno«

Da imajo v trebanjski občini vsega 107 otrok v organiziranem varstvu, je med drugim povedal Roman Ogrin, predsednik temeljne izobraževalne skupnosti, in dodal:

„Vzgojnovarstvena ustanova v Trebnjem ima nove prostore in ugodne delovne možnosti, v njej pa je 86 otrok. Oddelka za varstvo sta še na Mirni in v Mokronogu, vendar so tam mnogo bolj skromni. Stiska se kaže povsod, posebno pa v Trebnjem in na Mirni. Letos so bili sicer v glavnem sprejeti vsi otroci, interesenti za varstvo, prihodnje leto pa bodo morali bržkone prošnje zavračati in

Koliko v petletki?

Primerjava med številom zaposlenih žensk in številom otrok v vzgojnovarstvenih zavodih kaže, kako močno zaostajamo za potrebami po prostorih za otroško varstvo, posebno v večjih industrijskih središčih. Koliko se je spremenilo v zadnjih petih letih, pokaže tabela (republiški podatki):

Občina:	Število zaposlenih žensk leta 1969	Število zaposlenih žensk leta 1973	Število otrok v vrtcih leta 1969	Število otrok v vrtcih leta 1973
Brežice	1.350	1.944	79	231
Črnomelj	1.339	1.735	49	137
Metlika	1.086	1.432	34	120
Krško	1.569	1.865	163	299
Novo mesto	6.054	8.265	292	748
Trebnje	784	1.072	49	110
Sevnica	1.577	1.916	85	176
	13.759	18.229	751	1.821

to je zlato pivo!

Iz kristalno čiste pohorske studenčnice, ječmenovega sladu in izbranega hmelja smo zvarili pivo, na katerega smo ponosni.

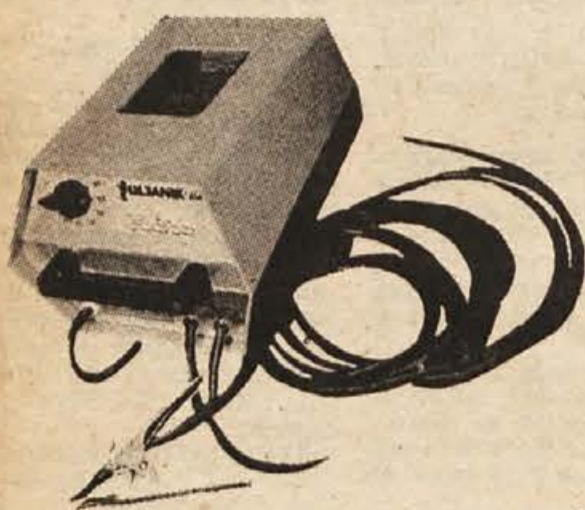
To je pivo, ki je za svoj izjemno bogat in poln okus z usklajeno prijetno grenkobo prejelo zlato medaljo MONDE SELECTION DE LA QUALITE 1974 v Bruxellesu.

To je zares ZLATO PIVO. Za tiste, ki vedo kaj je dobro pivo.

EXPORT PILS — po izvirnem receptu naše pivovarne.
HP TALIS, Maribor.

BULJANIK

PRENOSNI
TRANSFORMATOR
ZA VARJENJE

TBH 140
Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg, je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjaveča jekla in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

VSESTRANSKO — PRIPRAVNO — EKONOMIČNO

Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojeva i uređaja — Pula

P P ŠTEV 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

Zaradi izrednega zanimanja za knjigo ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, ki je bila z vsakim ponatisom razprodana, vam pripravljamo novo, obsežnejšo, boljše in lepšo izdajo z enakim naslovom ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA.

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, to je izbor napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta, ki so s svojimi razmišljanji skušali omogočiti človeštvu boljše in srečnejše življenje, človeku pa olajšati borbo za njegov danes in jutri in ga spodbujati za pošteno in resnično ljubno doživljanje sveta okrog sebe.

Knjiga bo priročnik za stare in mlade, polna napotkov za življenje, skritih misli in razmišljanj, ki so kdaj pa kdaj potrebni vsakomur. Velikih leksikonov ni vedno pri roki zato bo knjiga dobrodošla novost na našem tržišču.

Vse to in še mnogo več boste našli v knjigi ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA.

Vsem, ki Zlata pravila življenja že poznate v žepni izdaji, še posebej priporočamo novo, izboljšano veliko edicijo, ki bo ne samo dopolnilo prejšnji zbirki, ampak prepotraben življenjski pripomoček za vsakogar in ob vsaki priliki.

ZLATA PRAVILA SO PRIJATELJ,
KI NIKDAR NE RAZOČARA.

Subskripcijska cena knjige v prednaročilu je 100.— din, cena v prosti prodaji bo znatno višja. Priporočamo, da knjigo naročite čimprej na naslov:
Kulturni atelje Slovenije, p. p. 179 Ljubljana.

NAROČILNICA

Naročam obvezno

ZLATA PRAVILA
ŽIVLJENJA

Naročnino bom poravnal
po povzetju.

podpisani.....
(ime in priimek)

Natančen naslov.....

Zaposlen pri .....

Podpis..... Datum.....

kultura in izobraževanje

DRUŠTVA DOBILA DENAR

Občinski svet ZKPO v Novem mestu je nedavno izplačal dotacijo kulturno-prosvetnim društvom v občini. Prek pošte je šlo v razne kraje 330.000 din. S tem je v celoti izpolnjena obveznost do društev za leto 1974. Še nekaj denarja prihranil še za najbližje akcije, ki bi se jih lotila društva še v tem letu.

NASTOP GODCEV

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij v Novem mestu je začela sprejemati prijave za nastop ljudskih godcev in zabavnih ansamblov iz novejših občine. Ansambli naj bi se predstavili občinstvu v drugi polovici novembra, godci pa prihodnji mesec.

Pevski zbor?

Člani metliškega društva upokojencev so v letošnjem letu zelo delavni. Tako so pred kratkim v kinodvorani pripravili koncert, na katerem so nastopili pevci zbora društva upokojencev iz Novavega mesta, ki mu dirigira prof. Franc Milek. Takoj po uspelem srečanju so se nekateri metliški upokojenci večkrat zbrali ter pogovarjali, da bi bilo prav, ko bi tudi v njihovem mestu zaživel upokojenski pevski zbor. Na ta način bi delo v klubu močno popestrili, tistim svojim članom, ki radi pojejo, pa bi omogočili redne vaje. Razen tega bi lahko v mestu dobili dober pevski zbor, ki bi nastopal ob raznih priložnostih ali pa ob praznikih obiskoval posamezne krajevne skupnosti. Za sedaj je ostalo le pri pogovorih in pa predlogu nekaterih upokojencev, ki ljubijo lepo petje. Prav gotovo je, da bi bilo močno koristno, ko bi v našem mestu zaživel tak zbor.

J. P.

Arije rimskih solistov v Kočevju

Umetniki opere iz Rima peli kočevskim srednješolcem

6. novembra ob 17. uri so v gimnazijski dvorani v Kočevju solisti rimske Opere: Teresa Caponetti (sopran), Montalvo Belari (tenor), Guido Caputo (bariton) in Giuseppe Sore (spremljevalec na klavirju) priredili koncert za učence Centra poklicnih šol Kočevje.

Dvorano je napolnilo zlasti mlado občinstvo, ki se je tokrat srečala z glasbo, ki navdušuje že vrsto generacij.

RAZSTAVA HINKA SMREKARJA V SEVNICI

Minuli četrtek so v galeriji na sevniskem gradu odprli v sodelovanju z Narodno galerijo iz Ljubljane razstavo slovenskega slikarja Hinka Smrekarja. Višja kustodinja Polonca Vrhunc je ob otvoritvi razstave, ki spada v vrsto številnih prireditvev v čast sevniskega občinskega praznika, spregovorila o umetniku, ki je bil kot talec l. 1942 ustreljen v gramozni jami. V sevniski galeriji je razstavljenih 45 njegovih del. Ne manjka pa niti karikaturne prikazov političnih in kulturnih dogodkov. Po otvoritvi razstave je bil v Lutrovi kleti koncert Koroskega akademskega okteta. Razstava bo odprta do 1. decembra.

A. Z.

Sandi Leskovec: PISMO, les, 1974 - Avtor je doma z Mirne, letos pa je prvič sodeloval na taborskem srečanju v Trebnjem.

Mali kulturni barometer

VSAK METER „PRAZGODOVINA“? - Iz slovenskih tal je bilo do zdaj izkopanih že toliko zgodovinskih in arheološko vrednih predmetov, da so morali pred njimi sneti klobuk z glave celo najhujši arheološki „sladokosci“ mednarodnega slovesa. Arheoloških izkopavanj je bilo do zdaj že toliko, da bi lahko imeli vsak meter slovenske zemlje za „nahajališče“ prazgodovine. V času, ko v Novem mestu še vedno vabi na ogled arheološka razstava „Novo mesto v antiki“, poročajo iz drugih slovenskih krajev o novih izkopavanjih in odkritjih. Na Rifornu pri Sentjurtju (območje Kozjanskega) so arheologi od leta 1957 do zdaj odkrili mnogo dragocenih dokazov živ-

Stane Jarm: PROTEST, les, 1972

ljenja in kulture tja od 9. stoletja pred našim štetjem dalje. Zanimivo je, da je precej bogato najdb tako imenovano halštatsko obdobje, po katerem je na primer zaslovelo Novo mesto.

MAROLTOVCEM EVROPSKA NAGRADA - Dragoceno mednarodno priznanje - evropsko nagrado za ljudsko umetnost, ki jo podeljuje nemška ustanova FVS iz Hamburga - so letos prisodili tudi akademski folklorni skupini „France Marolt“ iz Ljubljane. Pripomni velja, da je ta skupina ob svoji nedavni 25-letnici izdala tudi prvo gramofonsko ploščo s pristnimi melodijami ljudskih plesov iz vseh slovenskih pokrajin, med drugim kajpak tudi iz Bele krajine.

JUBILEJ BIBLIOTEKARJEV - 25-letnico ustanovitve praznuje letos tudi Zveza društev bibliotekarjev Jugoslavije. Ob proslavljanju 200-letnice Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani je imel izvršni odbor te zveze v slovenski prestolnici slavnostno sejo, ki jo je vodila prva predsednica zveze Milica Prodanović. Republiškimi in pokrajinskimi društvom, narodnim in univerzitetnim knjižnicam, odboru za knjigo pri ZKPO Jugoslavije in številnim zaslužnim knjižničarjem iz vse države so podelili častne diplome za uspešno delo.

MIHELIC TUDI Z DOLENJSKIM NAVDIHOM - V ljubljanski Mali galeriji bo mesec dni odprta razstava slikarskih del našega znanega umetnika Franceta Miheliča. Med številnimi deli je več takih, za katere je dobil Mihelič navdih med svojimi bivanji na Dolenjskem - med Krko in Gorjanci.

VEČ MARKSISTIČNE LITERATURE - Letošnji mednarodni knjižni sejem v Beogradu je postregel tudi z večjim številom del marksistične literature, ki so izšla v zadnjem času pri nas. S prevodi klasičnega marksizma in drugimi tovrstnimi deli so se predstavile zlasti hrvaške in srbske založbe.

cij. Popularne operne arije, napolitanski napevi in španske pesmi so s svojimi razgibanimi melodijami in različnimi ritmi tudi pri nas vzdrumili čustva, nas popeljale v nov umetniški svet in med mnogimi porodili željo, da bi tudi sami bili umetniki.

Vsi ne znamo lepo slikati, ne znamo skladati melodij, ne znamo lepo peti - lahko pa s poslušanjem in doživljanjem različnih umetnosti bogatimo svojo duševnost. Italijanski umetniki so nam s svojo zelo dobro interpretacijo približali melodije, ki so toliko različne tistim, ki jih poslušamo v disko klubih ali na drugih prireditvah za mlade, na katerih razpravljamo o progresivnosti različnih ansamblov, o popularnosti pevcev, o komercialnosti, o popu, o rocku in drugemu.

S koncerta smo odhajali zadovoljni in s spoznanjem, da se glasba

ne da klasificirati na staro in moderno, na glasbo za stare in mlade, ampak le na dobro in slabo. Vsaka dobra glasba, kakršna je bila tudi ta, ki smo jo poslušali, pa nas plemeniti in polni zakladnico sveta lepote.

KS

Za »Majorjem« šo razstava

Rado Meglič tokrat kot zanimiv krajinar

50-letni Rado Meglič, predmetni učitelj na osnovni šoli v Kočevju, je že večkrat opozoril nase. Pred dvema letoma smo gledali njegovo televizijsko igro „Major, ustreljeni boste“. Od minulega petka dalje so v Likovnem salonu razstavljene njegove krajine. Pokroviteljica razstave je DU Jože Šeško, ki praznuje letos 15-letnico obstoja in katere sodelavec je tudi Meglič.

Kot je zapisal akademski slikar Tomaž Kvas, je Rado Meglič izredno marljiv likovnik, ki je sposoben v enih samih šolskih počitnicah ustvariti nad 30 pokrajinskih vedut in tihozitij. Sedanja razstava v Likovnem salonu obsega izbor njegovih tovrstnih del. Njegova posebna odlika je arhitektonska trdnost motivov, ki jih prenaša na likovno ploskev.

Meglič je hkrati eden redkih amaterjev, ki jim je vzorništvu tuje. Zanima ga vse, kar vidi. Neredko se v njegovi sliki „zaustavi“ tudi podrobnost, kakršne celo fotokamera ne ujame. Njegove vedute iz domačega, kočevskega okolja so tako prepričljive, da imajo malone že dokumentarčno vrednost.

podčrtano

Govorimo o bralnih značkah, knjigah in nagradah, hkrati pa se zavedamo, da gre zgolj za širjenje dobre literature med mladi rod. Zadnji podatki kažejo, da je branje za značke zajelo že več kot 40 odstotkov slovenskih osnovnošolcev. Takoj je treba reči, da ta dobra pobuda, ki jo je dal pred petnajstimi leti pisatelj Leopold Suhodolčan, žal, še ni

Bere naj vsa mladina!

prišla do vse šolske mladine, da o delavski in kmečki ne govorimo. Zlasti je med značkarji še vse premalo srednješolcev: od gimnazij jih sodeluje le pet in pri tem je Kočevje spet častna izjema med tovrstnimi dolenskimimi šolskimi zavodi. Če hkrati vemo, da je šla ta lepa akcija poleg vsega mimo vrste strokovnih in poklicnih šol, s širjenjem dobre knjige med mlade prav gotovo še ne moremo biti zadovoljni.

O tem, naj bi podobno kot v osnovnih šolah spodbujali branje in širjenje dobre literature tudi na šolah srednje stopnje, je bilo slišati že več komentarjev in tudi spodbud. Naj poudarimo, da so se za uvedbo bralne značke na gimnazijah in njih sorodnih srednjih šolah na Dolenjskem zavzeli tudi na jesenskem občnem zboru novomeške podružnice Slavističnega društva v Kostanjevici. Koliko so zalegli vsi ti pozivi, da je branje nujno spodbujati tudi še med odrasčajočo mladino, še ni znano. Bržkone pa bi bil letošnji mesec knjige najprimernejši čas, ko bi lahko napravili korak naprej tudi na tem področju. Vse to je pravzaprav odvisno zgolj od osebne pripravljenosti in zavzetosti posameznikov, v šolah so to kajpak učitelji, in kakršenkoli izgovor na višjo silo ali pomanjkanje denarja tu ne „zadene žeblice v glavo“. Seveda je zlasti potreben korak v zavesti, da so vzgojitelji zares pripravljeni povesti mladino v svet literature brez vnaprejšnjih denarnih zahtevkov.

J. JUST

Od sive davnine do strojnice

V letu dni se je semiška muzejska zbirka povečala in obogatila

V stari semiški šoli, zidani leta 1838, je krajevna muzejska zbirka. Za lanski krajevni praznik Semiča jo je ob pomoči Iskre z Vrtače in krajevne skupnosti uredil in odprl Belokranjski muzej iz Metlike. Zbirko so v letu dni povečali z novimi eksponati. Dopolnjujejo jo iz dneva v dan. Številnim oddelkom, ki z razstavljenimi predmeti in dokumenti izpričujejo čas in življenje Semiča od najstarejših dob do danes, se bo prihodnje leto pridružil še vi-narski oddelek.

Zbirka je pregledno urejena, predmeti dobro ohranjeni in dokumentirani, tako da se lahko tudi nepoznavalec pouči o „Semiču in okolici skozi stoletja“. Takoj je treba reči, da hrani ta muzejska zbirka predmete, ki so bili ali so še v rabi predvsem v Beli krajini, zato se obiskovalcu ob vstopu v ta kulturni hram ponudi tudi zanimiva paša za oči. Kot zatrjuje ravnatelj Belokranjskega muzeja prof. Jože Dular, ima veliko zaslug za to muzejsko bogastvo domačin Lojze Kočevar, vnet zbiralec redkih in odsluženih predmetov po belokranjskih vaseh.

Pa se pomudimo še v sleherni od sob, kjer je muzejsko blago semiške

zbirke razstavljeno! Arheološki oddelek, če začnemo z njim, premore prenekatero dragoceno najdenino iz Streklejca, kjer se bodo izkopavanja nadaljevala tudi prihodnje leto. Nadalje je videti zelo dobro ohranjen grb semiških gospodov, ki mu sledijo podobe starih belokranjskih gradov: Strniševga dvorca na Vrtači, Smuka, Pungarta in Krupe.

Za daljši čas se je treba ustaviti pri zgodovini Semiča, ki je imel nekaj hranilnico, posojilnico, vodovod in druge pridobitve, ki jih drugi kraji niso premogli. Bogata je dokumentacija o gradnji belokranjske železnice z znanim semiškim predrom. Arhivskih listin je nemajhno število.

Dokumenti o društvenem življenju v Semiču in okoliških krajih so številni, vendar oddelek še dopolnjuje zelo razvito trško življenje v tem kraju dokazujejo skrinje,

posode, svečniki. Ohranjen je mlinček za mletje barv domačega podobarja. Etnološki oddelek s predmeti iz kmečkih hiš (lonci, kozice, skledniki) tudi še ni dopolnjen.

Zgodovini NOB na semiškem območju je odmerjen večji prostor. Poleg obširne dokumentacije o jii, žrtvah in drugem zavzemajo častno mesto narodna heroja Jože Mihelčič in Milkar Šobar-Nataša ter vsi štirje semiški spomeničarji. Ta del zbirke izpopolnjuje tudi najrazličnejše orožje, ki se je ohranilo v teh tridesetih letih.

Velja poudariti, da nastaja v Semiču zanimiv muzej, v katerem bodo sčasoma skranjene vse kulturnozgodovinske, etnološke in druge dragotne kraja in njegovega območja pod Smukom.

I. ZORAN

JUBILEJ, KI NE SME MIMO NAS:

Dvestoletnica NUK

Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani »ustanovila« Marija Terezija

Leta 1774 je izdala cesarica Marija Terezija dekret, ki je zahteval, da se popiše po požaru „preostali del knjižnice razpuščenega jezuitskega samostana v Ljubljani in se dodeli ljubljanskemu liceju za javno uporabo“.

Kot je znano, se je iz teh „ostankov“ razvila velika, osrednja slovenska knjižnična ustanova - Narodna in univerzitetna knjižnica in prejšnji teden so se začele

Do zdaj so že priredili koncert in razstavo srednjeveških rokopisov ter umetnikov slovenskih mojstrov iz 17. in 18. stoletja, na proslavo knjižnice pa so odkrili spominsko ploščo „velikemu učenosti“, Matiji Copu. „Ta mož kot nemara najbolj kulturno razgledan Slovenec la-

osrednje slovesnosti ob 200-letnici NUK, ki tako šteje objavo dekreta Marije Terezije za svoje rojstno leto.

Vloga te ustanove je za slovenski kulturni razvoj neprecenljiva. Med NOB je bila med drugim zatočišče za ilegalni tisk in ilegalce OF. Ves čas pa je bila vir informacij za slehernega Slovenca, ki bi hotel biti poučen o snovanju človekovega duha - predvsem o slovenskem snovanju.

V ljubljanski NUK so zbrane številne knjižne in rokopisne dragocenosti.

hko pravilno simbolizira tudi pokroviteljstvo nad ustanovo, kakršna je Narodna in univerzitetna knjižnica,“ je ob odkritju poudaril Josip Vidmar, predsednik SAZU.

pedagoški kofiček

O VZDRŽEVANJU DISCIPLINE V ŠOLI

Najvažnejše je, da doseže učitelj delovno usmeritev razreda; čim bolj bodo učenci zaposleni, aktivni, tem redkeje bodo nastopili problemi discipline...

Če pride v razredu do nemira, ga moramo obravnavati kot oviro na poti do skupnega cilja, ne pa kot osebni napad na učitelja.

Če že pride do resnejših prekrškov, jih seveda ne bomo spregledali, prav tako pa jim ne bomo posvetili preveč pozornosti. Kaj ni škoda učne ure, če polovico časa porabimo za govorjenje o prekršku? Poudarek pouka mora biti na delu in nalogah, ne pa na obravnavi prekrškov.

C. Razdevšek-Pučko v Prosvetnem delavcu 1974, št. 16

NA ČEM NAJ TEMELJI ŠOLSKA DISCIPLINA

Socialistična, demokratična šola pa ne vzgaja več poslušnega delavca in kmeta, pač pa samostojnega, polnopravnega, kritičnega samoupravljalca, ki se svojih učiteljev ne boji, pač pa jim priznava avtoriteto, ker ugotavlja, da več vedo; ki je discipliniran ne le zato, ker se boji sankcij, ampak v začetku tudi, kasneje pa predvsem zato, ker ugotavlja, da je disciplinirano vedenje pogoj za uspešno delo.

Ista avtorica

OB ČIM MANJ KAZNIH - ČIM VEČ USPEHOVI

Povsem upravičen je stari izrek, da je tisti vzgojitelj najboljši, ki ob najmanjši rabi kazni doseže največje vzgojne uspehe.

Gustav Šilih: Vzgoja naših otrok, str. 86

Navdušen zbiralec muzejskih primerkov Lojze Kočevar in prof. Jože Dular na enem številnih obhodov po prostorih semiške muzejske zbirke.

Mladina v Krškem ne miruje

Za mladinski klub so mladi v Krškem opravili več kot 500 ur

Kaj vse so zmožni napraviti mladinci, če je prava pobuda in veliko dobre volje! O vsem tem nam je govoril sekretar Zveze mladine v krški občini, ki je v začetku tega meseca prepustil svoje mesto novemu mladincu. Rajko Drstvenšek je v času svojega delovanja dal pobudo za marsikatero mladinsko akcijo, ki ne bo tako kmalu zatopila v pozabo.

„Zadnje čase smo v krški občini res naredili veliko koristnega. Mladinci so se odrezali kot še nikoli. Naš največji uspeh je mladinski klub, ki smo ga odprli pred kratkim. Mladinci so se dobro izkazali, saj so pri

ureditvi kluba veliko pomagali. Opravili so več kot petsto prostovoljnih ur. Klub je za krško mladino velika pridobitev, saj prej nismo imeli prostora za razne koristne aktivnosti, pa tudi za zabavo in ples ga ni bilo. Seveda pa klub ni vse, kar smo naredili. Ustanovili smo tudi konferenco mladih delavcev. To je bilo nujno potrebno, saj smo opazili, da ni pravega sodelovanja mladincev, ki delajo v proizvodnji. Med drugim naj še omenim, da imamo tesne stike z garnizijo v Cerknem ter da sodelujemo tudi z mladinci iz Susedgrada. In še ena akcija je, ki je ne smemo pozabiti, to je akcija obiranja sadja. Izvedli smo jo že v začetku jeseni.“

To je povedal Rajko, ki je v svojem petletnem delovanju res veliko pripomogel k uspehom krških mladincev. Mi jim želimo, da bi bilo tudi v bodoče tako, saj, kakor pravijo, na mladih raste svet.

BOŠTJAN KRŽE

KRMILNICE ZA PTICE

Člani podmladka Društva za zaščito živali na osnovni šoli Kočevje bodo te dni pričeli izdelovati ptičje krmilnice, ki jih morajo čimprej namestiti po parkih in v okolici šole, da se bodo ptički še pred zimo nanje privadili. Pri Gozdnem gospodarstvu Kočevje bodo tudi letos prosili za ptičjo krmo.

V. I.

NOVO MESTO: OO ZSMS CENTER

Izhajajoč iz statutarnega načela, da se ustanavljajo osnovne organizacije Zveze socialistične mladine povsod tam, kjer živijo in delajo mladi, je iniciativni odbor za ustanovitve osnovnih organizacij pri OK ZSMS Novo mesto v sredo, 13. novembra, v prostorih male dvorane na Glavnem trgu ustanovil OO ZSMS center, v kateri bo delovalo okoli 120 mladih.

ČRNOMELJ: NOVO VODSTVO

Prejšnji petek so imeli gimnazijci v Črnomlju letno konferenco mladinske organizacije ZSMS. Na njej so ocenili dosedanje delo in ugotovili, da je bilo lanskoletno delo mladinske organizacije dokaj uspešno. Dijaki so delali v več kroških in dosedaj nekaj lepih uspehov, razen tega pa so se pobratili z mladinskim aktivnim gimnazijem iz Duge Rese. Na konferenci so se pogovorili, da bodo poslej bolj sodelovali tudi z novo-meško gimnazijo.

Razveseljujejo je, ker so letos začeli delovati tudi astronomski, literarni, strelski in biološki krožek; le-ta je že pritegnil precej dijakov. Kot kaže, pa bo letos mladinski aktiv na gimnaziji zaživel kot še nikoli doslej, saj ga bo vodila prizadeta mlada družbenopolitična delavka Verica Stipanovič. (J. Tomšič)

KAKO ŽIVIMO?

O kostonju

Sezona kostonja se je v glavnem že končala. Letos ga je bilo, kot že dolgo ne. Ljudje so hodili v gozdove z velikimi vrečami in tudi s koši. Posebno veliko kostonja je bilo v belokranjskih gozdovih, točneje v bližini Otovca, kamor ga hodijo nabirati ljudje iz vseh krajev Dolenjske.

JOZETA BOHORJA sem srečal na železniški postaji v Črnomlju. Star je dvanajst let. Letos nabira kostonj sam. O prvem nabiranju mi je povedal: „Vsa leta doslej smo nabirali kostonj vsi v družini, letos pa je ata rekel, da sem dovolj star, da grem lahko sam v gozd. Nabiranje me veseli, saj sem vs dan na svežem zraku. Poleg kostonja je v gozdu še toliko zanimivih stvari, o katerih smo govorili že v šoli. Tako mi je čas z opazovanjem gozda in nabiranjem kostonja prav hitro minil in še sam nisem vedel, kdaj je bila vreča polna. Domov sem potem kar težko nesel, saj je bilo v vreči več kot dvajset kilogramov kostonja.“

Pravo veselje pa je bilo poslušati, ko je navdušeno pripovedoval o nabiranju. Lepo bi bilo, ko bi bili vsi pionirji tako pridni. Ob tem sem se spomnil, kako sem sam nabiral kostonj, ko sem hodil v osnovno šolo. Tovariš nas je med telovadbo peljal v gozd, ki je bil od šole oddaljen le kakih sto metrov. Tam smo nabirali kostonj, pa tudi druge gozdne sadeže. Združili smo prijeto s koristnim, saj smo med telovadbo spoznali tudi prirodo, kot se v knjigah ne da opisati.

Mladinski klub bo zaživel

V Metliki so mladi svoj prostor zanemarjali K delu bodo pritegnili delavsko mladino

Medtem ko v marsikaterem mestu mladi pogrešajo svoje prostore, pa se Metličani srečujejo z drugačno težavo. Svoj prostor imajo, toda mladi ga ne izkoriščajo dovolj.

Zato so se v nedeljo, 10. novembra, o tem pogovorili na mladinskem zboru, ki se ga je udeležilo okoli 40 mladink in mladincev. Poudarili so, da je najprej potrebno poiskati človeka, ki bo za klub res dobro skrbel. Do sedaj so namenili že tri vodstva kluba, odslej pa bo zanj skrbel honorarni nameščenelec Rudi Hrastar. Z dobrim programom, ki ga bodo sestavili še te dni, bodo poskušali v mladinske prostore pritegniti pred-

vsem delavsko mladino, ki se do sedaj ni znala ali pa ni hotela vključiti v delo ostalih mladih Metličanov.

Čudna zabava

Ni še dolgo tega, kar se je v Semicu v novem hotelu skupina mladih fantov in deklet iz Gradca zabavala na neprimeren način. Prava zabava se je zanje začela šele takrat, ko je nekdo iz skupine vrvel na tla kozarec. Tudi drugi iz njegove skupine niso hoteli za njim zaostajati. Kozarcev pa niso metali samo po tleh, pač pa tudi po dvorani. Nato je s polnima kozarcema vstal od mize že pijan parček in se napotil na plesišče. Med plesom sta pijajoča popila, kozarce pa s krikom na vso moč vrгла ob tla. Marsikdo se je seveda prestrašil in tudi smejali so se, toda samo ob eni mizi...

Tak način zabave ni najbolj posrečen. Zgržali so se predvsem starejši, in ne zaradi svojih muh. Zato ni čudno, če se mnogokrat slišimo: „Joj, ta današnja mladina, ko bi bili mi v njihovih letih, bi se znali drugače zabavati.“ Pri tem pa je žalostno, da dobijo ljudje mnenje o današnji mladini samo zaradi nekaterih mladih, ki se ne znajo primerno obnašati. In kadar mladi predlagajo, da bi s pomočjo starejših v kakšnem kraju zgradili ali dobili mladinski klub, nalletijo na gluha ušesa. Odrasli se namreč upravičeno bojijo, da bodo vse – razbili. K.

B. DEBELAK

Televizija je strup

V krški Papirkonfekciji je zaposlenih precej mladih delavcev in vajencev. Na vprašanje, kaj bi moralo podjetje narediti, da bi mladi radi prihajali na delo in da bi se več naredili, kot že naredijo, so nekateri med njimi odgovorili: „VINKO MLAKAR, knjigotiskar: „Ce mladi v podjetju kaj pogrešamo, je to predvsem prostor, kjer bi se lahko zbirali pred delom, se pogovorili o športnih rezultatih, odigrali partijo šaha. Morda ne bi bilo slabo, ko bi imeli tudi knjižnico, kjer bi si lahko sposojali dobre knjige.“

kjer bi morda igrali namizni tenis. Mizico imamo, postavili pa je še nismo.“

IGOR JESENSEK, knjigotiskarski vajenec: „Iz Brestanice sem, zato se na delo vozim. Kot mnogi drugi tudi jaz pogrešam mladinsko klubsko sobo, kjer bi se zbirali, morda gledali dobre televizijske oddaje ali poslušali gramofon. Da bi se mladi še bolj med seboj spoznali, bi morda kar pri nas naredili ples.“

MAKS RICHLI, tehnični vodja podjetja: „Ne razumem, zakaj današnja mladina ni več tako povezana, kot smo bili nekoč mi. Ni več tistih mladinskih brigad, kjer smo delali, se spoznavali in učili. Mislim, da je televizija za današnje mladino strup. Po cele dneve sedijo pred njo. Ne rečem, če gledajo dobre oddaje, toda takih ni veliko. Mislim pa, da bi morali za mlade poskrbeti predvsem v podjetjih. Pri nas bi morda nastavili dobrega mentorja, ki bi delo mladih poživil. Vem, da imamo mizico za namizni tenis, vendar je mladi ne uporabljajo. Morda bi le začeli z njo.“

Dražja gradbena zemljišča

Podražitev za 30 odstotkov

Stanovanjsko podjetje Kočevje je predlagalo, naj bi dosežano ceno komunalno urejenega zemljišča zvišali iz približno 88 din za kvadratni meter na 114,61 din. Izvršni svet je predlog v glavnem potrdil, saj je nova cena 112,61 din. V tej ceni so razen zemlje vračunani še stroški za ureditev ceste, kanalizacije in vodovoda, ne pa stroški za vodni priključek za vsako hišo in napeljava elektrike. Kalkulacija je izdelana za novo naselje ob Mahovniški cesti, veljala pa bo tudi za druga območja.

b o brez vode, elektrike, ceste in kanalizacije.

Srnjaček v Rinži

3. novembra okrog enajste ure je Drago Premrl iz Podgorske 31 v Kočevju opazil, da velik ovčjak preganja mladega srnjaka, ki je bežal naravnost proti Rinži. Ko je pritekel do reke, je brez premisleka skočil vanjo in zaplaval na drugi breg, na nogometno igrišče. Pes se je ustrašil vode in ni skočil za srnjakom.

Psa so nato ljudje pregnali, srnjček pa je priplaval na breg pri tribuni na nogometnem igrišču, kjer ga je čakalo novo neljubo presenečenje. Prav takrat je bila namreč na sporedu nogometna tekma, na kateri ni manjkalo gledalcev in vsi bi srnjčka radi ujeli. Kot prej pred psom, tako je zdaj pred ljudmi skočil v Rinžo. Imel pa je smolo: zapletel se je v korenine in bi verjetno utonil, če ga ne bi rešil Drago Premrl, ki mu je prišel na pomoč s čolnom.

Prestrašeno in prezeblo žival je osušil in nato zaprl v svinjak, kjer ji je dal hrane, vendar se je prestrašena žival ni niti dotaknila.

Popoldne je poklical lovca Jožeta Skodo, ki je srnjčka pregledal in ugotovil, da se pri begu ni poškodoval. Spuščal se je že mrak, ko sta odprla vrata svinjaka in srnjček jo je naglo ubral v goščavo, v prostost. F. BRUS

Vse to pomeni, da bo nepopolnoma urejeno zemljišče za posamezno zasebno hišo veljalo okoli 70.000 din (7 starih milijonov), popolnoma urejeno pa okoli 90.000 din. Člani sveta so ob sprejemu cene poudarili, da se zavedajo, da je v primerjavi z drugimi kraji še nizka in da kljub temu z njenim sprejemom onemogočajo ljudem z nizkimi in srednjimi osebnimi dohodki, da bi si zgradili na mestnem območju hišo. Kaže, da se bo zaradi podražitve marsikdo raje odločil za gradnjo na podeželju, kjer bo zemljišče cenejše, zato pa ne bo komunalno urejeno, se pravi, da

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše dobre žene in mame

ALBINCE KUMELJ

in Praproč

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so jo obiskali, ji prinesli cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto. Iskrena hvala za podarjene vence podjetju Gorjanci in Novolesu Straža.

Zalujoči: mož Slavko, hčerka Slavka, sin Slavko, mama, sestra in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi mojega ljubelega moža, našega očeta in starega očeta

HERMANA BIESKEGA

iz Koblarjev

se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti, in sosedom za pomoč. Hvala za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje, društvu upokojencev, rudarski godbi iz Kočevja za žalostinke. Posebno se zahvaljujemo gasilskemu društvu iz Stare cerkve za organizacijo pogreba, za stražo in govornikom za poslovilne besede. Vsem skupaj še enkrat srčna hvala.

Zalujoča: žena Jožefa, Herman z družino in Ernest

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

EMILIJE BEG roj. Blatnik

roj. Blatnik

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste z nami sočustvovali, jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili toliko cvetja. Posebna zahvala dobrim sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in pomagali, kolektivom Novomontaže, Kovinarju in sodelavcem RTV servisa iz Novega mesta. — Lepa hvala kaplanu za obred.

Sinova Milan in Pavle z družinama v imenu vsega sorodstva

Gor. Sušice, Novo mesto, Graz, Ljubljana, Dobindol

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre, tete, tašče

AMALIJE KRNC

roj. Glušič

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Posebno zahvalo duhovnikom iz Šentruperta, pevcem iz Mokronoga, članom PGD Veliki Cirknik, vsem sosedom, ki so nam pomagali ob nesreči.

Zalujoči: hčerke z družinami in drugo sorodstvo

Veliki Cirknik, 5. novembra 1974

V SPOMIN

Dne 4. novembra letos je minilo 6 mesecev odkar nas je cvetoči mladosti moral zapustiti naš sin

MILOŠ ŽIBERT

iz Novega mesta

Najpristicneje se zahvaljujemo vsem tistim, ki prižigate svečke in poklanjate rožice na Potoku „Pod smreko“, kjer je stopal z zadnjimi koraki. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki tudi na njegovem milem zadnjem domu v Šmihelu poklanjate rože in svečke s tem, da se ga še vedno spominjate, ker nam bo vsem ostal v lepem in trajnem spominu do groba.

Neutolajljiva mamica Mimi, oče Jože, sestra Jožica z družino, Marina in brat Božidar

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi drage mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE ROMŠEK

iz Velike Lahinje 3

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Hvala darovalcem cvetja, še posebno kolektivu Viatorja, sinovim sodelavcem iz Belta, predsedniku ZZB NOV in duhovniku za obred.

Zalujoči: sinova Jože in Janez z družinama ter drugi sorodniki

SCHIEDEL — YU —

Kamin, dimnik št. 1

v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

»Beti« v Jaršah zmagala

V III. kolu v prvi moški republiški ligi v namiznem tenisu, v kateri igra deset ekip, so novomeški igralci gostovali pri vodilni ekipi na lestevici, kranjskem Triglavu. Kljub dobri igri so Novomeščani prvenstveno srečanje izgubili 5:2. Sedaj so z eno zmago na sedmem mestu.

V petek pa so v Novem mestu gostovali igralci Lendave in prvenstveno srečanje zaslužno dobili s 5:0. Turk, Somrak in Kapš so dobro igrali in prav v vsaki partiji bi lahko zmagali tudi oni. Toda Novomeščanom se pozna, da popolnoma nič ne trenirajo. Ze večkrat so prosili ravnateljstvo osnovne šole »Katja Rupena«, da bi jim vsaj enkrat na teden dovolilo trenirati v njihovi telovadnici, a so vedno naleteeli na nerazumevanje. Sedaj pomeni vsako prvenstveno srečanje za Novomeščane tudi - trening. To se je videlo tudi v zadnjem prvenstvenem srečanju, ki so ga gladko izgubili, čeprav bi ga z malo bolj točno igro pri zaključnih udarcih lahko dobili.

SODRAŽICA NEPORAŽENA

Tudi v II. republiški ligi so ekipe odigrale 3. kolo. Moštvo Sodražice

se je doma pomerilo z vrsto Jesenic in prvenstveni dvoboj brez težav zaključilo v svojo korist. Rezultat je bil 5:2. Tako so igralci Sodražice po 3. kolu razen druge ekipe Olimpije in Kranjske Save edini neporaženi in so s tremi zaporednimi zmagami med 10 ekipami na tretjem mestu.

BETI VODI

Za igralce metliške Beti, za katero nastopajo M. Kovačič, Uhl, Hauptman in D. Pezelj, je bila vrsta Jarš preslaba. Tako so Metličani prvenstveno tekmo 3. slovenske lige v gosteh dobili brez težav s 5:2.

ROKOMET

DOBOVA - JESENSKI PRVAK

Rokometni klub Dobova je z nekaj zaporednimi zmagami - v zadnjem kolu je zmagal v Dupljah 21:14 - dosegel enega največjih uspehov sploh, postal je jesenski prvak ljubljanske conske lige. Za tako uvrstitev so poleg trenerja in igralca Boga Doberška zaslužni še Levičar, Tomše, Bosina, Arh, Ostrelj, Deržič, Urek, Vascer, Novak in Ogorevc. Lepo uvrstitev so dosegli tudi naše ostale ekipe, tako Krško, Novo mesto in Brežice, ki so pod samim vrhom.

OLIMPIJA - KRŠKO 23:22

V prvenstveni tekmi ljubljanske conske rokometne lige so rokometiški Krškega gostovali pri ljubljanski Olimpiji. Krčanom se pozna, da so po številnih napornih tekmah že precej utrujeni, zato so tudi v Ljubljani klonili. Domači rokometiški so zaslužno zmagali z zadetkom prednosti. (I. S.)

PREHODNI POKAL CELJANOM

Na tradicionalnem rokometnem turnirju v Sevnici so se pomerile ekipe Celja, Šoštanja, trboveljskega Rudarja in Sevnice. V odsotnosti Medveščaka je zanesljivo zmagala vrsta Celja, ki je v finalu premagala domače rokometiške s 23:15. Drugo mesto so osvojili Sevnici, tretje igralci Rudarja in četrto Šoštanja. Na tem turnirju se je od dolgoletnega aktivnega igranja poslovil domači vratar Sirk, ki se je tudi tokrat izkazal z odlično obrambo. Celjani so osvojili prehodni pokal, ostale ekipe pa so dobile v spomin plakete. (E. R.)

RIBNICA - Letos so začele tekmovali v dolenjski rokometni ligi tudi dekleta. Zmagale so igralke Ribnice. Slede: Grosuplje, Gradišče in Sodražica. Dekleta so prikazala dober rokomet. (M. G.)

V soboto in nedeljo je bilo na Loki v Novem mestu na kegljišču »Gorjancev« dolenjsko prvenstvo za posameznike, na katerem so kegljači dosegli dobre rezultate. Na sliki: igralec se mora pred vsakim metom dobro zbrati.

Dolenjska revija kegljačev

Zmagal Bratož - V soboto in nedeljo na Loki republiška revija - 23. in 24. novembra v Čateških Toplicah medrepubliško srečanje

V počastitev dneva republike je bila v soboto in nedeljo na Loki na kegljišču »Gorjancev« v Novem mestu odigrana revija Dolenjskih kegljačev.

Nastopilo je kar 62 tekmovalcev, ki so se izkazali z dobrimi rezultati, doseženimi na kegljišču, ki ne omogoča najboljših dosežkov. Boj za prvo mesto je bil izredno hud in se vse do zadnjega meta ni vedelo, kdo bo prvi.

SEVNICA: 1. PARTIZAN

Kegljaškega tekmovanja moških ekip na avtomatskem kegljišču v Kolodvorski restavraciji v Sevnici so se udeležile ekipe Sevnice, Metalne iz Krmelja in Partizana. Prvo mesto in prehodni pokal je osvojila članska ekipa sevniskega Partizana, ki je podrla 5857 kegljev. Med posamezniki je bil najboljši v 200 metih Glavan s 782 podrtimi keglji, drugi je bil Plazar (763), tretje mesto pa sta si razdelila Levičar in Svab s 749 podrtimi keglji.

E. RAUTER

PRESKAR PRVAK

V Ljubljani je bilo prejšnji teden republiško prvenstvo v karateju za člane in mladince. Na letošnjem srečanju najboljših republiških karateistov so z uspehom nastopili tudi Krčani. Tako je pri mladincih v kategoriji modrih pasov prepričljivo zmagal Marjan Preskar, ki je nastopil tudi v kategoriji zelenih pasov in osvojil še tretje mesto.

Pri članih je nastopal Jože Grajzer; v kategoriji modrih pasov je bil tretji, prav tako tudi v kategoriji zelenih pasov.

Tako so Krčani tudi v letošnjem prvenstvu prinesli republiški naslov, kar je za mladi in prizadevni krški kolektiv prav gotovo spodbudno. (I. S.)

odbojka

Za Krko nov par prvenstvenih točk

Igralke Kočevja so v II. SOL prepričljivo premagale vodilne Kamnik

Igralci odbojke iz Novega mesta so gostovali na Jesenicah in tekmo gladko izgubili, saj so Jeseničani odlično zaigrali. Igralke novomeške Krke so doma še enkrat zmagale, pomembno zmago pa so doživele igralke Kočevja, ko so v prvenstveni tekmi druge slovenske lige odpravile vodilne v ligi.

JESENICE - NOVO MESTO 3:0 (3, 7, 9)

Ze rezultat pove vse: na tekmi z eno najboljših slovenskih ekip, ki je bila v pičli uri odigrana v soboto zvečer, so Novomeščani imeli povsem podrejeno vlogo. Odpovedal je zlasti sprejem servisa, zato ni bilo mogoče dobro zaigrati v napadu. Hitra igra Jeseničanov pa je goste zmedla tudi v obrambi, tako da so kaj neučinkovito blokirali. V 7. kolu se bo Novo mesto doma pomerilo z Branikom; to je priložnost, da osvoji prvi par točk, saj mariborski klub ni to, kar je bil nekdanj. Naploh imajo Novomeščani v drugi polovici ligaškega tekmovanja lažje nasprotnike kar daje več priložnosti za uspeh.

M. L.

PRVO MESTO ZA CELJANE

Občinska strelska zveza Sevnice je prejšnji teden pripravila tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško na 50 metrov. Na novem strelišču na Radni so se pomerile ekipe iz Celja, Zaboka, Trbovlja, Zagorja, Hrastnika, Laškega in Sevnice. Med 31 tekmovalci je zmagal Celjan Jager, najboljši Sevnčan Murn pa se je uvrstil na 12. mesto.

E. R.

VODI A. DALMACIJA

V Mirni peči je bilo odigrano prvo kolo prvenstva za ženske v disciplini 2 X 100 lučajev. Sodelovalo je 16 kegljalk, ki so se uspešno borile. Po prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: 1. A. Dalmacija (Iskra) 394, 2. S. Antič (Pionir) 371, 3. P. Koprivnik (Novoteks) 370, 4. V. Sofranov (Pionir) 368, 5. A. Oražen (Pionir) 326, 6. M. Zupančič (Pionir) 360.

Rezultati: 1. Bratož (Zelezničar) 845 (nov rekord; do sedaj ga je imel Vesel z 841 podrtimi keglji), 2. Hren (Krka) 837, 3. Krušič (Krka) 836, 4. Planinc (Krško) 820, 5. Bogovič (Krško) 819, 6. Klobučar (Novoteks) 815, 7. Rožič (Krka) 814, 8. A. Mohorič (Zelezničar) 810, 9. Novljan (Mirna peč) 808, 10. do 11. Karpluk (Krka) in Vidmar (Trebnc) 804 kegljev.

Prvoplasirani igralec je dobil v last lep pokal. Organizatorji so revijo dolenjskih kegljačev odlično pripravili. Skoda, da so avtomati na kegljišču zelo slabi; vsekakor jih bo potrebno

do druge sobote, ko bo na Loki republiška revija kegljačev, na kateri bodo nastopili tudi Dolenjci, popraviti. V reprezentanco Dolenjske se je namreč uvrstilo prvih šest kegljačev z Dolenjske revije.

B. D.

KO BI IMELI SVOJ PROSTOR

SSD GLOBOKO je na nedavnem občnem zboru pregledalo dosedanje delo, ki ga je oviralo predvsem pomanjkanje igrišča, medtem ko imajo telesno vzgojo jeseni in pozimi v preurejenem prosvetnem domu. V prihodnje se bodo zato zavzemali, da bi čimprej dobili prostor za igrišče, da bodo lahko igrali tudi rokomet, košarko in odbojko, na občnem zboru pa so sprejeli tudi nov pravilnik in se sklenili vključevati v vse športne igre.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

Zaradi slabega jesenskega vremena bodo letošnje delavske športne igre zaključene šele prihodnje dni, ko bodo na slavnostni prireditvi podelili pokale in priznanja. Med zadnjimi so zaključili tekmovanje v malem nogometu, kjer je sodelovalo kar 17 ekip, največ v zadnjih desetih letih. V finale se je uvrstilo šest ekip, ki so se zvrstile takole: 1. Remontni zavod Bregana, 2. Tovarna pohištva Brežice, 3. ZG PVP Dobova, 4. vojna pošta Cerklje, 5. Posavje Brežice, 6. Slovin. Najboljši strelec v sklepnem delu je bil Dobrina z 10 zadetki, slede Veble, Smiljanovič in Cvetkovič.

MIRO STERŽAJ V NOvem MESTU

Na kegljišču Gorjancev na Loki v Novem mestu bo 16. in 17. novembra revija osmih pokrajinskih reprezentanc v disciplini 6 x 200 lučajev. Skupno bo sodelovalo 48 kegljačev. Med igralci bodo vsi najboljši kegljači, ki so obenem tudi jedro državne reprezentance. Med njimi bo tudi dolga leta najboljši kegljač Miro Steržaj. Ob njem se bodo borili še Turk, Česen, Farkaš, Kacič, Žnidaršič, Mlakar, Janša, Belcijan itd. Revija se igra v počastitev dneva republike. Prvih šest posameznikov se obenem plasira v republiško reprezentanco, ki bo dne 23. in 24. 11. igrala v Čatezu na reviji v zveznem merilu. Novemu mestu se torej po tolikih letih obeta prava kegljaška poslatica. Ravno tako bo gotovo dosežen nov rekord kegljišča, ki bo verjetno prvič presegel 900 kegljev. Izvršni odbor revije je že zagotovil za prve tri posameznike in rekorderja lepe praktične nagrade.

B. D.

KOČEVJE - KAMNIK 3:1

V prvenstveni tekmi druge slovenske odbojarske lige sta se pomerili vodilna ekipa iz Kamnika in domače igralke. Okoli 50 gledalcev je bučno navijalo za domačo ekipo, v kateri je bila najboljša mladinska reprezentantka Levstikova. Tokrat je dobro zaigrala tudi Benkovičeva.

Z. F.

KRKA - BRANIK 3:0

Prvenstveno srečanje prve slovenske odbojarske lige med ekipama domače Krke in mariborskega Branika si je ogledalo le 20 navijačev, ki pa niso videli lepe tekme. Domače igralke so bile namreč kar za razred boljše. Se najbolje priča o tem zadnji set, v katerem so slabe gostje osvojile eno samo točko.

KRKA: Rajer, Forte, Pilič, Fabjančič, Fila, Adamčič, Boh in Zevnik.

LEVIČAR PRVI

Svoj prispevek k praznovanju letošnjega občinskega praznika so prispevali tudi šahisti, ki so organizirali občinsko hitropotezno prvenstvo posameznikov. Turnir je bil izredno močan, saj so se ga udeležili najboljši igralci iz Krmelja, Radeč in Sevnice. Za osvojeno prvo mesto je Levičar prejel lep pokal. Drugi je bil Šribar, tretje mesto pa so si razdelili Blas, Maurer in Prosenik.

šport

RIBNICA - 11. kolo v dolenjski rokometni ligi ni prineslo presenečenj. Favoriti so prepričljivo zmagali v vseh srečanjih, največ golov pa so zopet dosegli igralci Šmarja. Prvo je moštvo Šmarja, na zadnjem mestu pa so še neizkušeni igralci Ponikev. Rezultati predzadnjega kola: Semič - Sentjerne 22:19, Črnomelj - Krka 30:13, Dobropolje - Višnja gora 17:19, Ribnica - Ponikev 30:19, Kočevje - Grosuplje 21:16, Šmarje SAP Cerklje 34:15 in Sodražica - Gradišče 20:19. Vrstni red: Šmarje SAP, Črnomelj, Sodražica, Kočevje, Ribnica, Semič, Gradišče, Višnja gora, Sentjerne, Grosuplje, Krka, Cerklje, Dobropolje in Ponikev. (M. G.)

RADEČE - V počastitev krajevnega praznika so šahisti v Radečah organizirali hitropotezno turnir v šahu, na katerem je nastopilo kar 30 šahistov iz okoliških krajev. Po predtekmovanjih je v finalu zanesljivo zmagal Rudi Blas, ki je zbral 9 točk. Na drugo mesto se je uvrstil Gvido Sorli z 8 točkami, na tretje Šibilja (6,5), na četrto Maurer (5 točk) itd. Na tem šahovskem srečanju so lep uspeh dosegli šahisti iz Sevnice, ki so osvojili 1., 3. in 4. mesto. (B. D.)

KRMELJ - Na hitropoteznem šahovskem turnirju za mesec november je zmagal inž. Šribar, ki je zbral 8 točk. Z njim so se uvrstili: Prosenik 6,5; Pogačnik 5,5; Debelak in Markovič 4 točke in drugi. V skupni uvrstitvi sedaj vodi Rudi Blas. (B. D.)

KOČEVJE - V okviru sindikalnih športnih iger so se prejšnji teden pomerile tri sindikalne rokometne ekipe, in sicer dve vrsti Itasa in vrsta iz Kemične tovarne. Zmagala je prva ekipa Itasa, ki je brez težav premagala oba nasprotnika, drugo in tretje mesto pa sta si ostali ekipi razdelili. Najboljši strelec je bil Ivan Žerjav, ki je dosegel 22 golov. Tekme so vodili: Kovačič, Mesojedec in Adlešič (Z. F.)

LESKOVEC - V zanimivem rokometnem srečanju sta se pomerili vrsti starih in mladih. Zaslužno so zmagali mladi, pri katerih so dobro zaigrali Voglar, Starc in Šribar. Pri veteranih je najbolje igral Cesar. Tekma se je končala z 21:23. (L. S.)

nogomet

ELAN - IHAN 1:0

Po izenačenju in lepi igri so domači nogometiški zabeležili v ljubljanski podzemni nogometni ligi še eno zmago. Edini zadetek je dosegel Bučar.

M. G.

BELA KRAJINA - KOČEVJE 2:1

Igralci Bele krajine še kar naprej odlično igrajo. Tokrat so pred domačimi gledalci zanesljivo odpravili vrsto Kočevja, ki je sprva vodila, to pa je bilo tudi vse, kar so gostje pokazali. Gole so dosegli Kozes, Karin in Granda.

M. G.

INDUPLATI - RIBNICA 2:0

Ribničani so zaslužno izgubili. Verjetno je bilo napačno, ko so v obrambo potegnili Stamenkoviča, v napad pa potegnili Kojiča. Ta napaka se utegne Ribničanom še maščevati.

M. G.

BREŽICE - OLIMP 2:0

V zadnjem kolu celjske nogometne podzveze so Brežičani dosegli zaslužno zmago, oba zadetka pa Jevtič. Ob koncu jesenskega dela so tako Brežičani pristali v gornjem delu lestvice.

KAJ, KJE, KDO?

V 7. kolu slovenske odbojarske lige se bodo Novomeščani doma pomerili z vrsto Branika, ki je v štirih srečanjih doživela kar tri zmage. Potemtakem čaka Novomeščane težko delo. Dekleta Krke gredo k prvouvrščenim igralcem Gaberja, ki do sedaj še niso izgubile niti enega srečanja. Igralke Kočevja, ki so v nadaljevanju II. slovenske odbojarske lige pred domačimi gledalci prijetno presenetile, pa bodo poskušale osvojiti nov par točk pri igralkah Bohinja, ki do sedaj še niso niti enkrat zmagale.

V drugo ligo?

Rokometiški Ribnice, ki so se pred kratkim preimenovali v »Inles«, nastopajo v prvi republiški rokometni ligi že šest let. Letos so osvojili naslov najboljšje jesenske ekipe. V moštvo letošnjih jesenskih prvakov igra že petnajst let Toni Andoljšek. Je izredno dobro in zanesljivo levo krilo, ki svojim tovaršem med tekmo neustrašno in odlično podaja. Kaj pravi Toni o sebi in svoji ekipi:

„Rokomet igram že od 13. leta, sedaj pa poteka pet let, odkar so mi tovarši zaupali kapitanski trak. Razen tega, da nastopam za prvo moštvo »Inlesa«, treniram pionirske ekipe. Letos so moji varovanci v republiki osvojili četrto mesto. Zaenkrat jih lahko pohvalim. Če bodo vadili tudi v naprej tako marljivo, bomo imeli že čez nekaj let v Ribnici odlične igralce. Res je, da so me »snubili«. Ko smo v Ljubljani igrali z našo reprezentanco, ki se je pripravljala za olimpiado, me je Živkovič, vratar in trener »FAP«, povabil v njihovo ekipo. Jasno je, da sem sicer laskavo ponudbo odklonil. Ali se bomo uvrstili v drugo zvezno rokometno ligo? Upamo, da se nam bo to letos uresničilo. Našo ekipo sta okrepila Silc in Radič, domači rokometiški so dobri, imamo odličnega trenerja, torej imamo letos zelo lepe možnosti, da se uvrstimo naprej.“

M. GLAVONJIC

Kegljanje:

Prvi D. Bratož

V Mirni peči je bilo odigrano drugo kolo prvenstva KD Novo mesto. Doseženi so bili dobri rezultati, saj so mnogi igralci dosegli svoje osebne rekorde. Vrstni red po prvem kolu se je precej spremenil in veliko igralcev je v drugem kolu razočaralo.

Posebno ogorčena je bila borba za prvo mesto, ker je Bratož v drugem kolu slabo igral in si je zagotovil prvo mesto šele z zadnjim metom. Končni vrstni red: 1. Bratož (Zelezničar) 1632, 2. Dranik (Zelezničar) 1631, 3. Klobučar (Novoteks) 1617, 4. Novljan (M. peč) 1609, 5. Zupančič (Novoteks) 1598, 6. Hrovat (Pionir) 1585, 7. Istenič (Novoteks) 1570, 8. Dravinec (Novoteks) 1568, 9. Barbič (Iskra) 1560, 10. Dravinec (Novoteks) 1559, 11. Barbič (Lukna) 1559 in 12. Košmerl (Iskra) 1556. Pripravljalni odbor je bil presenečen, saj je bila udeležba zelo dobra. Prvi trije plasirani bodo prejeli praktična darila, ki so jih prispevali Notovska, Labod in Industrija obutve.

D. B.

Prireditelji TRIM akcije »Kolo - zdravo telo« minulo soboto v Sevnici so bili prijetno presenečeni nad odzivom občanov ob prvi akciji: na kolo do Pijavškega in nazaj je sedlo kar 232 udeležencev. Najstarejši je imel 66 let, najmlajši pa desetletar manj. Na koncu so izzrebali kartončke in razdelili za 3.000 dinarjev nagrad, prispevek pokroviteljev Jutranjke, Lisce in telesne kulturne skupnosti. (Foto: Zeleznik)

LICITACIJA!

Komisija za nabavo in prodajo osnovnih sredstev pri
KMETIJSKI ZADRUGI ČRNOMELJ

prodaja na javni dražbi

AVTOMOBIL TAM 5000, LETNIK 1967;
IZKLICNA CENA JE 18.000,00 din.

Licitacija bo v ponedeljek, 18. novembra 1974 ob 8. uri, pri
mehanični delavnici Kmetijske zadruge Črnomelj.
Interesenti so dolžni pred licitacijo položiti 10-odst. varščino
od izklicne cene.

**ZAVOD ZA KULTURNO-PROSVETNO DEJAVNOST
ČRNOMELJ**

razpisuje prosto
delovno mesto
ADMINISTRATORJA.

Pogoji:

1. dveletna administrativna šola,
  2. zaželena tudi ekonomska šola.
- Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu oziroma do-
govoru.
Stanovanja ni. Interesenti naj oddajo pismene prijave v roku
15 dni po objavi v Dolenjskem listu na naslov: Zavod za
kulturno-prosvetno dejavnost, Črnomelj, Kolodvorska 8.

Dolenjski list pred 20 leti

Konec nerednostim

NEREDNOSTI, ki so bile pogost pojav v podjetju vse do
letos, so prenehale po zaslugi večjega uveljavljanja družbenega
upravljanja ter večje zavesti delavstva, ki je spoznalo, da je na-
predek in boljše življenje v njegovih rokah. Lep primer za to je
rudnik Kanizarica, kjer so se stvari tako zaostrele, da je bilo
potrebno razpustiti delavski svet in postaviti prisilno upravo.
Napredek v zadnjih mesecih je pokazal, da je bil ta ukrep ko-
risten. Storitnost se je v rudniku visoko dvignila in letos bodo
prvih po vojni presegli letni plan.

V ŽUŽEMBERKU so minulo nedeljo gostovali jeseniški že-
lezarji. Žužemberčani so sicer znani kot zelo muzikalični ljudje
in ljubitelji lepe domače pesmi, a so jih to pot Dvorjani in
okolščani na v, kajti domačini so prav počasi polnili dvo-
no. Čeprav okolje ni bilo prav primerno za koncert, so se pevc
potrudili in navdušili poslušalce.

OKOLI ŠESTE ure se je pojavilo nizko nad Tribučami čudno
letalo. Po zatrditvi očividcev je bilo brez kril in je spuščalo za
seboj šope isker. Trdijo, da ni bilo slišati hrumenja motorjev,
ampak samo neki šumeč glas. Nekateri so videli ta leteti pred-
met kot svetel meteor, ki je spreminjal barvo. Naj bo to ali ono,
res je, da je odrglo šope listkov v madžarskem jeziku z nekaki-
mi dvanajstimi točkami. Ker ljudje ne razumejo tega jezika,
so jih odnesli na občno.

NA LEP jesenski dan v preteklem tednu so se dijaki nizje
gimnazije v Dolenjskih Toplicah, polni vsega razpoloženja in
radovednega pričakovanja, kakšen bo njihov prvi športni dan,
odpravili na pohod. Vse tekmovalce je potekalo živahno. Ob
koncu iger je bil zbor vseh dijakov in iz mladih grl je sredi
jesenske narave trikrat zaoril zdravje. Veselih in zdravih lic so se
mladi tekmovalci razšli s sklepom, da bodo še radi tekmovali.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
12. novembra 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Neki osobenek zruval kavljo

(Kako globoko) gredo korenine. Ne-
ki osobenek v Smihleju je s posebno pazljivostjo izruval
korenino podzemeljske kolerabe (kav-
lje), ki je merila čili meter in 55 centimetrov, ki je
bila tedaj nad eden meter in pol globoko! Iz
tega se lahko razvidi, kako globoko se naše rast-
line vkoreninijo, če je zemlja dosti močna. Iz
tega se pa lahko učimo, da je zemljo povsod,
kjer je le mogoče, globokoje obdelovati, če ho-
čemo povečati dosedanje pridelke. Tako je to.
(V Novem mestu) so napravili pred-
stavo s petjem, šaljivo igrjo, Čigava je žena? in
pa tombolo. Kakor po navadi so tudi sedaj rešili
pridni pomočniki svojo nalogo prav dobro. Pev-
cov se nam je videlo nekoliko manj kakor pre-
jšnje leto, ali peli so izborno. Tombola je v spod-
nje prostore rokodelske hiše z lepimi dobinki
privabila precejšnje število igralcev, izmed kate-
rih so bili vsaj „Srečni“ zadovoljni. Sicer pa
opomnim, da je bila predstava manj obiskana,
kakor po navadi popre, dasi je društvo pričako-

valo večje udeležbe, ker ima večje prostore, lepši
oder in radi letošnjega prizidavanja in predela-
vanja krvavo potrebuje prihodke.
(O g e n j.) V nedeljo je pogorela na Gorenji
Straži hiša z vsem zivežem in hišno opravjo. Sko-
da se ceni na 880 goldinarjev. Zopet se je otrok
igral z zveplenkami. Pazite, pazite!
(S l a v o l o k i.) Jako dobro in praktično
misel so imeli nedavno meščani v Leedsu na
Angleškem, ko jih je obiskal vojvoda Jorški. Po-
stavili so tri krasne slavoloke, ki so bili okoli
stojala iz lesa in železa izdelani iz kruha, to je iz
kajih 6000 hlebov. Ko je vojvoda odšel, so
meštni reveži pojedli slavoloke in je ostalo le
drobno stajalo.
(N a v s e h.) svetnikov dan polupodne je
umrl ruski car v Livadiji. Te dni so ga prepeljali
v Moskvo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
5. novembra 1894)

**Smrt so
umika**

**Število smrti zaradi
srčnih bolezni upada**

Ameriški statistični cen-
ter za ljudsko zdravje je pre-
snetil medicinske strokov-
njake z objavo novih podat-
kov analize o srčnih in žilnih
obolenjih. V strokovnem
svetu je prevladovalo mišlje-
nje, da bolezni srca in ožilja
upravičeno nosijo naziv „zlo
moderna življenja“ in da
stalno naraščajo. Izbrana
analiza smrti prebivalstva
ZDA in njenih vzrokov, s ka-
tero so zajeli obdobje od le-
ta 1950 do 1969, je pokazala,
da je število smrti zaradi
srčnih bolezni močno
upadlo. Leta 1950 jih je
od 100.000 Američanov umrlo
zaradi srčnih obolenj kar
356, devetnajst let kasneje,
ko bi po splošnem mnenju
moralo biti število večje, pa
samo še 262. Torej povsem
nasproten podatek.

Analiza je presenetila toli-
ko bolj, ker začel se je
najdejo pravih vzrokov za
upad. Strokovnjaki že dolgo
ugotavljajo v številnih raz-
iskavah kardiovaskularnih
obolenj, da so le-ta posledica
načina življenja industrijske
družbe. Res, da je medicina
napredovala in dosegla lepe
uspehe pri zdravljenju srčnih
bolezni, vendar po mnenju
nekaterih ni njena zasluga za
upad smrtnosti srčnih bolni-
kov.

Najbrž imajo se najbolj
prav tisti, ki menijo, da je
Američane lastno življenje
prestrašilo in da so začeli
malo bolj zdravo živeti. Bolj
pazijo na prehrano, v modo
so prišla kolesa, kar je pre-
potrebno za večno sedečega
Američana, in posel ni več
edino, čemur se posvečajo z
vso strastjo in predanostjo.
Ne manjka pa tudi stroko-
vnjakov, ki menijo, da zdrav-
stvena prosvetljenost in skrb
za zdravo življenje nista nik-
dar bili in nista še zadnji
delo Američanov in da gre
zaradi zgolj in samo medic-
ni.

PO SVETU OKOLI

SLEDE MOŠKIM – Novi statisti-
čni podatki o alkoholizmu na Šved-
skem so morda presenetili tujce,
Švedov pa gotovo ne, če drži, da je
že vsak deseti Šved kroničen pija-
ne. Toda tudi Švedine niso kar ta-
ke. Po načelu enakopravnosti love
moške tudi na tem žalostnem
področju. Ugotovljeno je, da je med
alkoholiki že cela tretjina žensk.
Pije postaja nekakšna moda v vseh
slojih. Vendar tega ne počnejo
javno, kot je v navadi pri nas, ampak
lepo skrito za stenami domov.

ZASEBNO DREVO – Zasebna
lastnina je v ZDA svetlo zlatar.
Jerryju Abbottu in Michaelu Martinu
pa je uspelo združiti željo po vrnitvi
k naravi in po zasebni lastnini. Pri-
čela sta dajati v najem posamezna
drevesa. Najemniki plačujejo za drev-
o 1500 do 1900 dinarjev in lahko
po mli volji obirajo sadje, se hlade
v seneli, plezajo po vejah, skratka,
uživajo zasebno naravo. Oba moža
pa imata od domislje že lep kupček
denarja: morda za nakup gozda.

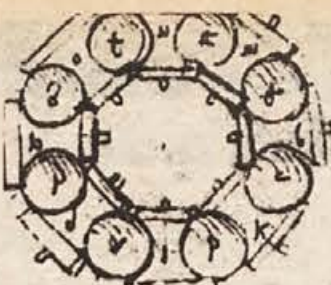
JIH NE MOTI – Francoski jezi-
koslovi trdijo, da je besedni zaklad
žensk precej siromašnejši od besed-
nega zaklada moških. Res, da to
trdijo strokovnjaki na osnovi znan-
stvenih raziskav, toda vsak povpre-
čen zakonski mož ve iz izkustev, da
to ne bo držalo.

PESNIŠKI ZAJTRK – Princ
Henrik, mož danske kraljice, ima
svojevrstno zabavo. Vsako jutro pri-
pravi k zajtrku za svojo ljubljeno že-
no pesem, ki jo je spenil ponoči.
Ker pesniški princip teh pesmi neče
objaviti, lahko upravičeno sumimo,
da gre morda za najmodernejšo
poezijo – v obliki kuharskih receptov.

MRTVA PLOČEVINA – Tudi v
Ameriki so začeli ljudje bolj premi-
šljeno trošiti. Avtomobili ne gredo
več tako dobro v prodajo, starih pa
se skušajo čim prej znebiti. Tako na-
stajajo nova pokopališča avtomobi-
lov. Najde pa se tudi kakšen tak
lastnik, kot je bil neki duhoviti
Američan, ki je na svoj zapuščeni
avtomobil zapisal: „Tu počiva naš
drugi avto, ki je umrl od žaje.“

SE JE CAS – Angličji pri vablj-
nju turistov ne delajo na slepo. Dobra
vedo, kaj morajo posameznim
turistom ponuditi. In tako vabijo
Američane z geslom: „Obiščite Ve-
liko Britanijo – dokler je še Čast!“
Zabrekli so na struno ameriške
strasti, da vlačijo domov razne pred-
mete, od starih plemiških dvorcov
do mostov.

NAGLAS – Libanonske trebušne
plesalke so začele stavkati v znak
protesta, ker jim posel odzira
evropska dekleta. Arabke trdijo, da
Evropejke ne znajo migati s trebu-
hom tako, kot zahteva ta plemenita
stara umetnost, in da je njihov tre-
bušni ples edini pravi in zvest tradi-
ciji. Toda direktorji hotelov in barov
menijo drugače. Pravijo, da Evro-
pejke res plešajo trebušne plesane
malo drugače, toda da je prav „ta tuji
naglas“ zanimiv. Pa ne, da tudi go-
vorijo s trebutom?

**Tovarna
kot darilo**

**Prodal tovarno, denar
pa razdelil delavcem**

Angleško javnost je močno
presenetila odločitev bogatega
Douglasa McMinnja iz mesta
Chescama blizu Londona.
McMinn je namreč tovarno gos-
podinjskih aparatov in pribora,
ki je bila v njegovi lasti, podaril
delavcem, zaposlenim v tej
tovarni. Vsi zaposleni so tako
postali enakopravni lastniki to-
varne, oziroma so dobili vsi
enak delež od izkupička za pro-
dano tovarno.

Na številne komentarje in
vprašanja McMinn, ki se je kljub
škotskemu priimku izkazal dra-
gače, kot bi od Škotov pričako-
vali, odgovarja, da s tem svojim

Bogataš, ki je prodal tovarno,
izkupiček pa razdelil med de-
lavce in dobrodelna društva.

dejanjem želi pomagati delav-
cem. Spoznal je, da so delavci v
nepravilnem položaju in da je
skrajni čas, da se nekaj naredi
za pravičnejšo razdelitev do-
brin. Ker sam ni politik ali so-
cialni reformator, je temu spo-
nanju pač ustrezno ukrenil v
tisti meri, ki mu je bila doseglj-
va.

„Rad imam ljudi, nadvse pa-
tiste, ki delajo,“ pravi „čud-
ški“ Anglež. Te njegove izjav-
e niso besede miselnega človeko-
ljuba, McMinn je na svoji koži
trdo izkusil, kaj se pravi delati,
zato tudi zna ceniti delovnega
človeka. Od mladih nog je trdo
delal, saj je začel tako rekoč
niča. Sprva je prodajal razgled-
nice po trgih, potem si je kupil
tovornjak in s celodnevno
delom počasi povečal svoj kap-
tal, ki je resnično zrasel samo
po zaslugi njegove pridonosti.
Toda kot je sam dejal, ni se mu
zdelo prav, da večji del dobič-
ka, ki so ga v tovarni ustvarili
vsi delavci skupaj, odide v
njegov žep. In tako se je odločil
za dejanje, ki je osupnilo ves Otok.

Njegovo dejanje seveda ne bo
rešilo vprašanja nepravilne raz-
delitve dobrin v Angliji. Je
osamljeno, pa vendar kaže, da
tudi v svetu brezobzirnega
„businessa“ vstaja misel o pra-
vičnejši družbi. Prav zato pa je
primer vreden, da ga zabeleži-
mo.

Rešitev prejšnje križanke

**(Ne)resnice
z napako**

Devetmesečno poslovanje je
pokazilo (pokazalo) pravo pot.
Knjižnicam so priporočili,
naj obogatijo svoje fondse s spo-
dobnimi (sodobnimi) knjigami.
Nora (nova) pot bo imela
predvsem rekreativen pomen.
Pomanjkanje mučiteljev
(učiteljev) postaja vse bolj pere-
če.

„Brez pranja (branja) ne bo-
ste napredovali,“ je bila huda
učiteljska.

Nabral: J. JUST

Baloni niso za staro šaro

**Veliki baloni pridobivajo veljavo - V načrtih so gradnje zračnih orja-
kov, ki lahko posejajo tudi po 400 ton tovara - Poceni**

Ni dolgo tega, ko so ljudje še mislili, da so baloni in
zepelini samo romantika preteklosti. Letala in rakete so na
videz porinili ogromne balone v ozadje in vse je kazalo, da
bodo res imeli svoje mesto samo še v muzejih letalstva. Toda
zgodovina gre drugače.

Baloni v vseh svojih izv-
vedbah, kot diržalci in ze-
pelnini, so doživeli svoj raz-
cvet ob koncu 18. stoletja in
so se razvijali vse do časa
med obema vojnama, ko se
je zgodilo več hudih nesreč
z baloni. To je za dolgo časa
zavrl njihovo uveljavljanje.
Po drugi svetovni vojni pa se
je položaj spremenil. Tehni-
ki so iznašli nove pogonske
motorje, odlične plastične

V načrtih strokovnjakov iz Sovjetske zveze so takile zračni
orjaki, ki bodo nekakšne letelce šrambe goriva in drugih
potrebništvih.

folije, pa tudi tehnika navi-
gacije se je z razvojem elek-
tronike močno izboljšala;
vse to pa je zopet prineslo
na svetovno nebo velike ba-
lone. Njihove prednosti pred
letali so dokajšnje, predvsem
pa gre za to, da potrebujejo
zelo malo prostora za vle-
tanje in pristajanje, da lahko
posejajo z malo stroškov ve-
liko tovara, ki ni primeren
za letala, in kar je najvaž-

nejše: ne onesnažujejo zraka
niti pol toliko kot velika
reaktivna letala.

V vseh vodilnih industrij-
skih državah se teh pred-
nosti dobro zavedajo. V
ZDA, Sovjetski zvezi, Jap-
skiji, ZR Nemčiji in Franciji
nastajajo načrti o ogromnih
balonih, ki bi prenašali tovar
na kratkih razdaljah, pa tudi
v medkontinentalnem pro-
metu. V pripravi so gradnje
velikanov, dolgih po 400
metrov, ki bodo lahko do 3
tisoč kilometrov daleč po-
nesli tudi po 400 ton tovara.
V Ameriki pripravljajo balon
za prevoz potnikov, ki bo
lahko ponesel 500 ljudi s hi-
strostjo do 300 kilometrov
na uro.

Toda po mnenju velike
večine strokovnjakov prava
bodočnost balonov ni toliko
v prometu kot v drugih de-
javnostih. Predvsem bi jih
uporabljali za dviganje in na-
meščanje stebrov za daljno-
vode, stolpov za vrtnanje
naftne, pobiranje poljskih pri-
delkov, za geološke raziska-
ve in kot sprejemalnice lete-
če šrambe znanstvenih
ekspedicij.

Vsekakor pester program
uporabe, katerega uresničev-
je bomo videli že tudi mi.

**Odkritja v
Turkmeniji**

**Sovjetski arheologi so
na sledi novi kulturi**

Med izkopavanjem ostankov
prastarega mesteca Alta-depe v
Turkmeniji se je sovjetskim arheolo-
gom posrečilo senzacionalno odkri-
je, ki je takoj razveljavilo znanstvenike
in drugo javnost: na sled so prišli
civilizaciji, ki je obstajala od konca
tretjega do začetka drugega tisoč-
letja pred našim štetjem.

Kot so ugotovili na podlagi izko-
panin in drugih arheoloških in
kulturozgodovinskih izsledkov, je
prebivalstvo tega pradednega naselja
vzdrževalo temne trgovske in kul-
turne stike z drugimi ljudstvi prapra-
davnine. Tako se je Alta-depa npr.
slonovo kostjo oskrbovala iz doline
reke Inda na indijski podcelnici.

Ostanki stavb – kulturni stopniščasti
stolpi – pa kažejo, da je v tem pra-
starem mestecu na ozemlju današnje
Sovjetske zveze prevladovala arhi-
tektura, podobna sumerijskim in ba-
bilonskim piramidam in sveltštem.

Sicer pa se je kultura v Alta-depi
razvijala na podlagi domačih izkri-
šenj in tokov, ki so pljuškali vanjo.
Arheologe so presenetili mojstrsko
oblikovani kovinski izdelki ter prav
tako razvito juvelirstvo. Nenavadnih
izdelkov, ki vzbujajo pozornost in
občudovanje, je veliko, narejeni so
iz čistega zlata, ahata, lazurita in
drugih dragih kamnov.

Kot so pričakovali, so izkopali
največ najrazličnejše keramike, ki
arheologom in kulturnim zgodovi-
narjem sicer ponuja vselej nezdrčno
temo za razprave. Glinasti posod
najrazličnejših oblik so izkopali pre-
cej. Na visoko stopnjo civilizacije je
je arheologe opozorili tudi predmet,
ki najbolj podoben mestnemu peč-
tu.

Izkopavanja se nadaljujejo, znan-
stveniki pa računajo, da bodo lahko
postregli s še kakšnim presenetljivim
odkritjem.

**VIATOR, TOZD BELA KRAJINA
VAM PRIPOROČA:**

- OBIŠČITE PENZION „SMUK“ V SEMIČU, kjer nudimo naslednje posebnosti:
- SEMIŠKO POJEDINO
- BELOKRANSKO CVRTJE
- PRISTNO SEMIŠKO BELO VINO in druge specialitete.
- VSAKO SOBOTO PLESI!

PROSTA DELOVNA MESTA!

TRGOVSKO PODJETJE „SEVNICA“ p. o.
Odbor za medsebojna razmerja

Objavljamo ponovno

prosto delovno mesto

1. POSLOVODJE NOVE POSLOVALNICE „AVTOMATERIAL“ SEVNICA.
2. POSLOVODJE POSLOVALNICE NA STUDENCU PRI SEVNICI.

Poleg splošnih pogojev za sprejem pričakujemo od kandid-
datov poslovodsko šolo z najmanj 3-letno prakso pod 1.)
tehnične stroke, pod 2.) mešane stroke.
Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izobrazbi
in opisom dosedanjih zaposlitev na naslov: Trgovsko
podjetje Sevnica, Sevnica, Glavni trg 25, v roku 10 dni po
objavi. Stanovanje po dogovoru.

JAVNA DRAŽBA

Kmetijska zemljiška skupnost občine Črnomelj
razpisuje

v prostorih Kmetijske zemljiške skupnosti v Črnomlju, Za-
družna cesta št. 6,

javno dražbo spodaj navedenih zemljišč, ki so družbena last-
nina: za 18. november 1974 ob 8. uri.

- a) Parc. št. 308/2, stavbišče brez stavbe, v naravi travnik v velikosti 36 m², in parc. št. 2050, travnik v velikosti 882 m², vse pod k. o. Mavrlen. Izklicna cena je 4.590,00 din.
- b) Parc. št. 1917, pašnik v velikosti 865 m² v k. o. Vinji vrh. Izklicna cena je din 6.920,00.

Kupci bodo morali položiti pred pričetkom javne dražbe
varščino v višini 30 % izklicne cene.
Zdražitelj nosi poleg kupnine tudi vse ostale stroške in pro-
metni davek ter pripadajoči del oglašnih stroškov.

PROSTO DELOVNO MESTO

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA LEKARNE
NOVO MESTO

OBJAVLJA
PROSTO DELOVNO MESTO SNAŽILKE

Pogoji:
Poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca mora
kandidat izpolnjevati še naslednje: – da ima smisel za red in
čistočo v zdravstvenem zavodu.
Delovno mesto je razpisano za nedoločen čas s polnim de-
lovnim časom. Poskusno delo je 30 dni.
Kandidati za objavljeno delovno mesto lahko vložijo prijavo
v roku 15 dni po objavi pri Lekarni Novo mesto – odbor za
medsebojna razmerja.

**„SLOVENIJALES-STILLES“
tovarna stilsnega pohištva
in notranje opreme
SEVNICA**

OBJAVLJA

prosto delovno mesto KUCHARICE

Pogoji: KV KUCHARICA z najmanj 2 letoma delovnih
izkušenj v stroki.
Objava prostega delovnega mesta velja 10 dni po objavi.
Kandidatke naj svoje vloge pošljejo na naslov delovne organi-
zacije.

**„NOVOTEHNA“,
trgovsko podjetje na debelo in drobno,
Novo mesto, Glavni trg 11**

objavlja prosto delovno mesto

– PRODAJALCA ZA POSLOVALNICO V METLIKI

POGOJI: poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati
še naslednji pogoj: KV prodajalec železninsko-tehnične
stroke

Poskusno delo je 1 mesec.
Prijave sprejema splošni sektor podjetja do 25. 11. 1974.

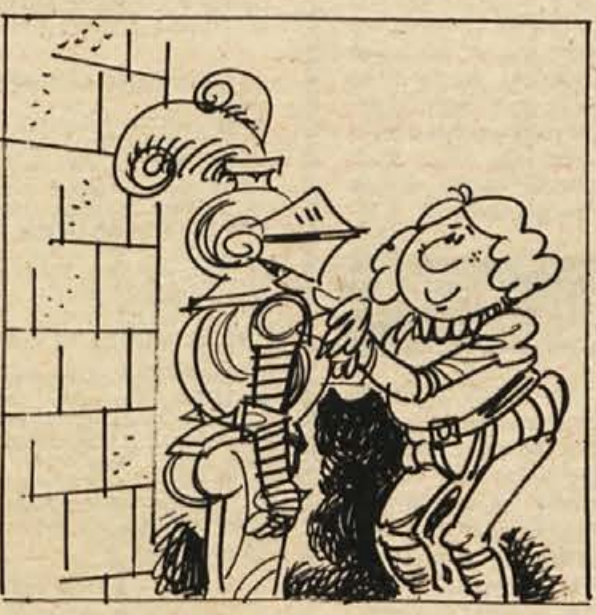
PARADIŽNIK V SREDNJEM VEKU

19. V marsikakni reziden-
ci je prebivala naša
junaka, a tako lepo, tako domo-
vno ni bilo nikjer kot
prav tu, na Glavnem trgu. Kako sta se smukala plemen-
ita zakonca med izrezljanim pohištvom svojega
dvorca, kako so jima pristajale lajše, čipkaste bluze,
telovniki, vezena krila! Portretirale ju je taka, nasopirje-
na kot purmana, dvorni slikar. Obešla sta plemenita
zakonca podoba na steno, se zarila vanjo in kar nista
mogla verjeti, da se njun prapraded v tem trenutku

sprehajajo po hlevu, oblečen v smrdljivo tlačansko raše-
vino.
Tudi na parketu cesarjevega doma ni drselo našima
junakoma. Celo dvornim spletkam sta bila kos, pa o
tem pozneje! Omenimo naj bežno le slučaj grofa Hele-
barde! Mozak je bil vse do prihoda Paradižnika na
Dunaj cesarjev ljubljene in ga je silno prizadelo, da je
drug zasedel njegovo mesto. In zaklel se je grof, da
spodnese „pritepenca“ ob prvi priložnosti.

Pustimo zdaj te turbozne zadeve in se lotimo vedrej-
ših zadevščin! Dunaj je bil v teh dneh vse na nogah.
Veliko slavje se je obetal: vsakoletni viteški turnir.
Krojači so hiteli krojiti nove toalete, bojevniki so
drgnili svoje oklepe s smirkovim papirjem, meščani so
štetli dneve...
„Kdo neki zmaga letos?“ so se spraševali eni in
drugi.
„Grof Helebarde, kdo drug!“ se je glasil odgovor.

Dežurni poročajo

OSUMLJENA TATVINE – Preiskovalni sodnik je odredil pripor za 24-letno Marijo Trlep, ki se kladi iz kraja v kraj in je osumljena tatvine na našem območju. Zenska je brez stalnega bivališča in brez dela.

BREZDELNEŽ RAZGRAJAL – 8. novembra zvečer so novomeške miličniki poklicali v gostilno Pavlin v Mačkovicu, od koder so morali odpeljati 36-letnega razgrajalca Rudija Oštrija. Možak nima ne stalnega bivališča ne zaposlitve, pač pa se je opil in delal nered. Moral bo šed pred sodnika za prekrške.

ROGOVILIL PO SEMIČU – 11. novembra ponoči so semiški miličniki pridržali do iztreznitve 26-letnega Antona Silca iz Vranovičev, ker je vinjen razgrajal v kraju in motil javni red in mir.

GROZIL DRUŽINI – 4. novembra zvečer so miličniki iz Metlike postavili na hladno Redžepa Felica iz Metlike. Najprej se je opil, ko pa je prikolovratil domov, je začel razgrajati. Grozil je družini in motil tudi nočni počitek sosedov. Zagovarjati se bo moral pred sodnikom za prekrške.

KRADLI IN POLILI VINO – V noči na 5. november je bilo vlomljeno v klet Matilde Kos v Jablanu. Iz hleva so vlomilci odnesli 12 kur, v kleti pa so si postregli z vinom iz 130-litrskega sode. Precej so spili, še več pa razlili, tako da je uničenega okrog 100 litrov pridelka. Tisto noč so zmikavti odnesli tudi iz kurnika Jožeta Kosa v isti vasi 18 kokoši. Sosed je slišal kokodakanje, prižgal luč pred hišo, potem se je zaslišal strel. Kaže, da je bila na delu ista skupina kot pred dnevi na Muhaberju.

SOSEDJE KLICALI POMOČ – Novomeški miličniki so 7. novembra zvečer pridržali do iztreznitve Ištvana Juhasa iz Novega mesta. Juhas je opit tako razgrajal v svojem stanovanju, da so sosedje poklicali miličniško pomoč. Vročjo glavo si je razgrajal pohladil v prostorih za pridržanje, kazen pa ga čaka pred sodnikom za prekrške.

POBEGLEGA SO DOBILI

11. novembra dopoldne so sevnški miličniki izsledili na Bučki 32-letnega Edija Hadorovca, doma iz Žabjaka pri Novem mestu, za katerim je bila razpisana tiralica. Hadorovac se je dalj časa skrival, isče ga zagrebško sodišče, osumljen pa je več kaznivih dejanj.

med paragrafi

Nezakonski otrok lahko na dva načina naknadno dobi status zakonskega otroka: če sklenejo starši zakonsko zvezo ali če otroka razglasi za zakonskega pristojno sodišče. Prvi način določa, da morajo starši, zlasti oče, priznati očetovstvo pred matičarjem ali v javnem postopku, pri čemer mora k priznanju dati soglasje tudi otrokova mati. Ta postopek lahko opravijo roditelji ob poroki, lahko pa tudi prej ali kasneje.

V primeru, da mati ne da soglasja k priznanju očetovstva v roku enega meseca, lahko oseba, ki se smatra za očeta, v treh letih vložiti tožbo, da očetovstvo dokaže. Pozakonjenje pa nastopi s sklenitvijo zakonske zveze roditeljev nezakonskega otroka, ne glede na to, če je zakon veljaven ali poničen.

Pozakonjenja otroka na osnovi priznanja očetovstva ni mogoče preklicati in tak otrok dobi vse pravice, ki grede sicer otrokom, rojenim v zakonu.

Ločitev ali razveljavitev zakonske zveze v nobenem primeru ne vplivata na pozakonjenje otroka. Izjema je le primer, če pride do razveljave zveze.

Kako pozakonimo otroka

vitve priznanja očetovstva. Pozakonjenje nezakonskega otroka z naknadno sklenitvijo zakonske zveze med roditelja lahko osporava oseba, ki se smatra za očeta. Prizadeti mora vložiti tožbo proti osebi, ki je otroka priznala za svojega, in proti materi, ki je dala soglasje k priznanju očetovstva. Za take primere je pristojno okrajno sodišče, čas za vložitev tožbe pa je leto dni po vpisu

osporavanega očetovstva v matično knjigo.

Drugi način pozakonjenja otroka (s sklepom sodišča) pride v poštev samo v dveh primerih: če so se hoteli starši poročiti, pa jim je to preprečila smrt enega od njiju ali pa duševna bolezen. V obeh primerih lahko poda zahtevek na sodišču eden od roditeljev ali pa otrok.

Sodišče lahko v posebnem postopku razglasi, da je bil otrok rojen v zakonu pod naslednjimi pogoji: če je ugotovljen oče nezakonskega otroka in če je ugotovljena namera, da so se hoteli starši nezakonskega otroka poročiti, pa jim je to preprečila smrt ali duševna bolezen. Potem se pozakonjenje vpiše v matično knjigo rojstev.

Piše sodnik M. L.

Šmarnica neti sovražstvo

Če se vinjeni dajejo zaradi zemlje, pride tudi do tega, da sin dvigne roko nad lastno mater in da ta svojim nagaja

O Ilerjevih z Male Cikave smo pisali že pred leti, ko je priletla gospodinja iskala pomoč pri zdravniku zaradi poškodb, prizadejanih od lastnega sina in snaha. Pred kratkim je novomeško občinsko sodišče krivca kaznovalo.

Kar je Marija Iler z Male Cikave 6 prestala v lastni hiši že pred leti, je razvidno samo iz bolniškega lista. Sodišče je tokrat obravnavalo dva pretepa: 28. decembra 1972 je Stanislav Iler z nogami, obut v težke čevlje, večkrat brcnil mater, da je dobila udarline po prsnem košu. Njegova žena Stefanija pa je 27. septembra 1971 z leseno grebljico udarila taščo in jo laže poškodovala.

Izkazalo se je, da sta zakonca Iler res nekajkrat pretepla lastno mater, kar je grdo, da grje že ne more biti, vendar pa... Ilerjeva imata tri otroke, garata na posestvu, zapisano pa je vse na mater. Ta je začela že pro-

dajati zemljo; kadar je doma, odnaša pridelke in nič ne obljubi, komu bo grunt dala. Vrh vsega je lastnica Ilerjeva še podvržena pijaci in prepirljive sorte. Skratka: k nevdzdržnemu stanju v domači hiši je po mnenju sodišča precej pripomogla tudi sama.

Snaha in sin sta se na sodišču jokala, obžalovala, povedala pa tudi, kako je do tega prišlo, da sta se tako spozabila. Stefanija Iler je rekla: „Takrat, ko sem jo z grebljico, se mi je kar zavrtelo od jeze. Zamesila sem testo za kruh in ga hotela dati v peč, mati pa so se vinjeni postavili pred peč in niso pustili speči kruha. Zra-

ven so me še zmerjali z vsemi izrazi. Takrat sem jo z grebljico...“

Tudi hči prizadete Ilerjeve, ki ne živi doma, je izpovedala, da je z materjo težko in da je po njenem veliko kriva pijaca. Pije mati in včasih tudi sin, potem sta si hitro v laseh.

Senat, ki mu je predsedovala Cveta Matjašič, je Stanislavu Ilerju prisodil 1 mesec zapore (kazen je pogojna), Štefki Iler pa so izrekli sodni opomin. Upoštevati je treba tudi, da je kaznivo dejanje časovno odmaknjeno. Sodba še ni pravno močna.

SPET KRAJA NA VLAKU

V noči na 11. november sta z brzovlaka, ki se je ustavljal v Krškem, skočila dva moška, na katera so miličniki čakali. Kljub temu da sta bežala, so ju ujeli in odpeljali v pripor. Bilo pa je tako:

Dva zdomca, ki sta spala in se vračala z dela v tujini, sta imela pri sebi večjo vsoto denarja, 23-letni Selak Begič iz Bos. Gradiške in 19-letni Ivica Harambašič iz okolice Karlovca, oba tudi zdomca, pa sta jima ukradla 3.000 šilingov in 800 dinarjev. Ko sta oškodovanca krajo opazila, sta pri Sevnici začela klicati na pomoč, potem so obvestili krške miličnike, da so čakali pri vlaku. Ne zaman: pri obeh tatovih, prijelih v Krškem, so našli večjo vsoto tuje valute. Pojasniti bosta morala, od kod denar.

Berite »Dolenjski list«

Ivan Pavlič bo zaradi krive ovadbe dva meseca „sedel“, njegov prijatelj Ivan Žagar pa bo imel 4 mesece v zaporu čas premišljati, kako ga je polomil. Sodba še ni pravno močna.

Pri Jezeru, na zloglasnem odseku smrti na cesti Ljubljana-Zagreb, čaka neprevidne šoferje nova past: obvoz po stranski cesti preko Trebnjega, ker most pri Ponikvah popravljajo. Med Karteljevim in Trebnjim je torej potrebna še posebna previdnost. (Foto: R. Bačer)

NA DELU JE TAT

V Novem mestu in okolici ugotavljajo gospodinjice, da večkrat zmanjka perilo, ki se suši na vrvi za hišo. Tako je prejšnji teden čez noč izginilo Ani Rajčević iz Bršlina kar za 480 din posteljnega perila.

ŠE VEDNO VLOMČKI

Prejšnji teden je bilo spet vlomljeno v dva vikenda pri Catežu. Ljubljancin M. Z. je imel že drugi vlomilski obisk, pri katerem je bil ob več predmetov, orodje, hrano in pijačo. Tokrat so mu naredili za 2.000 din škode. Pri sosedu J. P. iz Zagreba pa so, kot kaže, vlomilci le prespali in vse premetali.

JEZEN VRGEL BLAGAJNO

V noči na 5. november je bilo vlomljeno v restavracijo motela na Catežu. Iz kleti se je vlomilec splazil v točilnico, kjer je odpiral predale in iskal denar. Blagajno, ki je bila prazna, je verjetno iz jeze vrgel na tla in jo poškodoval. Naredil je za 3.000 din škode, odnesel pa je le nekaj vinjaka.

TRAKTORIST JE IZSILJEVAL

5. novembra dopoldne je Franc Kozole iz Vihar v domači vasi zapeljal neregistriran traktor iz stranske na prednostno cesto, ne da bi pogledal, če je pot prosta. Tako je vanj trčil avtomobilist Damjan Seme iz Zalne. Škode je za 3.000 din.

Usmiljenje tudi škoduje

V mesecu boja proti alkoholizmu nam prihajajo pod roke žalostni podatki: pri nas (in v svetu) je med odraslim prebivalstvom okrog 20. odst. alkoholikov, v Sloveniji pa je med alkoholiki kar 35 odst. mladincev in mladink. Alkoholizem je na uničujočem pohodu! Kako bi se mu morali postaviti v bran, so povedali:

DR. ANTON KVASIČ, vodja medobčinskega dispanzerja v Novem mestu, ki vključuje tudi enoto za alkoholike: „Vsa družba, od Zveze komunistov do Rdečega križa, bi morala v enotno akcijo proti alkoholizmu zavedajoč se, da je to nevarna bolezen. Potrebno bi bilo več tovrstne vzgoje v šolah. Predlagamo uvedbo novega predmeta od 8. razreda osnovne šole dalje, in sicer alkoholologija. Sadni sokovi naj bi bili prosti občinskega davka, zdravljenje alkoholikov pa naj bi bilo sestavni del zdravstvenega varstva občanov. Že zasvojen z alkoholom bi morali zdraviti bodisi v dispanzerju ali bolnišnici, potem pa vsaj 10 let v klubu za zdravljenje alkoholikov. Pri vsem tem, posebno pa v družini alkoholika, ne smejo imeti nobenega „usmiljenja“. Alkoholik namreč pije, dokler lahko izsiljuje okolico in družbo.“

ZOFIJA KRALJ, višja medicinska sestra v novomeškem dispanzerju za alkoholike: „Važno je alkoholika čimprej prepoznati, da se zdravi, zdraviti pa tudi druge družinske člane. Statistika namreč kaže, da izhajajo alkoholiki v večini primerov iz družin, kjer so že imeli pijance. Najslabše je, da doživljamo to, kako nekateri zasmehujejo zdravljenega alkoholika, pijanca pa vsak pusti pri miru in se mu celo smili.“

ANICA JANKO, socialna delavka v Centru za socialno delo v Novem mestu: „Zaradi alkoholizma trpi vse več družin. Akcija za zatiranje tega zla bi morala iti v dveh smereh: preventiva s strani družbe kot celote in zdravljenje teh, ki so že zapisani alkoholiki. Predvsem v delovnih organizacijah bi morali več narediti. Z alkoholikom se začnejo ukvarjati takrat, ko je pred odpustom iz službe. Takrat je prepozno...“

R. B.

Dr. Anton Kvasič

Zofija Kralj

Anica Janko

KRONIKA NESREČ

TREBNJE: PODRL ŽENSKO – 4. novembra dopoldne je šla proti železniški postaji domačinka Marija Pevc. Za njo je pripeljal mopedist, ji potobil, nakar se je ona hotela umakniti na levi rob, vendar jo je mopedist zadel in podrl. Pevčevo so odpeljali v bolnišnico, ugotovili pa so, da ima le lažje poškodbe.

ROSALNICE: ZARADI HITROSTI ČEZ JAREK – 4. novembra popoldne je Martin Slanc iz Rosalnice vozil z dostavnim avtom proti Metliki, zaradi prehitre vožnje pa ga je med potjo zaneslo s ceste čez jarek na travnik. Škode je za 2.500 din.

NOVO MESTO: TRK V KANDIJI – Novomeščan Jože Pelko je 4. novembra zvečer pripeljal z avtom po prednostni Trdinovi cesti, s Kristanove pa je pripeljal avtomobilist Slavko Drobnič iz Novega mesta. Trčila sta in imata za 5.000 din škode.

NOVO MESTO: NI UPOŠTEVALA PREDNOSTI – 5. novembra popoldne je Anica Cvetkovič iz Smolenje vasi zavijala z avtom proti Žabji vasi in zaprla pot osebnemu avtomobilu, ki ga je po prednostni cesti od Gotne vasi pripeljal Novomeščan Vedram Magnik. Avtomobilista trčila, nato je avto Cvetkove odbilo, da je trčil še v osebni avto Ivana Moharja iz Novega mesta, ki je obstal ob desnem robu ceste. Moharjeva sopotnica Lučka Mohar se je laže poškodovala, gmotno škodo pa cenijo na 8.500 din.

KANDIJA: TRČENJE V KRŽIŠČU – 6. novembra zvečer je Dušan Dežman iz Drče vozil osebni avto proti Partizanski cesti, naproti pa je pripeljal z avtom Jože Tomič iz Loke pri Straži. V križišču sta vozila trčila, tako da je škoda za 7.000 din.

JEZERO – KEKSI NA CESTI – 7. novembra ponoči je Vojvodinec Milorad Gligorijević vozil tovornjak proti Ljubljani in prepozno zaviral, kjer je zaradi popravila mostu cesta zaprta za ves promet. Tovornjak je zaneslo, ga zasukalo v obratno smer, nato pa se je prevrnil na bok. Zaboji s keksi, ki so bili na tovornjaku, so se odprli in piškoti so se razsuli po cesti. Gmotne škode je za 7.000 din.

PODTURN: TRČIL V DROG – Adam Oreščanin iz Dol. Toplice je 8. novembra zvečer vozil neregistriran osebni avto proti Podturnu, pri Seleh pa je avto zaneslo čez bankino v telefonski drog. Pri trčenju je bilo za 5.000 din škode.

OTOČEC: PREHITEVAL PO DESNI – 8. novembra popoldne je Novomeščan Dušan Kump zavil s tovornjakom z glavne ceste in pred tem vključil smerni kazalec. Za njim je vozil osebni avto Ljubljancin Janez Debevc, ki je hotel tovornjak prehiteti po desni, tako sta trčila. Gmotno škodo cenijo na 4.000 din.

Tudi na cesti smo ljudje...

Pošče smo z novim zakonom o varnosti cestnega prometa bolj zaščitili. Prav je tako, toda najdejo se ljudje, ki to zaščito izkoriščajo. Bilo je na Martinovo v Trebnjem, ko so skozi kraj tako rekoč v koloni vozili tovornjaki, osebni avtomobili in še mopedisti ter kolesarji v lokalnem prometu.

Za pešce je zdaj, v času obvoza in gostega prometa, res nevarno in tudi nerodno prečkati cesto. Kolona vozil se je torej pomikala čez trg in pred občino je neki fičko ustavil, da so šli pešci čez zebro. Za njim so ustavili tudi vsi drugi. Avtomobili so nato spet vozili, ob cesti pa so spet čakali ljudje na prehod. Med njimi je bil možak, ki je očitno slavil Martina. V rokah je nosil otroka v zelezniški kapi. Ker so šli trije mimo, ne da bi takoj ustavili (tudi na zebri še ni nihče stal), je razjarjeni možki stopil na cesto in brcnil v avto beneške registracije. Italijan za volanom se je zdrznil, potem pa jo je naglo ubral v ljubljansko smer. Morda bo doma pripovedoval, kako pri nas „pešci brcajo“ v italijanske avtomobile. Kaj radi namreč iz muhe naredijo slona, posplošijo, pa so nevspešnosti tu. Zaradi enega vinjenega pešca!

Ukrepi niso bili zaman

Jadran Šnidaršič: »Ukrepe, ki jih je predlagala ZK, v Novolesu sproti preverjamo«

„Sprotno obravnavanje in ocenjevanje gospodarskega stanja v podjetju je ena osrednjih nalog OO ZK v Novolesu. Posebno skrbno pretresemo poslovanje ob polletju. Tako je bilo tudi letos in od takrat so tudi ukrepi, ki jih izvajamo že več mesecev,“ pravi sekretar Jadran Šnidaršič.

zerve. Ukrepi so se nanašali na zmanjšanje zalog materialov, zmanjšanje splošne porabe, zmanjšanje zalog izdelkov in podobno, hkrati pa smo se odločili temeljiteje informirati tudi kolektiv. Vse TOZD naj bi poiskale oblike obveščanja, ki jim najbolj ustrezajo.

Razširjena seja OO ZK — navzoči sta bili tudi vodstvi sindikata in mladinska aktivna — je sklepe sekretariata in predlagane ukrepe potrdila. Na tej seji smo si tudi razdelili odgovornost s tem, da je najtežja politična naloga prišla na ramena komunistov. Z gospodarskim stanjem in ukrepi so bili takoj zatem seznanjeni vsi delavci po TOZD. Kolektiv je ukrepe sprejel z odobravanjem.

„Kako delujejo ukrepi?“

„Uresničevanje sklepov in ukrepov smo preverili septembra na skupni seji sekretariata OO ZK in poslovnega odbora podjetja. Ugotovili smo, da sklepi niso ostali na papirju. Poslovanje se je izboljšalo, zaloge so se zmanjšale, prodaja povečala. Bilanca se je občutno izboljšala, kar je pokazal tudi devetmesečni obračun, o katerem bomo v kratkem spregovorili. Računamo, da bomo do konca leta uresnili vse glavne ukrepe.“

„Kako pa je s srednjeročnim razvojnim načrtom Novolesa?“

„Ob obravnavi 9-mesečnega gospodarjenja bomo sprejeli tudi gospodarski načrt za leto 1975. Le-ta bo temelj za politično delo naše osnovne organizacije prihodnje leto. Program srednjeročnega razvoja Novolesa izdelujejo strokovne službe in bo sprejet do konca leta 1974.“

I. ZORAN

V novomeški občini je v vrtcih le 726 predšolskih otrok: 569 jih je v Novem mestu, 157 pa v Škocjanu, Žuzemberku, Sentjerneju in Straži. Na dlani je, da razvoj otroškega varstva zaostaja — če bi hoteli ustreči željam staršem, bi morali takoj odpreti nekaj vrtcev. Najhuje je spet v Novem mestu, kjer je trenutno brez varstva več kot 400 otrok. Upanja, da se bo stanje kmalu popravilo, ni veliko, saj bomo prihodnje leto dobili le še vrtec na Drski. Posnetek kaže otroke, ki so imeli srečo, da so jim starši preskrbeli varstvo. (Foto: S. Mikulan)

Naloga dneva: koga kandidirati

V novomeški občini že znana prva imena, ki se bodo pojavila na glasovalnih listkih v začetku decembra: tedaj bodo v TOZD in KS izvolili po dve splošni delegaciji za nove samoupravne interesne skupnosti

V novomeški občini bodo letos volitve delegatov in delegacij v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti med 1. in 8. decembrom. Tako predvideva rokovnik, ki ga je izdelala volilna komisija pri občinski konferenci Socialistične zveze. Kandidacijske konference so se začele 8., končane pa morajo biti do 20. novembra.

Decembra bodo občani volili delegate in delegacije za dve vrsti interesnih skupnosti: za področje gospodarstva in področje zdravstvenega varstva in zavarovanja, skupnost otroškega varstva in druge. V drugo vrsto pa: stanovanjska, komunalna, vodna, energetska in podobne skupnosti (posebnega družbenega pomena).

Volitve bodo podobne spomladanskim, kar pomeni, da bodo zaposleni oddajali svoje glasove na dveh mestih — v TOZD oz. OZD in v krajevnih skupnostih, nezaposleni oz. kmetje, upokojeanci, gospodinjice in drugi pa samo v krajevnih skupnostih.

Po evidenci občinske konference SZDL so do konca prejšnjega tedna opravili evidentiranje možnih delegatov v štirih krajevnih skupnostih in šestnajstih TOZD oziroma OZD. V krajevnih skupnostih so za negospodarske skupnosti evidentirali 32 in za gospodarske 35 ljudi, od tega 13 žensk. V podjetjih pa so za prvo skupino interesnih skupnosti evidentirali 119, za drugo pa 108 ljudi. Med evidentiranimi v delovnih organizacijah je 134 žensk. Kajpak z evidentiranjem v občini niso tako zamudni, kot kažejo te številke. Treba je vedeti, da se poročila počasi rojevajo, prav tako pa tudi mine precej časa, preden prispejo na zbirno mesto.

Sprejeto je tudi načelo, naj bi imela vsaka krajevna skupnost in TOZD z več kot 30 zaposlenimi tri delegacije: skupščinsko (izvoljena že spomladi), delegacijo za skupnosti za področje negospodarstva in delegacijo za skupnosti za področje gospodarstva.

NOVO MESTO: V zgornjem domu

Po narodnem dohodku na prebivalca na 15. mestu v Sloveniji

Narodni dohodek na prebivalca v novomeški občini raste iz leta v leto in je že lep čas nad slovenskim povprečjem. Uradni statistični podatki kažejo, da je dosegel narodni dohodek na prebivalca v tej občini lani 26.573 dinarjev. S tem se je Novo mesto uvrstilo v zgornji dom — na 15. mesto med šestdesetimi slovenskimi občinami. Za Novim mestom so po narodnem dohodku zaostale vse občine dolenske regije (Metlika 25.578, Črnomelj 13.891, Trebnje 12.759) in tudi druge občine širše Dolenjske in Posavja (Kočevje 21.788, Krško 20.757, Ribnica 17.016, Brežice 14.863, Sevnica 14.601).

Po celotnem narodnem dohodku pa je bilo Novo mesto v letu 1973 z 1,35 milijarde dinarjev na 5. mestu v Sloveniji. Pred njim so bile ljubljanske občine z 9,64 milijarde dinarjev Maribor 4,74 milijarde, Kranj — 1,79 in Nova Gorica — 1,56 milijarde. Naj povemo, da šteje novomeška občina zdaj že okoli 50.000 prebivalcev, zaposlenih pa ima približno 19.000 ljudi, s čimer se uvršča med občine z najboljšim zaposlenim prebivalstvom.

I. Z.

DOBER USPEH

V minulem šolskem letu je 15 osnovnih šol v novomeški občini obiskovalo 7.653 učencev. Popravne izpite je imelo 431 učencev, 287 učencev pa razreda ni izdelalo.

ŠE JUTRI ZA PRIJAVE

Pri občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu bodo do jutri zbirali prijave za dvomesečni politični tečaj za sindikalne delavce, ki se bo začel 2. decembra v motelu Jasnica pri Kočevju. Takoj za tem se bo začel naslednji tečaj, za katerega pa se je treba prijaviti do 10. februarja prihodnje leto.

SPET POL MILIJONA VEČ

Oktober se je sklad za gradnjo šol v novomeški občini povečal za približno pol milijona dinarjev, nekaj več kot 435.000 din. je vplačalo trinajst krajevnih skupnosti, drugo pa delovne in druge organizacije. Krajevna skupnost Novo mesto je zbrala oktobra 275.093 din, druge KS pa: Sentjerneju 33.780, Prečna 1.930, Brusnice 7.890, Žuzemberk 19.849, Stopiče 8.359, Orehovica 2.549, Straža 33.973, Birčna vas 3.777, Bučna vas 5.962, Gabrje 2.014, Dolenjske Toplice 30.326 in Otočec 10.282 din.

Jadran Šnidaršič

Kako je sploh prišlo do teh ukrepov? Šnidaršič poseže v bistvo: „Ob analizi polletnega obračuna smo ugotovljali, da bremenijo naše gospodarjenje hude težave. Podražile so se surovine, reprodukcijski materiali, dodatni prispevki so grozili, da bodo globoko zarezali v dohodek. Poleg tega je bilanca pokazala prevelike stroške. Sklicali smo razširjeno sejo sekretariata osnovne organizacije, podrobneje osvetlili problematiko in predlagali akcijski program. Naloge smo zajeli v več točkah.“

„Morda bi navedli le najpomembnejše?“

„Sklenili smo povečati proizvodnjo, s čimer bi že delno krili večje stroške. Menili smo, da je nujno izrpati vse možne notranje re-

Za odstotki rasti so tudi sence

Občinski komite ZK v Novem mestu razpravljal o polletnem gospodarjenju in uresničevanju sklepov 10. seje predsedstva CK ZKS

Številke, ki kažejo gospodarsko in še posebej industrijsko rast novomeške občine od enega do drugega tromesečja, ne morejo biti izključno merilo za napredek ali nazadovanje. Prava podoba se pokaže, ko ob odstotkih porasta ugotovimo tudi, kako se stanje ujema z resolucijami in drugimi dokumenti. Kdor pretrese tudi to stran, pa nima pravega razloga za zadovoljstvo.

Na to so opozorili tudi člani občinskega komiteja ZK prejšnji teden, ko so razčlenjevali polletno gospodarsko poslovanje. V razpravi so pokazali na vrsto črnih točk oz. pomanjkljivosti. Menili so, da bi bila ocena gospodarjenja bistveno drugačna, če bi jo lahko naslonili na razvojne programe. Takih programov pa nima niti občina niti večje število gospodarskih delovnih organizacij.

Ob tehtanju dosežkov in pomanjkljivosti je komite ugotovil, da je potrebno v občini uresničiti nemalo tako imenovanih strateških nalog. Zlasti je nujno odpraviti žarišča nelikvidnosti in s tem v zvezi najprej urediti dolžniško-upniška razmerja. Nato morajo priti na vrsto najrazličnejše druge neskladnosti in pomanjkljivosti. Po mnenju komiteja vse to ne bo izvedljivo brez politične akcije.

S svojimi sklepi je komite dolžil vse komuniste v občini. Do konca novembra naj bi vse organizacije ZK sprejele ocene, kako „počediti vsaka svoj prostor“, in sklepe, iz katerih bi bilo razvidno uresničevanje nalog, ki jih je v Sloveniji zastavilo predsedstvo CK na 10. seji. V tej akciji naj bi komunisti predvsem vzeli pod lupo uresničevanje ustavnih načel, investicijsko politiko, razvojne programe delovnih organizacij in podobno, s stališči pa naj bi potem seznanili vse delavce.

Komunisti v občinskem izvršnem svetu naj bi vsa ta vprašanja osvetlili za občino, pri čemer naj bi še posebej obravnavali naloge v zvezi z občinskimi razvojnim programom.

ODVZEM KRVI — V ŠENTJERNEJU!

Organizacija Rdečega križa iz Novega mesta obvešča občane, da akcija odvzema krvi dne 19. novembra ne bo v Novem mestu, ampak v Sentjerneju.

MINI ANKETA:

Zadnji dan oktobra je bil svetovni dan varčevanja, ob tem pa je prišel tudi dan, ki nas je soočil s dejstvom, da je dinar v primeri s tujimi valutami manj vreden kar za sedem odstotkov. Premiki v tujem in našem gospodarstvu so vzročno povezani, zato tudi inflacija ne gre mimo nas, ampak beli glave mnogim, ki si prizadevajo za stabilnost tako gospodarstva kot tudi dinarja. Kakšni so uspehi, je razvidno na mnogih mestih, nas pa je zanimalo, kaj menijo o dinarju in varčevanju občani:

O dinarju

Božo KOPINA, delavec pri Petrolu: „Inflacija je stvar drugih, zavedam pa se, da bi lahko vsi prispevali svoje trdnjše gospodarstvo in zmanjšanje inflacije. Varčevanje je eden takih načinov, za varčevanje pa moraš kaj imeti. Sam že gledam, da dam na stran kakšen dinar za morebitni večji nakup.“

Rajko ŠARMAN, študent ekonomije: „Ljudje varčujejo z namenom, da bodo lahko kaj večjega kupili, nikakor pa ne zaradi denarja samega. Tu nastopi inflacija, manjšanje vrednosti denarja, ki ljudi odbija od namenskega varčevanja, kajti vsakdo kmalu občuti, da mu večje vsote v banki kar kopnijo. So pač taki časi, da več trošimo, kot naredimo. Osebnost me inflacija ne prizadeva, če seveda odmislimo rast cen.“

Tončka HODNIK, čistilka: „Padci dinarja se poznajo vsem, to pa se ne da popraviti z varčevanjem, saj varčevati ni mogoče. Cene grejo gor, plače pa stojijo na mestu. Lani sem z enako plačo kot letos še nekako shajala, letos pa ostane malo za nakup. Kdo slabo gospodari, ne morem vedeti, precej pa vplivajo vojne, slabe letine, poplave itd.“

Jože SENIČAR, poslovodja pri Novotehni: „Inflacija je tako rekoč svetovni problem, zato tudi naš. Mi vse preveč samo govorimo, kaj je treba storiti. Morda je namensko varčevanje res primerna oblika za omiljevanje inflacije, toda pri varčevanju bi morali biti disciplinirani vsi, kajti posameznik ne pomeni dosti.“

D. R.

I. ZORAN

Drugi val vselitev

Ključne solidarnostnih stanovanj bo dobilo še 46 družin - Prihodnje leto manj stanovanj

Na Ragovski ulici v Novem mestu se še niso dobro naučili obravnavati ključne v stanovanjih, ki jih je dodelil solidarnostni sklad, pa je že tu napoved za drugi val vselitev: sredi novembra bodo izročili ključne novih solidarnostnih stanovanj še 46 družinam — najpogostejšim s prioritete liste. Hkrati pa bo do konca leta vselijih 47 stanovanj za upokojeince v blokih, ki jih s sofinanciranjem solidarnostnega sklada dokončujejo na Drski.

Tako bo letos v Novem mestu

zgrajenih in vseljenih okoli 160 stanovanj, s tem pa se bo spisek upnikov na družbena stanovanja le skrajšal, ne pa tudi izničil. Računajo, da bodo nekaj primerov uredili s tako imenovanimi stanovanjskimi zamenjavami, to pa je tudi vse, kar letos še lahko napravijo.

Oči mnogih čakajočih so uprte v leto 1975, ko se bo solidarnostna graditev nadaljevala. Že zdaj pa je treba reči, da ne bo denarja, da bi sezidali toliko stanovanj kot letos. Predvidevajo, da bi mogli v Novem mestu zgraditi prihodnje leto 52 stanovanj, po nekaj stanovanj pa tudi v Straži, Žuzemberku in Sentjerneju, kjer bo solidarnostni sklad poiskal sofinancerje.

Novomeška kronika

ŠE ENKRAT — MOST — Most je še enkrat upravičeno gost v „Novomeški kroniki“. Že več kot teden dni je na njem več manjših udrin, ki grozijo, da se bo tam zopet zgodila huda nesreča. Prav bi bilo, ko bi delavci odslej bolj pogosto skrbeli za most.

DIMNIKAR IN GOSPODINJE — Novomeške gospodinjice se pritožujejo nad dimnikarsko službo, obenem se zavedajo, da se za to poklic mladi ne zanimajo in da je dimnikarjev premalo. Zato se vedno, kadar zagledajo mojstra v črnem, brž primejo za gumb in si zaželijo — dimnikarja!

V MESTU KONČNO SEMAFOR? — Skoraj dva dni so delavci prekopavali križišče pri Industriji obute, zato so se mnogi občani razveselili, ker so mislili, da bodo v tem križišču končno postavili semafor. Kljub temu da so jarek že zasuli, občani še vedno upajo, da bodo semaforji le pričeli mežikati.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE — Prejšnji teden se je na transfuzijski postaji oglasilo samo 58 krvodajalcev. V pisarni Rdečega križa pravijo, da bi morali aktivisti Rdečega križa po tovarnah in šolah krvodajalstvo bolj propagirati.

SMRT: Umrila je Marija Golob, gospodinja iz Birčne vasi 18, v 67. letu starosti.

TRZNICA — V petek je na tržnici ponujalo svoje prideleke bolj malo branjevk, kljub temu pa se cene niso bistveno spremenile. Na trgu so tokrat ponujale največ jabolka in krompir, na strani prodajalcev kiča pa so branjevke kupovale predvsem tekstilne izdelke. Cene: jabolka po 3 do 7 dinarjev kilogram, krompir po 1,40 do 2,20 din, hruške po 8 do 10 din, česen po 4 do 6 din, banane po 8 do 10 din, čebula po 5 din in cvetlični med po 28 do 30 dinarjev kilogram.

Da ali ne za asfaltne ceste?

Zbrati šest milijard starih dinarjev za brežiško občino ne bo šala

Makadamske ceste so kakor sod brez dna. Kar nasujejo nanje danes, se jutri ne pozna več. Letos so jih uničevali pogosti poletni naliivi, še večjo škodo pa povzročajo dolgotrajno jesensko deževje. Pritisk občanov za modernizacijo cest je vsak dan močnejši. Vzdrževanje je zelo drago, zlasti ker so vse te ceste preobremenjene. Asfalt je potemtakem edini izhod.

Občinska skupščina je aprila letos sprejela petletni program modernizacije občinskih cest, za kar bi potrebovali nekaj nad 55 milijonov dinarjev. Delegati pa so v razpravi o njem izrazili še dodatne želje, med drugim tudi nujno potrebo po novem mostu čez Krko v Cerkljah.

Ta program je uresničljiv edino s samoprispevkom. Na ta način bi se v obdobju 1975-1979 zbralo okoli 33,4 milijona dinarjev. Za preostalo vsoto predlaga izvršni svet sklenitev družbenega dogovora s delovnimi organizacijami za prispevek tisoč dinarjev na zaposlenega in

za prispevek od avtobusov in tovornih vozil. Lastniki osebnih vozil pa naj bi plačevali cestnino v višini 50-odstotne takse.

Tudi z obrtniki bi občinska skupščina podpisala družbeni dogovor, po katerem bi višina prispevka odvisna od njihovega čistega dohodka.

Za kmete so predvideni letni zneski, in ne odstotki, ki so jih plačevali doslej. Zavezanec z do sto dinarjev katastrskega dohodka bodo oproščeni samoprispevka, od te meje dalje pa so predvideni različni zneski za vsako obdobjeno skupino.

Zaposleni naj bi plačevali za ceste 1 odstotek od osebnega dohodka in upokojevci 1 odst. od pokojnine, če ta presega tisoč dinarjev mesečno. To so samo predlogi - odločitve so v rokah občanov.

J. TEPPEY

Buldožer pripravlja cesto v Pišecah

PLAČILO PO USPEHIH

Tekmovanje je že ustaljena oblika dela Društva prijateljev mladine v brežiški občini. Vsako leto enkrat oceni občinska zveza njihovo dejavnost. Pri popolnih osnovnih šolah je doseglo letos društvo Artiče 1869 točk in se tako povzpelo na prvo mesto. Druge so Brežice s 1670 točkami, tretja Dobova s 1597 točkami. Sledijo jim: Globoko 1218 točk, Cerklje 1170, Pišce 1158, Bizeljsko 1131 in Velika Dolina 1010 točk.

Med društvi s podružničnih šol so rezultati taki: Kapele 1039, Mrzlava vas 982, Bušča vas 970 in Skopice 445 točk. Za izredne dosežke so dodelili po 50 točk Dobovi in Kapelem, 100 točk Cerkljam, 300 točk pa Skopicam in Stari vasi. Vrednost točke je 1,10 dinarja.

D. V.

INTEGRACIJE V POSAVJU

Medobčinski svet ZKS Posavje je za včeraj sklical posvetovanje s sekretarji občinskih konferenc ZKS, s predsedniki občinskih skupščin in predsedniki njihovih izvršnih svetov na čateškem motelu. Na dnevnem redu je bil razgovor o integracijah v gospodarstvu in na področju negospodarstva.

Korzna žetev na prostornih poljih brežiške Agrarie še ni končana. Stroj koruzo potrga, zlička in zruzi in tovornjaki odvažajo z njive čisto zrnje. (Foto: J. Teppey)

Taborniški jubilej

Slavje v Brežicah

V soboto, 16. novembra ob 16. uri, bo taborniški odred Matije Gubca iz Brežic s svojima četama v Cerkljah in na Bizeljskem slavil petnajsto obletnico obstoja. Na jubilejno srečanje v domu JLA so vabljeni tudi starši in vsi prijatelji tabornikov.

To bo priložnost za pogled nazaj, za obuditev spomina na uspehe te organizacije, ki so se zvrstili v poldrugem desetletju njenega delovanja. Znova bo ovrdenotena vloga te mladinske organizacije, tako pomembne za vzgojo mladih. Čeravno si želimo taborniški podmladek na vseh šolah, je spodbudno že to, da so na Bizeljskem in v Cerkljah ustanovili taborniški četi, ki delata zelo dobro. Čebelice z Bizeljskega so letos na republiškem tekmovanju medvedkov in čebelic na Pokljuki zasedle prvo mesto, to pa je najlepše priznanje za njihovo delo.

NOVO V BREŽICAH

POBUDA IZ TOVARNE. Delavci Tovarne pohištva v Brežicah so se zavzeli za učinkovito pomoč prebivalcem v tistih vseh brežiških občini, ki jih je prizadela poplava. To velja zlasti za občane, ki jim je voda zalila stanovanjske prostore. Delegacija iz tovarne je zato še posebej opozorila občinsko skupščino, da ob zbiranju pomoči za druga območja ne bi pozabili na prizadete ljudi doma.

KOGA ZA CESTE? Zbori občinske skupščine bodo 26. 11. sklopali o imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev cestne samoupravne skupnosti. V odbor so bili predlagani Rudi Arnske (SAP), Darko Jelčič (Agraria), Vinko Jurkas (obč. konferenca, SZDL), Ivan Knez (Gozdno gospodarstvo Brežice), Anton Kostanjšek (Prevoz), Franc Kranjc (Salonit - obrat Globoko), Anton Vogrinc (Slovin), Ivan Cizelj (KS Pišce) in Ivan Leskovec (KS Jesenice na Dolenjskem).

„POSAVJE“ ZA STANOVANJA. Delavski svet trgovsko-gostinskega

podjetja Posavje se je odločil za graditev šeststanovanjskega bloka. Do zdaj so dodeljavali posojila graditeljem individualnih stanovanjskih hiš, z gradnjo družbenih stanovanj pa bodo rešili še tiste nujne primere, ki pri posojilih niso prišli v poštev.

ZA POMOČ PROSIJO. Pri turističnem skladu so zaprosili za finančno pomoč člani turističnega društva z Velike Doline. Soudeležbo želijo dobiti za ureditev okolja v središču vasi in ob kulturnem domu. Kraj želijo razviti kot zinsko turistično središče. Za začetek so si zamislili smučarsko vlečnico, ki naj bi privabila Zagrebčane na tanjšanje idealne smučarske terene.

NARASČAJA PRIMANJKUJE. Ribniška družina iz Brežic se je doslej uspešno uvrščala na najboljša mesta na tekmovanjih. Trije člani so med desetimi najboljšimi v republiki, prav tako pa tudi trije mladinci. Z njihovim prestopom v članske vrste pa bo mladinska vrsta oslabiljena, če jim ne bo uspelo dobiti novega podmladka.

ZA STANOVANJA JE DENAR

V občinskem solidarnostnem skladu se je doslej nateklo 9,8 milijona dinarjev za graditev novih stanovanj. K temu moramo pristeti še 4,4 milijona dinarjev, ki so na voljo za družbena in individualna stanovanja pri banki. Trenutno čaka na stanovanje blizu 200 občanov. Letos bodo zgradili v Brežicah 25 stanovanj, za prihodnje leto pa jih planirajo 40, prav tako iz solidarnostnega sklada.

O DELAVSKIH PROGAM S PREDSTAVNIKI SAP

Občinski sindikalni svet sklicuje za danes sešatek direktorjev IOZD in predsednikov osnovnih organizacij iz Industrije motornih vozil, Jutrjanke in Tovarne pohištva iz Brežic ter konference Beti iz Dobove. S predstavniki brežiške enote podjetja SAP se bodo dogovarjali o uvedbi delavskih prog za zaposlene iz prej naštetih delovnih organizacij.

SINDIKAT O CESTAH

Delegati R. kongresa Zveze sindikatov Slovenije bodo danes informirali predsedstvo občinskega sveta v Brežicah o poteku in sklepih dogovorih kongresa.

Nikoli ne veš, kdaj boš sam med tistimi, ki bodo potrebovali tujo kri. Danes in jutri pa se vsakemu zdravemu občanu v krški občini ponuja priložnost, da izkaže svojo humanost kot krvodajalec.

Brestanica: streha za grad

Podpisana pogodba o obnovi gradu - Ali so v gradu tudi še neodkrita freske?

Tisti, ki so si že vrsto let prizadevali, da brestaniškega gradu ne bi doletela usoda podobnih objektov, so se sedaj oddahnili. Pred dnevi so namreč podpisali dokončno pogodbo o obnovi in prekritju strehe ter o postavitvi novih zlebov, tako da bo poslopje varno vsaj pred dežjem. Denar za dela so že zbrali, prispevali pa so jih občinska in republiška kulturna skupnost, sklad za negospodarske naložbe pri občinski skupščini, nekaj pa so ga imeli še iz prejšnjih let. Obnova bo po pogodbi zaključena najkasneje do 15. maja prihodnjega leta.

V tako zaščitenem grajskem poslopiju bo lažje uresničeval pomembne načrte tudi najpomembnejši „stanovalec“ - Muzej slovenskih izgnancev. Ustanova, katere vloge ni treba posebej poudarjati, namerava sedanjo zbirko še razširiti. Dr. Tone Ferenc „oče“ muzeja, ima že gradivo o izgnancih drugih evropskih narodov, ki naj bi ga še pred julijem prihodnjega leta postavili v doslej prazen prostor. Istčasno naj bi sedanjim vodič po muzejski zbirki dopolnili in ga natisnili tudi v nekaterih tujih jezikih. Pa še eno zamisel o razširitvi nameravajo uresničiti: slej ko prej naj bi v istem grajskem nadstropju prikazali gradove iz brestaniške in daljne okolice.

Brestaniški grad, ki ga še sedaj obiskujejo številni gostje, bo morda

DANES V KOSTANJEVICI MEDOBČINSKI SVET SZDL

Za današnji posvet medobčinskega sveta SZDL Posavje v Kostanjevici je napovedana razprava o politiki dolgoročnega razvoja Jugoslavije, o izhodiščih za pripravo družbenega plana razvoja Slovenije do 1980. leta ter o zasnovah regionalnega prostorskega razvoja SR Slovenije. Uvodno besedo bo imel direktor Inštituta za regionalno ekonomiko Ermin Križičnik, o prostorskem razvoju Slovenije pa bo spregovoril direktor brežiškega Regiona inž. Karl Filipčič.

Na posvetovanje so vabljeni predstavniki večjih delovnih organizacij, občinskih skupščin, interesnih skupnosti in medobčinskih družbenopolitičnih organov.

SREČANJE S ŠTUDENTI V KOSTANJEVICI

Predstavniki gospodarstva, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij iz krške občine se bodo v soboto, 16. novembra, sestali s študenti iz domače občine. Do takrat bodo v delovnih organizacijah že pregledali seznam študentov, v katerem bo zapisano, kaj kdo študira, v katerem letniku je in če prejema štipendijo, oz. če želi dobiti zaposlitev doma. Pogovor bo tako laže stekel. Predstavniki organizacij se bodo razvrstili po panogah in se dogovarjali s študenti tiste stroke, za katero so zainteresirani.

kaj kmalu se privlačnejši. Komisija ljubljanskega regionalnega Zavoda za spomeniško varstvo, ki je pred nedavnim obiskala grad, meni, da se pod dvoriščnim ometom skrivajo morda freske.

Z. Sebek

OBČANI DOLOČAJO KANDIDATE

Že od sredine prejšnjega letnega vrstijo v krški občini kandidature za konference, ki jih sklicujejo konference ne organizacije SZDL. Danes bodo zbrali na zboru občani iz občine, v petek Cernečani, v sredo pa bo kandidacijska konferenca v Kapelem. Na teh zborih se bodo izpostavljali občane z ustanavljanjem interesnih skupnosti, da potem laže predlagajo kandidate za delegacijo interesnih skupnosti. To je tudi priložnost za pogovor o komunalnih problemih, ki tarejo ljudi predvsem na področju.

Teče, teče rdeča kri - zate, zame, zanj?

Pred vrati je jesenska krvodajalska akcija

Prihodnji teden, 21. in 22. novembra, bodo krške občine poravnali svoj letošnji dolg v uspeh jesenskih akcij nihče več ne dvomi. Dosedanji odziv vzbujajo sponzorski prispevki tudi doslej pozivi Rdečega križa niso bili zaman. Krški krvodajalci ena redkih občin, ki si je za primer nesreče ustvarila rezervo, s presegom letošnjega plana pa jo želi še obogatiti.

V junijski akciji so zabeležili 882 odvzemov krvi. Prostovoljcev se je sicer odzvalo 963, vendar so jih 81 odklonili. Letni plan predvideva 1238 odvzemov, torej jih manjka še 356.

Delovne organizacije so dobile točen pregled nad tem, kolikšna je njihova obveznost glede na število zaposlenih, koliko delavcev se je junija že odzvalo in koliko darovalcev pričakujejo v novembrski akciji. Občinski odbor RK je s takim seznamom olajšal delo sindikatom, samoupravnim organom in aktivistom RK. Na Senovem bo odvzem krvi 21. novembra od šestih

ure zjutraj do tretje ure popoldne, v Krškem pa bodo odvzemali kri 22. novembra od petih zjutraj do treh popoldne.

V večini delovnih organizacij so pokazali razumevanje do krvodajalstva, ko so samoupravnih aktivistov izkoreninili za krvodajalce prost dan.

Tokrat se v krških delovnih kolektivih posebej trudijo za pridobivanje mladih krvodajalcev, zlasti pa vključujejo v njihove vrste voznike motornih vozil, saj so prav ti najpogostejše med nesrečenci, ki potrebujejo za ozdravitev tujo kri.

J. TEPPEY

KRŠKE NOVICE

POSTAVI JENI ROKI Predsedstvo občinskega odbora ZB NOV je na minuli seji sklenilo, da bodo imeli letno delovno konferenco ob koncu prihodnjega meseca. Hkrati so se odločili, da morajo konference krajevnih organizacij priti v začetku prihodnjega leta in jih povsod zaključiti najkasneje 15. marca.

DVA NASTOPA „Trio Lorenč“, naš priznani komorni glasbeni ansambel, je minuli četrtek dvakrat nastopil v koncertni dvorani krške glashbene šole. Popoldne je igral članom združenja Glasbene mladine, zvečer pa je koncertiral še odraslim poslušalcem.

KMALU KONEC Letošnje tekmovanje športnikov v okviru občinskih delavskih iger se je žal zavleklo. Kljub manj ugodnemu vremenu pa so člani komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu odločili, da se ta mesec ekipe tekmujejo v malem nogometu.

rokometu in vlečenju vrvi. Športni zaključek iger bo 13. decembra.

NEPOPOLNI PODATKI Na posvetu o kadrovski in stanovanjski politiki, ki ga je pripravila občinska skupščina, so udeležencem posredovali tudi podatke o „stanovalski krški mladini. Klubu število študentov pa v prikazu študentov in študija in štipendiranja ni uspelo vključiti vseh, saj je bilo na spisku le 42 deklet in fantov. Kljub temu so zato je toliko bolj zasledljivo, da občan, da prejema ta čas v domači občini štipendijo le 11 študentov denih.

DVE KONFERENCI Na posvetu predsednikov in sekretarjev občinskih konferenc ZSMS iz vseh treh posavskih občin so sklenili konferenčni ustanoviti dve regionalni konferenci. Tako se bodo povezovali mladi izobraževalci in mladi v emigraciji. Ustanovni seji morata biti še ta mesec.

KRŠKI TEDNIK

DOLENSKI LIST 18

BREŽIŠKE VESTI

V minulih dneh so se zvrstili zbori občanov v krajevnih skupnostih

Ponekod cepijo politično akcijo ob pripravah na volitve delegatov za interesne skupnosti le na nekatere od njih, pri občinski konferenci SZDL v Trebnjem se zavzemajo za to, da zastavijo ob teh volitvah vse, da ne bi kasneje ponovno klicali volivcev na volišča.

Čeprav je že to delo zahtevno, predvsem zato, ker gre za prvič, so, kot nam je povedala predsednica občinske konference SZDL Ivanka Pavlin, temu pridružili tudi preoblikovanje same Socialistične zveze po novih določilih, zato so v večini krajev že oblikovali pododbore. Republiški osnutek statuta SZDL je komaj izšel, v trebanjski občini ga že spravlja v življenje.

V Trebnjem se zavzemajo za dvoje interesnih skupnosti: v vsaki krajevni skupnosti in delovni organizaciji. Po krajevnih skupnostih naj bi bilo v eni skupščini po 20 delegatov, v delovnih organizacijah pa po 27. Zbori porabnikov bodo ver-

jetno številnejši, šteli bodo tudi po 47 delegatov. Zbori dajalec denarja bodo imeli najbrž različno število delegatov.

Vzporedno teče oblikovanje zborov delegatov po krajevnih skupnostih in sprejemanje statuta krajevnih skupnosti. Običajna dela je opemogčila začetek seminarja za delegate občinske skupščine, tako da bodo seminarje po različnih krajih lahko pripravili šele decembra.

Do takrat bodo program prilagodili tudi drugim, vključili bodo nova vodstva organizacij SZDL. Zavzemajo se tudi za sodelovanje krajevnih skupnosti pri raznih nalogah; k temu jih bodo marsikje vodile tudi kadrovske težave. Na zborih občanov so obravnavali tudi, za kaj naj bi v posameznih krajevnih skupnostih porabili denar od samoprispevka, ki je bil predviden za vse kraje. S to obravnavo so dosegli, da se je preko SZDL s predvideno delitvijo tega denarja seznanilo čim več občanov.

A. ŽELEZNIK

Presežkov ne bo!

Posamezne skupnosti se otepajo s težavami

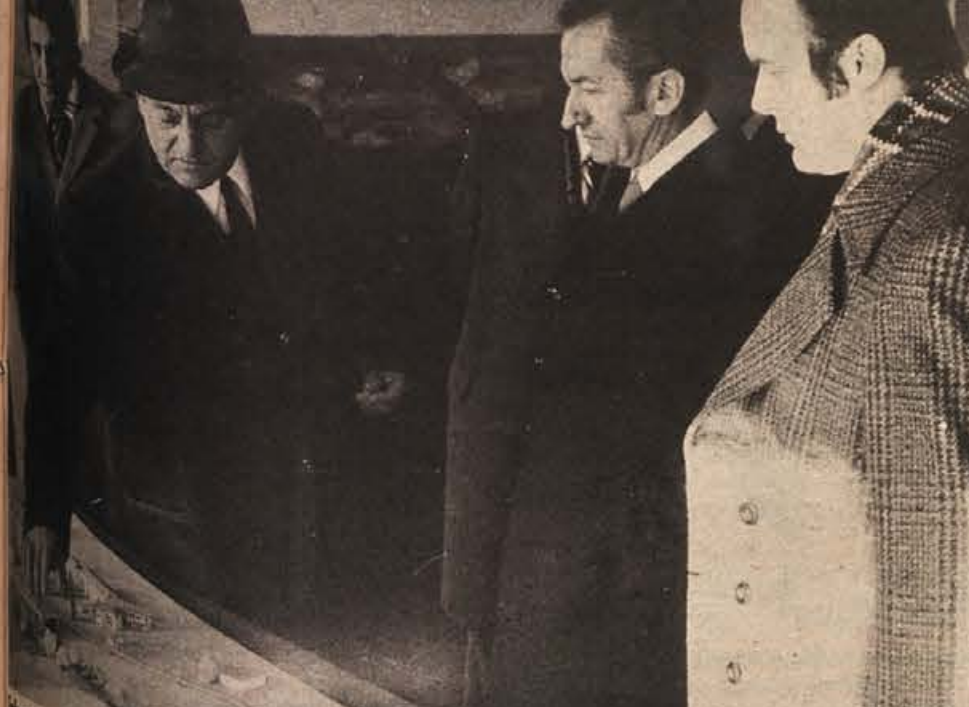
V začetku leta je teklo dogovarjanje o tako imenovani splošni in skupni porabi. Leto se nagiba h kraju, zato delavce zanima, kako je v dosedanjim denarjem. V republikli ugotavljajo, da je dotok denarja nad dogovorjeno ravnijo. Kot kažejo razmere v trebanjski občini, bi morali za kritje vseh potreb proti koncu leta stopnje celo zvišati, vendar tega izvršni svet občinske skupščine vseeno ne predlaga.

Temeljna izobraževalna skupnost izvaja vrsto akcij, ki niso v republiškem programu izobraževanja (ena takih je tudi šola v naravi, izvajajo pa še 8 drugih akcij), so pa dobrodošle in med starši priljubljene. To pa velja 1.198.600 dinarjev več! Nekaj so prihranili z dobro organizirano dopolnilnega pouka in interesnih dejavnosti, kontrola, nad izvajanjem ur dopolnilnega pouka ipd. To pomeni, da so tudi prosvetni delavci občine prispevali svoj delež. Po mnenju slovenskih sindikatov bi morali povečati osebne dohodke, za to pa ni bilo možnosti. Nasloj pri-

manjuje (po načrtu dohodkov) nad milijon dinarjev. Če ne bodo dobili denarja iz republiškega solidarnostnega sklada, bo treba, kot pravijo pri temeljni izobraževalni skupnosti, povečati stopnjo za izobraževanje, sicer učiteljem ne bodo mogli izplačati decembrskih osebnih dohodkov.

Komisija za otroško varstvo je opravila vse naloge, ki si jih je zadala za leto. Opozarjajo na potrebo ocenjevanja diferenciranih oskrbnin v vrtcih, saj imajo še lanske cene, že sedaj pa velja poprečna oskrbnina 480 dinarjev. Starši prav gotovo povečanja ne bi prenesli, zato bo treba o tem še posebej spregovoriti na občinski skupščini.

Kulturna skupnost ima velike težave zaradi neprimernih domov, zato so ves preostali denar namenili za ta dela. Tudi temeljna telesna kulturna skupnost računa, da bo po odobreni stopnji zbrala celo manj denarja, kot so načrtovali. Tako bi potrebovali še 210.000 dinarjev. Zadnje tri mesece pa se ne bo nateklo toliko, zato bodo imeli še tako dovolj težav, kaj še da bi zniževali stopnjo. Poročila interesnih skupnosti bodo obravnavali delegati občinske skupščine na današnji seji.

sekreteriatu predsedstva CK ZKS Franc Šetinc se je že večkrat mudil med krmeljskimi. Minulo soboto, ko se je ob sevniškem občinskem prazniku udeležil polaganja temeljnega kamna za novo proizvodno dvorano, ki naj bi delavcem zagotovila boljše delovne pogoje, so ga sprejemali krmeljske TOZD Metalne seznanili z načrti tega kolektiva. Na sliki: ob ogledu makete.

Loka: statut KS v vsako hišo

Krajevni samoupravi bo delavnih 130 ljudi, nihče z več kot eno dolžnostjo

Loka krajevna skupnost bo, kot vse kaže, sprejela nov statut, pred ostalimi krajevnimi skupnostmi v občini. Sprejemali ga bodo na kandidacijskem zboru, kjer bodo govorili o delegatih za samoupravne interesne skupnosti 16. in 17. novembra.

Lepold Veber, predsednik sveta interesne skupnosti, nam je dejal, da se v pretekli pač glede na svoje funkcije okrog 130 ljudi, pri tem pa kadrujejo tako skrbno, da občanov ne bodo obremenjevali z več kot eno dolžnostjo.

A. ŽELEZNIK

LEPOLD VEBER: „Delo ne poteka tako hitro, da zberemo mnenja v nekaj dneh.“

Manjši kraji imajo po enega delegata. Po vsej občini bodo delovale štiri komisije: za goščino, finance, zdravstvo in kulturo, ter za rekreacijo. V krajevni skupnosti, da določila, zase že imajo predložitve, ki so zaposleni zunaj krajevne skupnosti to delo, s številnimi akcijami, pri čemer so ugotovili, da je treba zgraditi več hiš.

SEVNIŠKI PABERKI

PREVOZ – Telesna skupnost je dobila manjši avtomobil in bodo z njim nadomestila kombijem. Avtobus, ki ga imajo v boštanjske šole, bodo prenesli na Dorožanje.

Poleg zgradbe za projekt, ostalega obzidja, ki ga zgradijo popravljajo stare občine. Zgradbo je bila že precej zdelo, saj se zgradbe dajejo.

NEUREJEN DOSTOP – V letu z restavriranimi frezami pa izredno zvočno izolirane prostore za razne namene, ki mu v kraju in okolici daleč naokoli ni nastopi tudi.

Le za stran?

Milan Jančič iz Sevnice je, kot pravi, še edini preostali čevljar z obrtno na tem bregu Save vse od Trbovelj do Senovega.

„Ali nas hočejo uničiti ali kaj?“ – dostikrat potoži, čeprav pri tem ne pomisli na davkarstvo, ki v sevniški občini, kot sam ugotavlja, razume težave te obrti. „V glavnem ni več dobiti marsičesa, kar mora čevljar kupiti, da lahko popravlja obutev. Ze od februarja na primer ni rebrastih gumijastih podplata, ki jih še posebno potrebuje delavec in kmet. Pravijo, da jih je kranjska „Sava“ nehala delati, češ da se ne splača. Vse kaže, da so se v obutveni industriji zarotili, da uničijo vse, čevlji pa bi bili le za stran. To pa je ob današnjih cenah obutve pretežno breme za večino ljudi, zlasti za številnejše družine, ker je obutev draga. Na nekaterih ženskih škornjih se zbije peta tudi že v 14 dneh. Naj tak drag čevljar zavreže, če ni koga, ki bi ga popravil?“

Kot pravi je bilo lažje, ko je sevniško Trgovsko podjetje še imelo trgovino s čevljarstvi potrebščinami. Sedaj pa izgubi vsaj en dan s potovanjem v Celje ali Ljubljano. „Se sreča, da je Konus blizu, čeprav nimajo juhtne (mastnega usnja za gozjerice). Vrsta služb, od milice do vojaštva in gozdarjev, potrebuje rebraste gumijaste podplate, ne vem, kako shajajo ti. Mi pa smo prešibki, da bi kdo čul za naše potrebe!“

Kako je sploh z bodočnostjo te obrti? Mojster Jančič že 16 let ni videl nikogar, ki bi se rad učil vleči dreto. „To je tak kruh, da ga tudi spodobno preživljati ne bi mogel. To je drobno in zamudno delo. Veliko moraš narediti, če hočeš živeti,“ sodi o svojem delu. A. Ž.

MILAN JANČIČ

SKRB ZA DRUŽBENO USPOSABLJANJE

Minuli petek se je v Trebnjem sestala 90 aktivistov na seminarju, ki ga je pripravila občinska konferenca SZDL za vse tiste, ki bodo izpeljali volivni postopek za volitve v samoupravne interesne skupnosti.

Na seji občinske konference ZK 4. novembra so sprejeli tudi program občinske politične šole kot posebne oblike družbenega usposabljanja samoupravljalcev in občanov, ki bo olajšala tudi nadaljnjo šolanje najboljših slušateljev na srednji politični šoli v Novem mestu. Šola bo trajala 48 ur; razen predavanj so predvidene tudi seminarske ure in preizkus znanja. Šola bo na kraju izdajala tudi priročnik.

Zaradi težav pri zbiranju denarja za gradnjo nove DANINE destilacije se je začetek dela zavlekel. Vseeno pa so del naprav postavili, tako da so lahko odkupili precejšnje količine dolenskega sadja (na sliki). V tovarni zagotavljajo, da bodo v prihodnjih letih lahko odkupili in predelali vse trzne viške sadja v pokrajini.

105 ŠTIPENDISTOV?

9. septembra je bil izpolnjen pogoj o podpisu posebnega sporazuma o štipendijski politiki. Doslej je bilo imenovanih 20 delegatov v komisijo podpisnikov. Nista jih imenovala le še TRIMO in mirenska IMV. Po razpisu je vložilo prošnje za štipendije 88 študentov, dijakov in učencev v gospodarstvu. Ker nekatere vloge niso bile popolne, so naredili izračun le za 73 štipendij. K temu številu je treba dodati še dosedanje štipendiste občinskega Sklada Jozeta Slaka-Silva. Ob tem so ugotovili, da bodo to število štipendij v tekočem letu zmogli, če jih ne bodo izplačevali tudi med počitnicami. Ker bodo slednjič odstranjene ovire zakonske narave glede izplačevanja tega denarja v sklad iz tekočega dohodka gospodarskih organizacij, v kratkem pa bodo izvoljeni tudi ustrezni organi komisije, bodo štipendisti slednjič le prišli do že težko pričakovane denarja.

IZ KRAJA V KRAJ

TREBNJE: PROMETNO VOZLIŠČE – V minulem tednu je stekel promet z avtomobilsko ceste skozi mesto tako, da se bo ognil viadukt pri Ponikvah, ki so ga slednjič le pričeli popravljati. Predtem so razširili križišče na Baragovem trgu, zgradili nove priključke na avtomobilsko cesto, okrnili so tudi parkirni prostor ob občinski upravi, kjer se bodo na polovici tega prostora ustavljali avtobusi za smer proti Ljubljani. Težke prometne razmere v mestu terjajo disciplino vseh udeležencev prometa, viadukt pa naj bi popravili do 15. decembra.

PREMOREJO PLES – V Putnikovem penzionu v Trebnjem je redno ob sobotah zabava s plesom, kjer igrajo Veseli Zasavci. Z manjšo vstopnino so se otresli največjih vsiljivcev, kraj pa ima vsaj to zabavo, saj druge glasbe kot iz glasbenih skrinj v preostalih gostinskih objektih ni.

ASFALT NA POL POTI? – Vse kaže, da se asfaltni trak letos še ne bo približal Veliki Loki, čeprav so

cestarji pred nedavnim potegnili spet nekaj desetnih metrov bliže. Imajo slabo vreme, preveč pa se jim, kot kaže, niti ne muči.

SENTRUPERT: ŠE NI SPRAVE MED GASILCI – V letošnjem poletju je GD Sentrupert na precej nenavaden način izključilo iz svojih vrst nad 26 let aktivno gasilsko Malči Kostevc iz Straže. Čeprav se je Kostevčeva pritožila – zadevo je obravnavala že občinska gasilska zveza – V Sentrupertu zadeve še niso razčistili. V gasilstvu je tako malo ljudi, posebno žensk, da je vsakega člana, posebno če je izločan, škoda, zato bi bila sprava najboljša pot.

ABONMAJEV NI ZARADI DVORANE – Čeprav je prizadeveni odbor temeljne kulturne skupnosti in drugih organizacij izpeljal letos vrsto prireditev, tudi uspel kulturni teden, letos spet niso mogli uresničiti predvidenih abonmajskih gledaliških predstav, ker v celi občini za to ni primerne dvorane! Pripravljajo načrte za dvorano, ki bi imela vsaj 300 sedežev.

TREBANJSKE NOVICE

SEVNIŠKI VESTNIK

Najprej ugotoviti stanje

Nujni so boljši stiki med proizvodnjo in šolo, ker obema manjka kadra - Šole imajo še vrsto drugih težav

Konec oktobra so se v Črnomlju sestali predstavniki temeljne izobraževalne skupnosti ter obeh občinskih zborov. Razpravljali so o obrti, o predlogu samoupravnega sporazuma temeljne skupnosti socialnega skrbstva in o izobraževanju. Vzgoji in izobraževanju so posvetili največ pozornosti.

Na priporočilo izvršnega sveta so glede izobraževanja sprejeli več sklepov. Šole imajo veliko težav zaradi nezadovoljive kakovosti dela, zato so sklenili, da bodo v bodoče šole ismerjale učence v določene poklice, seveda v skladu z njihovimi nagnjenji. Delovne organizacije bodo šolam dostavljale programe potreb po kadrih, nedem ko bodo politiko ismerjanja učencev v pedagoški poklic vodile šole skupno s kadrovske komisije pri TIS.

Na seji so sklenili, da morajo biti na vseh šolah uvedeno poljšano bivanje otrok, proučili pa bodo tudi možnosti in potrebe po odprtju varstvenih oddel-

kov na šolah. Ugotavljajo namreč, da so mnogi učenci zaradi prezahtevnosti staršev po končanem pouku brez nadzorstva. Varstveni oddelki bi bili potreb-

SEDEM VAŽNIH TOČK

Za sredo, 20. novembra, je v Črnomlju sklicana skupna seja zbornega dela, zborna krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Delegati bodo obravnavali poročilo o delu samoupravnih interesnih skupnosti ter predlog delovnega programa teh za leto 1975, razpravljali bodo o razvoju domače občine in izhodiščih za sestavo družbenega plana v naslednjem petletnem obdobju. Na dnevnem redu je še predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi komunalne zdravstvene skupnosti, podelitev priznavalnim borem NOV in volitve ter imenovanja.

ni posebno za učence nižjih razredov osnovnih šol. V sodelovanju z Zavodom za šolstvo pa TIS v Črnomlju analizira tudi možnost za organiziranje celodnevne bivanja učencev v šolah. Pedagoški delavci sodijo, da bi se z uvedbo celodnevnega bivanja učni uspeh na osnovnih šolah bistveno izboljšal.

Male šole naj bi v prihodnje prešle na celoletno delo, šole pa bodo morale smotno reševati tudi prostorsko stisko, kabinetni pouk, stanovanjske težave itd. Ena najvažnejših nalog vseh šol v bodoče pa je poglobiti idejnost vzgojno-izobraževalnega dela s tem, da bodo prosvetni delavci bolj zavzeto in na vseh mestih posredovali mladini marksistično miselnost.

LADKA PETRIC

Nič odlašanja

Na seji občinskega komiteja Zveze komunistov v Črnomlju so 8. novembra izrecno poudarili, da je treba s hitrim, vendar premišljenim delom uresničevati zastavljene naloge. Tako so obravnavali akcijski program s področja kmetijstva, o katerem je razpravljala nedavna občinska konferenca ZKS. Tokrat so se dogovorili za konkretne naloge in čas, v katerem morajo biti opravljene, nanašajo pa se na domačo zadrugo in Gozdno gospodarstvo. Prav tako so govorili o nalogah, ki čakajo predvsem komuniste v teh organizacijah združenega dela.

Komitej je skušal oceniti tudi razmere v črnomaljskem zdravstvenem domu, obravnavali pa so še sklepe, sprejete na seminarju za sekretarje občinskih komitejev, in se dogovorili, kako jih bodo čimprej prenesli v življenje.

Sosed naj pozna soseda

Na kandidacijskih konferencah po terenu bodo govorili tudi o reorganizaciji Socialistične zveze

V soboto in nedeljo, 16. in 17. novembra, bodo v vseh krajevnih organizacijah SZDL v črnomaljski občini kandidacijske konference.

Občani bodo ob tej priložnosti sprejeli kandidatske liste za delegacije krajevnih skupnosti, razpravljali pa bodo tudi o delu interesnih skupnosti v letošnjem letu in se pogovarjali o reorganizaciji Socialistične zveze v občini. Razen tega bo tekla razprava o osnutku statuta SZDL Slovenije.

Predlog za reorganizacijo SZDL zajema misel, naj bi v vsaki krajevni skupnosti delovala konferenca SZDL, ki bi združevala podružnice krajevne konference SZDL (sedanje krajevne organizacije). To velja posebno za večje krajevne skupnosti, na področju katerih deluje več organizacij SZDL, pa med njimi doslej ni bilo prave povezave.

Na primer: na semiškem koncu je zdaj 7 krajevnih organizacij SZDL, ki so vezane samo na občinsko konferenco, med seboj pa imajo malo ali pa nobenih stikov. Novi način organiziranosti naj bi zlasti odpravil take pomanjkljivosti, da bo delo na posameznih krajevnih območjih bolj uskladenost. S tem bo tudi zagotovljen večji uspeh.

Na Čardaku med tovarno BETI, za vrtcem in pred naseljem novih hiš so že vidni obrisi bodočega novega zdravstvenega doma v Črnomlju. Gradnjo je prevzelo domače podjetje BEGRAD in občani se zanjo živo zanimajo. Novi zdravstveni dom namreč vsi težko čakajo. (Foto: Bačer)

BOSTE DALI KRI?

26. novembra bo za črnomaljske občane prostovoljna krvodajalska akcija na novo-meški transfuzijski postaji. Krvodajalce bo odpeljal na odvozem krvi poseben avto-bus s postajališča pred gradom, odhod pa bo ob 6.30. Občani, ki so pripravljeni sodelovati v akciji humanosti, naj se prijavijo v pisarni občinskega odbora RK, lahko pa pridejo tudi kar na zborniško mesto ob odhodu.

VEČ SREDNJIH ŠOL?

Zaradi razširitve centra srednjih šol z novimi oddelki je v črnomaljski občini potrebna dobra kakovostna analiza, da bi zbrali potrebe po kadrih, obenem pa je potrebno planirati tudi število predavateljev. Za analizo potreb po kadrih bo pokrbel izvršni svet občinske skupščine, center srednjih šol pa bo pripravil plan potreb po učiteljsstvu, tako da bo mogoče razpisati delovna mesta in zastaviti štipendijsko politiko.

ČRNOMALJSKI DROBIR

RAČKE - Marsikatero prometno medo so že naredile račke, ki so jih ovci naselili pod mostom v Črnomlju. Račke so že napol udomačene in se sprehajajo po cesti kar se da svobodno. Avtomobilisti in ostali vozniki motornih vozil pa preklinjajo, ker morajo zaradi njih čakati tudi po deset minut.

CESTA - Cesta proti Staremu rgu je tako slaba, da je po njej v vsem skoraj nemogoče priti brez gumij defekta. Kje so odgovorni in akaj nih ne ukrenejo, saj je cesta zelo potrebna? Po njej se vozi mnogo delavcev vsak dan v službo.

TRŽNICA - Črnomaljska tržnica je v veselje mnogih gospodinj zadnje

čas zelo dobro založena. Tudi cene niso previsoke, prodajalci pa se pohvalijo s kar dobro prodajo. Upajmo, da bo tudi v bodoče tako.

KEMIČNA ČISTILNICA - V Črnomlju se veliko govori, da bodo zaprli edino kemično čistilnico. Gospodinj se že zdaj sprašujejo, kam bodo nosile čistit oblike, saj ima čistilnica toliko dela, da komaj ustreže vsem strankam.

ULICA - Prizadeti občani iz Loke se sprašujejo, koliko časa bodo morali še hoditi po poti nad Lahinjo, ki je tako zanemarjena, da po njej nista mogoča niti promet z vozili niti hoja.

KAR ŠE IN ŠE ...

Da nekateri mladi Črnomaljšani med kinopredstavitvami delajo hrup, na glas dajejo pripombe in sploh motijo gledalce, je že stara stvar. Z objestnim obnašanjem res dosežejo namen: vzbudijo pozornost pri ljudeh. Upajmo, da jo bodo enkrat vzbudili tudi pri pristojnih za čuvanje javnega reda in miru ...

ŽIVAHNO NA TERENU

Začelo se je obdobje intenzivnega družbenopolitičnega dela na vsem območju črnomaljske občine. Sem sodijo tudi sestanki političnih aktivov v vseh krajevnih skupnostih, ki so se zvrstili 9. in 10. novembra, obravnavali pa so predvsem priprave na volitve.

Ne dovolite nepokritih investicij!

Tako so poudarili na 5. seji OK ZKS v Metliki, na kateri je bil tudi član sekretariata Ludvik Golob - Delavska kontrola ne dela najbolje

V četrtek, 7. novembra, so imeli v Metliki 5. sejo občinske konference ZKS. Seji so prisostvovali tudi dijaki tekstilne poklicne šole Beti, ki so poslušali razlaganja in debate v okviru novega predmeta „samoupravljanje in temelji marksizma“.

V razpravi so ugotovili, da morajo biti člani, organizacije, aktivni in vodstva ZK bolj delavni. Potruditi se morajo pri organiziranju konkretnih oblik pomoči odgovornim nosilcem samoupravnega organiziranja. Poudarili so, da morajo komunisti v podjetjih poskrbeti, da ne bomo samo govorili, temveč dejansko dosegli, da bo produktivnost večja. Delavci morajo imeti večji vpliv pri investicijah. Poslušati je treba delavčeve nasvete in jih upoštevati. Tam, kjer investicije ne bi bile pokrite, je treba preprečiti nadaljnje delo.

Več besedi so namenili tudi kadrovski politiki, saj je znano, da v metliški občini primanjkuje strokovno in družbenopolitično usposobljenih kadrov. Potrebno je čimprej normalizirati pogoje za delovanje univerze. Spregovorili so tudi o uresničevanju samoupravnih odnosov v KS in samoupravnih skupnosti; tudi na tem področju bo odsej potrebno več delati. Ob novi organiziranosti KS, o katerem se bodo občani odločili v teh dneh na javnih razpravah, bo potrebno paziti na organizirano družbenopolitično delo, ki bo moralo biti precej bolj na-

črtovano. Postavlja se tudi vprašanje financiranja dela KS in prostorov za delovanje, saj je znano, da so dose-danje KS delale v nemogočih prostorih.

In kako je z delavsko kontrolo? V glavnem se še vsepovsod „lovi“. Nekateri člani občinske konference so predlagali, da bi morali za člane

delavske kontrole pripraviti tečaje ali seminarje, kajti delavci ne vedo, kako naj začno to odgovorno delo.

Na konferenci so spregovorili še o programu idejnopolitičnega usposabljanja komunistov in ga z manjšimi popravki sprejeli, nato pa razpravljali o sklepu o načinu izvolitve in trajanju mandata aktiva komunistov neposrednih proizvajalcev, kajti o delu v teh aktivih ni bilo veliko slišati. Po vsej verjetnosti bo v aktivu okoli 20 članov.

JANEZ PEZELJ

V središču Metlike so delavci TGP prejšnji teden urejali okolico blokov. Na sliki: delavci popravljajo pločnike (Foto: J. Pezelj)

NOVA KADROVSKA KOMISIJA

Konec oktobra je imelo predsedstvo OK ZSM Metlika redni sestanek predsedstva, na katerem so se pogovarjali, da bi morala imeti njihova mladinska organizacija tudi predsednika. Po pogovoru so izvolili kadrovske komisije, v kateri so naslednji mladinci: Toni Štefanič, Marjana Bele, Jože Matekovič, Mirjana Vrličnik in Jože Nemanič.

ENODNEVNI SEMINAR

Na 5. seji občinske konference ZKS so se ob nalogah organizacij in vodstev ZK dogovorili, da bodo morali pripraviti enodnevni seminar za sekretarje aktivov, svetov in osnovnih organizacij, kjer se bodo o nalogah, ki so si jih zastavili, še enkrat natančno pogovorili in se dogovorili o izvajanju.

Blaž in zemlja

„Poglejte: danes 10 dinarjev še za dobro malico ne zadostuje! Tako zanjo porabim vsak mesec 700 dinarjev. Ker živiva z ženo pri mojih starših, moram nekaj od plače primakniti tudi materi. Nato pridejo na vrsto hrana, obleka, elektrika. Tudi brez dobrega časopisa človek ne more. Se dobro, da zaenkrat nimava otrok. Če bi bili, ne vem kako bi živeli. Res zaslužim 1950 dinarjev, toda to je za naju premalo. Delam na cesti. Če pada dež, je osebni dohodek enak, če sije sonce, prav tako. Mislim, da bi morali za nas, ki delamo v tako težkih delovnih razmerah, bolj poskrbeti. Sedaj se bojimo, da čez zimo za nas ne bo dela. Kakšno plačo bomo dobivali potem? Ne upam si pomisliti! Edino kar me pri mojem delu veseli, je trdno in iskreno prijateljstvo in nesebična pomoč tovarišev, kadar jo potrebuješ. Za nas ni važno, ali je človek Hrvat, Slovenec ali Bosanec, najvažnejše je, da je pošten in priden delavec.“

Tako je pripovedoval Blaž Blažina, delavec metliškega transportno gradbenega podjetja. V njem dela že pet let. Doma je iz osem kilometrov oddaljenega Kamanja na hrvaški strani. Tam, tako pravi Blaž, je življenje težko. Doma imajo nekaj zemljišča, toda dela na njej danes nihče ne ceni. In tako odhajajo, predvsem mladi, ki si poiščejo službo v mestih. Vasi pa umirajo. Umirale bodo toliko časa, dokler bodo pri nas kmetijstvo tako slabo cenili. Blaž je pustil in še vedno pušča na zemlji veliko svojega dela. Takrat, kadar bodo delo kmetov začeli ceniti, bo postal kmet. Pa čeprav si je med delom pridobil naziv polkvalificiranega delavca.

Blaž Blažina: Pri nas dela na kmetijah ne cenijo dovolj. Zato mladi odhajamo, toda na kmete se še vedno radi vračamo ...

Premalo stanovanj

V Metliki bi morala podjetja reševati stanovanjsko problematiko skupaj - V Kometu 65 prosilcev

V metliškem Kometu je zaposlenih okoli 380 delavcev. V glavnem prevladujejo mladi, zato je razumljivo, da se v podjetju pojavlja predvsem vprašanje, kako odpraviti stanovanjske težave.

Ker se veliko delavcev vozi, je sindikalna organizacija v podjetju pripravila anketo, s pomočjo katere naj bi ugotovila želje delavcev po stanovanjih. Okoli 65 delavcev in delavk je v anketi odgovorilo, da bi stanovanje potrebovali takoj. Mnoge med njimi je zanimalo, kaj je z metliškim samskim domom, o katerem so med delavci že dalj časa krožile govorice. Prav gotovo bi bil samski dom za metliško občino velika pridobitev.

Albina Toševska, ki je govorila o stanovanjskih težavah v podjetju, je povedala med drugim, da je zaradi delavcev vozačev v tovarni težko sklicevati sestanke ali pripraviti ljudi od tega, da bi se še kako drugače udejstvovali. Če bi imeli svoje

stanovanje v Metliki, bi bilo popolnoma drugače.

O stanovanjski problematiki v podjetju je na enem izmed zadnjih sestankov razpravljal tudi odbor za medsebojna delavska razmerja. Na sestanku so se dogovorili, da mora odbor sestaviti natančen delovni program, v katerem mora računati predvsem na družbena stanovanja. Do sedaj so namreč dajali v podjetju veliko denarja predvsem za individualne gradnje. Prav tako mora odbor propagirati namensko varčevanje za stanovanja, kajti v tem primeru si bodo delavci lahko pomagali še s stanovanjskimi krediti.

Toševska je spregovorila še o zamisli in predlogu mladih delavcev. Ti predlagajo, da bi morala metliška podjetja stanovanjske težave reševati skupaj. Sedaj posamezna podjetja rešujejo pereče probleme zase. Tako nesistematično in drobnjarsko reševanje stanovanjske politike ne bo prineslo velikih uspehov.

SPREHOD PO METLIKI

PREDAVANJE ZA STARŠE - Prejšnji četrtek je pripravil otroški vrtec v prostorih poklicne šole Beti predavanje za starše predšolskih otrok. O otrokovi igri in igracih v predšolski dobi je predavala profesorica Irena Levičnik, vodja področja predšolske vzgoje pri Zavodu za šolstvo SRS. S predavanjem so bili starši zelo zadovoljni.

kjer pa aktivnost nikakor ne more zažveti, kot bi želeli.

INICIATIVNI ODBOR - Ustanovljen je bil iniciativni odbor za pripravo praznovanja občinskega praznika in dneva republike. V prihodnjih dneh bo več športnih in kulturnih prireditev posvečenih tema dvema praznikoma.

DISCO BUBNJARCI - Mladina v vasi Bubljarci na oni strani Kolpe je uredila v eni izmed vaških hiš disco klub, ki ga v velikem številu obiskujejo tudi mladi iz naše občine, kljub temu da imajo v stari šoli svoj klub,

OKOLICA BLOKOV - Okrog novih blokov je precej blata, neurejene so ceste, parki. Zato je bilo toliko lepše videti delavce, ki so pričeli urejati tudi ta del mesta.

metliški tednik

Udeleženci seminarja so s posebno pozornostjo spremljali predavanje sekretarja IK CK ZKS Franca Šetince. (Foto: J. Primc)

Komuniste oborožujejo z znanjem

Predavala sta jim Franc Šetinc in Ludvik Golob

Seminar za člane občinske konference ZK, sekretarje organizacij in aktivov ZK ter predsednike komisij pri komiteju je bil 5. novembra v Kočevju. Na njem je najprej predaval sekretar izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šetinc, ki je udeležence seznanil s trenutnim mednarodnim položajem in nalogami komunistov v sedanjem obdobju.

Po predavanju je bila razprava v štirih skupinah, in sicer za področje idejne in akcijske enotnosti članstva ZK, za politiko gospodarske utrditve, za uresničevanje ustave v TOZD in KS ter v skupini za izobraževanje komunistov. Povsod so bile razprave zelo živahne, na dodatna vprašanja udeležencev seminarja je odgovarjal sekretar Franc Šetinc.

Popoldne je predaval o statutih ZK Slovenije in ZK Jugoslavije Ludvik Golob, ki je bil pred leti tudi sekretar občinskega

komiteja ZK v Kočevju. Tudi o tej temi je bila živahna razprava.

Na programu tega seminarja je še en dan predavanja, vendar datum še ni točno določen. Ta

dan predavanja je namenjen le sekretarjem organizacij in aktivov ZK, obravnavali pa bi metode in oblike političnega dela v ZK. Predvideni predavatelji za to temo so Zdravko Troha, Ksenija Antončič in Peter Šobar.

Seminar je organiziral komitej občinske konference ZK Kočevje v sodelovanju z delavsko univerzo Kočevje.

J. P.

Nova pospeševalna služba

Pred podpisom družbenega dogovora

Družbeni dogovor o organizaciji kmetijske pospeševalne službe v „Kočevski regiji“ je pripravil Kmetijski zavod Ljubljana. Podpisniki tega dogovora naj bi bili Združeno KGP Kočevje, in sicer TOZD Kooperacija in TOZD Gozdarska kooperacija kmetijske zadruge Ribnica, Velike Lašče in Dobropolje, Ljubljanske mlekarne, Zadružna zveza SRS in občinske skupščine Kočevje, Ribnica, Ljubljana-Vič-Rudnik in Grosuplje.

Trajna naloga pospeševalne službe bo prizadevanje za čim boljše kmetovanje na tem območju. Pospeševalci bodo zaposleni pri Kmetijskem zavodu v Ljubljani.

Med razpravo v Kočevju je bilo izrečeno prepričanje, da je ustanovitev take službe povsem v redu. Opozorili pa so, da se verjetno nekaterim za to območje ne bo zdel primeren izraz „Kočevska regija“ in da bi ga bilo treba spremeniti, če bodo tako željo in zahtevo izrazili drugi podpisniki sporazuma.

SKUPNE INŠPEKCIJE?

Svet dolenskih občin je obvestil občini Kočevje in Ribnica, da bodo njihove medobčinske inšpekcijske službe prenehale delati za njuno območje. Občini Kočevje in Ribnica se zdaj dogovarjata, da bi ustanovili te službe za območje obeh občin. Po dosedanjem predlogu naj bi občina Kočevje imela delovno, tržno, veterinarsko in sanitarno inšpekcijo, občina Ribnica pa gradbeno, urbanistično in kmetijsko. Dogovoriti se morajo, kako bodo skupne inšpekcijske službe tudi financirali.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V oktobru na območju matičnega urada Kočevje ni bilo rojstev. Poročilo se je 5 parov. Umrli so: Franciška Brebec, gospodinja iz Zajčjega polja 5, stara 67 let; Valentin Resman, invalidski upokojenec iz Borovca 10, star 54 let; Franciška Lavrič, družinska upokojenka iz Mozlja 5, stara 86 let; Marija Košorog, družinska upokojenka iz Koblarjev 16, stara 52 let, in Martin Bauer (starejši), upokojenec iz Kočevja, Trata XIV št. 4.

ZAČASNO ODLOŽENO

Izvršni svet občine Kočevje je začasno odložil sklepanje o predlogu stanovanjske zadruge „Mestni log“ o znižanju cene za zemljišče, ker je to zemljišče za gradnjo izredno težavno.

ZA DENAR ALI ZA SVOJ INTERES

Na zadnji seji izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje so razpravljali najprej o prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva, o varčevanju, ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti in podobnem. Član sveta Ivan Arko je med živahno razpravo dejal tudi:

— Deleški sistem je razvejen. Vsak nekaj tuhta. To pa je drago!

Predsednik IS Alojz Petek pa ga je „dopolnil“:

— Seveda je drago, če vsak tuhta za denar, ne pa zaradi interesov ljudi.

Kako bolje gospodariti?

Direktor INLESA Mirko Anzeljc o gospodarjenju

Poročali smo že, da je bila razprava o gospodarjenju v ribniški občini v prvem polletju letos zelo živahna in da je bila še posebno zanimiva razprava direktorja INLESA Mirka Anzeljca. Dal je nekaj predlogov, kako se izboljšati gospodarjenje

v posameznih delovnih organizacijah in s tem tudi v občini: „Zmanjševati je treba zalogo, kar vpliva na likvidnost (plačilno zmožnost), rentabilnost in ustvarja možnost za nove investicije. Če imamo denar (poslovnega sklada) vezan v zalogah, potem ga nimamo za nakup novih strojev, orodij in za gradnje.

Pametna kadrovska politika je spet eden glavnih pogojev za dobro gospodarjenje. Pogosto se da več, ceneje ali bolje narediti brez novih investicij, ampak le s pametnim izkoriščanjem tistega, kar že imamo. Za to se moramo prizadevati za boljše kadrovske sestave v naših delovnih organizacijah.

Integracije (združevanja) zaradi jasnih ciljev so koristne, škodljivo pa je združevanje zaradi mode ali trenutnih slabih gospodarskih pokazovalcev.

Tudi splošno varčevanje je zelo pomembno, vendar ne le varčevanje pri pisarniškem papirju ali reprezentanci, ampak predvsem z osnovnimi surovinami oziroma materialom. V INLESU je razmerje med materialnimi stroški in osebnimi dohodki približno 90:10. Vsak odstotek privarčevanega materiala pomeni 200.000 din več ostanka dohodka. Za 5,5 odstotka manjši materialni stroški bi pomenili na primer pri nas lahko za polovico večje osebne dohodka.

Vendar za delovno organizacijo ni spodbudno le, da varčuje samo ona, treba je varčevati tudi pri splošni porabi. Ni namreč prav, če pogodbene in zakonske obveznosti naraščajo občutno hitreje kot sredstva, ki ostanejo delovni organizaciji. Oboje bi moralo skladno naraščati.

J. PRIMC

MED LJUBLJANO IN NOVIM MESTOM

Pred kratkim je bil v Ribnici razgovor med predstavniki družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta ter skupnosti zavodov za zaposlovanje iz Novega mesta in Ljubljane o tem, če bo občina Ribnica v bodoče še član novomeške skupnosti za zaposlovanje ali pa se bo pridružila ljubljanski. Za priključitev k Ljubljani govori več dejstev. Predvsem so občina Ribnica in vse družbenopolitične organizacije tako ali drugače vključene v ljubljansko regijo. Dokončno bodo to vprašanje predvidoma rešili do konca leta.

SPOMLADI SLIKANJE PLJUČ

Na zadnji seji izvršnega sveta občine Ribnica so med drugim tudi razpravljali o fluorografskih akcijah, ki bodo spomladi prihodnje leto. Zajete bodo približno 7.000 ljudi. Take akcije so zelo potrebne, saj običajno vsakokrat odkrijejo nove bolnike. Pravočasno odkrita bolezen pa pomeni že pol uspeha pri zdravljenju.

VOLITVE V SIS

V minulih dneh so v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih (sindikati in SZDL, skupno s KS) evidentirali možne kandidate za delegate delegacij samoupravnih interesnih skupnosti (SIS). Nedavno se je sestala tudi volilna komisija pri občinski konferenci SZDL, kjer so razpravljali o možnih kandidatih za vodilna mesta v organih samoupravnih interesnih skupnosti. Med ljudmi je velik interes za bližnje volitve SIS.

Zgubljeno kmetijstvo

Rešiti kmetijstvo ali uvažati kmetijske pridelke - Kmet dela brez počitka

„Pridelovanje hrane je koristno za vse ljudi, vendar kmetujemo za zgubo. Cena umetnih gnojil, krmil in drugega reprodukcijskega materiala raste, cena pridelkov in živine pa pada,“ je povedal v razpravi na nedavni seji zbornega združenega dela občine Ribnica delegat kmetov Jože Dejak.

„Če bi pustil kmetijo in delal pri mešalcu, bi lepo zaslužil. Ker sem kmet, pa životarim.“

J. PRIMC

delati. Jaz pa moram delati, če živina v hlevu moka.

Vse to govori, da kmetje nismo enakopravni z ostalimi občani in delovnimi ljudmi. Imamo veliko dolžnosti in malo pravic, kar ni prav in tudi koristno ni za družbo. Nekaj let bo še šlo, dokler še živimo stari, ki smo vajeni težkega dela. Kaj bo pa potem, ko bomo pomrli? Mladih kmetov ni in vse kmetijske pridelke bo treba uvažati.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

DAN MRTVIH — Na dan mrtvih se je ob lepem, sončnem popoldnevu zbralo na pokopališču v Velikih Pojanah več ljudi, kot jih šteje vas, saj so z vseh strani prišli prijatelji in sorodniki pokojnih, da se poklonijo njihovemu spominu. Pokopališče je bilo polno lepega cvetja in plapolajočih svečk. Po opravljenem obredu in odpetih žalostnih pesmi so obiskovalci ogledovali lepo urejene grobove in se pomenkovali o svojih dragih, o davnih časih in o vseh tistih, ki so darovali življenja za naš boljši današnji dan. Nekaj pa je manjkalo. Med vaškimi fanti in možmi je več dobrih pevcev in zakaj ne biza to priložnost zapeli kakšno primerno pesem?

KOSTANJA DOVOLJ — V Gregoriji so lepi in bogati nasadi domačega kostanja. To sicer ni maroni, vendar je kar lep. Nabiralec, bodi pošten! Naberi si ga le za domačo potrebo, pa bo kostanja za vse dovolj. Za prodajo pa najostane lastnikom gozdov. Narava je radodarna. Jenjimo njene darove pametno!

ZADNJI IZLET — V soboto, 30. novembra, bomo obiskali Trst, slovensko občino Dolino pri Trstu in se poklonili žrtvam na Bazovici.

NEUVRŠČENI INLES

Največja delovna organizacija v ribniški občini INLES se kljub ponudbam še vedno ni odločila, da bi tesneje sodelovala, oziroma se združila s to ali ono sorodno gospodarsko skupino. „Vodimo politiko neuvrščeniosti,“ pravijo Inlesovci.

Trenutno menijo, da je najpomembnejše tesneje sodelovanje z gozdarstvom, predvsem GG Kočevje. Točna oblika tega sodelovanja še ni znana, vsebina pa naj bi bila: da bi bil INLES trajno preskrbljen z lesom, GG pa bi imel blizu lesno industrijo.

Vendar je imel INLES tudi precej stikov z različnimi skupinami slovenske lesne industrije. Razmišljanja še niso rodila sadov. INLES je pripravljen na sodelovanje oziroma združevanje pod takimi pogoji, da bi se združen hitreje razvijal, da bi imeli člani kolektiva večjo socialno varnost, delovna organizacija pa večjo ekonomsko (gospodarsko) varnost, da bi boljše, uspešnejše in ceneje organizirali prodajo, nabavo, finance, razvoj, dolgoročno načrtovanje itd.

Kolektiv INLES, kot kaže, res preudarno in počasi izbira partnerja za sodelovanje oziroma združevanje. To je še posebno razumljivo tudi zato, ker je bil pred okoli 10 leti že združen s kočevskim LIK, pa se je „poroka“ razmeroma hitro razdrla. Kdor se je enkrat prenapel, je drugi previdnejši. Vendar je treba kljub vsemu temu le upoštevati tudi izkušnje po svetu, ki pravijo, da predolgo odlašanje ni koristno. Kdor namreč pristopi v združenje zadnji, mora gotovo svoje interese uskladiti z interesi večine, ne pa večina z njim.

J. PRIMC

HOTEL ŠE NI DONOSEN

Ribnica je dobila svoj prvi hotel, za katerega so vsi govorili, da je občini potreben, trgovsko-gostinsko podjetje „Jelka“ pa bo zaradi njega še okoli dve leti „glava bolela“. Promet je namreč še premajhen, večji pa bo, ko bo posodobljena cesta Kočevje-Delnice. Med urejanjem so se dela podražila od načrtovanih 3,5 milijona dinarjev skoraj za 7 milijonov, kar tudi vpliva na nedonosnost.

»Dolenjski list«

ORTNEŠKI POROČEVALEC

Odhod iz Ribnice bo ob 5. uri, iz Sodražice pa ob 5.30. Cena prevoza bo 70 din in to samo na veljavne osebne potne liste. Prijave sprejemajo do 25. novembra v trafikah v Ribnici in Sodražici. Pravočasno si podaljšajte potne liste, da ne bo na meji sitnosti. Izlet, ki bo zadnji letošnji, organizira komisija za rekreacijo pri Društvu upokojencev v Ribnici. Na izlet vabimo tudi nečlane.

— Po čem sklepa, da bo potrebnost še precej izobraževalnih predavanj za naše delegate?

— Ker je oni dan neki delegat rekel „senzacija“ tam, kjer je očitno nameraval lepo po tuje reči „sanacija“.

PEVCI NA PLAN

Moški pevski zbor iz Stare cerkve, ki trenutno šteje 18 članov, ima redne vaje vsak četrtek v domači osnovni šoli. V zimskih mesecih pa bodo imeli vaje v kočevski gimnaziji. Med člani zbora je namreč polovica pevcev iz Kočevja. V zbor vabijo še druge, predvsem mlade, ki imajo smisel in veselje do petja. Zbor se je kočevskemu občinstvu že nekajkrat predstavil.

V. I.

DROBNE IZ KOČEVJA

LOVSKA RAZSTVA — Lovska zveza Kočevje bo pruneda v mali dvorani doma telesne kulture lovsko razstavo. Otvoritev bo 15. novembra ob 15. uri. Razstavljene bodo lovške trofeje in odličja zanje, diplome, podatki o delu kočevskih lovskih druščin in slikovni material. Filatelistično društvo Kočevje pa bo razstavilo zbirko znamk „Lovsko živalstvo in znakah“. Razstava bo zanimiva in poučna zlasti za šolsko mladino.

KAKO OPREMITI TELOVADNICO — Boris Gregorka, nekdanji trener svetovnega prvaka Mira Cerarja, ki je sedaj strokovni svetovalec tovarne športne opreme Elan, bo prišel v Kočevje na posvet o opremitelovadnici pri bodočem zaprtem bazenu. Pogovarjal se bo s člani komisije za gradnjo pokritega bazena pri krajevni skupnosti Kočevje-mesto.

ENAJSTICA — Na športni stavi je nekdo iz Kočevja zadel enajstico. Dobitnik še ni znan, a mu vendar čestitamo. V 15. kolu športne stave je bilo v Jugoslaviji le 8 dvanajstic, enajstic pa kar 275, od tega v Sloveniji 11. Dobitek za enajstico je 6.279 din.

PREOBREMENJENI — Sestanki različnih organizacij so v Kočevju tako pogosti, da pridejo nekateri z več funkcijami v zadrego, kam naj bi šli, ko prejemajo kar tri vabila za sestanke, ki so isti dan in uro. Vedno smo se nagibali k temu, da bi imeli posamezniki čim manj zadolžitve in da bi jih v redu opravljali, samoupravljanje pa naj bi zajelo čim večji krog občanov, Očitno nam to ne

— Kako si ti predstavljaš kmetijsko pospeševalno službo, ki bo delala za vso zahodno Dolenjsko, pospeševalci pa bodo v službi v Ljubljani?

— Nekako tako kot kravo, ki bi imela gobec v zahodni Dolenjski, molzli pa bi jo v Ljubljani.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

PROSTA DELOVNA MESTA

PODJETJE DOMINVEST, NOVO MESTO,
PREŠERNOV TRG 8

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. EKONOMIST-PROGRAMER
2. ANALITIK-PROGRAMER
3. DVA GRADBENA TEHNIKA
4. REFERENT ZA SPLOŠNE ZADEVE

Pogoji:

pod 1: visoka izobrazba ekonomske smeri,
pod 2: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri,
pod 3: dokončana srednja šola gradbene smeri,
pod 4: visoka ali višja izobrazba pravne ali upravne smeri in
3 oz. 6 let delovnih izkušenj.

Ostali pogoji po sporazumnem dogovoru.

Kandidati za objavljena prosta delovna mesta naj ponudbe z
dokazili o strokovnosti pošljejo v 15 dneh po objavi na na-
slov podjetja.

Vse informacije lahko zainteresirani dobijo pri splošni službi
podjetja.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve
občinske skupščine Sevnica

ponovno razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA OTROŠKEGA VRTCA „CICIBAN“,
SEVNICA

Pogoji: na razpis se lahko prijavijo osebe, ki izpolnjujejo
pogoje po 13. in 28. členu zakona o vzgojnovarstveni dejavnosti
za predšolske otroke, ki imajo moralno-politične kvali-
tete ter vsaj 5 let prakse v vzgojnovarstvenem ali vzgojno-
izobraževalnem delu. Prijavi je potrebno priložiti tudi doka-
zilo o izpolnjevanju navedenih pogojev. Rok za prijavo je 30
dni po objavi razpisa.

Osnovna šola v Metliki

razpisuje za delo v otroškem vrtcu
prosto delovno mesto

MEDICINSKE SESTRE PEDIATRIČNE SMERI
za nedoločen čas.

Preizkusno delo 3 mesece.

Prijave sprejema ravnateljstvo šole 8 dni po objavi razpisa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Delovna skupnost
TEMELJNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI SEVNICA

razpisuje delovno mesto
ŠOFERJA AVTOBUSA NA BLANCI
za nedoločen čas

Pogoji: šola za voznike motornih vozil z opravljenim izpitom
D kategorije in najmanj dveletna praksa.

Osebnih dohodkov po sporazumu o delitvi dohodka in oseb-
nega dohodka.

Stanovanja na Blanci ni.

Prijave pošljite v roku 15 dni po dnevu objave razpisa na TIS
Sevnica, Heroja Maroka 17.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za razpis delavcev v
Kmetijski zadrugi Trebnje

razpisuje
naslednja vodilna delovna mesta:

1. DIREKTORJA ZADRUGE (REELEKCIJA)
2. VODJA KOMERCIALNE (REELEKCIJA)
3. VODJA KMETIJSKE IN KOOPERACIJSKE PROIZVOD-
NJE TER TRGOVSKE DEJAVNOSTI (REELEKCIJA)
4. VODJA MESARSKE ENOTE (REELEKCIJA)

Pogoji:

pod tč. 1: visokošolska izobrazba agronomske smeri ali
ekonomske smeri in 5 let prakse na vodilnih delovnih me-
stih;

pod tč. 2: visokošolska izobrazba s 5-letno prakso ali višja
šolska izobrazba z 8-letno prakso samostojnega dela v
komercialni;

pod tč. 3: visokošolska izobrazba kmetijske stroke in naj-
manj 2-letna praksa v proizvodnji ali srednja šola kmetijske
smeri z najmanj 10-letno prakso;

pod tč. 4: izobrazba VK delavca s 3-letno prakso samostoj-
nega dela v stroki.

Kandidati za navedena delovna mesta morajo imeti moralno
-politične kvalifikacije.

Prijave pošljite do 30. novembra 1974 komisiji za razpis
delavcev pri Kmetijski zadrugi Trebnje.

pravi naslov za denarne zadeve

ker smo naše poslovne enote
prek terminalov povezali
z našim elektronskim računskim centrom,
poslujemo še hitreje, učinkoviteje in zanesljiveje;
zdaj imamo se več časa,
da prisluhnemo vsaki vaši želji

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV IN PRODUK-
TIVNOST DELA NOVO MESTO, Ulica talcev 3/II, telefon
21-319; 21-640

Občane in delovne organizacije obveščamo, da bo v de-
cembru in januarju

VPIŠOVANJE V ŠOLE ZA ODRASLE

I.
V 1. LETNIK DELOVODSKE ŠOLE naslednjih strok:

- STROJNE
- AVTOMEHANSKE
- LESNE
- ELEKTRO

Vpišejo se lahko kandidati, ki so končali poklicno šolo nave-
dene stroke in triletno delovno dobo v isti stroki. Šolanje
traja 2 leti oziroma 4 semestre. Pouk je v popoldanskem
času. V vsak oddelek bomo sprejeli po 30 kandidatov. Inte-
resenti naj do 2. decembra t. l. pošljejo na naš naslov
prošnjo, kolkovano z 2 din državne takse, s prilogami: spri-
čevalo o dokončani poklicni šoli, izpisek iz matične knjige
in potrdilo o triletni delovni dobi v stroki. Redni pouk bomo
pričeli 1. februarja 1975, v decembru in januarju pa bo pri-
pravljali seminar.

II.

V 6., 7. IN 8. RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Šolanje za en razred traja pet mesecev. Pouk je vsak dan,
razen ob sobotah, v popoldanskem času. Interesenti naj do
6. januarja 1975 pošljejo na naš naslov prošnjo, kolkovano z
2 din državne takse, s prilogama: zadnje šolsko spričevalo in
izpisek iz rojstne matične knjige. Pouk bomo pričeli 1.
februarja 1975.

III.

TEČAJI ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA PO AV
METODI

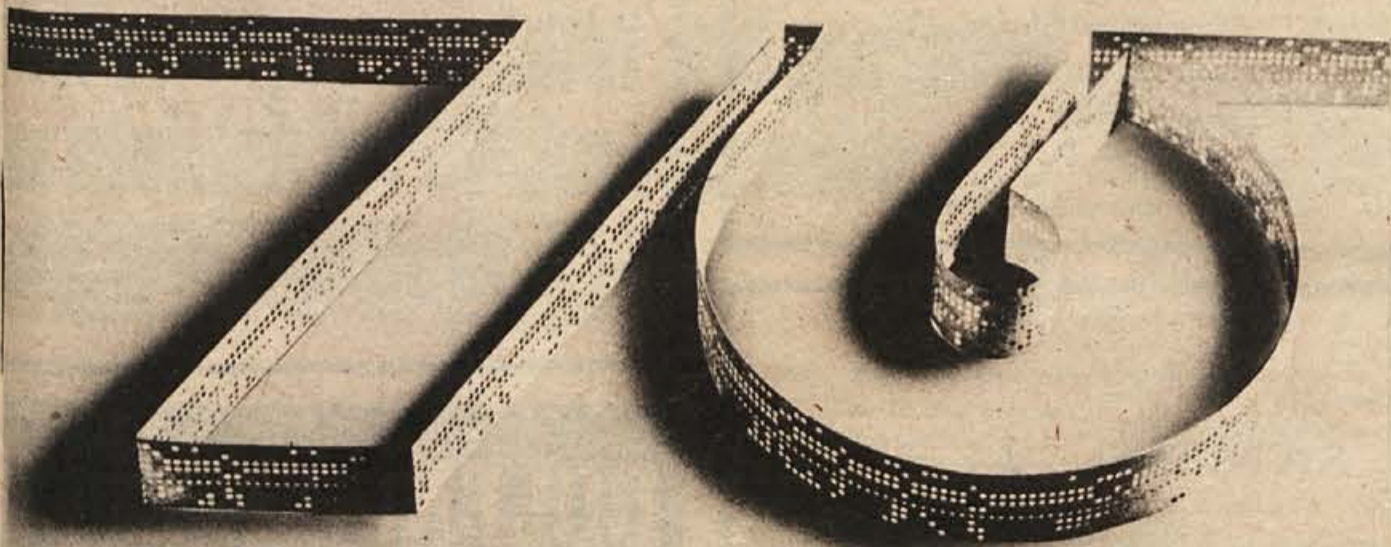
Program je razdeljen na pet stopenj. Vsaka stopnja obsega
100 učnih ur v enem semestru. Pouk je dvakrat na teden po
3 učne ure v popoldanskem času. Pouk bomo pričeli 1.
februarja 1975. Prijave sprejemamo do 6. januarja 1975.

ŠOLSKI CENTER KRŠKO
PONOVO RAZPISUJE
naslednji prosti delovni mesti:

1. RAČUNOVODJA,
2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJA.

Kandidati za obe delovni mesti morajo imeti ustrezno sred-
njo izobrazbo in nekaj let prakse v ustrezni stroki.

Pismeno prijavo, spričevalo o ustrezni izobrazbi ter kratek
življenjepis naj pošljejo kandidati na naslov: Šolski center,
Krško, Hočevarjev trg 1, in to v 15 dneh po objavi razpisa.

ljubljska banka

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 14. novembra – Lovrenc Petek, 15. novembra – Leopold Sobota, 16. novembra – Otmar Nedelja, 17. novembra – Elizabeta Ponedeljek, 18. novembra – Roman Torek, 19. novembra – Izak Sreda, 20. novembra – Edmund Četrtek, 21. novembra – Marija

LUNINE MENE

21. novembra ob 23.39 uri – prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 15. in 16. 11. ameriški barvni film „Trdnjava smrti“. 17. in 18. 11. ameriški barvni film „Bukanjerosti“. 19. in 20. 11. španski barvni film „Ljubila sem goljufa“.

ČRNOMELJ: 17. 11. angleški barvni film „Kraljica za tisoč dni“.

mali oglasi

STANOVANJA

IŠCEM sobo v Novem mestu. Enkrat na teden lahko pomagam pri pospravljanju stanovanja. Naslov v upravi lista (2633/74).

BRAT in sestra iščeta po možnosti opremljeno sobo. Naslov v upravi lista (2639/74).

MLAD ZAKONSKI par išče opremljeno ali neopremljeno sobo ali enosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (2646/74).

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, najraje Nad mlini, vzamem v najem ali odkupim. (Delno gotovina, ostalo z odplačevanjem za čas 6 let). Vse drugo po dogovoru. Telefon 21-227.

OGREVANO sobo oddam dekletu, ki bi delno pazila na štiriletno deklico. Ilke Vaštevove 8, Novo mesto.

ODDAM sobo in kuhinjo s souporabo kopalnice s posebnim vhom. Plačilo za dve leti vnaprej. Naslov v upravi lista (2677/74).

Motorna vozila

PRODAM dvoosni traktor Pasquali 18 KS, skoraj nov, z ugodnimi pogoji. Pavla Ban, Pesje 17, 68270 Krško.

UGODNO prodam rabljenega fička. Naslov v upravi lista (2653/74).

PRODAM nov mini dvoosni traktor s priključki, primeren za vrtnarje in majhna posestva. Prikolica nosilnosti 500 kg, kosa – širina grebena 90 cm, plug, ospalnik in okopalnik. Ponudbe pod „CENA 18.000,00“.

SPACKA 1966, dobro ohranjenega, registriranega do julija 75, prodam. Milan Pavlič, Roje, Sentjernej.

PRODAM FIAT 750, letnik 1971. Anton Ban, Ragovska 7, Novo mesto.

PRODAM zastavo 1300, prevoženih 11.000 km ali zamenjam za zastavo 750. Volčičeva 24, Novo mesto.

UGODNO prodam zastavo 750, letnik 1971. Kapevski, Nad mlini 43, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750, letnik 1971. Jože Vene, Zvabovo 3, Sentjernej.

UGODNO prodam osebni avto Zastava 1300, letnik 1968, v voznem stanju. Informacije dobite na naslovu: Miklič, Novo mesto, Jerbova 16/II.

PRODAM renault R 8, letnik 1970. Marjan Seničar, Smolenja vas 33, Novo mesto.

ZARADI ODHODA na odsluženje vojaškega roka nujno prodam NSU prinz 1200, letnik 1970, dobro ohranjen. Dnevi ogleda petek popoldne, sobota in nedelja dopoldne. Volčičeva 66, Novo mesto.

PRODAM traktor Agria, 20 KS, s priključki, malo rabljen, ali zamenjam za Ferguson 35 KM. Avgust Resnik, Anže 4, Brestanica.

PRODAM

UGODNO prodam 13 in 15-colski gumi voz. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana.

UGODNO prodam dolgo belo poročno obleko z dolgim belim plaščem, obrobjenim s hermelinom. Naslov v upravi lista (2550/74).

VIBRACIJSKO MIZO, primerno za betonazo robnikov in stebrov za vinograde, prodam. Informacije na telefon (068) 71-098.

20. 11. ameriški barvni film „Zdaj ga vidiš, zdaj ga ne vidiš“. **KOSTANJEVICA:** 17. 11. francoski barvni film „Bulvar Ruma“. **KRSKO:** 16. in 17. 11. italijanski barvni film „Churchillovi leopardi“. 20. 11. francoski barvni film „Zaklad na vrhu nebotičnika“. **METLIKA:** 15. do 17. 11. ameriški film „Stan in Olio uboga brata“. od 20. do 21. 11. ameriški barvni film „Catch 22“. **MIRNA:** 16. in 17. 11. „Vohunka Darling Lili“.

NOVO MESTO: od 16. do 18. 11. ameriški barvni film „Dvboj“. od 19. do 21. 11. angleški barvni film „Orel v kletki“.

RIBNICA: 16. in 17. 11. ameriški barvni film „Rdeči gusar“.

SEVNICA: 16. in 17. 11. „Nekoč je bil malopridnež“. 20. 11. angleški film „Do poslednje kaplje krvi“.

SENTJERNEJ: 26. in 27. 11. „Blažen med ženami“.

TREBNJE: 16. in 17. 11. ameriški barvni kavbojski film „El Condor“. 20. 11. poljski barvni vojni film „Vesterplate“.

mesto. Prevoz zagotovi Alojz Zajc mlajši. **POROČNI PRSTANI!** – Vsa zlatarska dela vam po vaši želji najbolje opravi zlatar Otmar Židarič v Gosposki 5, Ljubljana, kjer dobite tudi poročne prstane vseh oblik! – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

NASLA sem žensko uro. Dobite jo pri Anici Šmid, Trdinova 5 A, Novo mesto.

ČESTITKE

17. NOVEMBRA bo praznoval 50-letnico svojega življenja **STEFAN FIPOLT** iz Soteske. Se mnogo zdravih let med svojimi dragimi mu želijo: žena Marica, hčerke Brigita, Vera in Marjana z družino.

DRAGEMU sinu in bratu **IVANU BRULCU**, ki služi vojaški rok v Murski Soboti, želijo za 19. rojstni dan vse najlepše mama, ati in sestra z družino.

DRAGEMU STANETU AVSCU iz Kota pri Semiču pošiljamo za 50-letnico iskrene čestitke in tople želje za dobro zdravje in osebnostno srečo. Hkrati čestitamo za rojstni dan tudi Zdenki, Zena Danica, hči Zdenka, starši in drugo sorodstvo.

LJUBIM staršem **DRAGI IN DUŠANU RUSTJI** iz Novega mesta želijo ob 25-letnici zakona še veliko srečnih skupnih let otroci: Nataša, Drago z ženo, Marija z družino in Igor.

DRAGEMU očetu, dedku in pradedku **FRANCU PODRŽAJU** iz Panove vasi pri Grosupljem želijo za njegov 82. rojstni jubilejni dan veliko sreče in zdravja in še mnogo zdravih in zadovoljnih let med nami. Hčerka Tončka, sinova Francelj in Jože z družinama. Čestitki se pridružujeta vnukinja Betka in Milena z družinama ter vsi Medletovi.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

NIKOLAJA ČRNIČA iz Bednja št. 13

se zahvaljujemo sosedom in ostalim vaščanom za nudeno pomoč in izraze sožalja ter vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena, sinovi in hčere z družinami

Ob nenadomestljivi izgubi naš drage žene, mame, stare mame sestre in tete

JOŽEFE STARIČ, roj. JUDEŽ iz Bogneče vasi pri Trebelnem

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo se vaščanom za njihovo nesebično pomoč, dr. Anteju Munetiču in dr. Vilfanovi za njun trud ter zdravstvenemu osebju splošne bolnice Novo mesto. Posebno se zahvaljujemo župniku iz Sentruperta za opravljeni obred in poslovlilne besede, kolektivom Dane, Presada in TGO Mirna pa za podarjene vence in izrečeno sožalje.

Žalujoci: mož Janez in otroci z družinami ter drugo sorodstvo **Bogneča vas, dne 7. novembra 1974**

Nenadoma nas je zapustil dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE MARINČIČ iz Škemljeva

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Se posebno pa se zahvaljujemo kolektivu Delikatese KZ Krka Novo mesto in gasilskemu društvu iz Suhorja.

Žalujoci: žena Rozalija, sinovi Jože, Marko in Branko ter sestri Marija in Anica z družinami. **Škemljevec, 5. novembra-1974**

Ob boleči izgubi našega dobrega moža, očeta, starega očeta in brata

ANTONA KAMBIČA iz Gradnika 7 pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, podjetjema IMV-obrat Suhor in Iskri Semič za podarjene vence in cvetje ter izraze sožalja. Hvala vsem sosedom in znancem, ki ste našega očeta spremlili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Lojzka, sin Jože, hčerki Lojzka in Micka z družinami in hčerka Anica

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše mame, stare mame in prababice

IVANKE BAHOR

iz Loke pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti, ji poklonili cvetje in vence ter nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo se tudi društvu upokojencev, godbi in duhovniku za opravljeni obred. Posebno zahvalo smo dolžni vsem sosedom, ki so ji krajšali dneve v času boleznih ter vsem, ki so nam priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih. Se enkrat vsem skupaj hvala.

Žalujoci: otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre, stare mame, prababice

KATARINE VUKŠINIČ

roj. KLEMENČIČ iz Božakovega pri Metliki

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje, za pismena ali ustna sožalja in vso pomoč. Posebno se zahvaljujemo kolektivu bolnice Kranj za nesebično pomoč in lajšanje bolečin, pevcem za žalostinke in duhovščini za opravljeni obred. Vsem, ki ste drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti, se enkrat lepa hvala.

Žalujoci: sinovi in hčerke z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

MARIJE KNEZ

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, za darovane vence in cvetje TOZD Gozdarstvu Črmošnjice, tovami zdravil Krka Novo mesto, Gorjancem Straža, župnišču Dol Toplice, vsem zdravnikom in osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto za pomoč v najtežjih trenutkih. Posebno zahvalo smo dolžni to. Sebeniku in družini Vidic, ki sta nam pomagala v hudih trenutkih in nam nudila vso pomoč.

Žalujoci: mož Franc, hči Darinka, Franc, Vesna in Stanko ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila draga žena in ljuba mamica ter hčerka

ANICA KORASA

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste drago pokojnico spremlili na zadnji poti, ji darovali vence in nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni sorodnikom, prijateljem in sosedom, kolektivu KZSZ Novo mesto, osnovni šoli Grm, gimnaziji, zdravnikom novomeške bolnišnice ter duhovščini. Prav lepa hvala dr. Janezu Janžekoviču za dolgoletno zdravljenje in obiske na domu. Vsem se enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Janez, sinova Sandi in Jurček, mama, brata Slavko in Franci z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

6. novembra smo se na šmihelskem pokopališču za vedno poslovili od naše skrbne in zlate žene, mame, babice, tete in tašče

MARIJE GOLOB

roj. VESEL iz Birčne vasi št. 18

Zahvaljujemo se vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku in njen prerani grob zasuli s cvetjem, ki ga je v svojem življenju tako zelo ljubila. Iskrena zahvala vsem, ki so ji v kratki in težki bolezni lajšali trpljenje, nam pa izrazili ob njenem slovesu besede sožalja. Zahvaljujemo se pevcem, kolektivu SGP Pionir, duhovniku za opravljeni obred, sosedom in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoci: mož Alojz, hčerke Lenka, Anica in Ivica z družinami, sestra Fani, brat Dominik z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dobrega moža, očeta, starega očeta, brata in strička

JANEZA KASTELICA

iz Velikega Cerovca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo inž. Komunalnega podjetja Juliju Kavšku za poslovlilne besede pri odprtem grobu enako župniku za za obred in poslovlilne besede. Najlepša hvala za podarjene vence Komunalnemu podjetju, tovarni Labod Novo mesto, sorodstvu in gasilec s Suhorja, ki so spremlili pokojnika na njegovi zadnji poti. Se enkrat vsem prav lepa hvala.

Žalujoci: žena Franciška, sin Ivan, hčerki Marija in Darinka z družino, brata Jože in Tone z družinama, sestra Micka z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage hčerke in sestre

MARIJE ŽIVIČ

Bojsno 43

se zahvaljujemo vsem sorodnikom in ostalim za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo dr. Šribarju in dr. Sušinu za pomoč v času bolezni. Zahvaljujemo se vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala.

Žalujoci: mama, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Primec, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 68 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 do 1.1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

CETRTEK, 21. NOVEMBRA:
8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 F. Kongres Zveze mladine Jugoslavije - prenos (Bg). 14.30 Francoščina (do 15.30) (Bg). 16.45 Košarka Borac : Radnički - prenos iz Cačka (Bgd, Lj). 18.15 Mozaik (Lj). 18.20 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 19.10 Barvna risanka (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.10 M. Vitezović: Dimitrije Tucović - TV nadaljevanka (Lj). 20.55 Kam in kako na oddih (Lj). 21.05 Cetrtkov razgledi: Domov (Lj). 21.35 Miniature: Lebič: Korant (Lj). 21.50 TV dnevnik (Lj).

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici rodile: Josipa Šmajgl iz Radakovega - Liljana, Metka Gasior iz Župeče vasi - Mojca, Nada Bašimamovič iz Drenja - Denis, Karolina Štefanič iz Mrtvic - Polono, Danica Jaklenc iz Rakovega Potoka - dečka, Ana Gošek iz Dovškega - Jožeta, Jana Gramc iz Kamenca - Roberta, Marija Štrbulec iz Mihalovca - Sonjo, Rozalija Kovačič iz Loč - dečka, Marijana Rešetar iz Laduča - Vedrana, Marija Libenšek iz Artič - deklco, Baerbel Predanič iz Krškega - deklco, Marija Bjelič iz Brežic - dečka, Slavica Lubšina iz Krške vasi - dečka, Milena Herval iz Župeleca - Milenka, Pavla Koretič iz Boštanja - Franca, Marija Bratanič iz Bukoška - dečka, Barica Prosenik iz Jesenic na Dol - deklco, Jožefa Klenovšek iz Sevnice - dečka. ČESTITAMO!

BR. KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v naši bolnišnici: Gizič Drago iz Podvrha je padel na cesti in si poškodoval l. nogo; Kerin Alojz, sin delavca iz Selc pri Leskovcu si je pri zid. delu poškodoval prst na roki; Škaler Franc, šofer iz Brežic je v službenem času padel po stopnicah in si poškodoval desno nogo; Bogolin Anton delavec iz Breg pri Leskovcu je padel z motorjem in si poškodoval obraz; Radej Martin, transportni delavec iz Reštanja je na poti v službo padel z motorjem in si poškodoval levo nogo; Strelec Jožefa, soc. podpiranka iz Pleterij je padla iz postelje in si poškodovala prsni koš; Sluga Antonija, gospodinja iz Mosteca si je s strojem za ličkanje koruze poškodovala levo roko; Bizjak Majda, hči skladiščnika iz Ribnice se je poparila po obeh rokah in telesu.

CETRTEK, 14. NOVEMBRA:
8.10 Glasbena matineja.
9.05 Radijska šola za višjo Stopnjo - Slovenci na Koroskem pod pritiskom nacizma. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Marjan Lipoglavšek: Izdelava bukovega prostorninskega lesa. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“ 18.05 V terek na svidenje! 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov 23.05 Literarni nokturmo.

PETEK, 15. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - Kako so se rastline pripravile za zimo. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dragan Henzak: Marelica v sadnem vrtu. 12.40 Popevke brez besed. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 18.15 Signali. 19.40 Minute z Alpskim kvintetom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo.

SOBOTA, 16. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Ludvik Strobel: Poročilo o obsegu letošnje semenarjenja s priporočili. 12.40 Ob bistrem potoku. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 Vrtljak. 19.40 Minute z ansambлом Dorka Škobereta. 19.50 Lahko noč, otroci! 21.30 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 17. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke - Marko Frančič: „Tramvaj pravilnica“. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 - 18.00 Nedeljsko popoldne. 18.03 Radijska igra - Vlado Dvornikovič: „Polnočni ekspres“. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 Serenadni večer.

PONEDELJEK, 18. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Erjavec: Mlečnost lisastih krav v naših in tujih rejskih okoljih. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50

Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nokturmo.
TOREK, 19. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Dražgoška bitka. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Lea Milharčič: Kakšen pomen ima varstvo rastlin glede na človekovo okolje? 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 18.35 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 23.30 Majda Sepeta, naš nocojsni gost.

SREDA, 20. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Miklavc: Poljedelsko pospeševanje v severozahodni Sloveniji. 12.30 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 19.40 Minute z ansambлом Latinos. 19.50 Lahko

RADIO BREŽICE

CETRTEK - 14. novembra: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki, Nove plošče RTB 16.30 - 17.00 - Aktualnost tedna, obvestila in reklame 17.00 - 18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA - 16. novembra: 16.00 - 16.30 - Malo za vas - nekaj za vse 16.30 - 17.00 - Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja 17.00 - 17.30 - KRONIKA, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Za naše najmlajše 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na valu 19.2 M

NEDELJA - 17. novembra: 10.00 - 11.00 - Koncert iz naših krajev - iz Brežic 11.00 - 12.30 - Domače zanimivosti - Kakšne učno-vzgojne uspehe smo v brežiški občini dosegali v preteklem šolskem letu - Za naše kmetovalce: ing. Alojz Muster - Breške na novi podlagi - Poročilo zasedanja vseh zborov skupščine občine Krško - obvestila, reklame in spored kinematografov 12.30 - 15.00 - Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK - 19. novembra: 16.00 - 16.30 - Napoved programa in srečanje z ansambлом Toneta Žagarja, Poročila, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici 16.30 - 17.00 - Tedenski športni komentar, obvestila, reklame in filmski pregled 17.00 - 18.00 - Mladi za mlade

noč, otroci! 22.20 S festivalov jazz.
CETRTEK, 21. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Na rižiščih v delti Iravadija. 10.05 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Lea Milharčič: Kakšen pomen ima varstvo rastlin glede na človekovo okolje? 12.40 S pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 18.35 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 23.30 Majda Sepeta, naš nocojsni gost.

NEDELJA, 17. novembra: - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 po domače - 11.15 obiskali smo vzorno kmetijo - 11.30 minute s slovenskimi popevkami - 11.45 nedeljski intervju - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

RADIO SEVNICA

Sreda, 20. novembra: - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotiček za šoferje - Jesen za volanom - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 vesele in žalostne zgodbe iz naše vzgoje - 17.40 mladinska oddaja - Mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moramo in kaj moremo - 18.00 Zaključek programa

Sobota, 23. novembra: - 16.00 sobotni vrtljak - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ivo Pirkovič: O svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

18

V gostem grmovju kakih dvesto metrov proti Hrušici so partizani našli skrit osebni avtomobil, ki so ga bili legisti še junija ukradli upokojenemu inženirju Jožetu Langerju, graščaku na Pogancih. (Jože Rakoše, Gabrje, 13. nov. 1956.)

Kdo sta bili žrtvi, ki so ju legisti v naglici zadnji trenutki pred begom ubili in zagrebli, ne bo najbrž nikoli znano. Mislimi je treba na tri jetnike, ki jih je Čukajne-Džuro zjutraj prejšnji dan še videl žive pri St. Joštu. Znano je le, da je od tiste trojice uspelo Janezu Juršiču z Dolža pobegniti.

Če so imeli časa, niso legisti žrtev nikoli zakopali v taboru samem. Njihovo pokopališče s kakimi šestdesetimi grobovi - vseh niso nikoli odkrili - so po vojni našli v bližnji gozdni grapi. Neki vir imenuje grobove v Vidmarjevi hosti.

Gestapovec Milovan Zelen dobi v legističnem štabu kot adjutant kapetana Janka Debeljaka - Džovanija takoj prvo besedo. Tako Nemci odslej kontrolirajo in vodijo tudi belo gardo, vendar zelo obzirno in previdno, da ni med nemškimi agentom in legističnim poveljnikom nikoli opaziti nesoglasij ali celo preprirov. Vendar se Zelen, ki se odslej predstavlja kot Slavko Jurič, nikoli ne šteje za legista. Ne najdemo ga v nobenem četnem spisku, ni ga na nobenem plačilnem seznamu niti v sestavih poveljujočega osebja. Tudi oblačje se drugače kot beli. Nosil je visoko, črno kučmo, trdeč, da je to njegova iznajdba in da so ga začeli nekateri beli oficirji posnemati. Gotovo pa je šlo Nemcem za zunanje razpoznavanje, kakor so na primer njihovi ogleduhi po gozdovih nosili čevlje, ki so puščali posebne, nenavadne sledove. Ima pa

Zelen moč, da izpusti celo človeka, ki ga je kapetan Janko Debeljak že postavil pred zid.

Tudi kapetan Debeljak je samo po imenu legist. Že od leta 1935 je bil namreč italijanski agent. Takrat so ga bili zaradi kraje nekkih cistern vojaškega bencina vrgli iz mornariške službe in ga je brez sredstev na cesti najela italijanska obveščevalna služba. Na kočevskem procesu jeseni 1943 je tolmač ljubljanske policijske kvesture Diconi povedal, da je bil v njegovi obveščevalni celici v Ljubljani tudi neki Džovani, ki pa ga Diconi ni poznal, ker je bil agent Džovani zaradi posebnih nalog vedno odsoten.

No, na Dolenjskem smo tiste Debeljakove naloge prav dobro poznali. Na terenu šentjernejskega rajona se nam je bil Janko Debeljak že v zgodnji jeseni 1941 predstavil kot odposlanec Osvobodilne fronte, češ da nam ga iz Ljubljane pošiljajo za vojaškega poveljnika na ozemlju med Savo in Krko. V naši Osvobodilni fronti je hotel Debeljak politično predstavljati Sokole. Na sestanku 2. novembra (1941) v Windischerjevi restavraciji na železniški postaji v Bršlunu pa so mu prav Sokoli, učitelj Jože Zamljen-Drejče, prekrizali zahrbtno načrte in ga pospremili na vlak, da bi pustolovec z zahrbtnimi nameni ne ostal v mestu. Spomladni nato se je vrnil kot poveljnik porajajočee bele garde. General Guido Cerutti, ki je v Novem mestu poveljeval divizijski pehoti, se ga je zelo bal, češ da je nevaren človek, o čemer nam je poleti 1943 poročala njegova gospodinja Valči Ropasova. Janko Debeljak je bil brez dvoma mnogo več kot legistični kapetan in tudi več kot oficir Mi-

hajlovičeve kraljeve vojske v domovini, za kar se je sam izdal. Klerikalci niso mogli nikoli razumeti, zakaj ga z nobenimi spletkami, zarotami in poskusi atentatov ne morejo odstraniti s poveljniškega položaja svoje bele vojske.

Tujim agentom vedno udari ura, ko jih njihovi gospodarji nenadoma umaknejo v temno zakulisje. Tudi kapetan Džovani v juliju 1943 nenadoma razproda svoj bogati vojni plen in bahavo konjsko vprego in izgine iz Novega mesta, prepučajoč belo legijo njeni neizbežni usodi kvislinške vojske.

Milanova Zelena pa umaknejo Nemci že prej in razglase, da so mu kot ujetemu sovražniku v tržaški „rizarni“ s kladivom razbili glavo. Toda vrnimo se k naši niti zgodovinskega pripovedovanja, ki se nam je bila utrgala v legističnem taborišču pri Sv. Ani, ko je nacistični agent Milovan Zelen zvalil v svojo past in nato zavrtno umoril proletarskega tesarja Mihaliča.

TRUPLA V STRANIŠČNIH GREZNICAH

Po siloviti bitki 14. avgusta pri Smolenji vasi se legisti brez italijanske pomoči ne bi mogli več obdržati. Taborišče so zapustili 18. avgusta in se selili nazaj v varnejši St. Jošt, od koder so jih bili partizani 12. julija pregnali. Italijani so jim sedaj naglo pošiljali vse več in več orožja, iz sodnih zaporov pa nove in nove trume, ki so jih lovili po vsej deželi, po Beli krajini, šentjernejskih, topliških in šmarjeških krajih, po Zakrakovju in Suhi krajini.

Šentjernejski branjevec Avgust Cvelbar, ki so mu priznali stari čin narednika, je novice razporejal v desetine, jim delil puške in jim postavljaj desetarje. Imel je že veliko besedo. Iz tihega in plahega fanta, ki se ni nikoli upal niti glasno govoriti in je hodil vedno kot tihotapec in tat drobno in po prstih, se je čez noč sprevrgel v ošabnega ukazovalca.

Na vse strani so odhajale oborožene patrolje. Mlovan Zelen je po svojih posebnih načrtih vodil lastne strahovalne tolpe. Na Jernejevo, 24. avgusta, je vdrl v Suhadol. Učiteljica Josipina Mislejeva, ki je bila z družino pribežala iz Maribora in so ji partizani dodelili Skalo in Silvana na hrano, je dezertirja sedaj v strahu vprašujoče pogledovala. Zelen ji je pomirljivo lažal: „Naš

(legistični) namen je le zavlačevati. Jaz si bom med tem časom nahranil nekaj denarja, potem bom šel zopet v ilegalno. Nimamo nikakih nasilnih namenov. Hočemo le blažiti sedanje razmere in razvoj.“

Komaj deset minut pozneje je udaril iz Paderšičeve domačije ognj. Gospodar, oče profesorja Batreje iz okrožnega odbora Osvobodilne fronte, je bil na sejmu v Šentjerneju. Dom so mu legisti sedaj do golih sten izropali, čebele uničili, petnajst hektov vina spustili iz sodov, da je stalo v kleti pedenj visoko. Požar je hišo in stajo upepelil. Trdni kmet je bil v eni uri berač. Od vsega imetja mu je učiteljica Mislejeva rešila le dva žetjarja vina, ki ga je bila s korcem nalovila po tleh v kleti.

Glasove o nasilju v Suhadolu, pa tudi na Luži in drugod je slišal stari svetokriški župnik Andrej Zupanc in si v svoj dnevnik ogorčen zapisal: „Kaj čmo (mi, krščanski ljudje) s tem imet opravka?“

Za drugi dan, 25. avgusta, je bilo določeno, da odidejo patrolje v šentpeterske (otoške) in stopičke kraje, lovit nove rekrute za legijo, branjevec Avgust Cvelbar pa z močnim oddelkom v svoj rodni Šentjernej. Zjutraj so v taborišču ubili nekaj prijetih domačinov. Vsega so ta dan mučili in ustrelili vsaj osem žrtev. Poročilo povzemam po pripovedovanju legista Jožeta Zamide iz Podturna spomladi 1944. Bil je v št. Joštu sam vsemu priča. Pozneje so ga zaradi obolelega srca odpustili in je živel v domači vasi, kjer sem takrat tudi sam iskal gostoljubja tuje strehe.

Za prve štiri žrtve so povedali, da so jih pripeljali iz Šentpeterskih krajev. Na poti na strelišče se jim je mlad fant iztrgal in ušel. Zato so ubili najprej tri. Streljali so jih štirje legisti, ki jih je vodil kmečki fant Franc Pezdirc z Dolenjih Sušic pri Toplicah. Drugi legisti so se medtem poglani za beguncem. Ujel ga je in pripeljal nazaj v taborišče Jože Zamida, soimenjak mojega pripovedovalca, pa nič z njim v rodu. Ves ponosen je vlek na smrt bledega siromaka na morišče. Trupla so zmetali v straniščne jame svojega gozdnega taborišča in jih zagrebli. Takoj nato so legisti gozd zapustili in se preselili v vas. V gozd se pozneje niso več vračali.

Gnusrna oskrnitev trupel je ljudi razburila in užalila. Saj je naše ljudstvo, tako kot vsi narodi po svetu, s svojimi pokojniki ravnalo vedno spoštljivo in obzirno.

Martinovo z veliko žlico

Vinograd ima pod Gado-vo pečjo, tam, kjer martinovanje še ni šlo v pozabo. Martin Zlobko je sicer pravi Črešnjanec, navdušen vinogradnik, pevec in muzikant, ki uživa v starih običajih.

„Čas okoli Martina je zame najlepši. Takrat se snidemo sosedje, znanci in prijatelji in poskušamo, kakšno vince nam je dala zemlja. Na Martinovo jutraj se zberemo pred zidanicami, da se pomenimo o letini in nato zabijemo sode. Tega običaja nihče ne zamudi, kajti star pregovor pravi: Če se na Martinovo zabije, te glava ne boli. Ampak to velja samo za pristno vino. Za vino, kakršno je podgorjanski cviček. Zame je cviček najboljši, najbolj naš in najbolj zdrav.“

„Pijte mošt, po Martinovem ga ne bo več.“ je spodbujal prijatelje za mizo. „Ze jutri ga bomo sli krast, da ga bo čez noč zmanjkalo v vseh zidanicah.“

In ko so ga prijatelji vprašali, kakšen bo letos cviček, je odgovoril: „Malo bolj frišek kot ponavadi, a zraven mesa bo prav dober.“

„Bo tudi goska na mizi?“ „Kajpak, saj smo zaklali kar štiri in še prašička povrh. Z veliko žlico bomo začeli martinovanje, ta naš lep, stari običaj. Odkar pomnim, je bilo na ta dan vedno veselo. Otrok sem bil še, a se dobro spominjam, da je bila hiša polna ljudi, da so stric igrali na harmoniko in da so odrasli veselo plesali. Šušarska polka, ta je bila

zame čez vse. Ne vem, kaj bi bil dal, da bi tudi sam znal tako zaigrati.“

„Kdaj pa ste šli med muzikante?“

„Trinajst let sem imel, ko mi je oče kupil diatonično harmoniko, na katero sem se kar sam naučil igrati. S petnajstimi leti sem že začel hoditi po svatbah. Od takrat naprej jih redno obiskujem in razveseljujem svate. To so moje najlepše nedelje. Veste, poprej so naredili ohcet čisto po domače. Na mizo so prinesli krompirja in mesa, mi pa smo jedli kar iz skled. Tort niso poznali. Postregli so nam s šarkljem, s srci in dobro domačo potico. Po tri dni skupaj je trajalo veselje. Svatje so spali kar na tleh. V hišo so nanosili slame in čezno pogrnili rjuhe. Marsikdaj je bilo tesno, za muzikanta pa je največkrat zmanjkalo prostora. Obsonel sem kar za mizo, in če nisem mogel zaspiti, sem raztegnil harmoniko in zbudil svate. Tako sem jih prisilil, da so zrinili slamo v kot in zaplesali. Na svatbah smo veliko peli. Še sedaj grem rad igrati v gorjanske vasi, kjer upoštevajo starinske pesmi, prave domače vize. Zdaj pa dovolj spominov. Raje ga srknimo!“

Kdor ima zvesto ljubco, prime naj za kupco, kdor pa ljubce nima, naj za mizo kima. Juhej!“ je veselo ponovil verz z glinastega vrča, iz katerega je nazdravljaj prijateljem.

JOŽICA TEPPEY

Janez Rifelj (na desni) je prišel po sestro Franco, da je ne bi Ihanc ubil. Rifljeva (v sredini) je več let prenašala vsakovrstno mučenje, nazadnje pa jo je hotel z vrvo...

»Zaradi štibeljca me hoče...«

8. novembra so po nalogu preiskovalnega sodnika novomeškega okrožnega sodišča pripravili Janeza Ihanca, kmeta iz Velike Loke 52, osumljenega, da je hotel umoriti svojo priletno sorodnico Franciško Rifelj. Tragičnemu dogodku botruje alkohol.

Skopa službena vest me je napolnila na kraj dogodka, kjer pa sem našla prazno hišo, pač pa se je po kolovozu v dolino pomikal voz.

Na Martinovo, 11. novembra popoldne, je na dobro naloženem vozu med dvema možakoma sedela 74-letna Franciška Rifelj in se z žalostjo ozirala v hrib, proti domačiji. Za zmeraj je zapuščala dom, v katerem ima zgovorjen kot do smrti. Njen brat Janez Rifelj jo je s sosedom Antonom Anžlovarjem prišel iskati in jo „rešiti gotove smrti“, kakor je sam dejal. Sestro Franco je odpeljal na svoj dom v Železno 9 pri Dobrniču.

„Živa duša ne ve, kaj sem prestajala gorja.“ je rekla priletna Franca. On (misli) je na bratrance Janeza Ihanca) mi nič kolikokrat na dan ponavlja: „Staro kozo bom ubil...“ In to tudi poizkuša. Pred dnevi me je čakal s kolom za vrati in vpil, da živa ne bom prišla na sodišče, ko bi morala tja ravno radi hudih razmer v hiši. Razbil mi je že pohištvo, vrata. Zdaj se me je vdrugič polotil z vrvo. Bilo je pred dvema dnevoma, ko sem proti večeru ležala na peči, pa je kar na lepem prišel z vrvo, mi jo zataknil okrog vratu in me vlekel proti češnji. Na srečo sem bila tako prisebna, da sem pod vrh podtaknila roko, da sem se lahko dihala, potem pa sem mu le ušla. Prosila sem ga, naj me pusti živeti, pa je kar tulil, da me bo spravil s poti. Za 1. maj je bil podoben primer.

V hiši, kjer nas je včasih živelo sedem ljudi in je bilo za vse dovolj

ROPARJI ŽE V PRIPORU

Štirje Romi, ki so prejšnji teden s puško strahovali Znidaršičevo na Muhaberju, so že v priporu. Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu je odredil pripor za brata Antona (23 let) in Berta (27 let) Hudorovca, medtem ko sta druga dva osumljenca, 25-letni Janez Kovačič in 29-letni Vinko Brajdič, v ljubljanskih zaporih. V novomeških zaporih se je znašel tudi Sadnik Brajdič iz Zabjeka, osumljen tatvine orožja Novomeščanu Tugu Lebiču. Orožje so pri Brajdiču našli.

„REVOLUCIJA IN GLASBA“ TUDI V BREŽICAH

Republika Zveza kulturno-prosvetnih organizacij bo letos že drugič organizirala festival „Revolucija in glasba“. Lani je bila prireditev le v Ajdovščini, za letos pa je napovedana tudi v Brežicah in Zagorju. V Brežicah bo 25. in 26. novembra. Prireditev bo financirala temeljna kulturna skupnost. V. P.

8. novembra popoldne, ko se je delal mrak, se je pri Koroški vasi smrtno ponesrečil 55-letni Janez Kastelic iz Vel. Cerovca. Mopedist Kastelic je vozil za tovornjakom, ki ga je peljal proti Metliki Franc Vukšinič iz Križevske vasi. Mopedist je večkrat skušal tovornjak prehiteti, in ko sta bila mimo Koroške vasi, je Kasteleu uspelo priti vstric s tovornjakom, potem pa je nenadoma zavil v desno, izgubil ravnotežje in padel pod zadnje kolo kamiona. Bil je na mestu mrtev.

BREŽICE PRED JUBILEJEM

Člani DPD Svoboda bratov Milavcev iz Brežic se skrbno pripravljajo na praznovanje 20. obletnice obstoja. Počastili jo bodo 30. novembra z akademijo v obnovljeni dvorani galskega doma v Sentlenartu.

žena mu je umrla že pred leti, zdaj je sam in pije. Večkrat sem že klicala miličnike na pomoč. Zdaj so ga odpeljali v pripor, vendar ga ni smem počakati, ko se bo vrnil. Z bratom grem. Od rodne hiše...“

R. BACER

2239 dni s tujim srcem

Umrl je D. Vlačo, prvi Jugoslovan s tujim srcem

„Houston, 18. septembra, 1968 – Kirurška ekipa dr. Michela De Backeya je danes presadila tuje srce 16-letnemu Jugoslovanu Dušanu Vlaču.“

To novico so pred dobrimi šestimi leti objavili vsi svetovni časopisi, svetovna medicinska veda pa je za beležila Dušanovo ime na posebnih straneh.

Drobni človekovi prijatelji

Uspela razstava ptic v Sevnici

Ljudje se po delu ukvarjajo z različnimi konjički. 27 Sevnčanov je včlanjenih v celjsko Društvo ljubiteljev ptic. Predvčerajšnjim so zaprli uspešno razstavo ptic v prostorih sevnške osnovne šole.

Sevnčan Silvo Osovnikar, dimnikarski mojster, se po sjaestem delu rad posveti skrbi za ptice. V celjskem društvu je podpredsednik. „Ta drobna bitja vračajo skrb z ljubeznijo,“ je dejal ob kletkah kakšnih 150 ptic, ki so jih varovanci iz vse Savinjske doline, Zasavja in sevnške občine tokrat pokazali javnosti. „S to razstavo smo nasploh želeli vzbuditi skrb za ptice, predvsem take, ki se bodo otepale z letošnjo, kot pravijo, hudo zimo. Zato smo zaprosili šole za sodelovanje. Pohvalno je, da so se odzvale vse šole v občini. 16 spisov učencev smo nagradili s knjižnimi nagradami in jih razstavili v šolski avli.“

Nekateri rejci so razstavili svoje najdražje varovance, tako npr. Laščan Frece papigo, ki bi stala kar 1.500 dinarjev. Razstavljene so bile

Tik pred operacijo, na katero se je več kot deset dni pripravljala 32-članska kirurška ekipa, je komaj 16-letni deček potolažil svojo mater z naslednjimi besedami: „S svojim srcem bom morda živel še kakšno urico, kakšen dan, zato se strinjam, da mi presadijo srce. Če bom preživel, bo dobro, če umrem, je tudi bolje, kot da bi tako mučil sebe in vas...“

Operacija je uspela! Prvo presaditev srca so opravili 3. decembra 1967, od tedaj pa so izvršili že 210 zahtevnih operacij. Tuje srce sedaj bije le še pri 28 pacientih, najstarejši med njimi pa je 57-letni Louis Russel, ki so mu zamenjali srce 18. avgusta 1968.

Pred dnevi smo prebrali žalostno vest: v Los Angelesu je 6. novembra Dušan Vlačo umrl, zadet od srčne kapi. Dečku iz Elemira, iz majhne banatske vasi, prvemu Jugoslovanu s tujim srcem, ki je z njim živel 2239 dni, je tako odpovedalo tudi drugo srce.

tudi tri pritlikave sove, ki jih je otel ljubitelj ptic pogina, ko so neobgljene ležale ob morju, kjer je bil na dopustu. Teh ptičev niso mogli zaslediti v nobenem strokovnem priročniku. Razen številnih križancev papig, kanarčkov in drugih nenavadnih ptic je v sevnški učilnici te dni žgolelo še dosti ptičev, kakršnih je vse manj po naših vrtovih in sadovnjakih. Lep obisk je pokazal, da je krog ljubiteljev ptic le še dosti širši. A. Z.

Učilnica gospodinjstva pouka sevnške osnovne šole je bila polna raznih ptic. Na sliki: podpredsednik celjskega društva Silvo Osovnikar (prvi z leve) je s sodelavcem bdel nad varovanci članov društva. (Foto: Zeleznik)

Okoli sveta v 108. letu

Izreden primer trdoživosti našega človeka

V začetku letošnjega oktobra se je v Piranu za nekaj ur ustavila kaj nenavadna potnica – stoosemletna Katica Vidič, ki živi v Kanadi in je v avgustu dopolnila 108. leto, zdaj pa potuje okoli sveta.

Starša se je rodila 10. avgusta 1866 v istrski vasi Livadah pri Motovunu. Ko je bila stara 23 let, se je prvič poročila, kmalu po začetku našega stoletja pa je z možem in dvema otrokoma krenila v Ameriko. Po moževi smrti se je ponovno poročila in nato v razdobju desetih let še tretjič. Rodila je vsega skupaj 12 otrok: sedem hčera in pet sinov. Zdaj so živi še štiri sinovi in štiri hčere. Najstarejši sin Mato ima 82

let, najmlajša hči pa „komaj“ 64. Po smrti tretjega moža se Katica Vidič ni več poročila. Na stara leta živi pri hčeri v mestu Evans v Kanadi. Ima nad 150 vnukov, pravnukov, snah, zetov in drugih sorodnikov, razštrkanih po vsem svetu.

Konec septembra je neka letalska družba iz Kanade, pri kateri je svoj čas bil v službi zadnji Katičin mož, nagradila staro za brezplačnim potovanjem okoli sveta. Tako je Istranka Katica Vidič v svojem 108. letu obiskala največje kraje na zemljski obli in nedavno po celih 61 letih spet videla celo vrsto domačih istrskih krajev.

Divjad v Mali gori

V petek, soboto in nedeljo bo v domu telesne kulture razstava ob 20-letnici LD Mala gora

Lovska družina Mala gora bo priredila za dvajseto obletnico obstoja razstavo. Otvoritev bo jutri, 15. novembra, ob 16. uri v domu telesne kulture v Kočevju, odprta pa bo še v soboto in nedeljo od 8. do 18. ure.

Razstavljenih bo okoli petdeset jelenjih in sto petdeset srnjacjih trofej, dva medveda, čekani tridesetih merjascev, pet divjih mačk, pa še lisice, kune, volk in druge trofeje malogorskih lovcov. Izmed petic bodo prikazali velikega petelina, sove, divje race, jerebe, fazane in planinskega orla, ki je bil pred leti uplenjen v bližini Kočevja, in še kaj. Morda se bodo izkazali tudi polharji. Razstavili bodo še lovsko pripomočke, pasti in nekaj orožja iz preteklosti in sedanosti. Poskrbeli so tudi za jubilejno značko ob dvajsetletnici obstoja družine.

T. OZBOLT

Narava je neprekosljiv mojster, večkrat pa tudi hudomušen oblikovalec. Tako je na svoji njeni v Ločni našla Jožefa Granda iz Novega mesta čudno oblikovan krompir. Dolgo časa je krogil po novomeških hišah, nazadnje pa ga je v uredništvo prinesel Andrej Mojstrovic, ki se je kar težko ločil od posrečeno oblikovanega krompirjevega gomolja. Na sliki je skoraj 20 centimetrov velik „hišni psiček“. (Foto: Janez Pezelj)

Kozerija

SMRT KOKOŠJEMU TATU!

Jože Repič je delal v Hitrotkalu. Dolga leta. Živel je, kot pač žive ljudje v Repičevi dragi: vstajal je ob pol šestih, ob šestih pa je bil že na delovnem mestu, kjer ni kazalo, da se bo vroč napil mrzle vode. Petnajstega v mesecu je dobil plavo kuverto in nekaj časa se mu je zdelo, da živi kar v redu. Hrane je imel dovolj, obleko si je kupil enkrat na leto, čevlje pa takrat, ko so mu stari že skorajda razpadli.

Bil je zadovoljen toliko časa, dokler ni opazil, da živi njegov sosed nekoliko bolje, čeprav opravljata skoraj isto delo. In Jože Repič je v tihi noči posumil, da njegov sosed ne živi pošteno, da, celo bese-

da krasti mu je prišla na pamet.

Po tej senzacionalni ugotovitvi je vtaknil prvi dan v žep hlačke, in ker vratar ni ničesar opazil, je imel Repič drugi dan v žepu dvoje hlačk, tretji dan troje, proti koncu meseca pa je hodil v službo kar s potovalno torbo, češ da si nosi v službo malico.

So pa Repiča njegovi stari v mladosti trdo in pošteno vzgajali, zato ga je v trenutkih samote zapekla vest: „To ni pošteno,“ je razmišljal, „ni pošteno, kajti prisvojeno blago ni tvoje!“ Pa mu je odgovoril drugi JAZ: „Toliko hlačk je v Hitrotkalu, da nih-

če niti ne opazi manjkajočih. Tvoje tatvinice so proti ropom, pravim ropom igračkane. Otročarija. Omembe nevredni prekrški. Saj praktično ne kraješ nikomur. Če so stroji naši, če je tovarna naša, so tudi izdelki naši – torej tudi tvoji.“

In bil je potolažen in živel je iz dneva v dan, iz noči v noč, blažen in srečen in povrh še zadovoljen, saj je v potovalki prineseno blago lepo prodajal, sicer po nižjih cenah kot v trgovini, a v žepu se je poznalo. V zemeljskih dobrinah se je po nekaj mesecih že lahko kosal s sosedom, ki mu je še pred kratkim zavidal do zelene barve.

Pa je njegovo zadovoljstvo pokvaril dogodek, ki ga je doletel v ponedeljek jutraj. Ko je odprl kokošnjak, da bi poskakale iz njega njegove kokoši, je videl skoz odprta vrata prazne late. Penast je pridrel na hitrotkalsko dvorišče, in ko je bilo tamkaj največ ljudi, razlagal: „Barabe! Svinarija! Pomislite, ljudje! Nepoštenost. Tatje! Odprl sem kokošnjak, pa nič. Niti ene koke! Niti ene! Svinarija. Pa toliko koruze je šlo, zdaj pa nič. Niti ene koke! Niti perja. Nič. Barabe tatinske. Če ga dobim, ubijem tistega, ki je ukradel MOJE kokoši! Ubijem ga!“

TONI GASPERIČ

SOSEDSKI SPOR POSEVNIŠKO

Pod naslovom VROČA JUHA NEKE Mlačnosti objavljamo na tretji strani zapis o sosedskem sporu v Sevnici, ki je zaradi tega, ker meja nista našla skupnega jezika, prišel celo do vrat izvršnega sveta občinske skupščine, do okrožnega javnega tožilca v Novo mesto in na miza različnih funkcionarjev in organov v Sevnici, Celju in Ljubljani.

V članku skušamo dognati, kdo je bil kriv, da se je droben sosedski spor med Francem Pozunom in Viktorjem Auerjem v tem primeru razrasel čez vse običajne mere. Objavljamo mnenje izvršnega sveta sevnške občinske skupščine, ki je ta primer obravnavala v posebni

točki dnevnega reda svoje seje, pišemo o tem, kaj je rekel okrožni javni tožilec, prinašamo tudi nekaj izjav odgovornih, med drugim tudi mnenji Viktorja Auerja in Franca Pozuna.

Članek VROČA JUHA NEKE Mlačnosti objavljamo konec koncev tudi zato, da na konkretnem primeru pokažemo, kako naj sosedje ne ravna v podobnih primerih, kajti vsak spor, ki steže v kolese ustaljenega mehanizma, namreč kljub končni rešitvi (ki je za nekoga vedno boleča) ne prinaša nič dobrega, miru med sosedji navadno nikdar več ni mogoče doseči.

DANES

SEDEM
ČUDES
SVETA

KAJ JE NOVEGA

DANES

14. XI. '74
25 PRILOGA

GRADOVI IN
USODE
KLEVEVŽ
TRDINOVI
NOTESI

DANES

JEZIK CVETIC JEZIK CVETIC

Ikebana naj bi v japonskem jeziku pomenilo isto kot jezik cvetic. Tak jezik cvetic uvajamo zdaj tudi na sredino naše priloge. V vsaki številki priloge bomo namreč v fotografiji in s kratkim zapisom povedali nekaj o načinu aranžiranja cvetic. Japonska ikebana se izrazito hitro širi v Evropo in tudi pri nas je našla obilo posnemalcev.

Ikebana je tak način aranžiranja, posebno v vazah, pri katerem ima položaj cvetov svoj pomen: lahko izraža veselje, žalost... Z novo rubriko o aranžiranju cvetic na japonski način skušamo še popestriti sredino naše priloge, namenjene za dom in družino. Kot običajno pa boste tam lahko našli rubrike „Zdravnik svetuje“, „Vzgajati ni lahko“, „Vrt, vinar, sadovnjak“, prostor pa namenimo še urejanju stanovanja, modi in kozmetiki ter drobnim zanimivostim, katerih znanje je v vsakdanjem življenju dostikrat hudo pomembno...

'MRTVA' GIMNASTIČNA VARNA

Znano črnomoško pristanišče Varna, to najlepše bolgarsko mesto s približno 300.000 prebivalci, je bila gostiteljica 275 najboljših telovadcev na svetu. Za Slovence je bila privedev dvakrat zanimiva: z Leonom Štukljem in Mirom Cerarjem smo bili med najboljšimi na svetu, razen tega pa je bilo zadnje prvenstvo v Ljubljani, za katero so vsi navdušeno trdili, da je bilo odlično organizirano.

Varna, mesto sonca in zelena, je ob našem prihodu kazala prav žalostno lice. Prvi plakat, ki je napovedoval prvenstvo, sem videl šele ob vходу v dvorano; panoji s telovadci in telovadkami so bili silno redki. Skratka: ni bilo prazničnega vzdušja, ki ga je bilo v Ljubljani čutiti na vsakem koraku.

Bolgari niso dali prireditvi niti najmanjšega turističnega poudarka, šlo jim je le za dobro športno organizacijo. Tekmovanje je bilo v sicer izredno lepi dvorani, ki pa je lahko sprejela komaj 3.000 gledalcev. Obiskovalci niso imeli na voljo prav

nobenih spominkov, značko prvenstva pa je bilo težje dobiti kot telefonsko zvezo s Tokiom.

Na otvoritvi so bile vse reprezentance, zbranim je govoril „prvi človek“ Bolgarije Todor Živkov. Toda njegov govor, ki so ga povrh še prevajali v francoščino, je bil očitno predolg. Razen tega niso delale klimatske naprave. Kmalu so se poznale posledice 10-minutnega stanja v nepremični drži. Slabost je prvega obšla našega mladega reprezentanta Kunčiča, ki se je dvakrat zamajal, potem pa se je naslonil na fanta, ki je nosil napis naše države. Reditelja sta našega telovadca hitro odpeljala na svež zrak... Kunčiču sta sledila še bolgarski mornar — zastavonoša in mlada avstrijska telovadka.

Naši so sicer od zlate dobe v tekmovalnem pogledu danes precej niže, zato pa še vedno veliko pomenijo na drugih telovadnih področjih. Koprčan Miloš Stergar in Ljubljanka Jelica Vazzaz sta bila med tistimi, ki sta z ocenami krojila usodo nastopajočih. Večina zbranih v Varni je pogrešala

Mira Cerarja tembolj, ker sta se okrog organizatorjev veliko smukala nekdanja prvaka in Cerarjeva tekmeča Jurij Titov in Boris Šahlin, več nekdanjih asov pa je vodilo vrste svojih držav.

Prav tako niso zbledeli spomini na Ljubljano. Zahodnonemška novinarka Ingeborg Scholl, znana kot odlična poznavalka gimnastike, je takole primerjala Ljubljano in Varno za bralce naše priloge: „V Ljubljani sem imela občutek, da mesto živi s prireditvijo; vsi so se trudili, da bi imeli gostje kar najlepše vtise o prvenstvu. V Varni pa so imeli precej malo dušen odnos. Slaba je bila tudi novinarska služba, čeprav organizaciji tekme same ni kaj očitati!“

To so primerjave med Ljubljano in Varno. Kakšne pa so razlike v tekmovalnih očeh? Med moškimi so še vedno na vrhu Japonci, pri ženskah pa so odlične sovjetske telovadke s Turiščevo na čelu vedno bolj zanesljivo najboljše. Večji napredek je bil v moški gimnastiki, Japoncem pa se vse bolj pri-

bližujejo telovadci NDR, Madžarske, Romunije in kajpak zlasti ZSSR. Japonski stari posadki preti nevarnost že na olimpiadi v Montrealu, čeprav njihovi trenerji zatrjujejo, da imajo takih telovadcev, kot je bil Kajiyama, najboljši med mladimi, za izvoz!

V celoti vzeto je tekmovalje vendar uspelo. Bolgari pač nimajo takih izkušenj kot mi, ki smo pravi rekorderji po številu svetovnih in evropskih prvenstev (čeprav vsa tudi niso dosegla svojega namena — da bi vzbudila zanimanje in da bi se nam tudi gospodarsko in turistično obrestovala). Najhujši je bil v Varni občutek, kot da so Bolgarom prvenstvo vsilili, saj so se obnašali skrajno neprizadeto.

Sicer pa je bolgarski kolega dejal: „Naj vas nikar ne boli glava. Mi od prvenstva ne pričakujemo nobenega učinka, po drugi strani pa tudi nimamo imen, kakršno je bilo pri vas Cerarjevo — le taka pa vlečejo gledalce v dvorano...“

SLAVKO DOKL

'videl sem, kar sem videl'

„Ravno danes sem dobil naš Dolenjski list, ki mi prinaša novice iz domovine v Kanado,“ nam je 22. oktobra pisal Andrej Plut iz St. Catharinesa v Kanadi (njegovo pismo smo dobili 29. oktobra). „Dolenjski list dobivamo že dolgo in ga z ženo preberem do zadnje črke — prenekatero stran po dvakrat! V zadnjih številkah priloge sem bral o neznanih letelih predmetih, ki da so se pojavili tudi pri vas. Tudi tukaj v Kanadi jih je večkrat opaziti in mislim, da ne gre za pravljice, saj danes je že vse mogoče. Pošiljam vam izrezek in našega časopisa, da boste lahko sami prebrali, kaj se je bilo zgodilo.“

„Farmska družina je videla in slišala neznani leteli predmet“ je naslov članka, ki opisuje nenavadni dogodek. Vsebina pa je taka:

„Blizu farme pri Priddisu, 10 milj zahodno od Calgaryja, so opazili svetleč se neznani leteli predmet, ki je oddajal zvok kot reaktivno letalo. O tem so takoj obvestili lokalne oblasti.“

Eden policistov iz Turner Valleyja se je takoj odpravil na kraj dogodka in še na svoje oči videl tri neznane letede predmete, ki so lebdeli nad Rocky Mountains.

Kasneje jih je policist opisal kot „predmete, ki so imeli 60 čevljev v premeru, visoke 25 čevljev, in ki so oddajali zelo močno belo svetlobo, lebdeli pa so kakih 100 metrov nad zemljo.“

Dave Grundy pravi, da so dobili prvo poročilo o neznanih letelih predmetih ob pol treh zjutraj. Bil je 13. oktobra letos, sporočila pa je ženska, ki živi na farmi blizu Priddisa. Ženska ni hotela povedati svojega imena, ker noče priti v javnost. Grundy je šel na farmo, ko so od tam spet prišla poročila o neznanih predmetih. Tokrat jih je tudi sam videl!

„Neznani leteli predmet je obkrožal nekakšen obroč in iz oken v tem obroču je lila blede svetloba. Neznani leteli predmet je bil dovolj blizu, da so ga lahko farmarka in otroci primerjali z velikostjo svoje hiše. Znotraj je bila močna bela svetloba, oddajal pa je zvok, podoben zvoku reaktivnega letala. Po približno dveh minutah se je premaknil proti severu, nato pa je spremenil smer in z veliko hitrostjo izginil proti zahodu.“

Ko je Grundy prišel, je neznani leteli predmet ravno začel spreminjati hitrost in se oddaljevati, farmska družina pa ga je opazovala skozi daljnogled. Potem so daljnogled ponudili še njemu in je lahko opazil tri predmete, ki so se podili po nebu nad Rocky Mountains.

„Neznani leteli predmeti so bili ploščati; to je bilo resnično doživeti... Videl sem, kar sem videl!“ je končal svojo pripoved Grundy.

V Kanadi se že dlje časa ukvarjajo s proučevanjem neznanih letelih predmetov. Najbolj se je za raziskavo tega problema zavzel Wilbert B. Smith, šef kanadskega programa za raziskavo neznanih letelih predmetov, sicer pa magister naravoslovnih znanosti. Prvotni namen kanadskih načrtov je bil zgraditi napravo, ki bi imela po možnosti podobne tehnične lastnosti kot neznani leteli predmeti. Pogon naj bi bil nekakšna oblika električnega polja; naprava naj bi bila izdelana, kot so neznani predmeti, se pravi, naj bi bila diskaste oblike. Te načrte so kmalu opustili, potem ko so ugotovili, da so z današnjo tehnologijo neuresničljivi. Tako so svoje načrte popolnoma preusmerili v intenzivno raziskovanje neznanih letelih predmetov. Nedvomno ni zgolj naključje, da so to komisijo ustanovili neposredno po množičnih obiskih neznanih letelih predmetov nad Washingtonom. Ustanovitev take organizacije so zahtevali tako v Ameriki kot tudi v Kanadi.

V eni izmed teh grozničnih noči je vojaško reaktivno letalo nad Washingtonom na radarju zagledalo neznani leteli predmet. Pilot je na neznani predmet takoj sprožil rafal in strojnice: videl je, da je zadel in del neznanega letelčega predmeta je padel na zemljo. Pilot je o tem takoj obvestil štab in vojaške kopenske enote so začele preiskovati tisto področje. Preiskale so vsak delček zemljišča in res našle na neki njivi kos odstreljenega neznanega letelčega predmeta.

To je bilo še v času, ko vojaške oblasti niso tako strogo zaklepale vseh podatkov, ki so v kakršnikoli zvezi z neznanimi letelimi predmeti. Tako je v javnost prišla novica o tem nenavadnem zračnem boju, ki jo je potrdil sam kapetan Frank Thompson. Analiza, ki so jo opravili v vojaških laboratorijih, ni mogla odgovoriti na vprašanje, ali je ta del predmeta umetna snov ali je del meteorita neznanega tipa. Pozneje so poslali del tega predmeta v analizo B. Smithu.

Nato je obrambno ministrstvo zanikalo, da bi imeli kakršenkoli del neznanega letelčega predmeta, in tako govore še danes. Uradna izjava je: „Nikoli nismo našli niti najmanjšega delčka tako imenovanega letelčega krožnika...“

Neizpodbitno pa je, da je norveško vojno letalstvo 1952. leta našlo neznani leteli predmet, ki je padel na zemljo na njihovem ozemlju.

Wilbert B. Smith je o tej zadevi jasno povedal: „Znano je, da obstajajo razni primerki teh predmetov, vendar jih navadno spravijo na zanesljivo in varno mesto, da niso dostopni širši javnosti.“

Smith je sam izjavil, da je imel v rokah precej delov neznanih letelih predmetov. Naša kanadska skupina je imela v rokah tudi kos zelo čudnega materiala, ki smo ga našli julija 1960 in ki je težak približno tonno in pol. Verjetno je to del zelo velike naprave, ki je prišla v naš sončni sistem. Ne vemo sicer kdaj, gotovo pa je bila dolgo v vesolju, preden je prišla na zemljo. Toda žal ne vemo, ali je bilo to pred nekaj leti ali pred nekaj sto leti...“ pravi Smith.

Če je to res, potem o NLP ni nobenega dvoma več!

GLAS, IKE SVETLOBA, TELO... TINA

Pa le ni šlo mimo nas. Nismo se izkazali kot ničvredna provinca, odmaknjena od središč dogajanja, zato hla in mrtvaško tiha v svoji samozadovoljnosti. Potrdili smo, da sledimo vsem dogajanjem na veliki predstavi sveta in da znamo uživati v vsem tistem, kar dviga s stolov občinstvo v Angliji, Franciji, Italiji, Združenih državah. Ike in Tina Turner sta ožarila tudi naše obraze z navdušenjem, zanosom in blaženostjo. Več tisoč Slovencev in Zagrebčanov, ki so v nedeljo prišli v belo Ljubljano, ker je v Zagrebu zmanjkalo kart za koncert v veliki dvorani Vatroslava Lisinskega, je lahko prisluhnilo petju slovitve telesa. Toda bolj kot petju je lahko občinstvo odprlo vse svoje čute nastopu cele skupine. Kajti nastop, show, kot temu pravijo, je bistvo uspeha, ki ga Ike in Tina Turner žanjeta po svetu.

Nikakor ne gre za to, da bi zanimali kvaliteto obeh zvezd, ki sta se predstavila našemu občinstvu, petje Tine in Ikeja ima nedvomno vrednosti, mimo katerih ne moremo iti. Poznanci novodobne zabavne glasbe ju dokaj cenijo, zlasti zato, ker znata dati vsaki melodiji, ki jo izvajata, nekaj povsem svojskega, nepovnljivega. Toda bolj kot to nas zanimala njun nastop. Prav to pa je tisto, kar je privabilo množico v halo Tivoli v Ljubljani, v dvorano v Zagrebu in Beogradu. Upravičeno lahko podvomimo o tem, da se je koncertov udeležil večji del tistih, ki znajo prisluhnuti in ceniti glasbo Ikeja in Tine Turner. Nič ne bo na

robe, ako zapišemo, da so si koncert ogledali predvsem tisti, ki so v njem iskali zgolj bleščeči videz, vzburjenost čutov, razplamtevanje glasbe, gibov, svetlobe in drugih stvari, ki jih zahodnjaški business zna ponuditi, pripraviti, prodati. Predvsem pa prodati. Ni važno na katerem koncu sveta. In tudi pri nas niso ostali praznih rok.

Takojšen občutek je na mestu: ali niso tudi naše prireditve zabavne glasbe podobne, samo da precej slabše? So. In slabše tudi. Vsaj kolikor gre za utečenost, pripravljenost in učinkovitost nastopa.

Ike, Tina Turner, ansambel in tri plesalke kot magnet privlačijo številne poslušalce in gledalce. Dekleta, imenovana Ikettes, so oblečena ravno toliko, da pride golota do izraza. Nalogo imajo, da s plesom, kateremu ne manjka prikrita spolnosti, razvnamejo občinstvo, poženejo kri po žilah in tako pripravijo prizorišče za nastop prave zvezde — Tine Turner. Tina ne zna očarati samo s petjem, ki je res dobro in občuteno, ampak tudi s cunjicami, ki preračunano pokrivajo in odkrivajo bujne oblike njenega telesa. Ko poje, se vsa predaja glasbi. Seveda pa ne pozabi izvajati gibov, ki oživljajo njeno telo in čarajo nadih spolnosti; spolnost pa še vedno privlači in mami. Česa vsega ne naredi Tina s svojim rahlo hripavim glasom in mikrofonom: šepeta, kriči, čvrsto stiska mikrofon, ga boža, ljubkuje.

Nasploh je vsak nastop skupine Ikeja in Tine Turner predstava, ki jo

upravičeno štejejo med najuspešnejše v zabavni industriji. Vse je dobro zrežirano, nič ni prepuščeno naključju. Namen pa je tudi jasen — show mora zadovoljiti vse, tako tiste, ki znajo prisluhnuti glasbi, kot tiste, ki jim pomanjkanje poslušala nadomesti igra luči, zvijanje skoraj golih teles, drzni dekolteji, super mini krilca.

Ikeja in Tino Turner so pravzaprav tako kot mnoge ameriške skupine odkrili Angleži. V Združenih državah Amerike nista doživela niti pol toliko priljubljenosti, kot jima je naklonil Otok že ob izidu njune prve skupne plošče „Deep river, mountain high“, ki je izšla leta 1966. V tem letu sta spremljala tudi slovitve Rolling Stonea na njihovi turneji po Angliji in Ameriki. Ike jima je precej pripomoglo, da so ju številni ljubitelji zabavne glasbe sploh spoznali. Gotovo se še spominjamo filma, ki je bil na turneji narejen in je dobršen del posvetil tudi nastopu Tine Turner. Tisti čas so o nji govorili kot o ženskem Mikeju Jaggerju, ne toliko zaradi petja, kot zaradi spolnosti, ki jo diha tako Jaggerjev kot Tini nastop.

Preden sta se Ike in Tina srečala in ustvarila komercialno tako uspešno skupino, sta imela vsak zase za seboj bogate glasbene izkušnje. Ike Turner je začel igrati klavir že s šestim letom. Najprej je nastopal na šolskih prireditvah, kmalu pa si je omislil svojo skupino, s katero je stopil na pot poklicnega glasbenika.

Slavo mu je prinesla že njegova prva plošča, na kateri je posnel skladbo „Rocket 88“, ki je hitro postala hit.

Tina Turner, točneje Annie Bullock, kakor se je pevka pisala pred srečanjem z Ikejem, je dolga leta pela črnske duhovne pesmi v zboru. Z Ikejem se je srečala v nekem baru v St. Louisu, kjer je Ike igral. Po čistem naključju je neko noč zapela ob spremljavi orgel. Ike je postal pozoren na njen glas in povabil jo je, naj se priključi njegovi skupini. Prav tako je naključje botrovalo prvemu posnetku za ploščo. Ker je pevec manjkal, je Tina prišla za mikrofon in zapela. Pesem se je imenovala „Fool in Love“ in je prav kmalu postala hit. To je bil prvi pomemben uspeh Tine Turner. Temu so sledili drugi: „Come together“, „Proud Mary“ in album „What you hear is whag you get“. Danes so Ikeve skladbe in priredbe, ki jih poje Tina, nesporno priznane za kvalitetne in uživajo sloves med ljubitelji pop glasbe.

Zanimivo pa je, da Tina Turner pravi, da je glasba zanjo postranska stvar in da je predvsem gospodinja in mati. Turneje in koncerti so ji le odmor (ki je presneto dobro plačani), medtem ko Ike pravi, da mu je glasba zlezla v kri in brez nje ne more živeti. Vsak čas porabi za to, da sede za klavir in ustvarja kaj novega. Poleg tega vodi celo skupino, ureja poste, pripravlja snemanje plošč — skratka, živi življenjsko poklicnega glasbenika.

VROČA JUHA NEKE MLAČNOSTI

Običajen, pa vedno neljub sosedski spor se je v nekem sevniškem primeru razrastle do takih razsežnosti, da je zadeva prišla do okrožnega javnega tožilstva v Novo mesto in na sejo izvršnega sveta sevniške občinske skupščine.

Se enkrat se je potrdilo reklo, da je dober sosed boljši od vsega sorodstva, sprta sosed pa da sta hujša od dveh vragov! Za kaj pravzaprav gre? Začnimo z mnenjem izvršnega sveta sevniške občinske skupščine.

gradbenega dovoljenja (Urbanistični inšpektor: „Auer je prošil za gradbeno dovoljenje za zunanjo ureditev. Pritožil se je na zahtevo upravnega organa, češ da mora imeti soglasje sosedu Požuna. Potem je dobil gradbeno dovoljenje, po katerem bi se moral z opornim zidom umakniti od sosedu, vendar se je pritožil in upravni organ je na prvi stopnji dovoljenje odpravil.“) Hiša je zdaj zgrajena do tretje faze. Glede na Požunova podtika nja, da je prišel Auer do dovoljenj, ker je izkoristil položaj sekretarja komiteja občinske konference ZKS Sevnica, pa je izvršni svet zatrdil: Auer je prišel do zemlje kot vsi drugi občani. V bistvu sosedski in mejaški spor se je tako razširil, da je dobil politično težo. Izvršni svet se sprašuje: zakaj in komu v korist?

ni bilo povsem v skladu z zakonom in drugimi predpisi.“

V pismu so naštetje nekatere navedbe gradbenega inšpektorja (na primer, da sprememba in razširitev zazidalnega načrta za območje, na katerem gradi Auer, ni bila javno razgrnjena, kot to določa zakon o urbanističnem planiranju v 10. do 15. členu) in pritožbe Franca Požuna, šoferja v kmetijskem kombinatu Zasavje, ter njegove žene Štefke, kuharice v „Lisci“. Kot smo že zapisali, je okrožni javni tožilec na koncu svojega pisma predlagal, naj zadevo pretrese izvršni svet občinske skupščine. Kaj je ta sklenil, smo zapisali v uvodu.

območje, ki ima zazidalni načrt, dopolnijo s takim dokumentom. Glede cene zemljišča pa bi poudaril, da je strmo in plazovito; tako stanje je bilo tudi v letu 1970 in gradnja ni okoliščin prav nič spremenila.“ Na tem sestanku je Auer povedal tudi, da je bil pripravljen Požunu odstopiti del parcele, da sta zabila kol v zemljo, da pa ga je Požun prestavil. Pozneje je sadil živo mejo na Auerjevi parceli, tako da mu je Auer celo zagrozil, da ga bo tožil zaradi motenja posesti.

kaj meni izvršni svet?

Izvršni svet je že julija letos začel razpravljati o gradbeni in urbanistični problematiki v občini glede na dosedanje politiko izdajanja lokacijskih dovoljenj (zazidalni načrti, urbanistični redi, pa tudi izjemna, dopolnilna dokumentacija), glede na spremembe in dopolnitve urbanističnih in zazidalnih načrtov ter urbanističnih redov in glede na črne gradnje. Strokovnim službam in organizacijam je naložil, naj pripravijo predloge sklepanja in stališč, o katerih bo razpravljala izvršni svet občinske skupščine.

Tri mesece pozneje, sredi septembra, je izvršni svet sklenil: dosledno je potrebno spoštovati predpise; izjemnih, dopolnilnih lokacijskih dovoljenj ni več dovoljeno izdajati. Zdajšnje vloge frank za izdajo izjemnih dovoljenj (kakih 60) naj eši upravni postopek, tako da stranke v zakonitem roku predložijo lokacijsko dokumentacijo ali podpisano izjavo, da bodo čakale do ponovnega pregleda urbanističnih aktov. O tem, kdaj se bo tak postopek začel, je potrebno stranke obvestiti. Do konca leta je potrebno narediti predlog sprememb in dopolnitev urbanističnih redov, začetni je treba postopek za spremembo in dopolnitev urbanističnih redov in planov in zazidalnih načrtov.

To je načelen del pisma, ki je bilo poslano tudi okrožnemu javnemu tožilcu, potem ko je ta predlagal izvršnemu svetu, naj v zadevi pritožbe Franca in Štefke Požun proti Viktorju Auerju prouči vlogo Požunovih in v poročilu gradbenega inšpektorja zatrjevanje nepravilnosti in kršitve predpisov ter sprejme ukrepe, da bodo zatrjevanje nepravilnosti in kršitve odpravljene.

V tej konkretni zadevi pa je izvršni svet ugotovil, da Franc in Štefka Požun nista hotela priti na sestanko, ki sta ju sklicala predsednik občinske skupščine (17. julija letos) in predsednik izvršnega sveta občinske skupščine (7. oktobra letos). Ugotovil je še, da so Viktorju Auerju izdali lokacijsko in gradbeno dovoljenje na podlagi lokacijske dokumentacije, ki jo je izdelal brežiški Region, in na podlagi sklepa sveta za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve sevniške občinske skupščine z dne 9. septembra 1970 in 14. junija 1971. V teh sklepih je med drugim zapisano, da je Viktor Auer odstopil Francu Požunu okrog 40 m² zemljišča, da je bila licitacija javno razglašena na oglasni deski kmetijskega kombinata Zasavje, kjer je Požun zaposlen, da so bile pogodbe vseh kupcev dane v pregled zakonitosti javnemu pravobranilcu, ki jih je v celoti in brez zadržkov potrdil, da je bila zemlja za kmetijske namene neuporabna, cena pa ne samo primerena, ampak kvečjemu visoka, prav tako pa ne drži navedba, da je Auer opravil zunanjo ureditev brez

veliko govoric

O tem sporu je bilo prelitega že dosti črnih, sklicanih precej sestankov. Požunova, ki trdita, da se jima godi krivica, sta po številnih prošnjah in pritožbah v domači občini začela pisati pisma tudi naprej: o zadevi so bili pisмено obveščeni komisija za družbeni nadzor slovenske skupščine, Franc Šetinc, sekretar sekretariata CK ZKS, urad za prošnje in pritožbe republiškega izvršnega sveta, sekretariat za urbanizem SRS, okrožno javno tožilstvo v Novem mestu, uprava javne varnosti v Celju, Franc Popit, predsednik CK ZKS, Miroslav Kambič, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Posavje, urbanistična inšpekcija v Sevnici in uredništvo Komunista v Ljubljani.

Kajpak je odveč zapisati še to, da tudi v Sevnici ljudje veliko razpravljajo o tej zadevi. Staneta Kočevarja, gradbenega in urbanističnega inšpektorja sevniške občinske skupščine, sem prošil za izjavo. Dejal je: „Povem lahko le to, da je Požun zidal po zazidalnem načrtu, za Auerjevo gradnjo pa je bila narejena zazidalna situacija. To sodi med izjemne rešitve, vendar naj opozorim, da je bilo v Sevnici narejenih več takih zazidalnih situacij.“

O samem sporu med Požunom in Auerjem pa ne maram izjaviti ničesar, ker se nočem vmešavati v to stvar.“

pismo okrožnega javnega tožilstva

8. avgusta letos je Jože Peterca, okrožni javni tožilec v Novem mestu, v pismu predsedniku izvršnega sveta sevniške občinske skupščine med drugim zapisal tudi: „Na podlagi navedb prošilcev, poročila gradbenega inšpektorja in listin, ki sta jih prošilca in gradbeni inšpektor priložila vlogi odnosno poročilu, je zaključiti, da v obravnavanem primeru poslovanje pristojnih organov

bistvo spora

Jedro spora je nedvomno v tem, da sta Požunova, ki sta zgradila hišo 1960. leta na svoji parceli, v letu 1966 hotela dokončno urediti okolje. Takrat sta hotela zgraditi še garažo in drvarnico, zato sta hotela pridobiti del sosednje parcele, na kateri je pozneje gradil Auer (št. 683/1). Ta je bila last kombinata, ki je bil sicer pripravljen dovoliti uporabo dela te parcele, ni smel pa zemlje niti prodati niti deliti. Leta 1970 pa je na parceli 683/1 v Prvomajski ulici v Sevnici začel graditi Viktor Auer. Požunova zato menita, da se jima godi krivica: sodita, da bi morala imeti del parcele, ki jo je na licitaciji dobil Auer. Spor se je zaostрил zaradi postavitve podpornega zidu in neodpeljane narite zemlje.

Požunova sta izvršni svet prosila, naj razveljavi razparcelacijo parcele 683/1, češ da je bila opravljena brez njune vednosti in soglasja kot mejašev in v nasprotju z zakoni in odloku o ureditvi mesta Sevnice. Prav tako naj bi izdelali, razgrnili in sprejeli zazidalni načrt za območje sosesčine njune hiše, izdali odločbo Auerjevima, da morata izkopano zemljo odpeljati, prav tako pa naj bi revidirali gradbeno dovoljenje v korist Auerjevima, ker lokacija, gradnja in tloris niso v skladu z lokacijskim ogledom in dovoljenjem (češ da je dovoljen tloris Auerjeve hiše 10 x 12 metrov in odmik od vzporedne parcele meje severozahodno vzdolž njune hiše 12 metrov; v resnici pa je gradnja 18 x 11 metrov in odmik približno 3 metre).

Požunova je izjavila: „Kot hlapci smo za partijskega sekretarja, ki bi moral dajati zgled ravnanja v medsebojnih odnosih. Tudi ni pravično, da mi toliko let nismo mogli dobiti koščka zemlje za garažo in drvarnico ter zadaj za hišo, Auer pa je to zemljo dobil v celoti.“

Viktor Auer je na sestanku, ki ga je sklical predsednik izvršnega sveta sevniške občinske skupščine v sporazumu s komisijo za vloge in pritožbe republiške skupščine, v tej zadevi izjavil: „Kje in katere so konkretne trditve, da sem zlorabil uradni položaj? Preden sem pridobil parcelo, sem iskal lokacijo za gradnjo hiše na več krajih Sevnice, a je bilo povsod odklonjeno. Najprej sem izbral lokacijo v bližini sevniškega pokopališča, vendar sem zvedel, da je zemljišče rezervirano za upokojenski dom. Kasneje sem se odločil za to parcelo, zaradi česar sem kombinatu „Zasavje“ predlagal, naj bi naročil zazidalno dokumentacijo. Kot mi je znano, je bila v Sevnici praksa, da

kdo je torej kriv?

Iz obsežnega gradiva, ki se je doslej nagrmadilo v tej zadevi, ni mogoče zlahka oceniti krivde enega ali drugega. Nedvomno drži, da je Požun pretiral in da v resnici nima nobenega dokaza, s katerim bi lahko upravičil svoje trditve, češ da si je Viktor Auer na račun svojega položaja pridobil pravice, zaradi katerih naj bi bil Požun prizadet.

Nedvomno nosijo del krivde že tisti, ki niso odločno naredili reda takrat, ko je Požun začel zidati garažo in drvarnico na tujem svetu.

Prav tako gotovo ni brez krivde inšpektor, ki je dopustil, da je Auer gradil hišo v večjem obsegu, kot je bilo dovoljeno. Zakaj ga ni prijavil, saj ima za to vsa pooblastila? Prav to, da je Auer gradil drugače, kot je v lokacijskem dovoljenju, je eden izmed kamnov spora. Krivi so gotovo tudi tisti, ki so inšpektorja pooblastili za opravljanje dela: če ga ni dobro opravljal, zakaj ga niso poklicali na odgovor? Da ne bi vedeli, kaj se dogaja, ni verjetno, saj je o zadevi govorila vsa Sevnica. Krivi so tudi vsi tisti, ki bi lahko ukrepali takoj, da bi pogasili droben sosedski spor, pa so zaradi mlačnosti pustili, da se je skuhalo tako vroča juha.

Kriva sta nedvomno oba sosedu, ki nista mogla najti skupnega jezika, da bi uredila mejaški problem.

Kriv je nedvomno tudi Auer, ki je gradil drugače, kot je bilo določeno, neglede na to, da tako delajo tudi mnogi drugi graditelji. Kot sekretar komiteja občinske konference ZKS Sevnica, se pravi kot vodilni funkcionar organizacije, ki se odločno bori za red in zakonitost ter za dobre odnose med ljudmi, bi moral sam prvi spoštovati zakonitost tudi v vseh podrobnostih in hkrati dajati zgled tudi v odnosih med ljudmi. (Mimogrede: čudno je, da na seji izvršnega sveta niso ničesar povedali o tem, ali Auer res ne gradi v skladu z lokacijskim ogledom in dovoljenjem.)

Končno pa je nedvomno kriv tudi Požun, ki bi prav tako lahko poiskal mirno pot sosedskega pogovora, pa je trmasto vztrajal pri pisanju na različne naslove od Sevnice do Ljubljane ter stvari prikazoval v taki luči, kot da je Auer izkoristil svoj položaj, kar se je ugotovilo, da ni res — in končno tudi Požun nima konkretnega dokaza za te svoje trditve.

Koliko sporov, koliko hudih besed — zaradi nekaj kvadratnih metrov zemlje!

Naj bo kakorkoli, naj se juha ohladi — miru med sosedu (najbrž) ne bo nikoli več . . .

J. SPLICAL

Na prvem službenem mestu. Neda Zorič, tekstilna tehničarka v metliški BETI.

NEPOGRE ŠLJIVA KAMILICA

Naravna domača kamilica je eno najboljših kozmetičnih sredstev, ki si ga lahko vsaka privošči. Mastno kožo lahko doma očistite vsaj dvakrat na mesec nad vodno paro, v kateri so se kuhale kamilice. Če imate suho kožo, je dovolj enkrat v dveh mesecih opraviti ta neškodljivi kozmetični postopek.

Kako se tega lotimo? Z mehkim, najbolje milom za otroke operemo obraz in ga še vlažnega podržimo nad posodo, kamor smo poprej v vrelo vodo vrgle pest kamilic. Pazite, da prihaja para naravnost na obraz, oči pa držite zaprte. Medtem ko se parite, imejte glavo pokrito z brisačo.

Po približno desetih minutah snemite brisačo z glave in si moker obraz previdno in narahlo obrišite. Kože ne smete drgniti, temveč si brisačo narahlo pritiskejte ob lice, kajti koža je po parni kopeli posebno občutljiva.

Na tako očiščen obraz in vrat nanesete potem mastno

krema, in sicer tako, da jo z vršički prstov narahlo tapkate po površini kože. Kožo morate vsaj čez noč pustiti počivati brez kakršnih koli

drugih mazil, uporabe losionov itd.

Po takem očiščevalnem postopku bo koža na obrazu mehka, bolj elastična in manj mastna. Hkrati bodo z obraza izginili tudi manjši mozolji.

Ena nevarnost pa ob parni kopeli obstaja: da pride do infekcije kože, če ne uporabljate povsem čiste brisače ali če ležete na umazano blazino.

DO DATKI UČINKU JEJO

DO DATKI UČINKU JEJO

Še tako lep plašč ali obleka, lahko krojena po zadnji modi in iz najboljšega blaga, ne bosta sama po sebi učinkovala, če se ne odločite za dodatke. Ti so k oblačilom kot sol za kruh.

Letošnja zima bo v znamenju škornjev! Lahko jih nosimo za vse priložnosti od jutra do večera, k malo daljšemu krilu ali k hlačam. Nogavice so spet barvaste: mornarsko modre, bordo rdeče, temno zelene, rjave ali črne za zvečer. Za obutev pa velja, najsi bodo škornji ali čevlji: največkrat v dveh barvah. Čevljev za večerne in slavnostne priložnosti ima elegantno obliko. Je salonar z zelo visoko peto za manjše postave in salonar povsem brez pete (1 cm) za velike ženske. Novi modeli čevljev za moške so iz svinjskega usnja in imajo vezalke, za hladne zimske dni pa jim kreatorji ponujajo bolj okorne čevlje do gležnjev.

Torbice so precej velike, če jih nosimo čez dan, in so zavaljo prostornine sila praktične. Večerna torbica

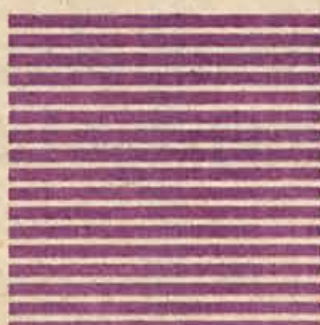
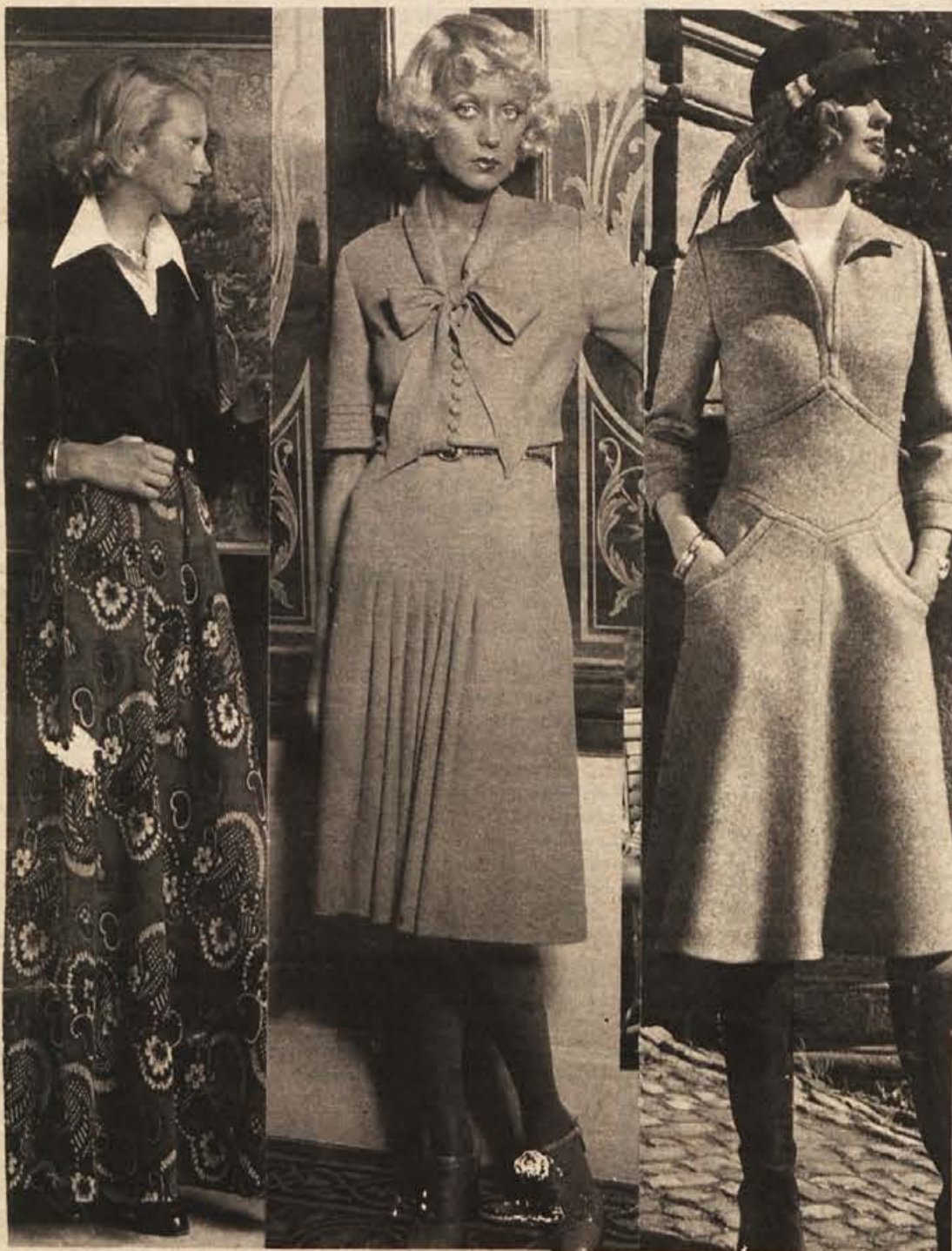
je manjša, podolgovata, pismo-torbica, kakršno lahko stisnemo pod pazduho.

Tudi okraski sodijo k dodatkom, a ne bomo govorili o zlatu in dragih rečeh, ki tudi niso vedno moderni. Razne kovinske okraske letos nadomeščajo leseni izdelki in plastika v barvah. Manekenke kažejo zapetnice, dovolj široke, da jih nataknejo čez rokav puloverja. Okrasek na verižici in uhani iz istega materiala, iste oblike in barve so iz pajčevine pategnjena novost.

Raznovrstne rutice za okrog vratu trenutno spravite in raje zavežite šal. Čim daljši je, bolj je moderen. Pleten šal in kapa iz enake volne sta posebno za mlade ljubek, praktičen in cenen modni dodatek, ker ga lahko same naredijo.

In ne pozabite, da se ravnno pri izbiri okrasov najbolj pozna okus vsake žene! Cena teh drobnarij in dragocenost nista važna, ampak imata glavno vlogo harmonija barv in izbira oblike.

R

Jesensko-zimsko obdobje prinaša s seboj več možnosti in priložnosti za obisk raznih prireditelj: gledališča, srečanja v kavarni, sprejemanja obiskov doma ali če ste vi povabljeni v goste. Za take priložnosti je potrebna „boljša“ obleka. Morda vam je všeč katera od teh?

Baretko, pleteni klobučki, pletene kape do oči in tudi klobučevinasti klobuki — možnosti je precej in za vsak okus — so zavaljo zdrávja, če ne zaradi mode, nujen del ženske zimske garderobe. Predstavljamo vam nekaj zamisli za pokrito glavo v sezoni 74-75.

Razen košar ter tu in tam kakšne sedežne garniture najdemo v trgovinah celo pletene postelje. Kot nalašč so za opremo sobe, kateri nismo namenili garniturnega pohištva. Pleteno pohištvo pa je tudi sicer zelo dekorativen element stanovanja. Kombiniramo ga lahko z lesenim ali plastičnim pohištvom.

Mehke, zaobljene oblike pri posteljah, pri omaricah in mizah so zelo primerne posebno za opremo otroške sobe. Na steno obesimo še razne ptice — igrače, zavesa naj bo močno vzorčasta, kajti taki sobi daje prijetnost ravno učinkovita dekoracija.

Pri tem načinu opremljanja pa je bistveno tudi to, da lahko uporabite nekaj kosov stare opreme, ki bi se je sicer odkrivali za malo denarja ali celo zastoj. Pozorni pa bodite do izbire barv. Stene, pod in ena izmed barv v zavesi se morajo ujemati med seboj, ravno tako prebarvate staro pohištvo. Lahko pa si privoščite razne odtenke neke barve.

ARH. MARTA RAČEČIČ

DESIGN

pleteno pohištvo

V jeseni, ko nam zemlja daje svoje darove, pripravimo **IKEBANO** iz raznovrstnega sadja, grozdja in koruznih strokov. Posebnost je divji kostanj in vejica ali dve praproti. Namesto s cvetovi popestrimo dekoracijo z vejico okrasnega grma. Če je vse to nameščeno v miniaturnem lesenem škafcu, daje okras še večjo domačnost.

BEBA MURN

Tale reč je videti sladka, pa ni. Jed je italijanska, gre pa za rolado iz moke in jajc s špinačnim nadevom, v katerem je tudi nariban parmezan in malce čebule.

Ce potrebujemo samo nekaj kapljic limoninega soka, ni treba limone prerezati. V limono nabodemo vilice, iztisnemo potrebne kapljice, limono pa pustimo celo. To velja tudi za druge podobne sadeže.

Da nam pečenice in krvavice ne razpokajo, jih raje surove nabodemo z iglo.

Okrog Martinovega, ko je v navadi, da se vino pokuša z raco ali gosjo, je dobro vedeti, kdaj raca mlada. To ugotovimo, če ji kljun lahko upognemo. To je tudi znak, da je raca sveže zaklana.

tako bo boljše

DELA V TEM ČASU

vrt vinograd sadovnjak

VRT. Neutrudni žlahtnitelji so doslej vzgojili kakih 20.000 sort vrtnic, ki so uradno registrirane in celo patentirane, in z njimi ustregli vsakršnemu okusu in zahtevi. Odtod tolikšna razširjenost te vrtnice, ki ji ni enake. Vrtnice je bolje saditi jeseni, vendar pred nastopom hujšega mraza, torej tja do sredine novembra. Potrebujemo globoko ilovnato zemljo, bogato tudi s humusom, slabo pa se počutijo v premokri ali peščeni zemlji. Pred saditvijo zemljo najprej globoko prelopatimo, nato pa nizke vrtnice (sadike) posadimo 35 do 45 cm narazen, visoke — popenjalke pa 1 do 2 m narazen. Hlevski gnoj in umetno gnojilo ne smeta priti v stik s koreninami; le-te je dobro poprej namočiti v kalež. Pred zimskim mrazom zaščitimo vrtnice tako, da jih osujemo z zemljo in pokrijemo s smrečjem, vendar tega ni priporočljivo storiti prezgodaj, saj bi jih še možno toplo vreme vnovič spodbudilo k brstenju.

VINOGRAD. V vinogradu ni dela s trto, saj je v naših razmerah bolj priporočljiva spomladanska (februarska) rez, ima pa vinogradnik delo z oporo vinske trte. Sicer pa je njegova pozornost namenjena kleti. Mlado vino je treba stalno nadzorovati, opazovati. Zalivanje, čiščenje vina (s čistili, kot so želatina, klej, jajčni beljak, oglje), precejanje — to so nekateri ukrepi, ki so lahko nujni, če kaže, da ne bo dobrega vina. Mlado vino je podvrženo stalnim spremembam, odstraniti je treba vzroke možnih bolezni in napak, kot so: nered v kleti, neprimerna temperatura, vlaga, nepravilno opravljena predelava.

SADOVNJAK. V tem času je primerno saditi sadno drevje ali vsaj izkopati sadne jame, kar bo koristno za spomladansko saditev. Mlado drevje je treba zavarovati pred zajcem z ograjo, z ovijanjem debel s slamo, koruznico in papirjem ali z mazanjem z odvračali, kot so: arpopin, cervacol, repulzin in cuntix. Pozno jeseni se je mogoče učinkovito spoprijeti z voluharjem. Če niso zaščitne vabe niti strupena zrnca (politanol, cimaga), lahko zdaj poskusimo s škropljenjem z endrinom (2 l na ha), ki pa je zelo strupen za človeka, živali in ribe. Pazljivosti ni nikoli preveč!

Inž. M. LEGAN

ČREVESNE OKUŽBE Z ŽIVILI

zdravnik svetuje

Za okužbo in zastrupitev z živili so posebno nevarna živila živalskega porekla, kot: meso, mleko, jajca in izdelki iz teh živil. Nevarnost infekcije in zastrupitve je v tem, da so ta živila zelo dobra podlaga za razvoj in razmnoževanje klic, ki povzročajo okužbo ali kvarjenje živil. Živila so lahko okužena zaradi bolezni živali ali se okužijo zaradi nepravilnega ravnanja z njimi.

Na živila lahko prenašajo klice bolne osebe, ki imajo opravka s temi stvarmi, lahko pa tudi na videz zdrave osebe, so pa klicenosci in raznašalci klic kužnih bolezni. Prav tako se živila lahko okužijo z nečisto posodo, priborom ali z rokami oseb, ki jih prijemajo. Razen tega obstaja možnost okužbe z mrčesom, mišmi, podganami.

Mnoge bolezni se prenašajo z okuženimi živili. Pri nas so najbolj pogoste črevesne infekcije s klicami paratifusa in griže. Okuženo meso, mleko, jajca navadno kuhamo ali pečemo, pri čemer se uničijo klice okuženih črevesnih infekcij in tako živilo ni več nevarno za okužbo potrošnika. Do infekcije pa lahko pride z rokami, s posodo, priborom in predmeti, ki so bili v rabi pri pripravi okuženega živila pred kuhanjem ali pečenjem. Ti predmeti pridejo v stik z že pripravljeno in delno ohlajeno živili (pod 60 stopinj C) ali z živili, ki jih ne pečemo ali kuhamo (na primer s solato in sadjem). Posebno nevarna so pečena ali kuhana živila, ki so okužena in jih hranimo za naslednji dan na neprimeren način, pri temperaturi nad 10 stopinj C. Nevarne klice se medtem razmnožijo in njihovo število se nevarno poveča.

Bolezen lahko nastopi že po nekaj urah, drugi ali tretji dan, lahko pa tudi pozneje, kar je odvisno od števila klic, ki jih zaužijemo s hrano ali pa se šele v organizmu razmnožijo do take količine, da povzročajo bolezenske spremembe. Bolezen se začne z driskami, bruhanjem in povišano temperaturo. To traja več dni, če bolnik ne poišče pravočasno pomoči pri zdravniku. Večkrat pa okužena oseba nima vseh teh znakov, ampak samo drisko. Pogosto je okuženi na videz zdrav, ostane pa za dalj časa izločevalec klic, ki prenaša okužbo.

Vse bolnike in klicenosce je potrebno zdraviti in osamiti, vse osebe iz njihovega okolja pa zdravstveno nadzorovati. Svetujemo, da prizadeti takoj poiščejo zdravniško pomoč, čim se pojavijo okužbe. Razen tega je potrebno shraniti za bakteriološko preiskavo vso sumljivo hrano in predmete, ki so bili v stiku s sumljivo hrano in bolnikom. V poštev pride tudi živalska hrana, posebno pomije.

Zaradi odkrivanja virov infekcije shranite tudi izbruhano maso, iztrebke ljudi in živali. Po možnosti pobijte miši, muhe in drug mrčes ter jih prav tako shranite za preiskave. Seveda je pri vsem potrebno, da sodelujete z zdravstvenimi delavci, ki ugotavljajo prenašalce okužbe, ter jim omogočite preiskave in odvzem materiala s predmetov, ki bi bili lahko viri ali prenašalci okužbe.

MR. SC. VET. VLADIMIR BULOVEC

ZVESTI SOPOTNIKI

vzgajati ni lahko

Že bežen pogled nam razkrije, da vznika danes v širših okvirih našega skupnega življenja vse polno stvari in pojavov, ki močno otežujejo tako oblikovalno delo staršev ob dozorevajoči mladini, kakor tudi uravnotežen vedenjski razvoj mladostnikov.

Vzroki za to leže v današnjem begotno se razvijajočem življenju, ki ga tako naglo in burno premika predvsem nenehna rast industrije. Razsežen splet vsega drugega, kar zapleta danes oblikovalno in vedenjsko vprašanje mladostniške generacije, je bolj ali manj le posledica tega poleta industrializacije in njenih zvestih sopotnikov.

Med te moremo šteti: mestno zaseljevanje ali urbanizacijo, nekontrolirano ozračje, napačno pojmovanje demokracije in svobode, rušenje starih moralnih meril in revne istovetenjske ali identifikacijske možnosti (popevkarski vzori, športni heroji itd).

Industrializacija kot temeljni vzrok vseh drugih premikov v današnjem življenjskem okolju prav gotovo globinsko vpliva na vprašanje doživljanja in vedenja zoreče generacije. Najbolj neposredno vpliva industrializacija v območju ljudskega sožitja na družino. Industrija dela družino odvisno od ukazov svoje proizvodnje. Vsem članom družine daje zaposlitev, materam in komaj odraslim otrokom enako kakor očetom. Ta možnost hitrega osamosvajanja družinskih članov od družine in enega od drugega, zlasti še nezrelih otrok od staršev, zelo otežujejo kakršnokoli uspešnejše oblikovanje mladostniških rodov. Prek zaposlovanja vseh članov družine spreminja sodobna industrija notranjo dinamiko med člani družine, spreminja pojmovanje in vsebino roditeljske uglednosti ali avtoritete.

Nujni in stalni spremeni pojav industrializacije je urbanizacija, ki prav tako zapleta doživljajsko in vedenjsko zorenje današnjih mladostnikov. Razvijajoča se industrializacija peha današnjo družino sem ter tja. Člani družine morajo iti za delom in se pokoravati zahtevam industrije. Družina pa, ki se mora preseliti iz življenjskih tal, kjer se je ustanovila in zrasla, mora potrgati svoje korenine in se preseliti v docela novo, od sodobne industrije oblikovano in zaseljeno ali urbanizirano okolje (blokovska naselja).

(Nadaljevanje)
DR. FRANC PEDIČEK

J. SPlichal PRI SAMORASTNIKI DOMA

GRETA PEČNIK

Tipične stojalo v kuhinjo in dela kar med pripravljanjem kosila . . .

Sinova sta že odrasla, eden ima 31, drugi 30 let. Oba sta v Piranu: starejši je zaposlen v koprskem Slikoplesku kot tehnični direktor, mlajši dela v portoroškem Casinu, čeprav je sicer strojni mehanik. Vsak od njiju ima po dva otroka: dovolj priložnosti torej, da za svoje vnučke baba bica morebiti poseže še v svet otroške fantastike!

Čeprav ne slika niti 15 let, je Pečnikova postala dovolj znana med našimi navici, da jo pogosto vabijo na tuje razstave slovenskega samorastništva in na razstave evropske naive sploh. Letos bo šla v Bruselj, verjetno v Morges in v domači Portorož: vse to bodo skupinske razstave. Sicer pa je imela doslej 11 samostojnih in vsaj 20 skupinskih nastopov.

„Kaj mi pomeni Trebnje? Nedvomno mi je ogromno pomagalo. Ne samo da sem dobila nove prijatelje, Trebnje nam je pomagalo k ugledu. Po slikarski plati pa tam nisem dobila ne vem kaj novega: imam svoj fantastični svet in svoje barve . . .“ (Mimogrede, ko sva pri barvah: Pečnikovi se zde barve Aero prav dobre, zlasti hvale rdečo. V Italijo pa skoči zlasti po čopiče, prinese pa tudi nekaj barv, predvsem rumeno.)

Ko jo vprašam, kakšen se ji zdi lasten napredek v tem poldrugem desetletju, sama zase ugotavlja, da včasih o perspektivi ni imela pojma in da je napredovala torej predvsem v tehničnem pogledu.

„Sicer pa slikam še vedno tako, kot čutim: pri meni se mora vedno nekaj dogajati. Naredim pa štiri ali pet slik na mesec. Deloma svoja dela prodajam, veliko pa jih obdržim. Za vsako sliko, ki gre od hiše, mi je hudo.“

Pečnikova prodaja večinoma v Italijo in Švico; sodeluje z galeristi, čeprav je zadnje čase — ob povečanem zanimanju tujine za slovenske naivce — med njimi tudi vse več takih, ki skušajo naše slikarje izkoriščati.

Potem sva pogledala „malo galerijo“ po stenah njenega stanovanja, mimogrede sva se ustavila ob njenem še nedokončanem delu, ki ga je naslovila „Divje poletje“. To je spomin na poletno gnečo na piranski Punt — kajpak gledano z njenimi očmi.

In končno sva pogledala še zadnje delo, ki je že dokončano: „Križ ljubezni“. Mladoporočenca obdajata dva kozoroga — vse skupaj plava v rdeči barvi. Tako je mlademu paru Pečnikova zaželela vso srečo v zakonu. „Saj sta kozoroga vendar simbol trme, ali ne?“ se zasmije slikarka.

Potem sem se poslovil, ker je morala Pečnikova gotovo nadoknaditi praznino v slikarskem delu. Več kot teden dni je bila namreč pri materi v Slovenskih Konjicah, kjer je obirala jabolka. Čopič pa je ta čas počival; zdaj bo nadoknadila tisto, kar je prej zamudila.

PRIREDIL
MILAN
MARKELJ

sedem čudes sveta

ZOPEKO IN LEDOM

V Mezopotamiji, ob toku reke Evfrat, je svoje dni stalo mesto, ki ga omenjajo skoraj vsa pisana poročila iz preteklosti. Zgodovinarji domnevajo, da je mesto nastalo že v času, ko so v dolini Evfrata razvijali bogato civilizacijo starodavni Sumerijci, vendar so sledovi tega mesta za vedno izginili. Bolj znan je postal Babilon v času vladavine Hamurabija (18. stoletje pred našim štetjem) in se razcvetel do časa, ko je na prestol stopil veliki graditelj kralj Nebukadnezar. Starodavni vladar je mesto spremenil v delovno mravljišče in mu temeljito spremenil zunanje lice. Postaviti je dal znameniti babilonski stolp, ki je še dolga stoletja buril domišljijo, svetišče boginje Nin Mah ter slavne viseče vrtove.

Komu so bili ti vrtovi namenjeni, ostaja še vedno vprašanje. Znani so kot čudežni viseči vrtovi Semiramide in kot taki so bili uvrščeni med sedem čudes sveta. Staroveški pisatelji so namreč pisali, da je vrtove dala postaviti legendarna kraljica Semiramida, kateri so pripisovali skoraj božanske lastnosti. Toda kasnejša raziskovanja so arheologe pripeljala do skoraj zanesljivega dokaza, da je znamenite vrtove postavil kralj Nebukadnezar za svojo ženo Amitis.

Židovski zgodovinar Flavij piše takole: „Nebukadnezar je ukazal zgraditi v bližini svoje palače iz kamnov griče, ki naj bi imeli obliko

gora; zasadili naj bi jih z raznovrstnim drevjem. Na željo njegove žene, rojene v Mediji, je tam zasadil tudi enega tistih vrtov, kakršni so bili v navadi v domovini njegove žene.“ Zapis je nastal v prvem stoletju pred našim štetjem in je verodostojen. Vse kaže, da Flavij opisuje viseče vrtove. Zanimivo pa je to, da je v izročilu prevladala legenda o čudežni kraljici Semiramidi in so vrtove pripisali kar nji.

Ob koncu prejšnjega stoletja se je Robert Koldewey lotil izkopavanja starodavnega Babilona. V delu južne utrdbe je odkril obokano stavbo z globokim vodnjakom. Prepričan je bil, da je odkril temelje slavnih visečih vrtov. Kasnejša izkopavanja so potrdila njegovo prepričanje. Danes so temelji visečih vrtov že povsem očiščeni. Na njihovi osnovi lahko dokaj verno ugotovimo, kakšni so bili.

Stavba je bila razdeljena na več nadstropij. Spodnje je imelo 42 metrov v širino in 30 metrov v dolžino, zgornja pa so se zmanjševala. Na teh nadstropnih terasah so bila zasajena različna drevesa in okrasno grmičevje, potrebno vodo pa je v višine dvigala naprava, ki jo je poganjala cela čreda živine. Čvetoči stolp, ves v zelenju in dišavah, je moral vzbujati nemajhno začudenje popotnikov, še posebno ker je cvetel v krajih, kjer vlada puščavsko podnebje in je zelenje prej redko kot običajno. Nič čudnega torej, da so ga

naši davni predniki uvrstili med sedem znamenitosti.

Vse razkošje pradednega Babilona pa nam bo kmalu mogoče videti tudi v resnični verni podobi, ne samo na rekonstrukcijskih slikah. Iraška vlada je namreč začela z obsežnim načrtom rekonstrukcije Babilona. Ponovno bodo postavili vse znamenite stavbe tega mesta v taki obliki, kot so bile. Seveda bodo pri gradnji uporabili tudi beton in jeklo, vendar bodo vse stavbe na zunanjo obložene z opeko, z gradivom, kakršnega so uporabljali nekdanji graditelji. S samo opeko bi imeli preveč težav, kljub najmodernejšim strojem, ki jih danes gradbeniki premorejo. Tako obnovljeni Babilon nameravajo odpreti za turiste in naj bi postal neke vrste turistična Meka arabskih držav. Pri obnovi Babilona sodelujejo strokovnjaki iz vsega sveta, od predstavnikov arheoloških centrov v Cambridgeu, Londonu do strokovnjakov iz Kitajske. Cenijo, da bodo dela veljala okoli 50 milijonov dolarjev, dokončana pa naj bi bila čez dvajset let.

Daleč proč od vročega babilonskega sonca, v krajih, kjer je naša žareča zvezda samo medel krog, se razprostira starodavno „mesto“, ki ga še vedno gradi narava iz čudovitega materiala — iz ledu. To je ledeniški zaliv na Aljaski. Nikjer na svetu ne segajo gore tako visoko naravnost iz zaledenelega morja, med njimi pa se že tisočletja

pomika v razpenjeno morje ogromen ledenik. Na svoji poti pobira v svoj ledeni objem drevje in drugo rastlinstvo, ki v kratki pomladi na večni klic življenja poganja korenine v plodno zemljo. Daleč na morju pa se ledenik lomi, naklada enega na drugega ogromne ledene sklope, da nastajajo čudovite ledene, v soncu se iskrece stavbe, kakršnih si še divja človeška domišljija ne more zamisliti. Vse je v večnem gibanju in spreminjanju.

Neki znanstvenik je, očaran nad lepoto ledeniškega zaliva, dejal: „Ko opazujem te spreembe, čutim, kot da bi bil navzoč pri nastajanju sveta . . .“

V zaledenelih blokkih so znanstveniki, ki večkrat gostujejo ob ledeniškem zalivu, našli ostanke dreyes, ki so rasla pred tisočletji.

V tej zamrznjeni pravljici žive človek in divje arktične živali v miru. Živalstvo se ne boji človeka. Kiti mirno prihajajo do lomečega se ledu in brizgajo v mrzli zrak bele pare svojega diha, črnorepi jeleni, medvedje, volkovi in tjujenji imajo domovinsko pravico ob robovih premikajočega se ledenika. In človek v ta svet ne posega z že legendarno požrešnostjo in uničevanjem. Očaran nad veličastnim delom narave samo strmi v ledena mesta, piramide, stene, ki jih silna moč polzečega ledu igraje ustvarja.

KAJ JE

PREDSTAVLJAMO VAM

FILM

PLOŠČE

Čeprav tehnično plošča ni najboljše, gotovo ne bo ostala nedotaknjena na policah.

ZDOMCI

Pojav zdomstva je brez dvoma ena od značilnosti našega povojnega življenja in je silovito izbruhnil pred nekaj leti. Filmska in sploh vsa umetniška ustvarjalnost, ki svoje teme izbira iz naše sodobnosti, ne more mimo zdomcev in tega družbenega pojava, saj je s svojo dramatičnostjo in tragičnostjo naravnost vabliva snov za dobrega umetniškega ustvarjalca. Po drugi strani pa moramo priznati, da se zdomstva prav filmska umetnost, ki ima največ možnosti, da pojav na široko osvetli, ni izčrpno lotila. Morda bo to vrzel popoln bosanski režiser Velik Hadžimalović. Meseca decembra bo začel snemati film, ki ima delovni naslov „Gledam sonce“, pripovedoval pa bo o vprašanju zdomcev. Denar za snemanje je zagotovljen. Režiser ima težave edino z igralsko zasedbo, saj zaenkrat še ni znano, kateremu igralcu bo podelil glavno vlogo.

Ruski skladatelj Dimitrij Šoš-takovič je začel svojo ustvarjalno pot kot progresiven glasbenik in se razvijal do avantgardnega ustvarjalca, ko je napisal po znameniti Gogoljevi povesti opero „Nos“ in opero „Lady Macbeth iz Minska“. Kasneje pa je postal bolj konzervativen. V času svojega plodnega ustvarjanja se skomponiral tudi več simfonij. Na veliki plošči lahko poslušamo njegovo 8. simfonijo v c-molu, za katero menijo glasbeni kritiki, da izvrstno kaže glasbenikovo osebnost in njegovo mojstrstvo v komponiranju. Na posnetku so se izkazali tudi glasbeniki londonskega filharmoničnega orkestra, ki pod vodstvom dirigenta Andreja Previna izvajajo to glasbeno delo. Plošča je sicer draga, stane 120 dinarjev, a je vredna tega denarja.

V trgovinah je dobili veliko stereo ploščo Ota Pestnerja, ki jo je izdala RTV Ljubljana. Na plošči se naš najuspešnejši pevec predstavlja z desetimi melodijami, katerih več kot polovici je avtor pevec sam. Ob spremeljavi zabavnega orkestra RTV Ljubljana in vokalne skupine Ultra 4 poje Pestner tako, kot zna, rutinirano in prijetno, zato se ni bati, da bi plošča ne šla v promet, še posebno, ker so posnete melodije obarvane s sentimentalnostjo in s spevnostjo in prav gotovo ustrezajo nezahtevnemu okusu.

NA POT DELAVCA

Vodilo, naj jugoslovanska filmska proizvodnja posveti več pozornosti vsakdanjemu delavskemu življenju, se že uresničuje. V Srbiji je stekla kamera, ki beleži na filmski trak prizore iz življenja mladega fanta, ki krene s podeželja v veliko mesto, kjer postane industrijski delavec. Scenarij za film je napisal Jug Grizalj. Pred časom je za ta scenarij prejel nagrado na republiškem natečaju o temah iz delavskega življenja. Producent filma je novinec med jugoslovanskimi podjetji, Telefilm iz Beograda. Režijo pa je prevzel Jovan Ačin, ki je tudi debitant. Kot posebnost bi lahko omenili, da je scenarij pred pričetkom snemanja prebrala skupina delavcev, ter da so ustvarjalci njihove pripombe tudi upoštevali.

Ime umrle francoske pevke Edith Piaf ne potrebuje nobenega pridevnika, da bi vedeli, za kakšno glasbo gre. Njen glas, ki je znal izraziti vso toplino ljubezni in žalost samote, bo za vedno ostal zapisan kot zlati glas francoske šansone. Na našem tržišču njene plošče hitro pokupijo, zato je RT Beograd izdala po Philipsovi licenci veliko ploščo „Mon Legionnaire“, ki je svoj čas postala zlata. Na plošči so posnetki 12 skladb.

KNJIGE

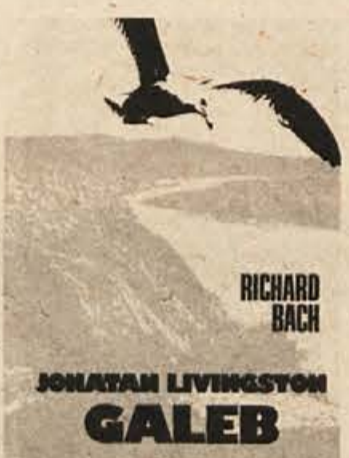
MAČJE OKO

Naši kioski so polni „šund“ literature, ki nima prav nikakršne literarne vrednosti. Da pa je mogoče kriminalno zgodbo obdelati tudi na umetniški način, dokazujejo romani francoskega pisatelja Claua Avelina, ki ga poznamo tudi na Slovenskem. V knjižnici „Ljudska knjiga“ je pri Prešernovi družbi izšel Avelinov novejši kriminalni roman „Mačje oko“, kjer ne gre samo za napeto zgodbo, polno presenetljivih preobratov, ampak tudi za prepričljiv oris ljudi in njihovega delovanja v spletu življenjskih okoliščin.

7 KONGRES ZK

ČZP Komunist je izdalo v zajetni knjigi (858 strani) gradivo 7. kongresa ZK Slovenije. Najprej so priobčeni zapisi o političnem delu CK ZKS, o delovanju ZKS med 6. in 7. kongresom, zatem poročilo o delu častnega razsodišča ZKS med 6. in 7. kongresom, poročilo o delu revizijske komisije ZKS med kongresoma ter referat predsednika CK ZKS Franceta Popita. V knjigi so objavljeni tudi referati vseh delegatov, ki so sodelovali v razpravi, dodani pa so še statuti in resolucije 7. kongresa ZK Slovenije.

Mladinska knjiga jim s knjižnico „Sinji galeb“ že vrsto let nudi izbor najboljšega, kar premore svetovna književnost za mlade, izvzeti pa tudi niso slovenski in jugoslovanski avtorji. Pred kratkim so prišli na knjižni trg kot 178., 179. in 180. zvezek omenjene knjižnice dela „Na milijarde sonc“ (avtorica Claude Cenac), „Mak ob proggi“ (Zoran M. Jovanović) in „Jonatan Livingston Galeb“ (Richard Bach). Prvo delo je krajši fantastični roman o vesoljskih bitjih, drugo je splet pripovedk v romanu o otroštvu dečka, ki živi ob proggi, tretje pa zanimiva pripoved o galebu Jonatanu, ki nadvse ljubi letenje.

Mladi nimajo težav, ko hočejo poseči po dobri knjigi, kajti

lovanju ZKS med 6. in 7. kongresom, zatem poročilo o delu častnega razsodišča ZKS med 6. in 7. kongresom, poročilo o delu revizijske komisije ZKS med kongresoma ter referat predsednika CK ZKS Franceta Popita. V knjigi so objavljeni tudi referati vseh delegatov, ki so sodelovali v razpravi, dodani pa so še statuti in resolucije 7. kongresa ZK Slovenije.

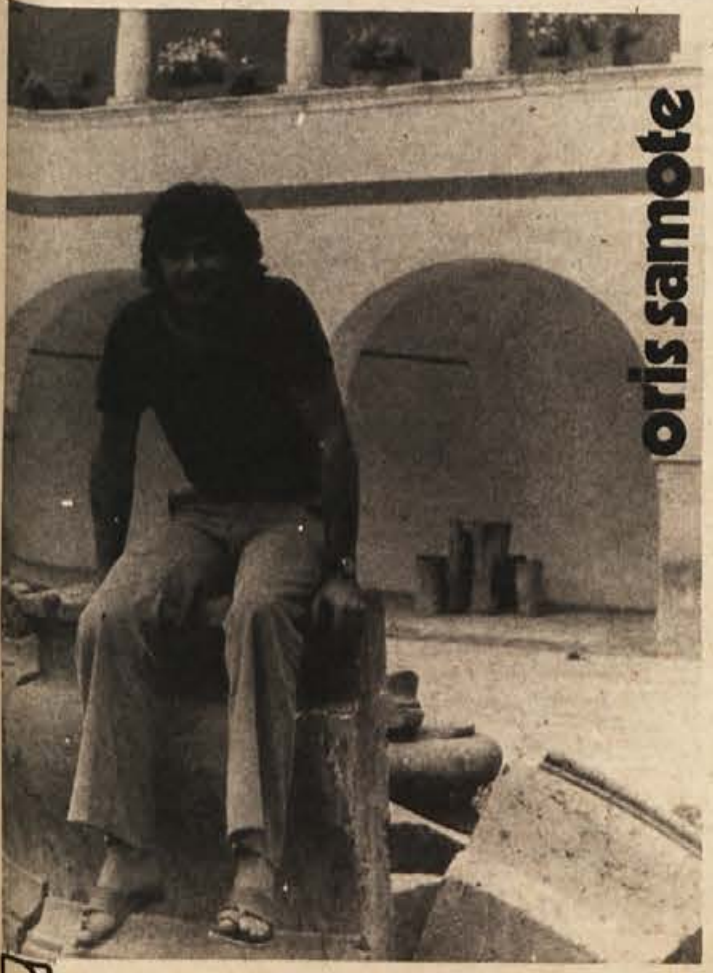
V DOMAČEM VRTU

Nekdaj veliko vrzel med knjižnimi priročniki z nasveti o praktičnih vsakdanjih delih naše založbe vse bolj zapolnjujejo. Ne samo medicina ali domače rokodelstvo, ljudi zanima tudi vrt, ta košček zemlje, kjer se mnogi pogosto oddahnejo in

razvedrijo. Vrt potrebuje nego, ki naj bo v skladu s časom, prav to pa je razvidno iz knjige Margot Schubert „V domačem vrtu“ (izdala Državna založba Slovenije). Gre za veliko ilustrirano knjigo o vrtu, ki v poglavjih „Človek in vrt“, „Okrasni vrt“, „Gospodarski vrt“, „Gnojjenje in varstvo rastlin“ in z načrti in tabelami odgovarja na domala vsa vprašanja o vrtu.

KITAJSKA LIRIKA

Kitajska književnost je ena najpomembnejših, pa tudi najbolj zanimivih v svetovni književnosti. Tudi na Slovenskem smo tega prepričanja, saj so se v zadnjem času pojavili mnogi prevodi kitajske proze, že dolgo pa poznamo kitajsko liriko, katere antologijski izbor je mojstrsko prevedel pesnik Alojz Gradnik. Ne vemo natanko, katera izdaja „Kitajske lirike“ je izšla pred kratkim pri Državni založbi Slovenije, gotovo pa bo treba kmalu misliti na novo,

oris samote

„Pogosto se pisanje lahko dogaja in traja, ne da bi prišlo do objave. Zadostuje že pisanje samo. Teško je namreč objavljati tistim, ki pišejo prozo, kajti proza sama po sebi zahteva ogromno izkušnje, tako življenjskih kot literarnih, ki se med sabo dopolnjujejo in nadgrajujejo; napisano pa dobi večkrat drugačen pomen, deluje „nazaj“ kot kritična „vest“ literature.“

Takih misli je Jože Simčič iz Novega mesta, ki končuje študij primerjalne književnosti in hoče svoje poglobljeno vedenje o literaturi potrjevati s pisanjem proze (piše tudi pesmi). Najprej se je predstavil v gimnazijskih Stezicah, nato v Mladih potih in še kje, pred kratkim pa je začel ponovno sodelovati tudi na literarnih večerih.

„Bil je čas, obdobje, ko je bilo moje pisanje precej erupтивно, toda nisem izabil trenutka in veliko objavil. Ni bilo samozaupanja v lastno delo, literarne revije pa sem spoznal za preveč enostranske. Bal sem se nespo-razumov, do katerih je prihajalo že v sredini, kjer sem živel in pisal.“

Pri pisanju, ki nastaja spontano od igranja z besedami do

celovite zgodbe, kjer beseda preneha biti zgolj igra, pride do točke, ko postane pisanje totalni odnos do sveta; pokaže se kot možnost javljanja stvari na način filozofije ali drugih umetnosti. Tako pisanje pa nujno zahteva soočenje z bralci. Toda Simčič izhaja iz sredine, ki ji je ob samokritičnosti do nadaljnega zaprla pot tudi neosveščena kulturna provinca. Začel je pri Stezicah, kjer je bilo ustvarjanje mladih literatov prepuščeno njim samim, mentor pa je samo sodil nekako takole: „To je! To ni!“ Ko pa tisti, ki piše literaturo, odkrije v literaturi precej več kot zgolj začetek nečesa, se mora zadovoljiti tudi s spoznanjem, ki ga je nakazal Simčič že na začetku tega zapisa, kajti samo občasne objave v revijah priklenejo pisca v anonimnost, iz katere pa se je Simčič, kot kaže, že iztrgal, čeprav na Dolenjskem še danes ni ustvarjalne klime, ki bi spodbujala soočenje literature z bralci.

„Postal sem, morda pod vplivom študija, do pisanja in literature sploh precej kritičen. Predelujem stvari, ki bi morale biti že zdavnaj objavljene. Gre za kratke zgodbe, za katere ne bi

mogel reči, da so črtice ali kaj, ampak se približujejo tistemu, čemur pravijo Anglosaksonci „short story“, kar označuje Herbert Gruen na primeru Ljudi iz Dublina Jamesa Joycea takole: „Zgodba brez poante, pripovedovana z nepretenciozno, včasih kar izzivalno suho in vsakdanjo prozo“. To velja predvsem za „skopost“ sloga. Lapidarnost sloga take zgodbe dopušča bralcu več aktualizacij kot zgodba s poanto, kjer je docela jasno, kakšno je avtorjevo stališče; „short story“ pa sili bralca v razmislek, odpira ga samemu sebi. Seveda je vprašanje, če sem to že dosegel, čeprav se trudim ob primernih temah.“

In temeljno sporočilo Simčičevega pisanja? „Pri vsem mojem pisanju se pojavlja človek v izjemnih situacijah. To je samota in tesnoba, ki jo ta samota ustvarja v človeku. Da bi dobro podal samoto in tesnobo, skušam s pisanjem predvsem čim bolj točno podati atmosfero. Zato je zelo malo dogajanja; je pa več orisov človekove notranjosti in seveda tudi pojavnega sveta, kakor se ta človeku v samoti kaže.“

Simčič trdi, da se ne ukvarja z literarnimi eksperimenti, ki

prevladujejo na Slovenskem. Blizu sta mu L. Kovačič in R. Šeligo.

„Slovenska poezija šestdesetih let se je lotila načrtnega razbijanja preživelih mitov, ki so vladali v slovenski poeziji, in tako odpirala prostor „novi poeziji“, ki naj bi se ukvarjala s svetom kot celoto in ne samo moraliko večnih resnic. Pesniki so začutili, da nimajo pravega odmeva v prostoru, kjer so se dolgo, predolgo obnašali do poezije kot do posvečene stvari. Zato so morali radikalno razbiti stare forme. Toda poezija je zašla na stranpoti, začela se je izživljati v evforičnosti in že nastajajo epigoni epigonov. Vsakdo lahko dobesedno objavi vse, kar napiše, to pa je glede na stil še najbolj podobno modnim domislicam, tematsko pa ne posega v svet časa in prostora. Literatura pa je gotovo zavezana nečemu širšemu, zadeva sam temelj človeka, njegovo bit. Sodobne slovenske poezije ljudje ne berejo veliko, čeprav gre za že uveljavljena imena. Zato o njej tudi ni mogoče izreči kakrške koli sodbe, to bo storil, kot še zmeraj do zdaj, čas in pa menda nesmrtni Taras Kermauner.“ D. RUSTJA

IZ
TRDINOVEGA
NOTESA

Ljubezni

„Čudne ljubezni in zakoni. Možu umre žena, pustivši več otrok. Udovec prosi taščo poslati mu za gospodinjstvo svakinjo. S to imel troje otrok. Farji ne dali, da se vzameta, silili ga da jo pošlje od sebe. On: da ne more in neče, do smrti bo imel pri sebi njo in svoje otroke z njo. Pelje se nekamo na božjo pot — tu seznanil se z vdovo, imevši več dece. Pridši domu ne mara več za svakinjo in vzame vdovo, davši oni 250, živima z njo otrokoma vsakemu po 200. Vdova pa je ljubila pred hlapca in čuvši da se bo možila z drugim, gre na njen pod in se obesi. Žene: jez ne bi mogla več imeti nobene vesele ure, ko bi se mi zgodilo kaj tacega. Bivša vdova pa je pozabila hlapca, kakor njen drugi mož svakinjo. In to naredile bi brž ko ne tudi druge.“

Zakonski mož. Z ženo imel tri sinove. Naenkrat jo zanemari. 12 let že ni bil pri njej. Vsaki spi v svoji sobi. Včasih jo je poklical k sebi, ko pride, se mož obrne in zaspi! To norčevanje je ženo strašno razžalostilo, da včasih jokuje kolne. Vzrok te moževe mrzosti je to, da je zaljubljen v lastno sestro. Ko gresta iz cerkve domu, vodila se v največje pohujšanje ljudi za roko in nobena tajna ni, da se tudi kurbata.

O podgorcu Z. pripoveda se prav verjetna zgodba, da je vzel za ženo lastno hčer, ker se je prav za gotovo kurbal z njeno materjo in to se tudi ve, da njen „oče“ ni bil sposoben.

Nek P. I. v Toplicah je krasen fant. Ali ta fantič ne mara za deklice, čeprav one zanj. Raje ima stare vdove z denarji, kar

priznava sam. K sebi vabi le take babe, ki imajo kak tisočak. Ko je oskuba, jo pa zapodi in pripelje v svoj „svinjak“ kako novo avšo. Tudi taka „praktična“ ljubezen ne nahaja se prav prereditko na Dolenjskem.“

Tako Trdina. Ljubezen še dandanašnji hodi po svetu z zavezanimi očmi in amorji ne izbirajo predolgo, koga bodo obstrleli s svojimi puščicami. Zato tudi v današnjih časih krožijo po mestih in vaseh podobne zgodbe kot nekoč, o usodi razdrtih zakonov pa navadno ne odločajo več v cerkvah, pa da imajo zato toliko več dela na sodiščih, kjer morajo ločevati zakone. Skratka, vse gre tako, kot poje Menartova pesem: jaz ljubim tebe, ti ljubiš drugega, on ljubi drugo — in svet se lepo vrti naprej ...

14.XI.-27.XI.

Če gre verjeti Urški, potem letošnja zima ne obeta nič dobrega. Kajti: kakršno vreme Urška prinese, tako se rada zima obnese. In letos je na ta dan naprestano deževalo ... Danes ob 1. uri in 53 minut je bil mlaj. Po Herschlovem ključu naj bi to pomenilo, da bo mrzlo, če ne bo pihal jugozahodni veter. Naslednja tunina sprememba bo naslednji četrtek ob 23.39. Če gre verjeti Herschlovim izkušnjam, se nam po prvem kraju 21. novembra obeta lepo vreme. ...

Da vreme zares vpliva na ljudi, so dokazali tudi na kliniki v Wuertzburgu, kjer so ugotovili, da med hitrejšim spreminjanjem zračnega tlaka število porodov naraste za petino. Tudi za čas posameznih porodov se po tamkajšnjih izkušnjah skrajša kar za dve do tri ure. Da se pripeti največ nesreč, samomorov in umorov v Švici takrat, kadar piha fen — takrat so tudi dijaki pri pouku manj zbrani kot sicer — je že stara ugotovitev, ki pa neizpodbitno dokazuje vpliv vremena na človeka. In nič drugače se seveda ne dogaja pri nas ...

Med 14. in 27. novembrom je pomemben vremenski prerok Katarina. Legendo o sv. Katarini so prinesli v Evropo križarji v 11. stoletju. Skupaj z dvema

drugima svetnicama iz tega konca sveta, Barbaro in Marjeto, sodi po verovanju ljudstva k pomočnikom v sili. Legenda pripoveduje, da jo je zasnil poganski kraljevi sin, in ko ga je zavrnila, jo je dal vreči v ječo. Katarina pa se je tam skrivaj zaročila s Kristusom. Njeno mrtvo truplo naj bi angeli pokopali na gori Sinaj. Po drugi verziji pa so jo obglavili, potem ko je spreobrnila 50 učenjakov cesarja Maksencija. Na Gorenjskem pravijo tistim, ki jih nimajo za preveč pametne: „Moli h Katarini za zdravo pamet!“ V gotških cerkvah imenujemo „Katarinino kolo“ okroglo okno, v katerem je 12 manjših krogov razvrščenih okoli večjega, ki je v sredi. To razlagajo kot sonce in 12 mesecev ...

Sicer pa na Primorskem pravijo, da o Katarini začnejo obirati oljke (mimogrede: pravijo, da da dobro drevo do 100 kg oliv!).

Katarina je napovedovalka zime. Pregovor pravi, da Klemen (23.) zaklene, Katarina gruča, Andrej (30.) pa s snegom pokriva. Govorijo tudi, da vreme Katarine prosinca ne mine ali pa da Katarinin dan ne laže, če po sebi prosincu vreme kaže.

Sicer pa, pogledali smo si, kako nam skrivnost vremena

odklepa Herschlov ključ; poglejmo zdaj še, kako pravijo pregovori za dni, ki se bodo zvrstili v teh dveh tednih.

Če mokro zemljo sneg pokrije, bo malo prida za kmetije. Listopada gredo duše v nebo kakor čebelnice iz panjev. Listopada zmrzlina, je svečana ne bo; listopada južina, bo svečana zmrzlo. Listopad pride po hromotne (bolehne) ljudi.

Posamezni dnevi pa takole napovedujejo vreme: Elizabeta je pritepenka. Elizabeta (19.) na belem konju prijzdi. Sv. Cecilija, če hudo grmi, gosti pridelka ob letu kmet dobi. Cecilija (22.) grmenje, plodnega leta znamenje. Kakršen sv. Konrada (26.) dan, takšen bo malone ves svečan. Kakršno vreme sv. Ivana (ali Janeza, 24.), takšno bo pozimi, posebno svečana.

Jutri bo sonce vžlilo ob 7.02, zašlo pa bo ob 16.31; dan bo torej trajal 9 ur in 29 minut. Dolžina dneva pa se bo še naprej krčila, vse do 21. decembra, ko bodo ure namerile dnevu komaj nekaj več kot 8 ur 30 minut, ves preostanek pa bo gospodovala noč. Še to: za tiste, ki bolj verjamejo v usodo, ne bo odveč zapisati, da bo 23. septembra sonce že v znamenju strelca in nič več v znamenju škorpiljona.

Otroka zadnjih klevevških graščakov še prihajata vsako leto na Klevevž, čeprav je v zadnjih desetletjih od nekdanjega mogočnega gradu ostalo samo še nekaj kamenja. Na pokopališču v Slapeh obiščeta pokojne prednike, se razgledata po okolici in se komaj še spomnita, kakšno je bilo grajsko življenje pred drugo svetovno vojno, takrat, ko sta bila še otroka ...

Veliko bolje pa se spominjajo življenja na Klevevžu ljudje iz okolice, ki so bili na gradu za hlapce in dekle in ki še danes živijo na Griču, v Slapeh, v Zburah in drugih okoliških vaseh.

Jože Srčič, 58-letni kmet z Griča pri Klevevžu, se prav dobro spominja tistih časov. „I, kaj se ne bi!“ zategne po dolenjsko. „Moj oče je živel v stari hiši, ki je bila last klevevškega graščaka Ulma. To ni bilo nič posebnega; v okolici je bilo še kakih 10 graščakovih hiš. Od tam nismo mogli, prepuščeni smo bili Ulmom in bili smo obsojeni na dnine, da smo si z delom odplačali še streho nad glavo ... Pastir, gonjač živine, hlapec, vse sem bil na graščini.“

Srčič je oral s sorodnikom Jožetom Blažičem, ki je prav tako doma na Griču. Tudi on je hlapčeval na Klevevžu. Konju sta dala malo počitka, sama pa sta se razgovorila o tem, kako je bilo, ko je grad še stal.

Poslušajmo njuno pripoved: „Od osmih zjutraj do Marijinega zvonjenja je bilo treba delati. Stari Anton Ulm se je bil priženil s Štajerskega, za ženo pa je vzel Francozinjo, vnučkinjo nekega Jombarta, za katerega so pravili da je grad zadel na tomboli. Stari Ulm je bil čuden patron, ki je imel vedno pokrito glavo. Rasla mu je namreč bula v možganih in so mu jo v Novem mestu operirali. Potlej je imel tam mehko glavo, ker so mu zdravniki izrezali kost in mu dali namesto nje srebrno ploščo. Pred drugo vojno ga je zadela kap, da je bil neprestano v svoji sobi, čeprav je bil sicer pri zdravi pameti. Takrat je grad prepisal na oba sinova, Francija in Tončija, ki sta skupaj vodila posestvo in se prav dobro razumela. Brata sta izplačala sestri Mici in Elo, ki sta se obe omožili. Ela še živi v Mariboru, vsi trije drugi otroci pa so že mrtvi.“

Brata nista dolgo gospodarila skupaj, ker se je zgodila huda nesreča. Bilo je januarja 1939. Graščinska žaga je mirovala, ker je šel žagar v grmovje na stranišče. Franci je pa prišel mimo in je pogal žago. Bil je v zimskem sukniču, in ko se je nagnil, ga je jermen potegnil ... Spominjava se, kako je Srčičev oče zakričal, da brizga kri, žagar, ki je takrat že pritekel iz grmovja, je ustavil žago. Blažičev brat Lojze ga je skušal potegniti iz žage, vendar ni šlo. Treba bi bilo prerezati suknič. Franci je rekel: „Prereži ga!“ medtem ko je žagar križman dejal: „Škoda je površnika“. Franci je bil ves čas pri zavesti, čeprav mu je odtrgalo eno nogo pri gležnju in mu stisnilo trebuh. Lojze ga je tolažil: „Saj boste še, saj boste še ...“ Franci pa je dejal: „Nič več ...“ Medtem je prišel tudi brat Anton, in čeprav je videl bratovo nesrečo, je ostal toliko pri močeh, da je teklo po mlinarja Zajca, da sta skupaj zavila Francija in ga odnesla na „federvagen“ Peršetovega Pavla iz Zbur, ki je z vso hitrostjo odpeljal proti mestu. Že prej so tudi poklicali zdravnika v Novem mestu, ki je takoj šel proti Klevevžu. Francija so pripeljali skozi Šmarjeto in pred Kronovim so se že srečali z zdravnikom. Pa ni bilo več pomoči — voz se je obrnil in z mrtvim Francijem so prišli nazaj na grad ... Tako je edini lastnik postal Anton, rojen 1896. Franci je pa pustil ženo Edito in dva otroka: hčer Putzi in sina Francija. Anton se je oženil z bratovo vdovo in postal očim svojima nečakoma. Otroka iz prvega zakona sta tudi ostala edina naslednika.

Edita se je priženila na Klevevž k mlajšemu sinu Franciju nekje od Kranja; njena družina je imela pri Krškem vinograd in zidanoo. Čeprav sta bila brata različnih značajev — starejši Anton vedno resen, Franci je bil pa šaljivec — sta se dobro razumela in sta se kar prijazno pogovarjala tudi z nami. S hlapci sta vedno govorila po slovensko, čeprav so Ulmi med seboj govorili nemško. Editi je bila hudo natančna ženska in tudi naduta. Če je kdo od poslov prijel za kljuko, jo je velela služkinji obrisati, preden je ona prišla zanj!

No, nekaj tednov za Francijem je pobralo še starega Ulma, ki je bil pri sebi do smrti. Tako je ostal na gradu samo še Tonči s Francijevo, zdaj njegovo, ženo Edito in obema otrokoma.

Ko se je začela druga vojna, je bil Tonči Ulm še lastnik gradu. Spominjamo se, kako so nekega večera prišli partizani, pobrali

konje, par volov in enega prašiča, zažgali avto in vse kočije — pa koliko so jih imeli! V gradu so bili takrat Nemci, hlapci pa smo bili tiho in potem, ko so nas Nemci zasliševali, smo rekli, da nismo nič slišali ...

Tonči je najprej zapisal grad Italijanom potem pa se je meja premaknila in so prišli Nemci. Podpisal je, da je Nemeč, zato ga niso pustili na gradu, čeprav je hotel ostati v Klevevžu. Obljubili so mu le, da bo dobil grad v rajhu, njega pa so poslali na Gorenjsko. S seboj je vzel tri pare volov, 6 krav, 3 konje in vse dragocenosti. En teden je 52 furmanov vozilo premoženje v mesto!

Po vojni je dobil v Avstriji graščino, vendar je kmalu umrl za rakom. Editi pa se je s traktorjem smrtno ponesečila na posestvu, ki so ga dobili skupaj z gradom.

Ko sta brata dobila posestvo od starega Ulma, je imelo 220 ha, od tega 70 ha obdelovalne zemlje. V agrarni reformi 1931 pa so staremu Ulmu vzeli 80 ha obdelovalne zemlje. Gospodarstvo je bilo slabo in takrat tudi grajski niso bili pri denarju. Grad je imel plemenskega bika, kamor so krave vodili tudi okoliški kmetje. Skočnina je bila okrog 10 dinarjev — in hlapci smo večkrat tekli po cigarete Drava, kadar je le kak kmet plačal skočnino ...

Brata sta gospodarstvo pametno vodila, uredila sta elektrarno na Radulji, ki je gnala žago, in prav z žago je bilo tudi največ zaslužka.“

Zgončeva Micka iz Zbur še vzdržuje stike z nekdanjimi klevevškimi otroki: „Oba Francijeva otroka še živita, hči je na Dunaju omožena in se piše Vitta, Franci pa ima posestvo v Avstriji in dva sinova. Putzi se zna slovensko, ker je tu hodila v šolo, Franci pa ne, ker je bil takrat še premajhen za prvi razred. Pridejo pa vsako leto, če drugače ne za dan mrtvih, in dostikrat se oglasi tudi sestra Ela, vdova po avstrijskem majorju Simuniču.“

Tak je konec klevevškega gradu, ki so ga partizani požgali 1942. leta in je po vojni povsem razpadel.

Kakšni pa so bili njegovi začetki? Valvasor poroča v svoji Slavi: „Klingenfels je dolenjski grad, ki se v kranjskem jeziku Klevevž imenuje. Leži pa od Ljubljane 9 milj, 2 od Novega mesta, na prijetnem dobrem in rodovitnem, četudi na nekolikanj vzvišenem kraju. Klevevž je star in trden grad ali trdnjava.“

Nemško ime Klingenfels izvira od skale, na kateri je grad zgrajen. Grič, na katerem je grad pozidan, je sicer ves skalnat, vendar pa znotraj popolnoma votel, od koder iz dveh velikih lukenj priteka voda, ki daje jasno vedeti, da je skala pod gradom popolnoma votla. To pa opazimo tudi po tem, da skala, če pri temeljih (ali tleh) gradu izsekujemo, nekako zveni. Ko so nekoč pri gradnji gradu delali v zemlji, se je to prav dobro slišalo: kadarkoli je namreč kdo po skali udaril, je ta zazvenela ali dala odmev in s tem znamenje, da je znotraj votla.

Kranjsko ime Klevevž pa prihaja od popačene ali napačne izgovarjave nemškega imena. S tem da so ljudje preskočili nekaj glasov in Klingenfels izgovarjali Klevevž, se je s stalno rabo ta napačna izgovarjava obdržala.

Grad je lepo in veliko poslopje, ki ga krasi velik stolp, znotraj pa ima mnogo sob in prostorov. Naokoli je veliko vinogradov, rodnega sadnega drevja, pa tudi rodovitnih njiv in travnikov.

Nekdaj je gospostvo Klevevž spadalo pod freisinsko škofijo. Ko pa je okoli l. 1483 prišel kralj Matjaz s svojo vojsko iz Ogrske na Kranjsko, po njej ropal, davil, in kar je mogel s silo naskočiti, osvojil, so njegovi ljudje zavzeli tudi Klevevž in ga obdržali mnogo let. Tedaj so tudi deželsko sodišče gospostva Štatenberg nasilno priključili temu gradu. Kasneje je omenjeni kralj podaril to gospostvo kot fevd gospodu Juriju Turnu, ki ga je imel še okoli leta 1510.

Od gospoda Jurija Turna dedičev si je gospostvo z nakupom pridobil gospod Janez Krstnik Valvasor, ta pa ga je v oporoki zapustil svojemu vsaku gospodu Francu Mosconu, ki je imel omenjenega gospoda Janeza Krstnika Valvasorja gospo sestro, gospo Katarino, za ženo. Tako je torej to gospostvo prešlo od Valvasorjev na Moscone.

Mnogo let kasneje pa je freisinska škofija tej prodaji oporekala in je ni hotela priznati, temveč jo je s sodnim procesom izpodbijala in se tako dolgo pravdala, da so bili dediči Mosconi prisiljeni gospostvo znova kupiti.

(Nadaljevanje prihodnjic)